

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗВІТ

**ректора Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
Володимира Пономаренка
(2013 – 2020 рр.)**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2020**

УДК 378.4(477.54)ХНЕУ"2013"(062)

З-43

Затверджено
на конференції трудового
колективу ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол № 41 від 31.08.2020 р.

Звіт ректора Харківського національного економічного уні-
З-43 верситету імені Семена Кузнеця Володимира Пономаренка (2013 –
2020 рр.) / В. С. Пономаренко ; укладено автором. – Харків :
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 216 с.

УДК 378.4(477.54)ХНЕУ"2013"(062)

© Пономаренко В. С., 2020

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2020

Зміст

Вступ	5
1. Підготовка фахівців в університеті. Управління якістю освіти на інноваційній основі	7
1.1. Розширення переліку спеціальностей, відповідно до потреб ринку праці	7
1.2. Креативні напрями профорієнтаційної роботи	10
1.3. Формування контингенту студентів	17
2. Забезпечення здійснення навчально-виховного процесу підготовки фахівців на рівні державних стандартів якості освіти ...	35
2.1. Індивідуальна траєкторія навчання.....	35
2.2. Удосконалення практичної підготовки студентів	45
2.3. Удосконалення самостійної роботи студентів	47
2.4. Державна атестація випускників університету	51
2.5. Взаємодія з бізнес-структурами	54
3. Методичне забезпечення навчально-виховного процесу.....	57
3.1. Методична робота.....	57
3.2. Забезпечення якості освіти.....	58
3.3. Моніторинг якості освіти	61
3.4. Створення науково-методичного забезпечення навчального процесу	72
3.5. Про діяльність бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця	75
4. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу	77
4.1. Кадри	77
4.2. Підготовка кадрів вищої кваліфікації.....	81
4.3. Післядипломна освіта в ХНЕУ ім. С. Кузнеця.....	94
5. Формування культури академічної доброчесності та запобігання корупції	99
5.1. Про здійснену роботу з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця	99
5.2. Розвиток політики академічної доброчесності.....	104
6. Наукова робота	109
6.1. Фінансування наукових досліджень	109
6.2. Науково-комунікаційна діяльність в університеті	114
6.3. Публікаційна активність НПП університету	120

6.4. Дослідницька інфраструктура	122
6.5. Розвиток наукової діяльності студентів та молодих вчених...	123
7. Міжнародна діяльність (Інтеграція у світовий освітньо-науковий простір).....	131
7.1. Міжнародна комунікативна активність	131
7.2. Програми двох дипломів.....	138
7.3. Академічна мобільність, стажування і грантова діяльність ...	141
7.4. Навчання іноземними мовами.....	144
7.5. Підготовка іноземних громадян.....	146
8. Організаційна, виховна та волонтерська діяльність	149
8.1. Цілі та принципи виховної діяльності в університеті	149
8.2. Розвиток студентського самоврядування	151
8.3. Естетичне виховання молоді.....	166
8.4. Спортивні заходи в університеті.....	171
8.5. Соціально-психологічна служба.....	174
8.6. Студентська профспівкова організація.....	176
9. Фінансово-господарська діяльність.....	177
9.1. Фінансовий стан університету	177
9.2. Поліпшення матеріальної бази університету (за 2013 – 2019 рр.).....	182
9.3. Цивільний захист, заходи з охорони праці.....	188
10. Позиціонування університету в світових та національних рейтингах.....	191
11. Прикінцеві положення.....	197
Пономаренко Володимир Степанович. Особисті досягнення та здобутки.....	201
Додатки.....	205

Вступ

2020 р. виповнюється 90 років із дня створення Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. Ми підійшли до цієї дати в цікавий і вкрай важливий момент довгої та славної історії нашого закладу вищої освіти. Протягом своєї діяльності університет переживав не одну радикальну трансформацію. Кожен із цих трансформаційних процесів потребував від викладачів та науковців неабиякого професійного хисту та творчих знахідок, необхідних для того, щоб не втратити ані авторитету університету, ані тієї користі, яку він дає суспільству та своїм вихованцям.

Інноваційна програма перетворень, започаткована 2013 р., ґрунтується на інноваційних підходах до послідовної, поетапної реформи всіх сфер діяльності університету на засадах наукового аналізу та розуміння тих тенденцій і потреб, які висуває перед університетом сучасне суспільство України, Європи та світу. Здійснені 2013 – 2020 рр. на інноваційній основі програми розвитку навчальної, методичної, наукової, виховної діяльності, налагоджування міжнародної співпраці вивели університет у лідери національної освітньої галузі та забезпечили йому авторитет у світі.

Фактори та напрями, що визначають стан та розвиток університету

Інноваційна модель навчання. Інноваційна модель навчання в університеті містить таких учасників/стейкхолдерів:

- підприємства;
- науково-дослідні інститути, дослідні центри;
- державу;
- підприємців;
- інвесторів.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця в цій моделі є джерелом знань, ідей та людського капіталу. Через практико-орієнтовану, проектно-орієнтовану та бізнес-освіту університет розвиває культуру підприємництва.

Із метою реалізації інноваційної моделі навчання, в університеті було створено важливі підрозділи: відділи "Забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку", "Працевлаштування студентів та взаємодії з бізнес-структурами", "Університетської успішності", "Заочної, дистанційної та післядипломної освіти" (наказ ректора від 26.12.2014 р. № 241).

Інноваційну модель навчання гармонійно реалізують у стратегії розвитку університету, вона сприяє досягненню кожної зі стратегічних цілей, а саме: залученню абітурієнтів із високим рівнем підготовки; формуванню ефективного науково-педагогічного персоналу; формуванню культури академічної доброчесності; забезпеченню якості розроблення та реалізації освітніх програм на рівні міжнародних стандартів; удосконаленню організації, форм і методів наукової та науково-технічної діяльності; інтеграції у європейський та світовий науково-освітній простір; формуванню патріотичної, усебічно розвиненої, компетентної особистості, здатної до самореалізації та саморозвитку; організації високоякісного сучасного матеріально-технічного, фінансового та інформаційного забезпечення науково-навчального та виховного процесів.

1. Підготовка фахівців в університеті.

Управління якістю освіти на інноваційній основі

(на виконання пп. 10.1, 10.3, 10.4, 10.17 контракту)

1.1. Розширення переліку спеціальностей, відповідно до потреб ринку праці

Одним із важливих механізмів регламентації діяльності закладів вищої освіти є процедури ліцензування та акредитації. Акредитація закладу вищої освіти – це державне визнання його статусу (рівня акредитації). 2014 р. університет пройшов чергову акредитацію та підтвердив IV рівень акредитації (рішення Акредитаційної комісії України від 8 липня 2014 року, протокол № 110).

За 2013 – 2020 рр. в університеті пройшла процедуру акредитації **51** акредитаційна справа.

2019 р. відбулася перша міжнародна акредитація: освітньо-наукова програма "Економіка" спеціальності 051 "Економіка" підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії успішно акредитована HCÉRES – Вищою радою з оцінювання наукових досліджень та вищої освіти Франції (Le Haut Councel de l'enseignement supérieur) на 5 років (червень 2019 – червень 2024о рр.). Рішення щодо акредитації було ухвалено 17.06.2019 р. на засіданні експертної ради HCÉRES.

За 2013 – 2020 рр. в університеті пройшли процедуру ліцензування **46** ліцензійних справ.

Університет дотримується політики оновлення змісту освіти на основі найновіших досягнень і сучасних практик, а також, відповідно до потреб ринку праці здійснює диверсифікацію провадження освітньої діяльності шляхом започаткування нових спеціальностей, рівнів вищої освіти; періодичний перегляд та оновлення освітніх програм. Таким чином реалізують один із головних принципів ефективного стратегічного управління – диверсифікацію діяльності.

Із 2013 р. започатковано **33 нові** спеціальності за різними рівнями вищої освіти:

- спеціальність 6.030302 "Реклама і зв'язки з громадськістю" (за видами діяльності) галузі знань 0303 "Журналістика та інформація" першого (бакалаврського) рівня;

- спеціальність 8.18010019 "Медіа-комунікації" галузі знань 1801 "Специфічні категорії" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 8.18010013 "Управління проектами" галузі знань 1801 "Специфічні категорії" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 8.18010021 "Педагогіка вищої школи" галузі знань 1801 "Специфічні категорії" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 8.18010020 "Управління навчальним закладом (за типом)" галузі знань 1801 "Специфічні категорії" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 6.030206 "Міжнародний бізнес" галузі знань 0302 "Міжнародні відносини" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 055 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 121 "Інженерія програмного забезпечення" галузі знань 12 "Інформаційні технології" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 122 "Комп'ютерні науки та інформаційні технології" галузі знань 12 "Інформаційні технології" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 011 "Науки про освіту" галузі знань 01 "Освіта" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 051 "Економіка" галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 056 "Міжнародні економічні відносини" галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" третього (освітньо-наукового) рівня.
- спеціальність 071 "Облік і оподаткування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 073 "Менеджмент" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 074 "Публічне управління та адміністрування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" третього (освітньо-наукового) рівня;

- спеціальність 075 "Маркетинг" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 122 "Комп'ютерні науки та інформаційні технології" галузі знань 12 "Інформаційні технології" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 242 "Туризм" галузі знань 24 "Сфера обслуговування" третього (освітньо-наукового) рівня;
- спеціальність 124 "Системний аналіз" галузі знань 12 "Інформаційні технології" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 126 "Інформаційні системи та технології" галузі знань 12 "Інформаційні технології" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 126 "Інформаційні системи та технології" галузі знань 12 "Інформаційні технології" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 232 "Соціальне забезпечення" галузі знань 23 "Соціальна робота" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 232 "Соціальне забезпечення" галузі знань 23 "Соціальна робота" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 281 "Публічне управління та адміністрування" галузі знань 28 "Публічне управління та адміністрування" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" галузі знань 29 "Міжнародні відносини" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 292 "Міжнародні економічні відносини" галузі знань 29 "Міжнародні відносини" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 081 "Право" галузі знань 08 "Право" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 028 "Менеджмент соціокультурної діяльності" галузі знань 02 "Культура і мистецтво" другого (магістерського) рівня;
- спеціальність 125 "Кібербезпека" галузі знань 12 "Інформаційні технології" першого (бакалаврського) рівня;
- спеціальність 125 "Кібербезпека" галузі знань 12 "Інформаційні технології" другого (магістерського) рівня;

- спеціальність 241 "Готельно-ресторанна справа" галузі знань 24 "Сфера обслуговування" першого (бакалаврського) рівня.

За останні п'ять років відкрито **28** нових освітньо-професійних програм у межах акредитованих спеціальностей.

За 2013 – 2020 рр. було здійснено ліцензування таких видів освітньої діяльності, як: підготовка іноземних громадян за базовими акредитованими напрямками (спеціальностями); підготовка до вступу до закладів вищої освіти громадян України; розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти: започаткування провадження освітньої діяльності, із метою підготовки іноземців та осіб без громадянства; збільшення ліцензованого обсягу.

Постійно здійснюють моніторинг відповідності показників усіх сфер діяльності університету Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.

1.2. Креативні напрями профорієнтаційної роботи

За останні роки у ХНЕУ ім. С. Кузнеця перебудовано профорієнтаційну діяльність та розпочато ряд проєктів, які допомагають досягнути стратегічних цілей, зокрема здійснено такі профорієнтаційні заходи:

відкриття розважальних майданчиків ХНЕУ ім. С. Кузнеця на масштабному дитячому фестивалі Limonad Fest;

Всеукраїнський освітній форум "Успішний 11-класник";

Find yourself;

Speaking club;

"Відкривай Україну";

форум "Мудрі батьки – щаслива дитина";

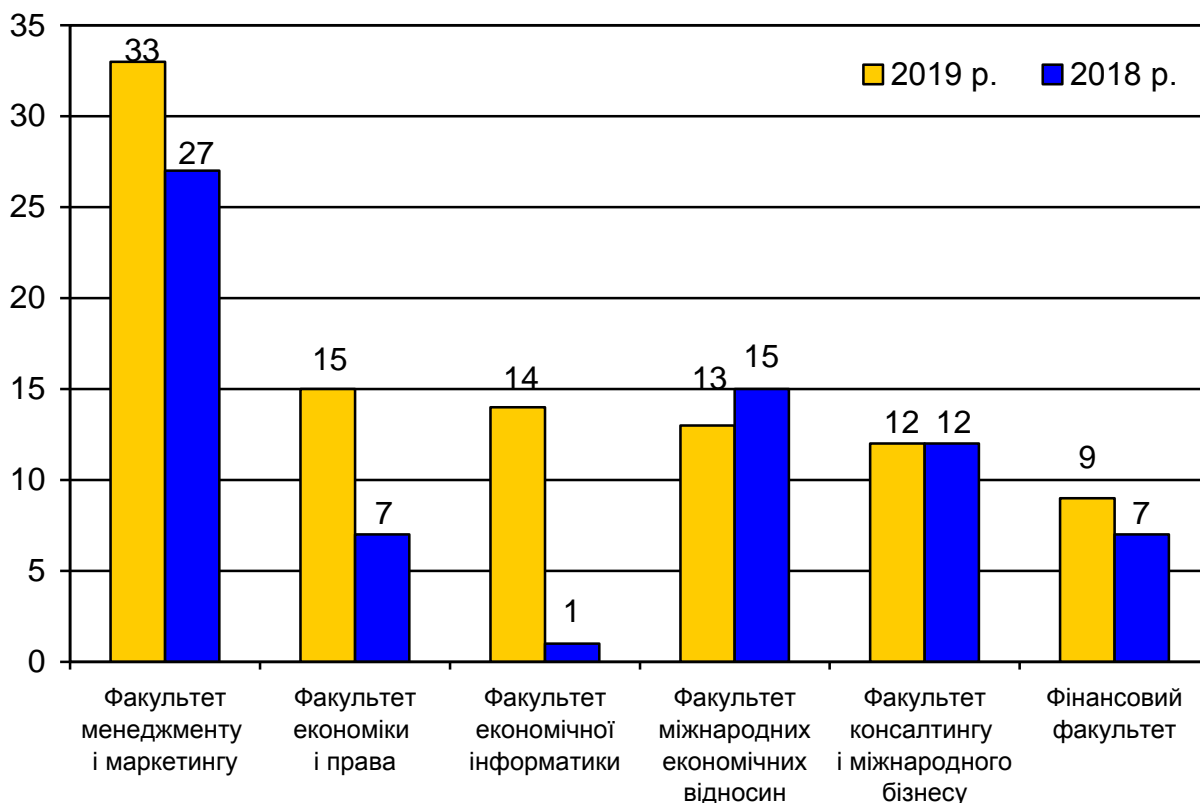
Profforum;

"Ніч науки" та ін.;

започатковано 2017 р. та активно підтримують роботу конкурсу ХНЕУ AMBASSADOR (серед студентів I курсу), який демонструє позитивну динаміку зростання кількості учасників (рис. 1.1).

За 2019 р., порівняно із 2018 р., кількість школярів, які відвідали свої школи та розказали про своє навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця молодшим класам збільшилася на 39,1 %.

Кількість осіб

Рис. 1.1. Статистика за кількістю учасників у проєкті XHEU AMBASSADOR за 2018 – 2019 рр.

Kuznets school day – це серія майстер-класів та мінітренінгів, або ділових ігор, розроблених у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, які проводять для школярів із 2017 р. в межах Kuznets school day в університеті або на виїзних заходах (у м. Ізюм, м. Лозова, м. Куп'янськ, Дергачівському, Балакліївському, Шевченківському, Зміївському, Богодухівському, Вовчанському, Чугуївському, Харківському та інших районах Харківської області, а також у Донецькій, Луганській, Полтавській, Сумській, Дніпропетровській областях).

Загалом викладачами університету за ці роки створено понад 84 майстер-класи, мінітренінги та ділові ігри.

Регулярно за встановленим графіком проводять Дні відкритих дверей університету та Дні відкритих дверей факультетів.

Постійно беруть участь у щорічній виставці "Освіта Слобожанщини" 2016, 2017, 2018, 2019 рр. та інших освітніх виставках.

Уже другий рік поспіль ХНЕУ імені С. Кузнеця приймає Robofest – наймасштабніший фестиваль робототехніки на Східній Україні. Щорічно на фестивалі Robofest присутні 35 – 40 дитячих команд (від 4 до 15 осіб)

із Харківської, Луганської, Донецької, Полтавської, Миколаївської, Запорізької областей, які подають власні проєкти на суд журі.

Літні, осінні та зимові школи. Широкої популярності набуло проведення літніх шкіл на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця, які дозволяють відчутти себе студентом школярам 10 та молодших класів. Починаючи із 2017 р. наявний формат проведення літніх шкіл у межах факультетів було розширено до формату проведення на кожній кафедрі (за бажанням), таким чином кількість шкіл зростає із 6 до 23, а контингент школярів, які беруть у них участь, зріс зі стандартних 110 осіб до 320 осіб 2018 р., та 512 осіб 2019 р., сам формат літніх шкіл в умовах карантину було змінено на онлайн-режим.

Із 2016 р. розпочато проведення зимових шкіл, які в підсумку набули популярності серед школярів старших класів. Наразі формат проведення зимових шкіл, аналогічний літнім школам: кожна кафедра (за бажанням) проводить свою Зимову школу, що забезпечує формування контингенту майбутніх вступників.

Із 2019 р. розпочато проведення осінніх шкіл. Так, було проведено першу Осінню франкомовну школу *École d'automne francophone*. Загалом участь в Осінній франкомовній школі взяло 28 учнів із Харківської, Луганської, Рівненської областей, які під час осінніх шкільних канікул занурилися в дивовижний світ французької мови: подивилися презентацію французьких мультфільмів, узяли участь в інтерактивній вікторині, присвяченій цим мультфільмам, провели цікаву екскурсію містом Харковом французькою мовою, відвідали ТРЦ "Французький бульвар", де на розважальному майданчику "Франсильванія" спробували себе в різних професіях, відвідали інтерактивні майстер-класи з комунікацій та вивчення французької мови від викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

У ЗМІ достатньо широко було висвітлено інформацію про цей проєкт, зокрема на сайті МОНУ, порталі "Педпреса", міських сайтах новин, сайтах міської та обласної державних адміністрацій, а також сайтах франкомовних шкіл України.

Ділові ігри та анімаційні персонажі. Для популяризації економічних знань в ігрових формах було розроблено ряд авторських настільних та активних ігор:

"Економічний дабл" – це економічна версія популярної гри "Дабл", тільки на економічну тематику, створено 2 комплекти ігор для дітей молодших та старших класів;

командоутворювальну гру "Тимбілдинг", яка дозволяє виявити лідера та проаналізувати поведінку кожного гравця в команді, а самій команді під час гри краще зрозуміти одне одного;

дитячу гру "Піраміда", у якій потрібно розставити кубики з написами потреб, які є в людини, за їхньою пріоритетністю (згідно з пірамідою Маслоу);

гру "Економічні загадки", яка у формі дитячих загадок пояснює зміст та сутність економічних явищ та понять;

створено:

анімованого персонажа "людину-економіста", який є символом того, що економічні знання здатні вирішити будь-які соціальні або економічні потреби та допомогти людству;

багатосерійний мультфільм із циклу "Економічні мультфільми". У рік святкування року французької мови в Україні було створено 14 серій мультфільмів із циклу "Економічна абетка" французькою мовою, із метою популяризації економічних знань, раціональної поведінки та вивчення французької мови у ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Цей проєкт було підтримано Agence universitaire de la Francophonie (AUF), яка визнала його переможцем у конкурсі та частково профінансувала реалізацію.

Підтримання іміджу університету та поширення позитивної інформації у ЗМІ, інтернеті та соціальних мережах. Для зміцнення іміджу університету постійно здійснюють оновлення інформації про університет на освітніх інформаційних ресурсах мережі "Інтернет"; поширюють інформацію про заходи, які проводить ХНЕУ ім. С. Кузнеця, та здійснюють тісну співпрацю з інформаційними порталами (mon.gov.ua, osvitoria.media, osvita.ua, city.kharkov.ua, redpresa.ua та ін.).

Іншим важливим напрямом роботи в цьому напрямі є створення професійного та якісного контенту для соціальних мереж та офіційного youtube-каналу університету, відеороликів, інформаційних повідомлень, пресрелізів, пострелізів, інфографіки, постерів, колажів тощо.

За свою історію університет випустив величезну кількість випускників, які мають вагомі досягнення та стали відомими людьми у своїй професійній сфері, але, на жаль, історії їхніх успіхів і поразок знають небагато людей. Саме для того, щоб ознайомити випускників одне з одним та надихнути нове покоління абітурієнтів і студентів навчатися та досягати, розпочав свою роботу відеоблог "Кузня успіху", у межах якого

проводять інтерв'ю з випускниками, яким удалося досягнути успіху та які готові поділитися своїми секретами з іншими.

Участь у шкільному турнірному русі. Турнірний рух стрімко набуває своєї популярності та дістає все більше прихильників. Особливо актуальним для ХНЕУ ім. С. Кузнеця є турнір "Юних економістів" та "Фінансова грамотність" як основний майданчик для ознайомлення школярів зі світом економічних знань і здійсненням профорієнтаційної роботи.

Університет із перших років започаткування турніру почав активно його підтримувати та став багаторічним майданчиком для його проведення.

Окрім проведення самого турніру, викладачі ХНЕУ ім. С. Кузнеця є консультантами команд та тренерами з підготовки до Всеукраїнського етапу турніру.

Зокрема збірна команда учнів Московського району "Бізнес – сила" – багаторічний переможець міського та Всеукраїнського турніру "Юних економістів" і конкурсу "Фінансова грамотність", а також фіналіст турнірів – команда Харківської гімназії № 46 імені М. В. Ломоносова "Золотий запас" – проходять підготовку саме у викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Всеукраїнський конкурс ZNO BOT CHALLENGE в чат-боті з підготовки до ЗНО. У ХНЕУ ім. С. Кузнеця розроблено лінійку чат-ботів у Telegram, які допомагають підготуватися до ЗНО. Чат-боти було розроблено та презентовано 2017 р. в межах програми "ЗНО – це ПРОСТО", кожного дня бот надсилає певну кількість завдань, які відповідають програмі ЗНО та нараховує бали за їхнє успішне вирішення. Бали всіх учасників складають у рейтинг, за допомогою якого можна визначити переможців.

Бот надає можливість учасникам бачити рейтинг гравців, за яким проводять конкурс та визначають переможців, що отримують цінні призи від ХНЕУ ім. С. Кузнеця та компанії SoftServe, яка є постійним партнером конкурсу з математики (2019 та 2020 рр. було подаровано за 1 – 3 місцеві новенькі iPADи). У конкурсі з історії України переможці отримують уже 3-й рік поспіль фірмові подарунки від ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Із 2019 р. створено бот з української мови та літератури та започатковано ZNO BOT CHALLENGE з української мови та літератури подарунком 2020 р. став iPhone.

Статистику користування ботами наведено на рис 1.2.

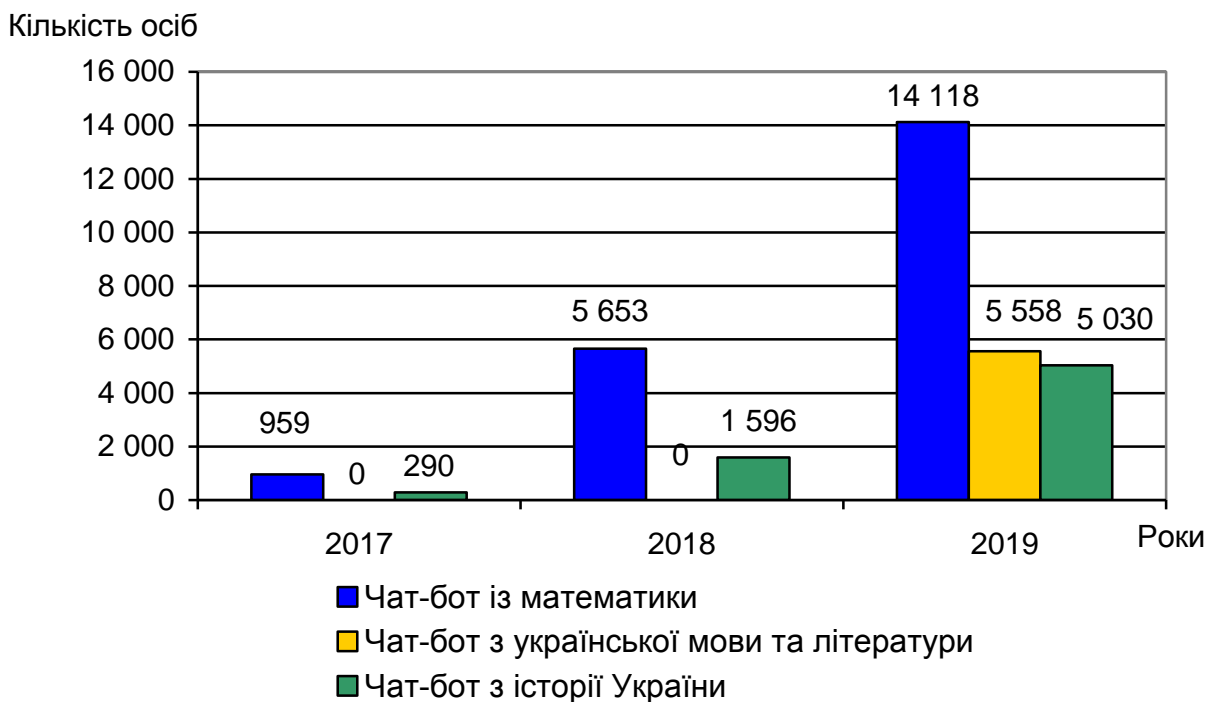

Рис. 1.2. Приріст учасників ZNO BOT CHALLENGE у чат-ботах, 2017 – 2019 рр.

Профорієнтаційна програма "ЗНО – це ПРОСТО". Для підтримки школярів під час складання ЗНО 2017 р. у ХНЕУ ім. С. Кузнеця створено проєкт, який допомагає та підтримує школярів на всій дистанції підготовки та складання ЗНО. Для цього ми створено instagram-акаунт, який допомагає школярам підготуватися до ЗНО https://www.instagram.com/zno_prosto.

Завдяки зусиллям викладачів університету, цей профіль містить цінні поради для школярів за такими рубриками:

- мотивація до ЗНО;
- лайфхаки ЗНО;
- секрети виконання завдань ЗНО;
- типові помилки ЗНО;
- новини ЗНО.

Контент, розміщений у цьому акаунті, розроблено провідними викладачами університету. Доступна візуально-графічна форма викладення матеріалу допомагає школярам проводити час із користю, користуючись соціальними мережами, та її спрямовано на підвищення якості підготовки до ЗНО.

Створено канал "Абітурієнт" у Telegram, який надає всю необхідну інформацію про підготовку до ЗНО та перебіг вступної кампанії.

Статистику приросту користувачів акаунтів із профорієнтаційної діяльності наведено на рис. 1.3.

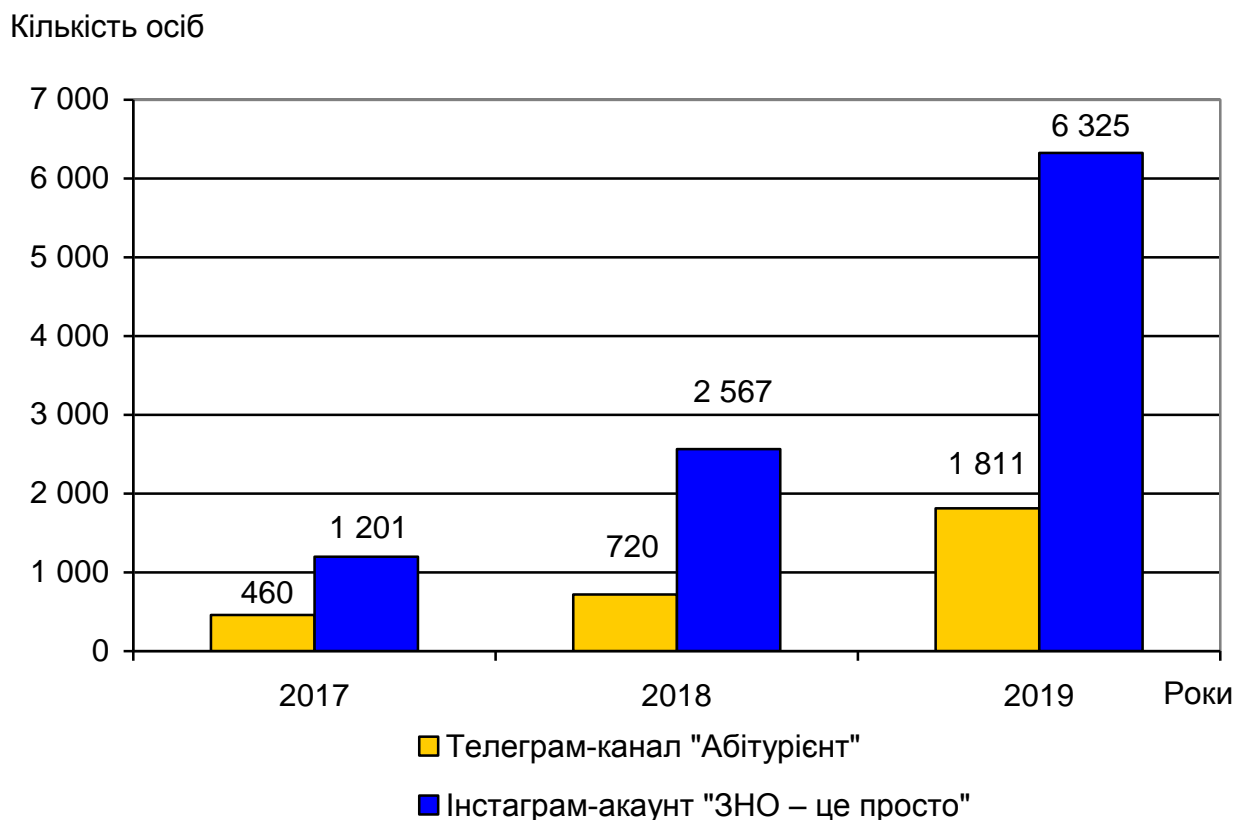

Рис. 1.3. Динаміка аудиторії каналів із профорієнтації ХНЕУ ім. С. Кузнеця в соціальних мережах

В умовах карантину адаптовано профорієнтаційну діяльність та розпочато цілу серію онлайн-заходів, зокрема проведено:

літні школи (онлайн);

серії днів відкритих дверей факультетів та університету (онлайн);

вебінар "Все про вступ 2020 ХНЕУ ім. Кузнеця" та ін.

Усе це дозволило приростити контингент в умовах вступної кампанії 2020 р.

ХНЕУ – це бренд. Патріотизм та любов до рідного ХНЕУ ім. С. Кузнеця втілилися у брендування предметів одягу, який залюбки носять студенти та викладачі. Студентами-дизайнерами, які навчаються на спеціальності "Технології електронних мультимедійних видань" із кафедри комп'ютерних систем та технологій було розроблено ряд принтів для колекції одягу ХНЕУ ім. С. Кузнеця та відкрито інстаграм-крамницю KHNUESHOP – брендові речі та аксесуари твого улюбленого університету!

Зараз кількість варіантів одиниць брендової продукції становить понад 35 од., до початку нового навчального року та святкування 90-річчя ХНЕУ ім. С. Кузнеця створюють нову колекцію брендової продукції.

1.3. Формування контингенту студентів

2020 р. в університеті зросли показники зарахування абітурієнтів на I курс за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, порівняно із 2019 р. Це свідчить про постійне зростання іміджу університету.

Приймання заяв і документів, фахові випробування, конкурсний відбір та зарахування абітурієнтів, які вступають за освітнім ступенем бакалавра, освітнім ступенем магістра, відповідно до доведених до відома Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця обсягів державного замовлення, здійснювали з 1 серпня до 15 вересня 2020 року.

Результати приймання до ХНЕУ ім. С. Кузнеця за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти станом на 11 вересня 2020 року наведено в табл. 1.1 і 1.2 та на діаграмах (рис. 1.4 і 1.5).

Кількість осіб

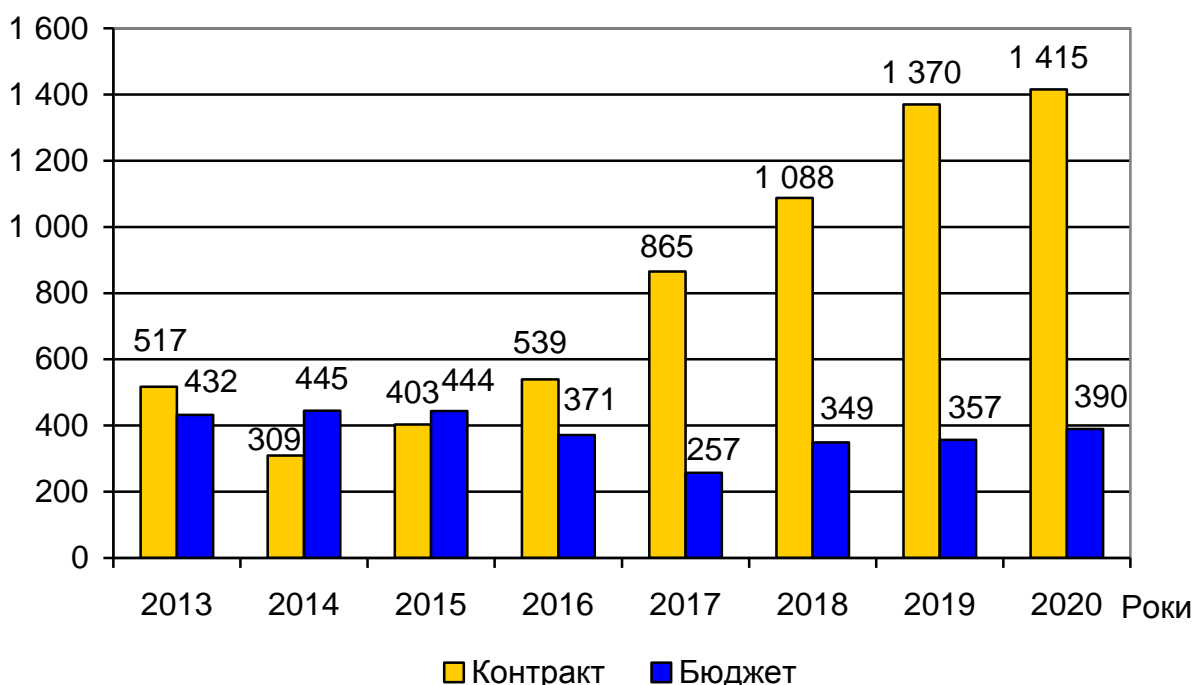

Рис. 1.4. Динаміка приймання бакалаврів на денну форму навчання

Конкурсні показники приймання
(денна форма навчання)

18

Коди спеціальностей	Освітньо-професійні програми	2017 р.				2018 р.				2019 р.				2020 р.			
		Подано заяв	Зараховано		Конкурс	Подано заяв	Зараховано		Конкурс	Подано заяв	Зараховано		Конкурс	Подано заяв	Зараховано		Конкурс
			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
051	Аналіз даних у бізнес-економіці	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Бізнес-аналітика та міжнародна статистика	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Бізнес-статистика і аналітика	57	3	3	-	125	10	10	-	111	13	11	37	148	18	16	49,3
	Економіка підприємства	291	40	24	18,19	269	47	34	20,7	253	45	38	15,8	307	47	31	20,4
	Економічна кібернетика	173	17	9	21,63	166	22	13	18,4	137	25	15	8,6	154	31	16	9,6

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	Економічна теорія та економічна політика	42	–	–	–	73	2	2	–	68	19	18	34	129	38	38	43
	Економіка і організація агробізнесу	35	4	4	–	–	–	–	–	17	–	–	–	–	–	–	–
	Економіка і правове забезпечення бізнесу	146	9	9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Економіка та бізнес-моделювання	36	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Інформаційна економіка	29	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Міжнародна економіка	423	79	50	14,59	421	97	77	21,1	421	109	81	13,6	402	84	53	12,9
	Управління нерухомістю	57	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Управління персоналом та економіка праці	200	24	23	200	225	35	32	75,0	218	37	32	24,2	250	35	34	27,7
061	Реклама і зв'язки з громадськістю	356	39	36	118,6	366	38	33	73,2	432	36	32	72	454	36	32	75,6
	Медіа-комунікації	331	27	25	165,5	347	31	28	115,7	448	39	36	89,6	489	39	36	97,8
071	Оподаткування	83	9	6	27,67	85	9	5	21,2	71	–	–	17,8	111	–	–	11,1

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Бізнес-консалтинг	225	47	21	8,65	69	8	4	17,3	98	11	4	14	–	–	–	–
	Фінансово-економічна безпека					60	9	7	30	66	–	–	16,5	–	–	–	–
	Облік і аудит					252	60	33	9,3	236	51	33	9,4	279	46	32	9,3
072	Банківська справа	259	33	26	37	233	23	15	29,1	207	22	12	23,0	239	30	26	23,9
	Митна справа					226	38	30	28,3	272	69	61	27,2	299	73	67	21,35
	Фінанси і кредит	288	40	26	20,57	258	73	50	11,2	249	72	56	16,6	250	46	36	14,7
	ІТ-фінанси	–	–	–	–	–	–	–	–	90	12	7	18	165	21	16	23,5
	Банківський інжиніринг і консалтинг	–	–	–	–	–	–	–	–	25	–	–	8,3	–	–	–	–
	Корпоративні фінанси	–	–	–	–	–	–	–	–	35	–	–	11,7	–	–	–	–
	Ризик-менеджмент та страхування	–	–	–	–	–	–	–	–	39	–	–	13	–	–	–	–
073	Адміністративний менеджмент	146	3	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Бізнес-адміністрування	285	56	43	21,92	501	135	115	25,1	515	132	111	25,7	652	137	114	31
	Логістика	251	29	25	62,75	273	29	22	39	293	52	43	32,6	379	44	33	37,9
	Менеджмент організацій і адміністрування	391	69	59	39,1	425	76	64	35,4	433	72	57	39,4	598	80	67	49,83
	Менеджмент інноваційної діяльності	109	13	10	36,33	155	32	25	22,1	158	36	27	19,7	258	48	39	28,66

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
21	Міжнародний менеджмент	295	44	28	19,67	335	39	24	22,3	407	52	37	23,9	462	49	34	30,8	
	Міжнародний ІТ-менеджмент	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	268	38	32	53,6	
	Управління фінансово-економічною безпекою	76	8	6	38,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Управління проектами	85	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Управління навчальним закладом	27	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
075	Маркетинг	372	36	26	37,2	476	66	45	22,7	560	94	74	31,1	750	94	74	37,5	
	Фінансовий маркетинг	–	–	–	–	–	–	–	–	103	–	–	103	–	–	–	–	
076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	210	31	16	14	244	40	28	30,5	232	46	36	25,8	312	50	40	31,2	
	Міжнародна торгівля	–	–	–	–	150	17	12	30	162	29	25	32,4	153	35	30	30,6	
081	Правове регулювання економіки	–	–	–	–	259	36	36	–	441	38	37	88,2	580	45	42	116	
121	Інженерія програмного забезпечення	284	27	17	28,4	366	66	52	26,1	477	105	89	43,4	460	58	40	38,3	

Закінчення табл. 1.1

22

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
122	Комп'ютерні науки	537	89	46	10,13	521	75	30	11,6	565	109	64	12,6	675	96	49	15
124	Системний аналіз	–	–	–	–	54	5	1	13,5	64	12	7	6,4	108	23	12	10,8
125	Кібербезпека	–	–	–	–	206	19	13	34,3	224	35	28	22,4	342	60	45	34,8
126	Інформаційні системи та технології	–	–	–	–	116	11	5	19,3	138	9	7	13,8	165	24	17	33
186	Видавництво та поліграфія	238	43	28	15,87	146	30	9	7,0	241	49	21	7,8	351	50	18	10,6
232	Соціальне забезпечення	–	–	–	–	209	30	21	23,2	214	29	20	19,5	257	58	44	21,4
241	Готельно-ресторанний бізнес	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	596	69	66	119,2
242	Туризм	626	67	62	125,2	691	84	77	98,7	658	80	72	47	507	65	59	36,21
	Міжнародний готельно-ресторанний бізнес	–	–	–	–	–	–	–	–	171	20	20	–	–	–	–	–
281	Публічне управління та адміністрування	–	–	–	–	218	20	20	–	380	44	42	76	288	27	23	57,6
291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	490	55	55	–	676	69	65	169,0	625	68	66	69,4	582	67	63	116,4
292	Міжнародний бізнес	487	77	75	243,5	515	56	51	103	475	56	51	47,5	509	44	41	50,9
Усього по університету		8 018	1 024	767	31,2	9 559	1 437	1 088	27,4	11 029	1 727	1 370	25,82	12 926	1 805	1 415	28,47

** Із 2019 р. конкурс розраховують, відповідно до максимальних обсягів державного замовлення.

Таблиця 1.2

Конкурсні показники приймання
(заочна форма навчання)

23

Коди спеціальностей	Освітньо-професійні програми	2017 р.				2018 р.				2019 р.				2020 р.			
		Подано заяв	Зараховано		Конкурс	Подано заяв	Зараховано		Конкурс	Подано заяв	Зараховано		Конкурс	Подано заяв	Зараховано		Конкурс**
			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб			Усього	зокрема коштом фізичних та юридичних осіб	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
051	Бізнес-статистика і аналітика	7	2	2	—	133	80	75	26,6	61	24	24	12,2	62	21	21	12,4
	Економіка підприємства	45	38	38	—												
	Економіка і правове забезпечення бізнесу	9	1	1	—												
	Економіка і організація агробізнесу	1	—	—	—												
	Міжнародна економіка	20	2	2	—												
	Управління нерухомістю	4	—	—	—												
	Управління персоналом та економіка праці	48	37	37	—												
061	Реклама і зв'язки з громадськістю	36	2	2	—	31	4	4	7,8	59	—	—	11,8	—	—	—	—
	Медіа-комунікації	21	3	3	—												

Закінчення табл. 1.2

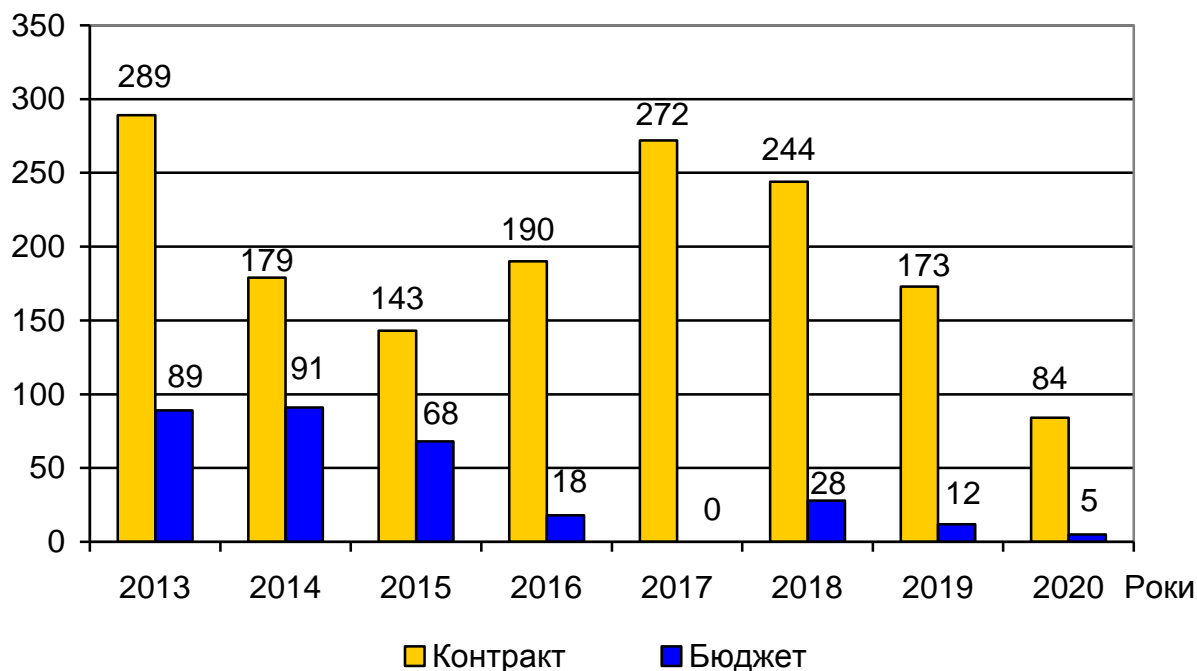
24

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
071	Облік і аудит	59	48	48	–	62	39	33	10,3	42	23	21	8,4	20	4	4	4
	Оподаткування	6	1	1	–												
072	Банківська справа	14	1	1	–	79	48	44	19,8	74	34	32	8,2	40	15	15	8
	Митна справа	26	18	18	–												
	Фінанси і кредит																
073	Бізнес-адміністрування	18	6	6	–	95	36	35	95	117	28	24	13	123	15	15	12,3
	Логістика	15	1	1	–												
	Менеджмент організацій і адміністрування	32	19	19	–												
	Управління фінансово-економічною безпекою	9	–	–	–												
	Управління проектами	7	1	1	–												
	Управління навчальним закладом	2	–	–	–												
075	Маркетинг	29	17	17	–	44	11	5	7,3	50	7	4	5	71	6	5	14,2
076	Підприємництво	14	–	–	–	46	17	15	23	25	4	4	2,7	–	–	–	–
081	Правове регулювання економіки	–	–	–	–	25	6	6	–	16	–	–	3,2	–	–	–	–
121	Інженерія програмного забезпечення	9	–	–	–	–	–	–	–	19	–	–	3,8	–	–	–	–
122	Комп'ютерні науки	12	3	3	–	23	10	9	23	41	23	23	4,6	41	17	13	8,2
125	Кібербезпека	–	–	–	–	7	–	–	–	11	–	–	2,2	–	–	–	–
126	Інформаційні системи та технології	–	–	–	–	1	–	–	–	2	–	–	0,4	–	–	–	–
186	Видавництво та поліграфія	6	–	–	–	7	3	3	–	2	1	1	0,4	8	–	–	–
242	Туризм	41	9	9	–	49	7	5	24,5	68	12	12	7,6	47	6	6	9,4
232	Соціальне забезпечення	–	–	–	–	17	–	–	–	2	1	–	0,4	6	–	–	–
291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	27	–	–	–	39	3	3	–	45	4	4	9	40	5	5	8
292	Міжнародний бізнес	31	8	8	–	36	8	8	–	54	21	21	10,8	34	–	–	6,8
Усього по університету		554	222	222	–	445	272	244	15,9	729	185	173	6,1	472	89	84	1,6

* Із 2019 р. конкурс розраховують, відповідно до максимальних обсягів державного замовлення.

Кількість осіб

Рис. 1.5. Динаміка приймання бакалаврів на заочну форму навчання

Результати приймання за освітнім ступенем "магістр" наведено в табл. 1.3 і 1.4 та на діаграмах (рис. 1.6 і 1.7).

Таблиця 1.3

Результати приймання абітурієнтів за освітнім ступенем "магістр" (денна форма навчання)

Коди та назви спеціальностей	Освітньо-професійні програми	2017 р.			2018 р.			2019 р.			2020 р.		
		Усього	Контракт	Бюджет	Усього	Контракт	Бюджет	Усього	Контракт	Бюджет	Усього	Контракт	Бюджет
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
011 "Освітні, педагогічні науки"	Педагогіка та адміністрування освіти	–	–	–	–	–	–	13	13	–	20	14	6
028 "Менеджмент соціокультурної діяльності"	Подієвий менеджмент	–	–	–	7	7	–	5	4	1	4	3	1
051 "Економіка"	Бізнес-статистика і аналітика	15	8	7	7	2	5	8	3	5	–	–	–
	Економіка підприємства	48	24	24	17	6	11	24	5	19	15	5	10

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Економічна кібернетика	21	8	13	16	5	11	12	2	10	7	3	4
	Економічна теорія та економічна політика	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Міжнародна економіка	59	35	24	55	27	28	27	8	19	30	12	18
	Прикладна економіка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Управління персоналом та економіка праці	42	29	13	19	10	9	19	5	14	6	1	5
061 "Журналістика"	Медіа-комунікації	10	5	5	4	1	3	10	7	3	4	3	1
071 "Облік і оподаткування"	Облік і аудит	46	23	23	35	11	24	27	6	21	22	9	13
	Оподаткування	9	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"	Фінанси і кредит	87	33	55	66	30	36	25	5	20	18	7	11
	Митний контроль							-	-	-	9	5	4
	Банківська справа	12	5	7	14	7	7	14	5	9	8	2	6
	ІТ-фінанси	-	-	-	-	-	-	16	5	11	11	5	6
073 "Менеджмент"	Адміністративний менеджмент	-	-	-	20	17	3	-	-	-	-	-	-
	Бізнес-адміністрування	34	18	16	66	57	9	45	37	8	18	13	5
	Логістика	10	7	3	13	9	4	11	8	3	9	6	4
	Менеджмент організацій і адміністрування	20	15	5	20	14	6	18	14	4	5	1	4
	Менеджмент інноваційної діяльності	15	8	7	-	-	-	-	-	-	6	3	3
	Міжнародний менеджмент	35	19	16	20	14	6	17	12	5	7	3	4
	Управління навчальним закладом	12	12	0	12	12	-	9	9	-	12	12	-
	Управління проектами	-	-	-	10	10	-	-	-	-	-	-	-
	Управління фінансово-економічною безпекою	33	22	11	11	8	3	12	6	6	8	3	5
Міжнародний ІТ-менеджмент	-	-	-	-	-	-	17	12	5	9	4	5	
075 "Маркетинг"	Маркетинг	51	31	20	30	16	14	18	6	12	14	6	8
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	Підприємництво	13	8	5	8	4	4	9	6	3	4	1	3

Закінчення табл. 1.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
122 "Комп'ютерні науки"	Комп'ютерні науки	55	25	30	30	4	26	32	9	23	29	14	15
125 "Кібербезпека"	Кібербезпека	–	–	–	–	–	–	3	3	–	6	2	4
126 "Інформаційні системи та технології"	Інформаційні системи та технології	–	–	–	25	10	15	15	2	13	18	10	8
186 "Видавництво та поліграфія"	Технології електронних мультимедійних видань	12	6	6	16	9	7	18	10	8	8	3	5
232 "Соціальне забезпечення"	Управління соціальними проектами	–	–	–	11	9	2	34	32	2	5	3	2
242 "Туризм"	Туризм	30	22	8	20	13	7	10	2	8	7	1	6
281 "Публічне управління та адміністрування"	Публічне адміністрування	9	4	5	26	21	5	21	16	5	11	10	1
291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії"	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	–	–	–	–	–	–	7	5	2	6	1	5
292 "Міжнародні економічні відносини"	Міжнародний бізнес	–	–	–	–	–	–	10	7	3	8	1	7
Усього		678	369	309	592	339	253	506	264	242	345	166	179

Кількість осіб

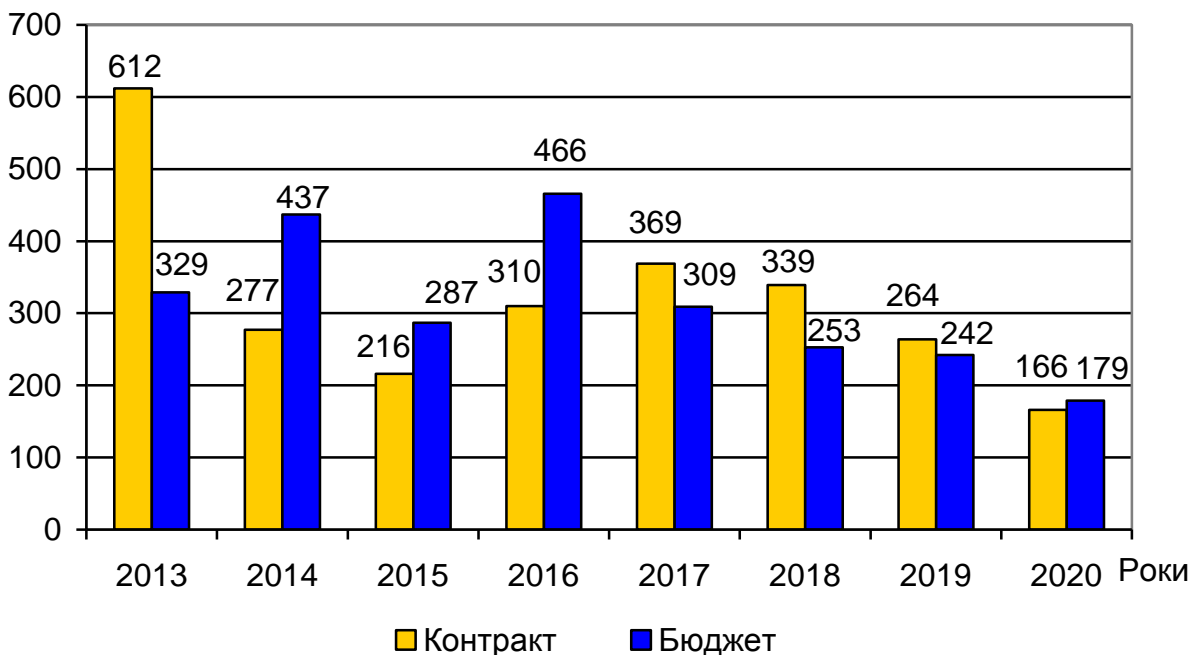

Рис. 1.6. Динаміка приймання магістрів на денну форму навчання

Таблиця 1.4

**Результати приймання абітурієнтів за освітнім ступенем "магістр"
(заочна форма навчання)**

Коди та назви спеціальностей	Освітньо-професійні програми	2017 р.			2018 р.			2018 р.			2020 р.		
		Усього	Контракт	Бюджет	Усього	Контракт	Бюджет	Усього	Контракт	Бюджет	Усього	Контракт	Бюджет
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
011 "Освітні, педагогічні науки"	Педагогіка та адміністрування освіти	8	8	0	11	11	0	18	18	0	10	10	-
051 "Економіка"	Економіка підприємства	51	50	1	6	6	0	11	11	0	19	19	-
	Міжнародна економіка	15	15	0	9	9	0	14	14	0	7	7	-
	Управління персоналом і економіка праці	119	118	1	10	10	0	19	19	0	32	32	-
061 "Журналістика"	Медіа-комунікації	7	7	0	0	0	0	16	16	0	10	10	-
071 "Облік і оподаткування"	Оподаткування	8	8	0	5	5	0	-	-	-	-	-	-
	Облік і аудит	76	73	3	101	98	3	16	16	0	14	14	-
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"	Банківська справа	17	17	0	14	14	0	-	-	-	-	-	-
	Митний контроль	45	44	1	8	7	1	-	-	-	-	-	-
	Фінанси і кредит				56	55	1	27	27	0	37	37	-
	Фінансовий менеджмент	17	17	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
073 "Менеджмент"	Адміністративний менеджмент	4	4	0	24	24	0	-	-	-	-	-	-
	Бізнес-адміністрування	22	21	1	28	27	1	37	37	0	28	28	-
	Логістика	5	5	0	2	2	0	-	-	-	-	-	-
	Менеджмент організацій і адміністрування	36	36	0	71	71	0	14	14	0	17	17	-
	Управління навчальним закладом	18	18	0	26	26	0	26	26	0	4	4	-
	Управління проектами	5	5	0	5	5	0	-	-	-	-	-	-
	Управління фінансово-економічною безпекою	20	19	1	9	9	0	4	4	0	-	-	-
075 "Маркетинг"	Маркетинг	24	24	0	23	23	0	17	17	0	22	22	-
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	Підприємництво	6	6	0	16	16	0	-	-	-	-	-	-

Закінчення табл. 1.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
122 "Комп'ютерні науки"	Комп'ютерні науки	4	4	0	12	12	0	10	10	0	13	13	-
126 "Інформаційні системи та технології"	Бізнес-інформатика	24	24	0	21	21	0	-	-	-	-	-	-
	Інформаційні системи та технології	-	-	-	-	-	-	18	18	0	15	15	-
186 "Видавництво та поліграфія"	Технології електронних мультимедійних видань	-	-	-	-	-	0	11	11	0	-	-	-
232 "Соціальне забезпечення"	Управління соціальними проектами	-	-	-	7	7	0	47	7	0	-	-	-
242 "Туризм"	Туризм	13	13	0	6	6	0	-	-	-	8	8	-
	Міжнародний туризм	4	4	0	8	8	0	9	9	0	-	-	-
281 "Публічне управління та адміністрування"	Публічне адміністрування	14	14	0	24	24	0	51	51	0	28	28	-
	Державна служба	50	-	50	30	-	30	60	-	60	40	-	40
291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії"	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	-	-	-	-	-	-	24	24	0	14	14	-
292 "Міжнародні економічні відносини"	Міжнародний бізнес	-	-	-	-	-	-	25	25	0	19	19	-
Усього			612	554	58	532	496	36	474	414	337	297	40

Кількість осіб

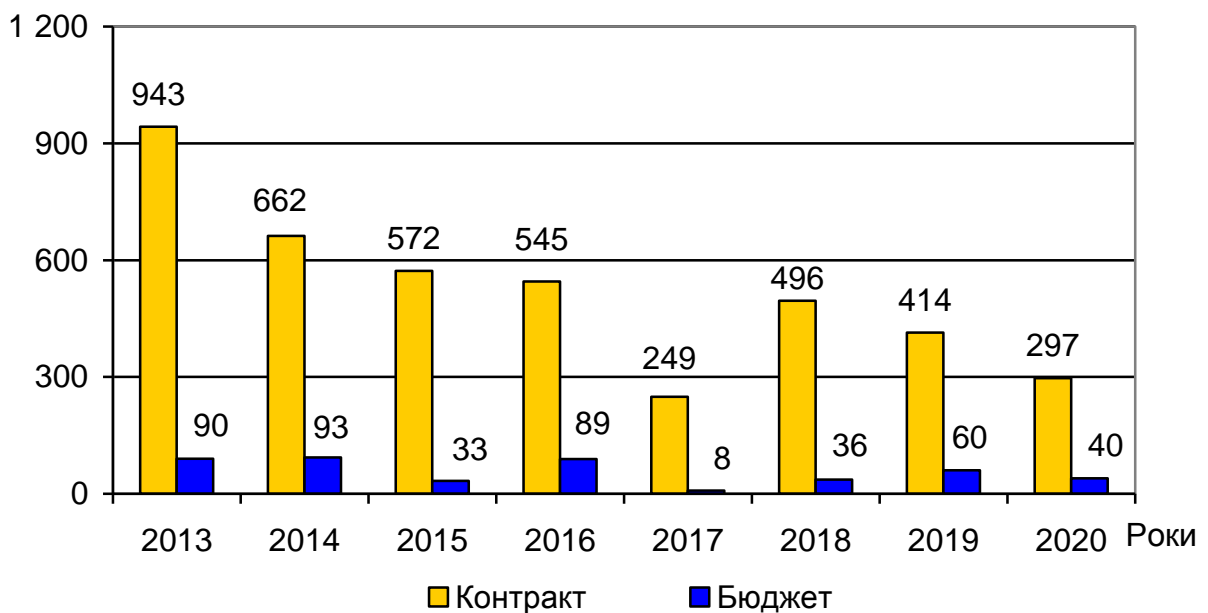

Рис. 1.7. Динаміка приймання магістрів на заочну форму навчання

Із табл. 1.1 – 1.4 та діаграм на рис. 1.4 – 1.7 видно, що загальний обсяг зарахування до університету за всіма формами навчання та освітніми ступенями зменшився. Однак за освітнім ступенем "бакалавр" на денну форму навчання кількість зарахованих до університету зросла на 4,5 %, порівняно з минулим роком. Збільшилася й кількість студентів бюджетної форми навчання (збільшення становить 33 особи), що свідчить про зростання авторитету університету серед абітурієнтів із високими конкурсними балами.

Загалом на денну форму навчання (рис. 1.8) набір зменшився, порівняно з минулим роком, на 3,7 % (2 233 – 2019 р., 2 150 – 2020 р.), це відбулося за рахунок зменшення зарахованих за освітнім ступенем магістра.

Зменшення кількості зарахованих на денну форму навчання до магістратури як за контрактною формою навчання на 98 осіб, так і за державним замовленням на 63 особи деякою мірою відображає загальну тенденцію зменшення кількості здобувачів та обсягів державного замовлення загалом по Україні.

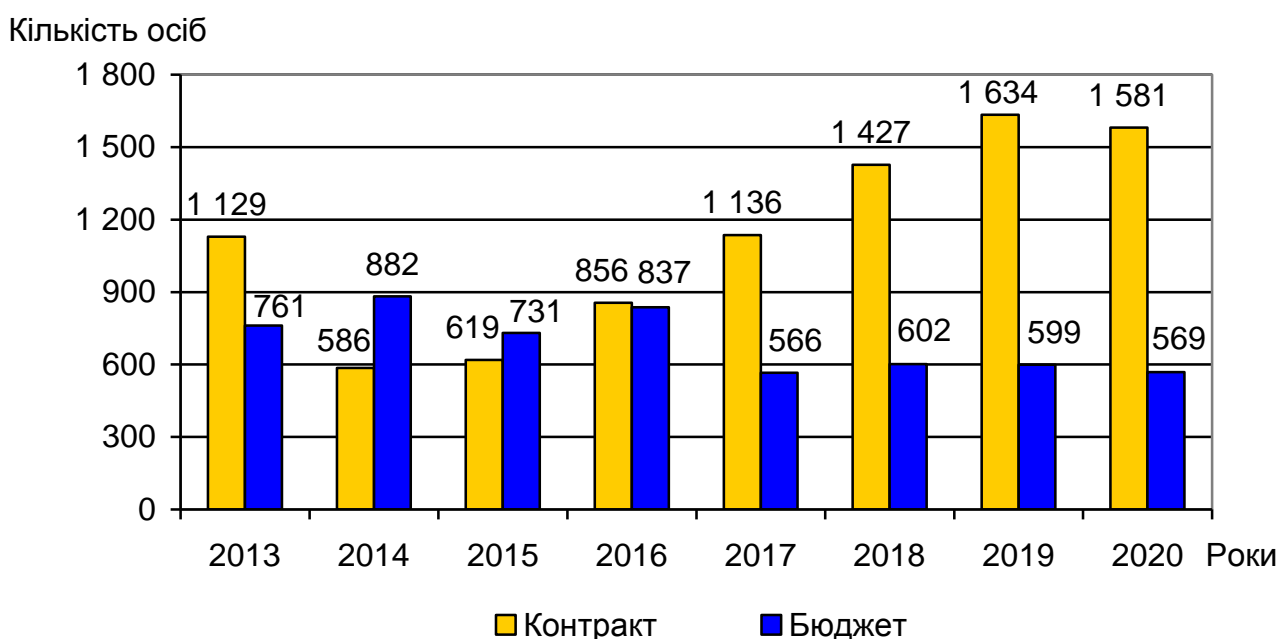

Рис. 1.8. Динаміка приймання студентів на денну форму навчання

Динаміка приймання студентів на заочну форму навчання за освітнім ступенем бакалавра та магістра значно гірша (рис. 1.9). Має місце скорочення першокурсників, порівняно з минулим роком, на 96 осіб. Це обумовлено загальним трендом, який сформувався на заочній формі навчання.

Кількість осіб

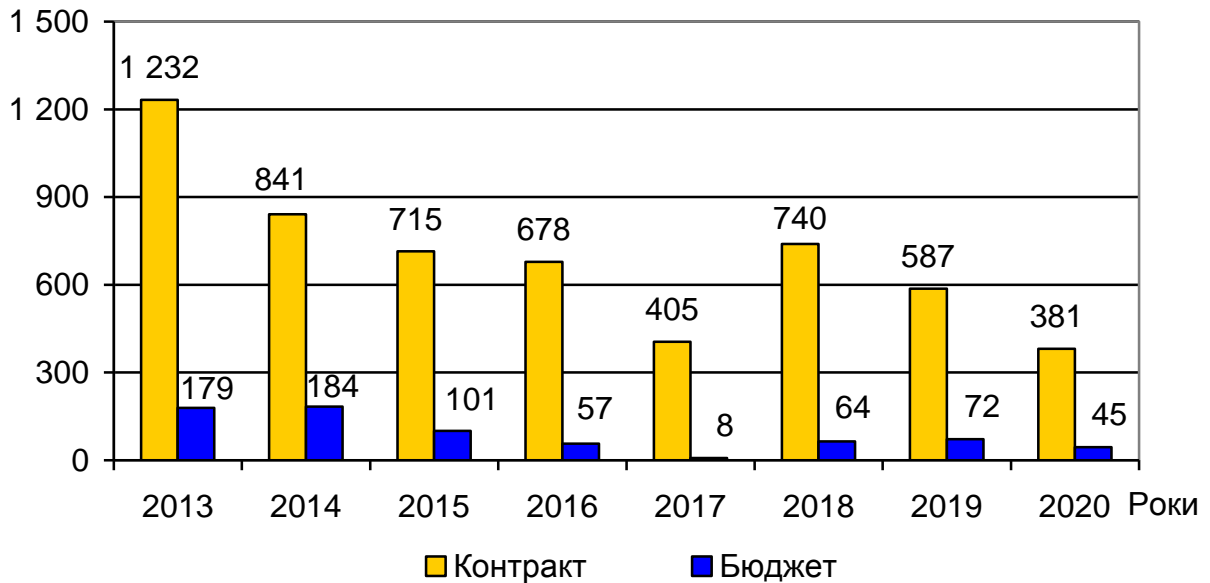

Рис. 1.9. Динаміка приймання студентів на заочну форму навчання

Динаміку показників приймання студентів до ХНЕУ ім. С. Кузнеця за освітнім ступенем "бакалавр" наведено в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Динаміка показників приймання студентів до ХНЕУ ім. С. Кузнеця за освітнім ступенем "бакалавр" (денна форма навчання)

Показники	Роки							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Подано заяв, усього	9 631	8 810	6 836	10 390	8 280	9 559	11 029	12 926
Усього зараховано, осіб	913	754	847	910	1 010	1 437	1 727	1 805
Зараховано на навчання коштом державного замовлення	445	445	444	371	250	349	357	390
Зараховано на навчання коштом фізичних та юридичних осіб	468	309	403	539	761	1 088	1 370	1 415
Питома вага зарахованих на навчання коштом фізичних та юридичних осіб, %	51	41	48	59	75	76	79	79

Про привабливий імідж університету свідчить значна кількість абітурієнтів, які вибрали ХНЕУ ім. С. Кузнеця як пріоритетний для вступу, а також високий конкурсний бал вступників. Так, 2020 р. кількість вступників, конкурсний бал яких становив понад 170, значно збільшилася, порівняно із 2019 р., із 406 до 565 осіб, що становить 39 % (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

**Інформація про якісні показники зарахованих
за освітнім ступенем "бакалавр"
(денна форма навчання)**

Коди та назви спеціальностей	Подано заяв			Кількість зарахованих	Прохідний бал	Середній конкурсний бал серед зарахованих	Кількість зарахованих, конкурсний бал яких дорівнює 170 і більше
	Усього	зокрема за першими пріоритетами (1 – 3)	%	усього			
1	2	3	4	5	6	7	8
051 "Економіка"	1 381	458	33	247	183,294	159,06	84
061 "Журналістика"	943	332	35	75	194,820	162,46	24
071 "Облік і оподаткування"	381	161	42	39	182,070	161,55	10
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"	932	304	32	157	182,478	151,90	36
073 "Менеджмент"	2 605	800	31	386	182,580	163,65	153
075 "Маркетинг"	745	249	33	94	187,782	165,98	35
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	459	128	28	83	182,886	150,27	21
081 "Право"	580	204	35	45	186,966	157,87	8
121 "Інженерія програмного забезпечення"	431	174	40	48	187,782	163,23	17
122 "Комп'ютерні науки"	642	227	35	87	173,196	161,21	36
124 "Системний аналіз"	108	41	38	24	185,087	170,93	13
125 "Кібербезпека"	333	78	23	55	174,318	148,26	11

1	2	3	4	5	6	7	8
126 "Інформаційні системи та технології"	156	27	17	20	174,624	154,03	5
186 "Видавництво та поліграфія"	348	157	45	47	174,787	173,64	35
232 "Соціальне забезпечення"	254	124	48	55	178,325	148,17	10
241 Готельно-ресторанний бізнес	596	141	23	69	183,600	146,43	6
242 "Туризм"	507	116	23	64	183,702	153,84	15
281 "Публічне управління та адміністрування"	288	64	22	27	183,498	160,72	8
292 "Міжнародні економічні відносини"	582	178	30	66	–	163,86	22
291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії"	509	147	29	42	–	167,78	16
Усього по ЗВО	12780	4110	32	1731	–	159,242	565

Таких результатів було досягнуто, зокрема, завдяки активізації проф-орієнтаційної роботи.

Рейтинг вишів за результатами вступної кампанії щорічно (із 2017 р.) складається Інформаційною системою "Вступ.ОСВІТА.UA" (<http://osvita.ua/vnz/rating/vstup-osvita/59065>). Основною метою публікації рейтингу є ознайомлення широкого кола громадськості, майбутніх абітурієнтів, їхніх батьків та всіх зацікавлених осіб із відкритими даними вступної кампанії. Статистичні дані рейтингу розподілено за декількома групами, вони містять статистичну інформацію про середній бал ЗНО вступників, кількість зарахованих осіб на бюджет та контракт (навчання коштом фізичних та юридичних осіб), конкурс на одне бюджетне місце, кількість зарахованих осіб до приватних вишів, а також інші дані.

Одним із показників діяльності університету, його іміджу, є позиціонування серед інших закладів освіти за результатами вступної компанії.

Результати позиціонування ХНЕУ ім. С. Кузнеця в рейтингу вишів за результатами вступної кампанії за роками:

рейтинг вишів за показником "середній бал ЗНО на бюджет" – 12-те місце серед 231 ЗВО України (2017 р.);

рейтинг вишів України за показником "зараховано на контракт" – 16-те місце серед 401 ЗВО України (2019 р.), 16-те місце серед 393 ЗВО України (2018 р.);

рейтинг вишів за показником "середній бал ЗНО на контракт" – 28-ме місце серед 200 ЗВО України (2017 р.);

рейтинг вишів України за показником "зараховано на бюджет" – 40-ве місце серед 225 ЗВО України (2019 р.).

Рейтинговий список **топ-100 закладів освіти за кількістю заяв від абітурієнтів** складається інформаційним освітнім ресурсом "Освіта.ua". Як вихідні дані враховують усі заяви від вступників на навчання для здобуття кваліфікаційних рівнів бакалавра та магістра на базі повної загальної середньої освіти за всіма формами навчання.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця стабільно входить до **топ-20 українських ЗВО**, які вибирають абітурієнти: **17-те місце** (у загальному списку) **(2019 і 2020 рр.)**;

утретьє (2018, 2019, 2020 рр.) входить до **топ-3 харківських вишів** – разом із Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, НТУ "Харківський політехнічний інститут";

3 роки поспіль (2018, 2019, 2020 рр.) входить до **топ-3 економічних вишів України** – разом із Київським національним торговельно-економічним університетом і Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана.

2. Забезпечення здійснення навчально-виховного процесу підготовки фахівців на рівні державних стандартів якості освіти (на виконання пп. 10.1, 10.3, 10.4, 10.10, 10.12 контракту)

2.1. Індивідуальна траєкторія навчання

В університеті основою навчального процесу зроблено компетентнісний підхід, який набув подальшого розвитку, ідеєю якого є обумовленість професійної успішності здобувача вищої освіти (випускника) синергетичною взаємодією групи чинників, із яких рівень інтелекту є однією з компонент. Компетентнісний підхід в освіті передбачає формування у здобувачів вищої освіти тієї або тієї компетентності саме як системи, а не як сукупності окремих елементів знань, умінь, навичок. Тільки система певних знань, умінь, навичок та інших особистісних якостей дозволяє людині стати компетентним фахівцем. В університеті розглядають передавання певної сукупності знань від викладача до студента як перший і найпростіший етап навчання. Другим етапом здійснюють формування у студентів здатності використовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності та соціальній практиці. Третім, найскладнішим, етапом є формування у студентів здатності продукувати, синтезувати нові знання. Ця творча робота потребує від викладача переосмислення всього навчального матеріалу з навчальної дисципліни, виділення необхідної й достатньої множини знань, розроблення системи навчальних засобів для формування у студентів здатності використовувати ці знання та системи діагностики рівня сформованості цієї здатності.

Фундаментально-професійна складова компетентності фахівця разом з іншими спеціальними та життєвими компетентностями становить інтеграційну властивість особистості, що характеризується сукупністю надбань людини, а саме: знань, умінь, навичок сформованих інтелектуальними, поведінковими та професійно значущими якостями, розвинутою мотивацією досягнень у навчанні, здатністю до інтелектуальної та творчої діяльності, продовження своєї освіти, самоосвіти, яка дозволяє людині самореалізуватися й зайняти гідне місце в соціумі.

Студент самостійно формує свою освітню траєкторію.

У Законі України "Про освіту" визначено, що індивідуальна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формують з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їхньої складності, методів і засобів навчання. Індивідуальну освітню траєкторію в закладах освіти може бути реалізовано через індивідуальний навчальний план. В університеті усвідомлюють, що ринок праці зажадає нових компетентностей і знань, які студенти можуть швидко здобути на різних курсах та освітніх платформах. Тому вищій освіті необхідно буде змінюватися, щоб залишатися затребуваною та відповідати вимогам сучасності.

Отже, студент має сам формувати свою освітню траєкторію.

В університеті ця ідея знайшла порозуміння й підтримку як у викладачів, так і у студентів. Для того щоб сформувати у студента навички, що відповідають вимогам часу, необхідно зробити навчання більш "креативним" та поширювати індивідуалізацію навчання.

В освітньому процесі має бути можливість для студента вибрати ті навчальні дисципліни, які йому цікаві. Можливість формувати свою індивідуальну освітню траєкторію, яка дасть змогу студентові адаптуватися до самостійного життя.

Разом з обов'язковими вимогами та необхідністю вивчати фундаментальні, базові навчальні курси, освітня програма (освітньо-професійна та освітньо-наукова), передбачає і варіативну складову. Це навчальні дисципліни, які студент має право вибрати самостійно та вносити у свій індивідуальний навчальний план.

В основному індивідуальність траєкторій забезпечено за рахунок базових і варіативних навчальних дисциплін. Крім цього, факультети можуть пропонувати своїм студентам перелік загальноуніверситетських факультативів. Студент вирішує, уносити факультатив у свій індивідуальний навчальний план чи ні. Кредити за ці навчальні дисципліни "набирають" понад установлених 60 кредитів на рік і передбачають повну відповідальність студента за отримані із цих навчальних дисциплін оцінки. Таким чином, можна сказати, що кожен студент університету навчається за індивідуальним навчальним планом.

Також індивідуальність траєкторій можна констатувати і у студентів, які:

беруть участь у проєктах (новий елемент освітньої моделі підготовки бакалаврів (починаючи із 2014 р.), у яких можуть взяти участь студенти різних курсів і різних освітніх програм, залежно від вимог до учасників проєкту. Сутність проєктної роботи полягає в тому, що це самостійна організована діяльність студентів, спрямована на пошук розв'язання практичної або теоретично важливої проблеми.

Ключові ознаки проєкту:

результат оформлюють у вигляді кінцевого продукту, який можна побачити, осмислити, застосувати у практичній діяльності;

має чітко визначені завдання, критерії досягнення результату, обмежені терміни виконання;

основні засоби досягнення: розроблення, відбір і реалізація проєктних рішень (управління проєктами);

спрямований на здобуття, закріплення та розвиток практичних знань або вмінь, необхідних у майбутній професійній діяльності студентів, а також досвіду самоорганізації. Наприклад, студенти різних курсів освітніх програм "Економіка підприємства", "Управління персоналом" та "Видавничо-поліграфічна справа" розробляли практичні проєкти на замовлення Харківського обласного центру служби крові, кондитерського підприємства "Полюс" м. Харкова, готельно-оздоровчого комплексу Valeta м. Коблева та ін. Отримали схвальну оцінку за виконану роботу та її практичне втілення;

поновлюються на освітні програми після відрахування;

виходять з академічної відпустки;

переводяться з іншої освітньої програми в межах ХНЕУ ім. С. Кузнеця або іншого закладу вищої освіти;

беруть участь у програмі академічної мобільності;

беруть участь у волонтерському русі;

здобувають право на повторне вивчення навчальних дисциплін, складання котрих не було успішним, якщо кількість таких навчальних дисциплін не перевищує 2;

під час проходження практики студент має право самостійно вибирати місце проходження виробничої, переддипломної практики, майбутньої роботи.

У всіх перелічених раніше випадках студенту створюють індивідуальний навчальний план і свій навчальний процес у разі відхилення від розкладу групи, студент, переважно, організовує самотійно.

Вивчення організації навчання студентів в університетах, які посідають перші місця в рейтингу Центру з ранжування університетів світу (Center for World University Rankings), указує на застосування варіативного підходу до вибору навчальних дисциплін як на одну з її визначальних характеристик, особливо в університетах англосаксонської освітньої традиції. Студентам надають можливість самотійно вибирати навчальні дисципліни, які вони вважають корисними для свого професійного становлення й поглиблення власної соціальної та професійної компетентності. Таким чином формують дисциплінарний пул – набір варіативних навчальних дисциплін, вибраний студентом самотійно.

Звідси виникає поняття Major ("мейджор") та Minor ("майнор") як основних елементів навчальної програми. Мейджори охоплюють предмети, пов'язані з основним напрямом освітньої програми, на які припадає близько 75 % курсу навчання. Інші 25 % курсу складено з варіативних навчальних дисциплін – майнорів. Узагальнення кращих міжнародних практик стало основою для поглиблення концептуальної перебудови організації навчального процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перехід до складання варіативних частин навчальних планів та пропонування студентам навчальних дисциплін за вибором було розпочато із 2005/06 навчального року. У 2014/15 навчальному році практику складання навчальних планів було остаточно перебудовано на основі концепції мейджорів і майнорів та адаптовано до положень Закону України "Про вищу освіту" № 1556-VII від 01.07.2014.

Інформаційний портал університету успішно використовують для формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти у процесі реалізації вибіркової складової освітніх програм (освітньо-професійної, освітньо-наукової) бакалаврів, магістрів, аспірантів вибору майнорів, маг-майнорів. Сутність вибіркової складової освітньої програми "майнор", "маг-майнор" полягає у вільному виборі здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін таких напрямів, які відображають їхні інтереси, наукові інтереси, уподобання та плани на майбутнє працевлаштування, захист дисертаційної роботи, формують певні компетентності, що дозволяють розширити їхню професійну підготовку й таким чином підвищити конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Аудиторія економічної науки А-7 нового навчального корпусу

Із метою підвищення якості практичної підготовки, протягом 2013 – 2020 навчальних років проводилися разом із представниками роботодавців круглі столи, де розглядали питання змісту організації проходження практики студентами та проблем розроблення нових наскрізних програм практик із кожної спеціальності та освітньої програми для забезпечення формування у студентів сучасних компетентностей. Такі заходи надали можливість студентам стажуватися та проходити практику на провідних вітчизняних промислових підприємствах, органах державного управління, у фінансових, консалтингових, інжинірингових та інших компаніях. Мовна підготовка на загальних і факультетських курсах, у літній школі дає їм можливість вивчати англійську, французьку, німецьку, китайську, італійську, польську, арабську мови.

Аудиторія інтерактивних технологій навчання А-3 нового навчального корпусу

ХНЕУ ім. С. Кузнеця вважає одним із головних завдань значне підвищення рівня підготовки фахівців у галузі ІТ-технологій, що корелює з вимогами роботодавців як в Україні, так і в усьому світі. Для цього в навчальних планах усіх спеціальностей використовують схему безперервної комп'ютерної підготовки, що має забезпечити якісне формування у студентів відповідних компетентностей. Викладачі ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснюють вхідний контроль за сформованістю відповідних компетентностей. Аналіз результатів дозволяє, по-перше, у першокурсників з'ясувати слабкі місця у шкільній підготовці, а по-друге, сформуванати академічні групи студентів для додаткових занять, із метою вирівнювання підготовки студентів, оскільки без цього вони не зможуть повною мірою та у визначений термін сформуванати в себе необхідні компетентності у сфері ІТ-технологій, передбачені моделлю фахівця.

**Аудиторія імені Семена Кузнеця А-4
нового навчального корпусу**

Ефективним методом розвитку аналітичних, творчих та дослідницьких навичок студентів є залучення їх до науково-дослідної роботи, зокрема в межах міжкафедральних та комплексних науково-прикладних досліджень, написання наукових статей, виступів на наукових конференціях, участі кращих студентів у конкурсах наукових робіт у всеукраїнських та міжнародних студентських олімпіадах (табл. 2.1).

Результати участі та динаміка перемог студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця у всеукраїнських та міжнародних студентських олімпіадах

Нагороди, дипломи	Кількість переможців у всеукраїнських студентських олімпіадах						
	2012/13 навч. р.	2013/14 навч. р.	2014/15 навч. р.	2015/16 навч. р.	2016/17 навч. р.	2017/18 навч. р.	2018/19 навч. р.
I ступеня	3	2	5	1	3	3	5
II ступеня	8	8	7	10	12	8	14
III ступеня	4	9	7	6	4	8	5
Усього	15	19	19	17	19	19	24
Призові місця командні у всеукраїнських студентських олімпіадах							
I ступеня командний	–	–	–	–	–	–	3
II ступеня командний	–	1	2	1	–	–	2
Призові місця командні у міжнародних студентських олімпіадах							
III ступеня командний у міжнародній олімпіаді	–	–	–	–	–	–	1
Усього по ЗВО	15	20	21	18	19	19	30

Фундаментальна підготовка студентів за 26 спеціальностями дозволяє їм ухвалювати ефективне рішення у спектрі сучасної економічної проблематики, включаючи визначення конкурентоспроможних виробів, оцінювання ефективності інвестиційних проєктів і техніко-організаційного рівня виробництва, розроблення стратегії розвитку підприємства, планування його діяльності. У їхній компетенції є маркетингові дослідження, ефективний збут продукції, глибокий економічний аналіз. В університеті створено гнучку систему управління якістю підготовки фахівців, засновану на безперервному моніторингу успішності роботи випускників. Проведене опитування вказало на позитивне сприйняття новацій студентами, про що свідчать дані, наведені в табл. 2.2.

**Динаміка результатів задоволеності якістю освіти /
реалізації освітніх програм за блоками питань, %**

Блоки питань	2014/15 навч. р.	2015/18 навч. р.	2016/17 навч. р.	2017/18 навч. р.	2018/19 навч. р.	2019/20 навч. р.
Задоволеність якістю (середня оцінка)	85,6	82,7	77,6	78,3	74,5	75,3
Якість викладання	89,9	86,4	80,7	79,9	77,8	71,7
Якість оцінювання	88,1	83,6	67,8	80,3	78,3	80,7
Академічна підтримка	86,0	83,8	76,3	81,4	75,3	78,1
Навчальні ресурси	83,1	80,9	83,4	83,5	79,3	–
Особистісний розвиток	81,2	78,7	76,0	73,2	68,4	–
Загальне враження від навчання	89,0	85,1	81,6	85,6	82,2	74,1
Організація і керівництво	–	–	–	69,5	66,1	–
Можливості навчання	–	–	–	73,4	68,8	70,2
Академічна доброчесність	–	–	–	–	–	71,5
Індивідуальна траєкторія навчання	–	–	–	–	–	75,1
Практична підготовка	–	–	–	–	–	74,8
Самостійна робота (навантаження)	–	–	–	–	–	72,5

Примітка. 2014/15 і 2015/16 навч. рр. опитування здійснювали за навчальними дисциплінами.

В університеті було продовжено скорочення аудиторного навантаження на студента та викладача. У вітчизняній вищій освіті аудиторні форми роботи, переважно, були абсолютно домінуючими і на них переносився центр ваги у навчанні. У поєднанні з формами оцінювання академічних результатів, спрямованих на тестування здатності студента до механічного відтворення теоретичного матеріалу, це призводило до нахотництва, несамотійності та обмеженої здатності до інноваційного мислення в переважній більшості студентів.

Динаміку зміни навчального навантаження викладачів продемонстровано даними рис. 2.1.

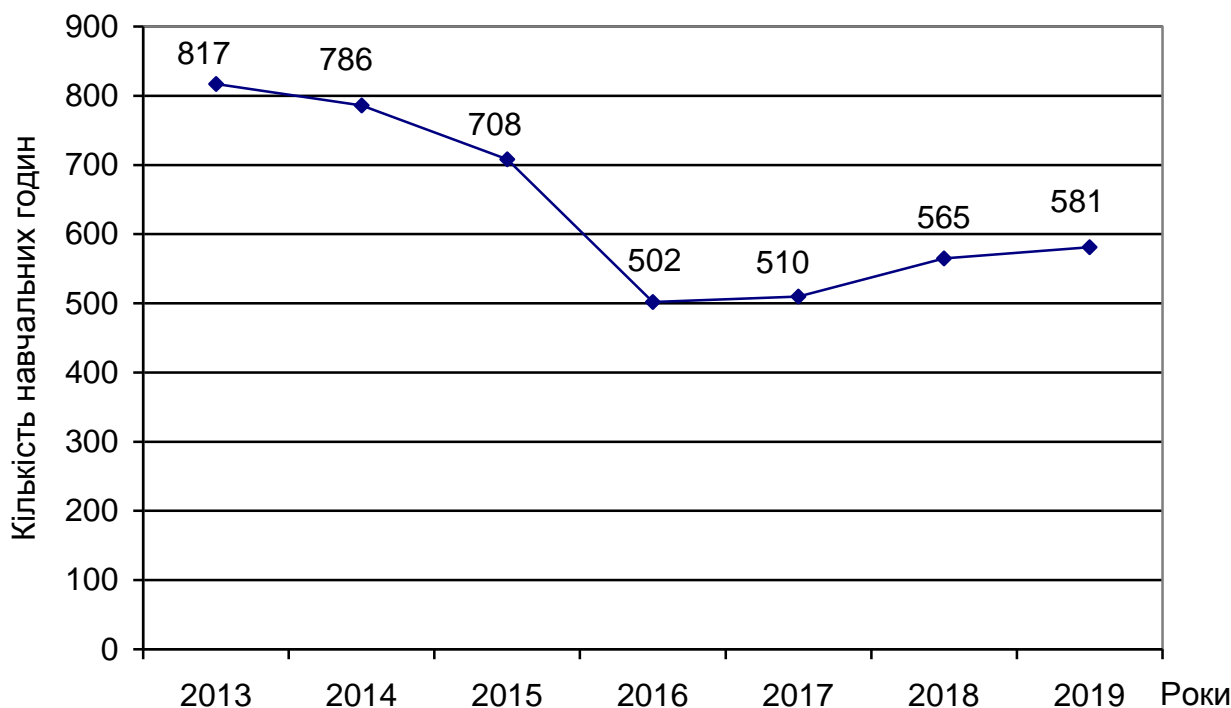

Рис. 2.1. Динаміка зміни навчального навантаження на одного викладача

Суттєве зменшення аудиторного навантаження науково-педагогічних працівників університету надає кожному з них додаткові можливості для підвищення своєї кваліфікації. Скорочення навантаження в поєднанні з перенесенням центру ваги на самостійну роботу студентів (СРС), розвитком інтерактивних форм роботи та широким використанням сучасних засобів електронних комунікацій має створити принципово інші форми організації навчання. Розширення самостійної роботи студентів неможливе без електронних навчально-методичних комплексів, комп'ютерних програм контролю за знаннями, інтерактивних форм обговорення актуальних навчальних проблем. В університеті **впроваджено електронний журнал оцінювання поточних результатів навчання студентів** протягом семестру. Це дає змогу студенту постійно знати результати оцінювання своєї роботи, а викладачеві контролювати, аналізувати результати роботи студента, що позитивно впливає на об'єктивне оцінювання знань під час підсумкового семестрового контролю.

Аудиторія нобелівських лауреатів з економіки А-5 нового навчального корпусу

Роботу професорсько-викладацького складу університету 2013 – 2020 рр. було спрямовано на впровадження інтерактивних форм обговорення актуальних навчальних проблем та вироблення засобів управління СРС. Нагальною потребою стало вдосконалення технології організації самостійної роботи студентів, із метою надання їй більш системного характеру, що спонукало **впровадженню технологічної карти** планування роботи викладача у процесі викладання навчальної дисципліни. У технологічній карті відображено: 1) графік організації навчального процесу за навчальною дисципліною (до складу входить загальне навчальне навантаження студента, а саме: аудиторні години, самостійна робота); 2) накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни (до складу входять: види навчальної роботи, графік оцінювання виконаних робіт на тиждень; 3) план навчальної дисципліни (містить змістовий модуль, форми контролю, оцінювання рівня сформованості компетентностей). Аналіз наявного позитивного досвіду викладачів кафедр узагальнювався шляхом створення систем управління самостійною роботою з визначенням правил підготовки завдань, засобів та термінів моніторингу, обсягів та в кінцевому підсумку зведених стандартів її методичного забезпечення.

Упровадження системи електронного обліку поточної успішності знань студентів на основі накопичувальної бально-рейтингової системи та з використанням технологічних карт не менш суттєвим чином збільшили можливості деканатів і навчально-методичних підрозділів щодо оперативного аналізу й управління навчальним процесом. Із метою поліпшення інформованості студентів і їхніх батьків щодо поточної та підсумкової

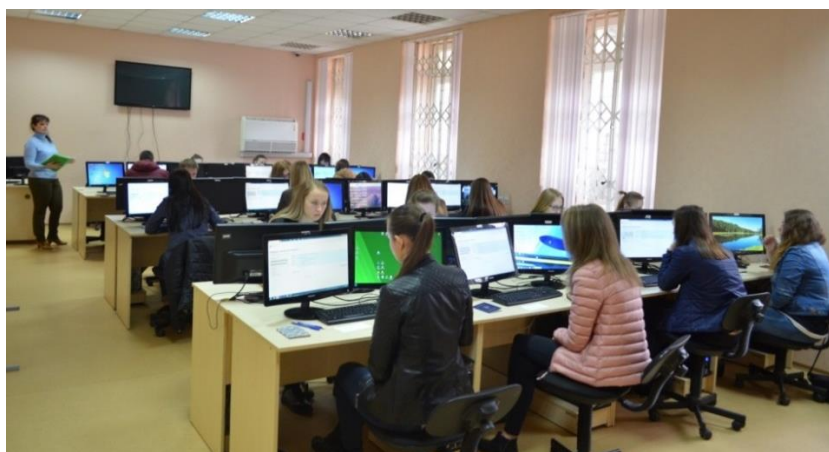
успішності, за умови забезпечення конфіденційності цієї інформації, заплановано введення до ладу персонального кабінету студента.

2.2. Удосконалення практичної підготовки студентів

Університет переводить навчально-методичний процес на ІТ-технології з максимальним використанням особистісної компоненти професорсько-викладацького складу та студентства.

Із метою подальшої модернізації навчального процесу, оновлення змісту освіти, відповідно до потреб ринку праці, університет посилює **практико-орієнтовану складову**, упроваджує ігрові інтерактивні методи навчання. Створено каталог і ресурсну базу "серйозних ігор", симуляцій та економічних тренажерів; технології гейміфікації використовують у процесі проведення тренінгів, практичних, лабораторних та семінарських занять. Так, співробітництво з ТОВ "Компанія інтелектуальних технологій" (м. Київ) дозволяє застосовувати бізнес-симуляцію ViAL+ як середовище студентської практики із профільних дисциплін, тренінгів та інноваційних міжфакультетських бізнес-турнірів.

Із метою запровадження сучасних технологій навчання на основі методу STEM та підвищення якості підготовки фахівців в університеті на базі кафедри Природоохоронних технологій, екології та безпеки життєдіяльності створено навчальну лабораторію "Інноваційних технологій" (FabLab) (наказ від 26.12.2018 р. № 289).

**Практичне заняття в комп'ютерній навчальній лабораторії
ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

Схему видів діяльності навчальної лабораторії подано на рис. 2.2.

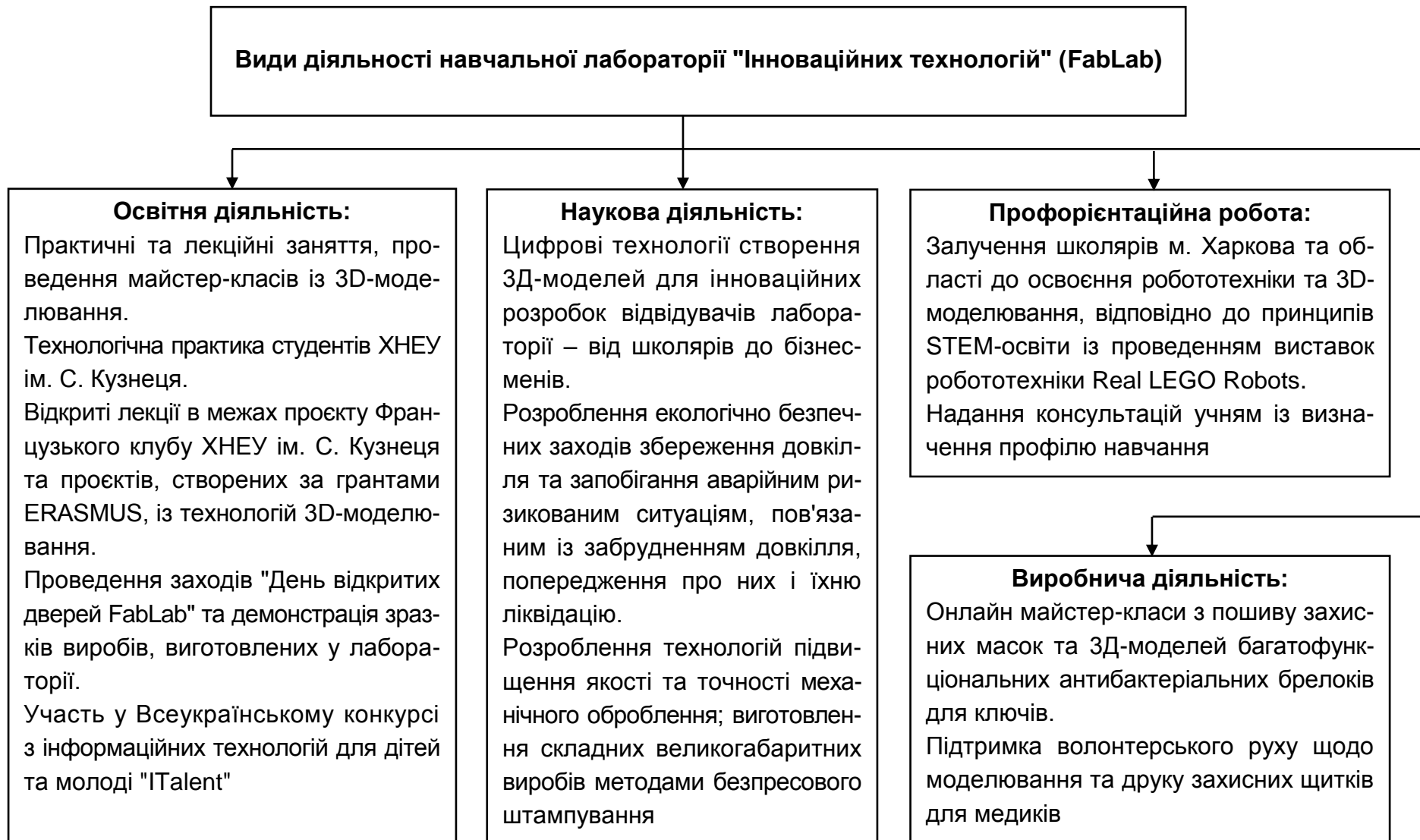

Рис. 2.2. Схема видів діяльності навчальної лабораторії FabLab

2.3. Удосконалення самостійної роботи студентів

Із метою реалізації стратегічного завдання створення у ХНЕУ ім. С. Кузнеця освітньо-інноваційного та інформаційно-навчального середовища шляхом реалізації компетентнісного підходу, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, електронних засобів навчання й управління, розроблення та впровадження педагогічних інновацій, в умовах широкого використання онлайн-технологій у навчальному процесі в університеті: створення електронних підручників, онлайн-курсів, подальше використання власне розробленої системи персональних навчальних систем (ПНС), – було **організовано відділ електронних засобів навчання** (наказ від 29.08.2016 р. № 136). Створення відділу дозволило успішно розв'язати низку нагальних проблем, зокрема успішно застосувати дистанційну форму навчання.

Персоналізація та адаптація навчального процесу є важливими принципами сучасного освітнього процесу. Ефективності їхньої реалізації досягають завдяки використанню інтерактивних освітніх підходів на основі телекомунікаційних технологій і мережі "Інтернет".

Основними напрямками діяльності відділу є:

- забезпечення функціонування та розвиток ПНС;
- підготовка та випуск навчальних електронних мультимедійних інтерактивних видань;
- упровадження технологій дистанційного та змішаного навчання в навчальний процес ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Із метою ефективного управління самостійною роботою студентів в інформаційно-навчальному середовищі, яке неможливе без електронних навчально-методичних комплексів, комп'ютерних програм контролю за знаннями, інтерактивних форм обговорення актуальних навчальних проблем, в університеті був модернізований та набув подальшого розвитку сайт персональних навчальних систем (ПНС) (<http://pns.hneu.edu.ua>) у комп'ютерній мережі університету та мережі "Інтернет".

Метою впровадження ПНС є забезпечення якості освіти шляхом змістовного наповнення освітнього середовища, забезпечення рівного доступу учасників навчального процесу до якісних навчальних і методичних матеріалів, незалежно від місця їхнього проживання та форми навчання, створення умов для персоналізації навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій. На сьогодні в навчальному процесі

університету активно використовують понад 1 700 ПНС, а загальна середньодобова відвідуваність становить більше ніж 1 500 користувачів. У середньому один сеанс роботи користувача з сайтом триває 8 хв, упродовж яких переглядають 8 с сайту. Більшість користувачів (55 %) для роботи із сайтом використовують стаціонарні комп'ютери чи ноутбуки, мобільні ж пристрої (телефони, смартфони, планшети) – 45 % аудиторії сайту.

Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує найновішу версію платформи Moodle 3.7 із численними розширеннями власного розроблення, спрямовані на зручність інтерфейсу користувача та розширення функціональності. Так, інтерфейс сайту, виконаний у брендових кольорах університету, є зручним і підтримує мобільні та планшетні пристрої. Було впроваджено мобільний застосунок та систему збирання й опрацювання статистичної інформації Google Analytics. Також на сайті ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця було встановлено застосунок "Консультант", за допомогою якого користувач має можливість дістати миттєву допомогу або надіслати повідомлення адміністрації сайту.

У ХНЕУ ім. С. Кузнеця розроблено та введено в дію Положення про ПНС, яке містить вимоги до структури та змісту ПНС трьох рівнів функціональності, облік трудовитрат науково-педагогічними працівниками та механізм сертифікації ПНС, що дозволить у подальшому їх використовувати як самостійну вибірккову навчальну дисципліну. Оскільки функціональні можливості програмної платформи Moodle є досить широкими з погляду педагогічного дизайну навчальних курсів, то, із метою поступового застосування викладачами інструментів системи, у Положенні про персональні навчальні системи ХНЕУ ім. С. Кузнеця запропоновано трирівневу модель розробленості персональних навчальних систем (рис. 2.3):

1. ПНС контентного рівня розробленості є достатньою для опанування навчальної дисципліни за змішаної моделі навчання, у якій технології дистанційного навчання використовують для студентів денної та заочної (дистанційної) форм навчання.

2. ПНС інтерактивного рівня розробленості забезпечують для студентів зворотній зв'язок, із метою контролю за прогресом опанування навчальної дисципліни.

3. ПНС автономного рівня розробленості є самостійним освітнім ресурсом за денною та заочною (дистанційною) формою навчання з обов'язковою захищеною сертифікацією підсумкового результату опанування навчальної дисципліни студентами.

Рис. 2.3. Тривірнева модель персональних навчальних систем у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

В університеті постійно здійснюють роботу із забезпечення навчальних дисциплін якісними персональними навчальними системами зі зворотним зв'язком та контролем за реальною роботою студента, що буде сприяти підвищенню якості самостійної роботи студентів, для чого було розроблено та надано методичні рекомендації зі створення ПНС в електронному вигляді за всіма функціональними рівнями. Із 2018/19 навчального року методичні рекомендації активно використовують у програмі курсів підвищення кваліфікації для науково-педагогічних працівників "Розробка персональних навчальних систем".

Із метою поліпшення обліку та контролю за якістю ПНС було розроблено мережевий програмний комплекс "Реєстр ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця", що дозволяє значно підвищити швидкість і точність перевірки шляхом автоматизації рутинних операцій та визначення якісних ПНС на основі аналізу вихідних даних діяльності користувачів сайту ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. За запитом відділу оцінювання якості навчання та інноваційного розвитку здійснюють технічну реалізацію анонімного опитування серед студентів-користувачів сайту ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця "Навчальна дисципліна очима студентів".

Із метою розроблення та використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм і технологій навчання, в університеті здійснюють запис повних пакетів відеолекцій під час аудиторних занять за навчальними дисциплінами. У подальшому на основі відеозаписів буде створено інтерактивні відеолекції за допомогою персональних навчальних систем автономного рівня.

Із метою забезпечення підтримання мобільними пристроями та зменшення трудомісткості процесу розроблення, відділом електронних засобів навчання було розроблено новий формат підготовки EMIB на основі пакета Bookdown. Це безкоштовний пакет із відкритим вихідним кодом на мові програмування R, що дозволяє реалізувати повний цикл підготовки електронних видань. Засобом для підготовки контенту слугує мова розмітки R Markdown. Надалі нові проєкти EMIB будуть виконувати в новому форматі на основі пакета Bookdown (за 2018 – 2019 рр. створено шість видань).

Спільно з департаментом освіти міської ради м. Харків починаючи з 2009 р. університет здійснює системну роботу щодо підвищення інформаційно-цифрової компетентності вчителів шкіл м. Харкова. Така робота сприяє кращому розумінню випускниками шкіл змісту й можливостей навчальних дисциплін середньої школи, а також швидкому переходу до навчальних дисциплін ЗВО. Особливу увагу приділяють упровадженню ІТ-технологій у всі навчальні дисципліни середньої школи в межах реалізації Концепції "Нова українська школа". За весь час свою кваліфікацію підвищили близько 2 000 педагогів навчальних закладів м. Харкова.

Під час проведення лекційно-практичних занять за ПК, на яких учителі отримують лекційний матеріал із тематики навчання та виконують завдання за індивідуальним графіком роботи, розглядають функціональні можливості СДН Moodle та хмарних технологій, необхідні комплекси навчально-методичного забезпечення, а також технологію надання консультативної допомоги в підготовці й розміщенні матеріалів на сайті <http://moodle.hneu.edu.ua>.

Тематики чинних навчальних курсів із підвищення кваліфікації:

- створення та ведення блогів і персональних сайтів;
- використання хмарних технологій в навчально-виховному процесі;
- використання технологій дистанційного навчання та запровадження в навчально-виховний процес можливостей платформи Moodle.

Застосування інтерактивних технологій в економічній освіті не лише підвищує творчий та інтелектуальний потенціал студентів шляхом самоорганізації, прагнення до знань, уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою й самостійно ухвалювати рішення, але й формує компетентного фахівця з необхідною предметною орієнтацією. Адаптивні інтерактивні технології дають можливість кожному студентові, незалежно від рівня підготовки, активно брати участь у навчальному процесі, індивідуалізувати свій прогрес, здійснювати самоконтроль.

У 2018/19 навчальному році фахівцями відділу електронних засобів навчання було застосовано адаптивні інтерактивні технології в розробленні програмного забезпечення Telegram-ботів для допомоги абітурієнтам із підготовкою до ЗНО по математиці (@HNEU_ZNO_math_bot) та історії (@HNEU_ZNO_history_bot). Ботом із математики 2019 р. скористалися 6 300 користувачів, а з історії – 2 188. Користувачами Telegram-ботів було опрацьовано 624 764 завдань із математики та 35 248 – з історії.

2.4. Державна атестація випускників університету

Державну атестацію випускників у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця здійснюють, відповідно до законів України "Про вищу освіту", "Про освіту", Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України з питань освіти, Положення про державну атестацію випускників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Державну атестацію в університеті здійснюють на бакалаврському рівні у формі державного екзамену з іноземної мови, захисту випускної роботи; на магістерському рівні – у формі захисту дипломної роботи. Така система контролю дає змогу об'єктивно встановлювати рівень опанування студентом відповідних компетентностей та оцінювати рівень підготовки випускників до професійної діяльності й життя в соціумі.

Тематика дипломних робіт стосується актуальних проблем фахових навчальних дисциплін і має практичну спрямованість. Вона опрацьовується випусковою кафедрою, ураховуючи завдання, що постають, виходячи із програм підготовки бакалаврів, магістрів, актуальності й можливості виконання науково-дослідної роботи з тих чи тих питань, протягом часу, передбаченого навчальним планом.

На початку навчального року в університеті формують склад державних екзаменаційних комісій зі встановлення відповідності рівня освітньої підготовки кадрів вимогам з урахуванням міжкафедральної спрямованості тематики дипломних робіт та освітнього рівня "бакалавр", "магістр".

Державні екзаменаційні комісії (ДЕК) очолюють голови, яких призначають із-поміж висококваліфікованих фахівців у відповідній галузі економіки або провідних науковців чи науково-педагогічних працівників із відповідної галузі знань. Пропозиції щодо їхнього призначення затверджують вченою радою університету.

Співвідношення кількості голів ДЕК – представників науки та висококваліфікованих фахівців – наведено на рис. 2.4.

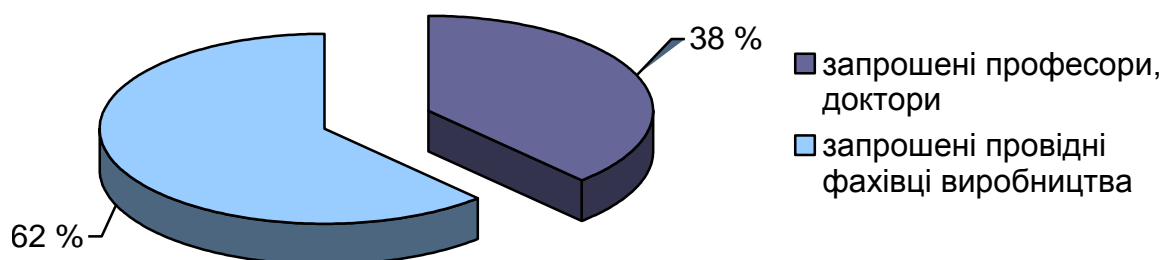

Рис. 2.4. Співвідношення кількості голів ДЕК

За звітний період відбувся ряд змін, які сприяли вдосконаленню державної атестації випускників університету.

Так, щоб виховати фахівців, готових відповідати вимогам часу, необхідно відповідно перебудувати все освітнє середовище: опанувати новий навчальний інструментарій, нові навчальні продукти; організувати нові види науково-виробничої практики та застосовувати інші засоби, що використовують у навчальному процесі.

Наслідком залучення студентів до проведення міжкафедральних і комплексних науково-прикладних досліджень є захист студентами міжкафедральних та комплексних дипломних робіт. Це дає змогу студентам на високому рівні виконати дипломну роботу, а також продемонструвати вміння працювати у творчому колективі. Це особливо важливо, оскільки роботодавці все більше віддають перевагу наявності в кандидатів на роботу таких особистісних компетентностей, як "здатність до комунікацій" та "відповідальність" (табл. 2.3).

Міжкафедральні та комплексні дослідження

Види досліджень	Кількість робіт					
	2014/15 навч. р.	2015/16 навч. р.	2016/17 навч. р.	2017/18 навч. р.	2018/19 навч. р.	2019/20 навч. р.
Міжкафедральні дослідження	14	2	10	12	2	6
Комплексні дослідження	20	16	7	5	15	4

Спеціальності (освітні програми), за якими відбувалися міжкафедральні та комплексні дослідження:

- "Економіка підприємства";
- "Економічна кібернетика";
- "Фінанси і кредит";
- "Прикладна статистика";
- "Банківська справа";
- "Менеджмент організацій і адміністрування";
- "Менеджмент інноваційної діяльності";
- "Логістика";
- "Бізнес-адміністрування".

**Конкурс на найкращий проєкт "Харків – місто молодіжних ініціатив"
14 травня 2019 року**

Ефективним методом розвитку аналітичних, творчих, дослідницьких та практичних навичок є залучення їх до науково-дослідної роботи, поєднання навчального процесу та роботи на підприємствах, відповідно до угод про дуальну систему навчання. Результатом такої роботи є захист міжкафедральних і комплексних дипломних, курсових робіт на замовлення підприємств, організацій. Роботи студентів попередньо, перед захистом, розміщують на сайті університету, факультету (<http://www.ep.hneu.edu.ua>).

Захист студентських робіт на замовлення підприємств за освітніми програмами відбувається публічно за участю запрошених представників підприємств, бізнесу, студентів та інших зацікавлених сторін.

Захист студентських робіт у поточному році відбувався з використання платформи ZOOM.

2.5. Взаємодія з бізнес-структурами

Відділ працевлаштування студентів і взаємодії з бізнес-структурами створено 2011 р. Мета відділу – сприяння працевлаштування випускників, розширення баз виробничих практик, зміцнення зв'язків із роботодавцями та співпраця освіти й бізнесу. Для цього відділ постійно здійснює аналіз попиту та пропозицій на ринку праці фахівців, налагодив співпрацю з харківськими обласним і міським центрами зайнятості населення та підприємствами й установами, незалежно від форми власності, які можуть бути потенційними роботодавцями.

Постійно накопичують банк даних наявності вакантних місць, про що відділ інформує студентів та випускників університету засобами мережі "Інтернет", соціальними мережами.

Для формування у студентів і випускників більш точного уявлення про майбутню професійну кар'єру та зайнятості на робочому місці відділ регулярно організовує презентації кар'єрних можливостей у компаніях, бізнес-ігри, лекції, тренінги, майстер-класи, вебінари від представників бізнесу, топменеджерів, провідних фахівців та реальних практиків. Також заходи проводять у межах ярмарок вакансій, під час "Днів кар'єри", бізнес-форуму Kuznets Business Day, вступу до фаху та інших кар'єрних та іміджевих заходів. Загалом із 2013 р. проведено понад 160 освітніх заходів.

Із 2013 р. проведено 79 екскурсій на підприємства та офіси компаній, із метою знайомства з технологіями виробництва, роботою компаній ізсередини та кар'єрними можливостями в них, а також у межах

ознайомлювальних практик, вступу до фаху, виїзних занять та участі у днях відкритих дверей компаній із проведенням ділових ігор, вікторин, майстер-класів на базі підприємств.

За звітній період організовано та проведено 16 круглих столів і панельних дискусій на теми партнерства бізнесу й освіти, ринку праці, кар'єрних можливостей випускників, взаємодії університету, студентства та роботодавців за участю представників компаній, підприємців, адміністрації університету, професорсько-викладацького складу, студентів та випускників.

В університеті систематично проводять ярмарки вакансій, у кожному з яких беруть участь близько 40 провідних компанії України та світу. Із 2013 до 2017 рр. – двічі на рік, із 2018 р. – щорічно в межах "Дня кар'єри ЄС". Загальна кількість компаній, які взяли участь у ярмарках вакансій – понад 160.

Відділ працевлаштування студентів та взаємодії з бізнес-структурами у співпраці з бізнес-спільнотою, громадськими організаціями та іншими підрозділами ХНЕУ ім. С. Кузнеця організовує спільні заходи в університеті або на базі підприємств: "Логістична академія", "Фінансовий курс-практикум", курси тренінгів, Fashion Day, День корпорацій тощо, спрямовані на підвищення якості підготовки кваліфікованих фахівців, пошук обдарованої студентської молоді, стимулювання їхньої творчої праці, а також на підтримання та розвиток ділової репутації університету в суспільстві.

**Нагородження учасників – переможців гри "Бізнес-симуляція"
13 жовтня 2017 року**

Із 2018 р. відділ є організатором Міжнародного конкурсу студентських маркетингових, PR-проектів та стартапів "Золотий компас", участь у якому взяли 26 команд із 12 вишів України.

2020 р. проведено онлайн-зустріч випускників у форматі zoom-конференції, із метою обговорення партнерського зв'язку фахівців, які здобули освіту в університеті (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка проведення заходів

Заходи	Роки								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Лекції	–	–	–	4	4	5	3	3	
Презентації	3	8	8	9	7	5	3	2	
Тренінги та бізнес-ігри	–	1	3	7	11	13	7	6	
Майстер-класи та вебінари	1	–	4	4	5	11	21	3	
Круглі столи, панельні дискусії та онлайн-конференції	–	–	–	2	4	3	4	4	
Експерсії на підприємства та в офіси	2	2	19	17	11	10	18	–	
Спільні проекти, бізнес-форуми, конкурси	–	–	–	1	4	4	2	–	

Наведена динаміка проведення заходів із представниками бізнесу свідчить про "переміщення інтересу" від класичних форм виступів (лекцій, презентацій) до активних форм взаємодії зі студентами, а саме: проведення тренінгів, бізнес-ігор, майстер-класів тощо.

3. Методичне забезпечення навчально-виховного процесу (на виконання пп. 10.1, 10.4, 10.9, 10.10, 10.17 контракту)

3.1. Методична робота

Основна мета методичної роботи університету – створення належних умов, що сприяють підвищенню ефективності та якості навчального процесу; оптимальне використання методичних ресурсів і створення методичного простору на основі комплексного підходу для вдосконалення змісту, організації й методів навчання.

Методвідділ постійно здійснює контроль за станом і якістю методичного забезпечення навчальних дисциплін і його координацію.

Задля цього методичний відділ щорічно здійснює перевірки щодо наявності та якості навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, закріплених за кафедрами: робочих програм, конспектів лекцій, матеріалів для проведення практичних та лабораторних робіт, завдань і методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів, засобів для поточного та підсумкового контролів тощо.

Важливою складовою системи підготовки фахівців є якісна підготовка та видання професорсько-викладацьким складом наукової, навчальної й методичної літератури. Задля полегшення та упорядкування процесу підготовки рукописів 2016 р. було розроблено Положення про порядок проходження рукопису від його підготовки до видання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Основним документом для ознайомлення здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу зі змістом освіти, критеріями та засобами оцінювання результатів навчання є робоча програма навчальної дисципліни. Для розроблення та оформлення робочих програм навчальних дисциплін, які мають відповідати вимогам внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, в університеті введено в дію Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (перша редакція – наказ від 30.08.2018 р. № 199; друга редакція – наказ від 03.06.2020 р. № 92). Із 2018 р. методичним відділом перевірено **580** робочих програм навчальних дисциплін, розміщено в репозитарії – **488**.

На основі робочої програми кожної навчальної дисципліни розробляють силабус, який створюють саме для здобувача та основним завданням якого є: пояснити здобувачам вищої освіти сутність навчальної дисципліни; дати їм змогу розподіляти час, сили, інтенсивність своєї самостійної роботи. Силабус навчальної дисципліни розробляють, відповідно до Положення про силабус навчальної дисципліни в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (наказ від 03.06.2020 р. № 92).

3.2. Забезпечення якості освіти

Забезпечення якості освіти є одним із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти на світовому, національному та локальному рівнях.

В університеті функціонує система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, яка охоплює всі процедури щодо безперервного вдосконалення якості освітніх програм, якості навчання та викладання, якості результатів навчання здобувачів вищої освіти, навчальні можливості й ресурсне забезпечення, відповідно до національних і міжнародних стандартів, потреб стейкхолдерів, а також вимог державних та незалежних органів, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості.

Систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця орієнтовано на реалізацію Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG), вона функціонує за такими **напрямами**:

- управління якістю освітньою діяльністю та розвитком університету;
- якість освітніх програм: розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм;
- якість професорсько-викладацького складу: підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників;
- студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання здобувачів вищої освіти;
- академічна культура: запобігання академічному плагіату та його виявлення;
- навчальні ресурси й підтримка студентів: наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;

інформаційний менеджмент: наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

публічна інформація;

циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця:

формалізація політики якості, академічної доброчесності, цілей і завдань постійного поліпшення якості;

створення та функціонування організаційної структури системи внутрішнього забезпечення якості;

підготовка нормативного, організаційно-методичного забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на локальному рівні;

визначення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості;

побудова системи індикаторів і показників якості освітньої діяльності та якості освіти за пріоритетними напрямками;

розроблення і проведення моніторингових процедур за напрямками внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

підготовка та проведення маркетингово-моніторингових і соціально-психологічних досліджень для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти, якості надання освітніх послуг та задоволеності якістю освітньої діяльності та якістю освіти;

залучення стейкхолдерів вищої освіти (студентів, роботодавців, представників академічної спільноти тощо) до ухвалення рішень за напрямками внутрішнього забезпечення якості;

зовнішнє оцінювання якості діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця за результатами участі в національних і міжнародних рейтингах закладів вищої освіти, виконання Ліцензійних вимог, акредитація.

2015 р. в університеті виокремлено структурний підрозділ, що підтримує роботу із внутрішнього забезпечення якості та виконує основні функції забезпечення якості – відділ забезпечення якості та інноваційного розвитку.

Формування та розвиток системи внутрішнього забезпечення якості здійснюють поетапно (табл. 3.1).

Етапи формування системи внутрішнього забезпечення якості (СВЗЯ) в університеті

Етапи	Зміст етапів
I. Цільовий	Формування політики якості
II. Прогностичний	Формування концептуальних, методологічних, методичних засад внутрішнього забезпечення якості (за ESG)
III. Організаційний	Організація внутрішнього забезпечення якості, побудова організаційної структури, розподіл функцій щодо внутрішнього забезпечення якості
IV. Функціонування	Реалізація процесів та процедур внутрішнього забезпечення якості за стандартами (ESG)
V. Аудит функціонування СВЗЯ	Реалізація внутрішнього та зовнішнього аудиту, моніторингу, самооцінки СВЗЯ

Системну роботу із внутрішнього забезпечення якості, відповідно до Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG, 2015), підтримують структурні підрозділи університету: навчальний відділ, методичний відділ, відділ маркетингу та корпоративних комунікацій, науково-дослідний сектор, відділ молодіжної політики та соціального розвитку, відділ працевлаштування студентів та взаємодії з бізнес-структурами, відділ профорієнтації та роботи з обдарованими учнями, відділ заочної (дистанційної) та післядипломної освіти, відділ аспірантури і докторантури, відділ електронних засобів навчання, факультети, кафедри та ін.

Внутрішнє забезпечення якості в університеті регулюють нормативними документами, розробленими з урахуванням державних вимог щодо якості освіти, національних та міжнародних стандартів.

Розвитку системи внутрішнього забезпечення якості в університеті сприяє участь викладацького складу та співробітників університету в національних проєктах (зокрема: "Планування, моніторинг, самооцінка діяльності та розвитку вищого навчального закладу" (номер державної реєстрації 0115U002377), "Формування системи внутрішнього

забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі" (номер державної реєстрації 0117U000425)) і міжнародних проєктах (ERASMUS+C3QA (Стимулювання інтернаціоналізації досліджень шляхом запровадження системи забезпечення якості третього рівня вищої освіти, відповідно до європейських вимог), ERASMUS+EDUQAS (Імплементация системи забезпечення якості освіти через співробітництво університету – бізнесу – уряду у ЗВО)); залучення як експертів з акредитації освітніх програм Національного агентства забезпечення якості вищої освіти.

3.3. Моніторинг якості освіти

Для успішного функціонування в сучасних умовах розвитку вищої освіти ЗВО необхідно відповідати визначеним критеріям, що виробляють у ході надання освітніх послуг. У зв'язку з тим, що критерії постійно змінюються, закладу вищої освіти необхідно постійно вносити зміни в різні сфери своєї діяльності. Необхідність у застосуванні в закладі вищої освіти такого інструмента, як моніторинг.

Моніторинг якості освіти в університеті забезпечено такими процедурами:

- 1) дослідження (опитування, тестування) стейкхолдерів вищої освіти (здобувачів, науково-педагогічних працівників університету, роботодавців);
- 2) моніторинг якості викладання навчальних дисциплін;
- 3) моніторинг та самооцінка результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- 4) моніторинг (рейтингове оцінювання) якості діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів.

Дослідження (опитування, тестування) стейкхолдерів вищої освіти

Для побудови систем управління забезпеченням якості необхідно мати інструментарій для вивчення внутрішніх і зовнішніх чинників впливу, відстеження змін, що визначають пріоритетні напрями розвитку освітнього середовища ЗВО. До такого інструментарію належать маркетингово-

моніторингові та соціально-психологічні дослідження. Проведення соціально-психологічних досліджень в університеті було започатковано **лабораторією креативності**, створеною 2009 р. 2015 р. лабораторію креативності було приєднано до відділу забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку.

Дослідження, що проводилися лабораторією та відділом, поєднали та створили **систему соціально-психологічних і маркетингово-моніторингових досліджень**, яка стала складовою внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті, інструментом інформаційного й аналітичного супроводу внутрішнього забезпечення якості.

Для проведення регулярних досліджень створено сайт онлайн-опитувань Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (рис. 3.1).

The image shows a screenshot of a website for online surveys. At the top left is the logo of the Kharkiv National University of Economics (ХНЕУ ім. С. Кузнеця), established in 1930. The header text reads: "САЙТ ОНЛАЙН ОПИТУВАННЯ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ". Below the header, on the right, it says "Сектор персональних навчальних систем | Beta test".

The main content area is divided into two columns. The left column, titled "ОНЛАЙН АНКЕТИ", lists several surveys:

1. Мотиви вступу до аспірантури ХНЕУ ім. С...
2. Магістратура. "Задоволеність якістю ОП"
3. 4 курс. Бакалаврат. Задоволеність якістю ...
4. Адаптація 1 курс (ЕП, КІМБ, МЕВ)
5. Адаптація 1 курс (ЕІ, МІМ, ФФ)
6. 3 курс. Окремі форми освітнього процесу
7. 2 курс. Актуальні питання освітнього про...
8. Анкета абітурієнта. "Вибір університету", ...

The right column displays a detailed view of the survey "Магістратура. "Задоволеність якістю ОП"". It includes a header with a person icon and a background image of people in a modern office. The text reads: "Шановні студенти! Просимо Вас взяти участь в опитуванні «Задоволеність якістю освітньої програми». Ваша думка дуже важлива для нас! Опитування анонімне, дані будуть використовуватися в узагальненій формі. Опитування проводить Відділ забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця." At the bottom of this section is a blue button labeled "Заповнити анкету" with a right-pointing arrow icon.

Рис. 3.1. Сайт онлайн-опитувань університету

Основою системи досліджень в університеті є вивчення якості освітніх послуг протягом "життєвого циклу" студента – від вибору закладу

вищої освіти до успішності життєдіяльності після завершення здобуття вищої освіти.

Цілями досліджень є: підтримка процесів стратегічного розвитку ЗВО; інформаційне забезпечення формування освітньої політики, планування, ухвалення рішень; виявлення чинників, що сприяють чи заважають підвищенню якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; визначення чинників та взаємовідносини, від яких залежать характеристики якості освіти, вивчення співвідношення очікувань студентів і результатів вищої освіти у ЗВО.

Перелік досліджень, що проводять, змінюється і доповнюється за потребами часу, але є дослідження, що проводять регулярно щороку, які охоплюють усі етапи навчання студента під час здобуття вищої освіти, серед них:

- 1) пріоритети абітурієнтів у виборі ЗВО (опитування абітурієнтів);
- 2) вимірювання рівня інтелекту та креативності першокурсників;
- 3) адаптація першокурсників в університеті;
- 4) вивчення актуальних питань організації навчання (опитування здобувачів II курсу бакалаврату);
- 5) особливості організації окремих форм навчання (опитування здобувачів III курсу бакалаврату);
- 6) задоволеність якістю освітніх програм (опитування здобувачів IV курсу бакалаврату, II курсу магістратури);
- 7) мотивація вступу та задоволеність навчанням здобувачів третього рівня освіти;
- 8) "Дисципліна очима студентів" (опитування здобувачів вищої освіти всіх рівнів щодо якості викладання навчальних дисциплін);
- 9) оцінювання внутрішнього забезпечення якості науково-педагогічними працівниками університету.

Також в університеті проводять тематичні опитування за потреби у вивченні окремих питань функціонування та розвитку університету.

Для проведення онлайн-опитувань в університеті створено свою платформу. Усі опитування проводять анонімно, шляхом опитування здобувачі навчання мають можливість висловити свої відгуки, побажання, зауваження щодо пекучих справ. Такі відгуки є дуже цінними, це зворотний зв'язок зі студентами, на основі якого часто ухвалюють важливі рішення.

Результати всіх досліджень надають учасникам освітнього процесу, завідувачам кафедр, гарантам освітніх програм, деканам факультетів, керівництву університету, оприлюднюють у звіті ректора, на офіційному сайті університету, сторінці відділу забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку.

На основі результатів досліджень було видано два збірники досліджень з актуальних питань забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (на основі опитувань студентів університету за 2016/17 та 2017/18 навчальний рік), розміщені в інституційному репозитарії.

Більшість досліджень проводять щорічно, тому є можливість простежувати певні тенденції.

1. Дослідження *"Мотиви вибору закладу вищої освіти"*. Опитування проводять у літній період серед абітурієнтів добровільно, анонімно, на платформі університету для опитувань. У середньому в ньому беруть участь близько 200 абітурієнтів бакалаврату та близько 100 абітурієнтів магістратури. Спостерігають такі результати:

1. Серед мотивів здобуття вищої освіти лідирують: хороша робота; життєвий успіх; професійна підготовка; саморозвиток; збільшується кількість тих, хто бачить у цьому можливість навчання та роботи за кордоном України; зменшується – формальне отримання диплома.

2. Найважливішими пріоритетами вибору університету вважають: наявність спеціальностей, які цікавлять; високий рівень та якість викладання навчальних дисциплін; можливість працевлаштування після закінчення університету; зручність, комфортність та сучасність аудиторій; поважне ставлення до студентів; престиж, імідж університету; позитивні відгуки випускників; наявність висококваліфікованих викладачів.

3. Серед компетентностей, що хотіли б набути в університеті, виділяють: уміння запропонувати свої здібності роботодавцю; навички у спілкуванні та взаємодії; здатність адаптуватися до ситуації, гнучкість до змін; володіння іноземними мовами; здатність до лідерства.

4. Серед очікувань від студентського життя переважають: бажання здобути знання та набути досвіду, що допоможуть у житті; знайти роботу у своїй сфері діяльності; завести корисні зв'язки; знайти друзів. Серед абітурієнтів завжди більше тих, хто хотів би виявити себе в навчанні, ніж брати участь у позанавчальній та суспільній студентській діяльності. Із кожним роком збільшується кількість бажаючих навчатися іноземною мовою.

2. *Вимірювання рівня інтелекту (IQ), креативності та емоційного інтелекту* студентів I курсу проводять у ХНЕУ ім. С. Кузнеця понад 15 років. Тестування проводять протягом перших двох тижнів занять на I курсі. Для оцінювання рівня інтелекту застосовують адаптовану методику тесту структури інтелекту Р. Амтгауера. Окремі субтести зведено в набір тестів, що дозволяє оцінити рівень розвитку інтелекту та його структуру (вербальний, математичний та просторовий інтелект). Рівень креативності визначають за допомогою тесту творчого мислення Е. Торренса (рисунковий тест). Ця методика дозволяє визначити гнучкість (відхід від шаблонних прийомів і способів вирішення завдань) та оригінальність (нестандартність) мислення. Для дослідження емоційного інтелекту використовують методику оцінювання складових емоційного інтелекту Н. Голла. Вона дозволяє визначити рівень розвитку таких характеристик: емоційної обізнаності, управління своїми емоціями, самомотивації, емпатії, розпізнавання емоцій інших людей.

2019 р. збільшився рівень емоційного інтелекту із 33,4 до 36,7. Зросли всі складові, особливо розпізнавання емоцій інших людей.

3. *Адаптація першокурсників в університеті.* У дослідженні беруть участь більше ніж половина першокурсників усіх освітніх програм. За результатами всіх досліджень першокурсники демонструють високий рівень адаптації до навчання за всіма блоками питань:

самооцінку адаптації фіксують у межах 90,0 – 95,0 %, серед них у межах 40,0 – 45,0 % адаптуються повністю, 45,0 – 49,0 % – майже повністю;

Вибіркові результати опитування першокурсників щодо адаптації у ХНЕУ ім. С. Кузнеця показано на рис. 3.2 і 3.3.

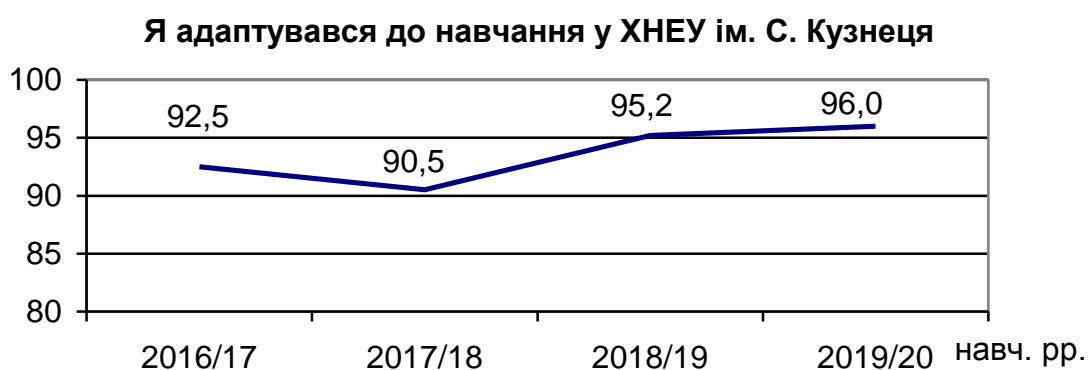

Рис. 3.2. Самооцінка адаптації у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, %

Рис. 3.3. Бажання продовжувати навчання в університеті, %

4. Актуальні питання організації навчального процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дослідження містить такі блоки питань: 1) академічна підтримка; 2) самостійна робота; 3) об'єктивність оцінювання; 4) відвідування занять; 5) програми подвійних дипломів; 6) соціальна активність; 7) академічна доброчесність. Протягом кількох років спостерігають такі результати:

1. Підтримку викладачів оцінюють високо, натомість роботу кураторів груп оцінюють значно нижче, що відображає недостатність взаємодії; проблем у відсутності інформації про заходи в університеті більшість студентів не відчуває; останнім часом переважає інформаційність через групові чати.

2. Серед труднощів у навчанні виділяють: дотримання строків виконання самостійних робіт, розуміння інструкцій до виконання, вчасна їхня перевірка;

3. Майже всі студенти повністю або частково розуміють порядок і критерії набирання балів за технологічними картами оцінювання; користуються електронним журналом; більшість вважають, що електронний журнал допомагає в навчанні; об'єктивність оцінювання висока.

4. На початку вивчення питань дотримання академічної доброчесності значна кількість студентів зазначала, що тією або тією мірою у процесі навчання використовує різні форми плагіату та вважає це нормальним явищем, але останніми роками збільшується кількість тих, хто зазначає, що рідко використовує плагіат, а також тих, хто розуміє, що таке академічна доброчесність, та дотримується її принципів.

5. *Якість окремих складових навчального процесу.* Це опитування за окремими складовими започатковано нещодавно та було спрямовано на виявлення проблем та вдосконалення самостійної роботи, практичної підготовки та вибіркової складової.

6. *Задоволеність якістю освіти в університеті* є одним із перших системних досліджень. Спочатку дослідження проводили шляхом оцінювання респондентами якості навчальних дисциплін (4 за кожною спеціалізацією: 3 профільні, 1 непрофільну). Пізніше дослідження було спрямовано на визначення якості освітніх програм.

Оцінювання якості вимірювали позитивними відповідями за такими блоками питань: 1) якість викладання; 2) оцінювання та зворотний зв'язок; 3) академічна підтримка; 4) навчальні ресурси; 5) особистий розвиток; 6) загальне враження. Також здійснювали контент-аналіз відкритих відповідей щодо поліпшення якості навчальних дисциплін.

Респондентами щорічних досліджень є студенти 4-го року навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня (вибіркова сукупність становила близько 50 % усіх студентів IV курсу).

Рівень задоволеності протягом років фіксувався, переважно, на високому рівні, у межах 75 – 85 %:

2014/15 навч. р. загальна задоволеність по університету становила 85,6 %;

2015/16 навч. р. – 82,7 %.

Із 2016/17 навч. р. було оновлено методику вимірювання задоволеності якістю освіти здобувачами за період навчання.

Рівень задоволеності:

2016/17 навч. р. – 77,6 %;

2017/18 навч. р. – 78,3 %;

2018/19 навч. р. – 74,5 %.

2019/20 навч. р., відповідно до акредитаційних вимог щодо перегляду освітніх програм, було зосереджено увагу на задоволеності якості освітніх програм, розширено інструментарій: змінено формування питань, додано нові блоки.

Аналіз результатів здійснювали по університету, за факультетами; за освітніми програмами.

2019/20 навч. р. загальна задоволеність по університету становила 75,3 % (рис. 3.4); за блоками питань – від 70,2 до 80,7 % (участь респондентів – 50,2 %, на освітніх програмах – не менше ніж 30,0 %).

Рис. 3.4. Рівень задоволеності якістю освітніх програм, 2019/20 навч. р., % до кількості респондентів

Щодо поліпшення якості освітніх програм респондентами було надано 124 відкриті відповіді, проаналізовані, розподілені за тематикою, підраховані за кожною програмою. У ході контент-аналізу відгуків і побажань виокремлено 10 тематичних блоків, які відображають основні позиції зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти щодо задоволеності якістю освіти.

Найбільшу кількість пропозицій (40,3 % від усіх) було надано щодо структури та змісту освітніх програм; значну кількість (25,0 %) становили

загалом позитивні відгуки та побажання університету; щодо викладачів висловилися – 7,3 %, щодо організації вибіркового навчальних дисциплін – 6,5 %; оцінювання студентів – 5,6 %.

Маркетингово-моніторингові та соціально-психологічні дослідження, що проводять в університеті, є ефективним інструментом внутрішнього забезпечення якості. Інформаційно-аналітичні матеріали за результатами досліджень надають можливість отримати оцінку та конструктивні пропозиції з боку здобувачів та викладачів щодо поліпшення якості вищої освіти, запроваджувати адекватні заходи постійного спрямування до задоволеності освітніх потреб здобувачів та дотримання національних і міжнародних стандартів якості вищої освіти.

Моніторинг якості викладання навчальних дисциплін у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Моніторинг якості викладання навчальних дисциплін будується на основі онлайн-опитування "Дисципліна очима студентів" на платформі персональних навчальних систем (ПНС) (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Сторінка онлайн-опитування
"Навчальна дисципліна очима студентів"

На електронному курсі кожної навчальної дисципліни розміщено коротку анкету з можливістю оцінити за 10-бальною шкалою якість змісту навчальної дисципліни, застосування сучасних технологій навчання, забезпеченість навчальними матеріалами, якість оцінювання, підтримки студента в навчальному процесі, якість електронного курсу на сайті ПНС, можливості взаємодії з викладачем засобами сайту (ПНС), рівень відповідності здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною очікуванням.

Така форма моніторингу якості викладання дозволяє поліпшувати роботу викладачів та залучати здобувачів до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти.

Моніторинг результатів навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ХНЕУ ім. С. Кузнеця має цілісну політику й пов'язані з нею процедури щодо моніторингу якості результатів навчання студентів, оприлюднену і яка є частиною стратегічного управління ЗВО.

Оцінювання результатів навчання студентів в університеті здійснюють, відповідно до положення "Про моніторинг та самооцінку якості навчання студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця", затвердженого наказом від 23.12.2016 р. № 192. Аналіз результатів моніторингу та самооцінки якості освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснює відділ забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку, відповідно до нормативно-правових документів та цього положення.

Результати моніторингових процедур визначають за факультетами, навчальними курсами, спеціальностями підготовки, навчальними дисциплінами, кафедрами. Моніторинг якості результатів навчання студентів охоплює як моніторинг якості результатів навчання, так і моніторинг якості відвідування занять студентами.

Якість результатів навчання студентів та якість відвідувань занять визначають на рівні навчальної дисципліни, навчального курсу, за освітніми програмами, за навчальними дисциплінами, що викладають кафедри, на факультеті.

Модель моніторингу якості результатів навчання студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця показано на рис. 3.6.

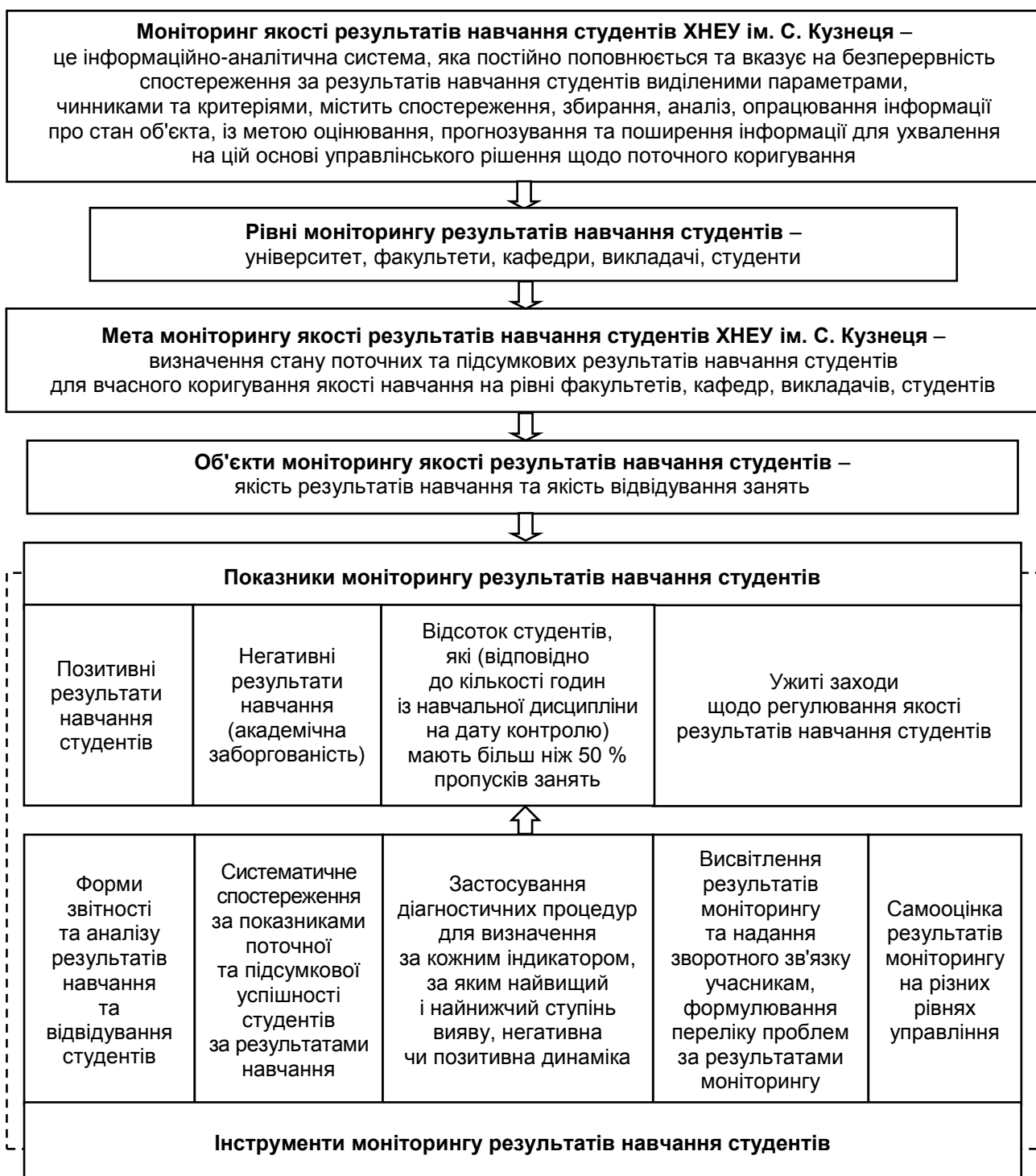

Рис. 3.6. **Модель моніторингу та самооцінки якості результатів навчання студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

3.4. Створення науково-методичного забезпечення навчального процесу

За період 2013 – 2020 рр. редакційно-видавничий відділ (РВВ) працював у режимі втілювання в життя стратегії університету, що передбачає комплексну систему підготовки фахівців, важливою складовою якої є підготовка та видання професорсько-викладацьким складом підручників, навчальних посібників, монографій і навчально-методичної літератури.

Підвищенню якості рукописів сприяє як перевірка їх методичним відділом, так і літературне та технічне редагування, яке вони проходять у редакційно-видавничому відділі університету. Плідна співпраця автора та видавця забезпечує в результаті навчальний процес необхідною сучасною науковою й навчально-методичною літературою, що, своєю чергою, сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців. Саме на це спрямовано процес підготовки видань.

Багаторівневий контроль за якістю видань в університеті (починаючи від затвердження вченою радою чи на засіданні кафедри та закінчуючи редакційним опрацюванням), посилення вимог із боку контрольних органів (відділів стандартизації, Книжкової палати тощо) сприяє значному підвищенню рівня наукової, навчальної та методичної літератури, що видають в університеті, а її рівень підвищує можливість набуття необхідних компетентностей наших випускників.

За минулі сім років у РВВ відбувся перехід від випуску друкованих видань навчальної літератури до випуску електронних. Тепер в університеті всі видання випускають як самостійні електронні текстові мережеві видання та мультимедійні інтерактивні видання й розміщують в інституційному репозитарії (електронному архіві) ХНЕУ ім. С. Кузнеця – мережевому сервісі з довгострокового зберігання, систематизації та поширення творів в електронному вигляді, що дає можливість здобувачам ознайомитися з більшою кількістю літератури та сприяє підвищенню якості навчання.

За період 2014 – 2020 рр. РВВ було підготовлено, опубліковано та розміщено в інституційному репозитарії **1 630** видань, загальним обсягом **10 045,89** умов. друк. арк., а саме (табл. 3.2):

Види та кількість видань за період 2014 – 2020 рр.

Види видань	Кількість назв
Монографій	64
Підручників	4
Навчальних посібників	184
Конспектів лекцій	7
Навчально-методичної літератури	1 349
Мультимедійних видань	24

У друкованому вигляді опубліковано **612** назв загальним обсягом **4 838,22** умов. друк. арк., в електронному вигляді – **1 018** назви – **5 207,67** умов. друк. арк.

Станом на 26 серпня 2020 року в інституційному репозитарії університету розміщено **79** видань загальним обсягом **509,29** умов. друк. арк., із них **10** навчальних посібників обсягом **173,84** умов. друк. арк. та **69** назв навчально-методичної літератури обсягом **335,45** умов. друк. арк.

Щодо періодичних видань із 2014 до 2019 рр. видано **24** номери наукового журналу "Економіка розвитку", загальна кількість статей у яких за період цей становить **294**. Кількість авторів – представників ХНЕУ ім. С. Кузнеця – **198**, кількість статей, поданих іноземними мовами: англійською – **54**, французькою – **3**, російською – **12**.

2020 р. оприлюднено **2** номери наукового журналу "Економіка розвитку". До першого номеру ввійшло **5** статей **12** авторів, серед яких **7** представників ХНЕУ ім. С. Кузнеця, також серед авторів є представники Тунісу, Мексики, Німеччини. Усі статті надано англійською мовою. Другий номер уміщує також **5** статей **12** авторів, **8** із яких є представниками ХНЕУ ім. С. Кузнеця, **3** статті подано англійською мовою.

Науковий журнал "Економіка розвитку" індексують у таких наукометричних базах: Academic Journals Database, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Google Scholar, Index Copernicus Journal Master List 2018 (ICV 2018: 76.74), JournalTOCs, OCLC WorldCat, Open Academic Journals Index, Scilit, SHERPA/RoMEO (Publisher copyright policies & self-archiving), РИНЦ, Соционет. Журнал призначено для публікацій науковців, які мають науковий ступінь та вчені звання.

Журнали "Економіка розвитку" та "Управління розвитком" оприлюднено у вільному доступі в електронному вигляді на сайті виготовлювача та дублюють його на сайті університету.

Фаховий журнал "Управління розвитком" розширив базу індексування. Наразі журнал цитують у таких наукометричних базах: Index Copernicus (ICV 2018: 61.76), Directory of Open Access Journals (DOAJ), JournalTOCs, Google Scholar, SHERPA/RoMEO (Publisher copyright policies & self-archiving), Scilit, ПИНЦ.

За період із 2015 до 2019 рр. вийшло 20 номерів збірника наукових праць "Управління розвитком", загальна кількість статей у яких становить **294**. Кількість авторів – представників ХНЕУ ім. С. Кузнеця – **173**, кількість статей, поданих іноземними мовами: англійською – **14**, французькою – **1**, російською – **5**.

2020 р. оприлюднено **1** номер журналу "Управління розвитком", до якого ввійшло **5** статей **14** авторів, серед яких **7** представників ХНЕУ ім. С. Кузнеця, також серед авторів є представники Південної Африки та Словаччини. **2** статті подано англійською мовою. Закінчується редагування статей до другого номера журналу "Управління розвитком", який також уміщує **5** статей закордонних авторів та авторів – представників університету.

Електронний журнал "Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця" виходить із 2015 р. За цей період було сформовано **66** випусків журналу, що становить **8 359** статей **8 592** авторів (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Видання електронного журналу
"Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця"
за період із 2015 до 2020 рр.**

Роки	Кількість номерів	Кількість статей	Кількість авторів
2015	12	1 674	1 747
2016	12	2 060	2 103
2017	12	1 726	1 775
2018	12	1 334	1 374
2018	12	1 164	1 184
2020	6	401	412
Усього	66	8 359	8 592

Особливу увагу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця приділяють навчальним електронним мультимедійним інтерактивним виданням (ЕМІВ) власного видавництва, за якими навчаються студенти цього університету. Студенти інших навчальних закладів також можуть скористатися цією навчальною літературою в режимі онлайн, із метою підвищення своїх знань та навичок. Наразі загальна кількість таких електронних видань становить **34** позиції (за період із 2014 до 2020 рр.).

2014 р. Міністерство освіти і науки України розглянуло мультимедійне інтерактивне електронне видання "Економіка підприємства" (М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха; за ред. В. С. Пономаренка), провело незалежну експертизу та ухвалило його із грифом "Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за освітньо-професійною програмою бакалавра з галузі знань "Економіка та підприємництво".

Мультимедійний комплекс із навчальної дисципліни "Економіка підприємства", центральною складовою якого є електронний підручник, було презентовано на IV Міжнародній виставці "Сучасні заклади освіти – 2013", за результатами якої він отримав почесний диплом за активну роботу з упровадження педагогічних інновацій у навчально-виховний процес.

2014 р. цей комплекс було презентовано на Всеукраїнському конкурсі-виставці "Кращий вітчизняний товар 2014 року", де ХНЕУ ім. С. Кузнеця отримав диплом переможця та золоту медаль у номінації "Освіта".

У березні 2015 року серія електронних мультимедійних інтерактивних підручників та навчальних посібників, п'ять із яких 2014 р. було ухвалено МОН України з відповідним грифом, було презентовано на VI Міжнародній виставці "Сучасні заклади освіти – 2015", за результатами якої було отримано диплом за творчу працю з підвищення якості національної освіти.

3.5. Про діяльність бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вимоги і можливості, які створює інформатизація у вищій освіті, є викликом і для наукової бібліотеки, яка традиційно є однією із центральних інституцій у межах академічної діяльності університету. Поширення інформаційних технологій знижує затребуваність традиційних друкованих видань. Спостерігають інтерес до електронних видань і технологій

пошуку та опрацювання інформації. Виникає проблема пошуку нового місця бібліотеки в академічному житті. Станом на 2013 – 2020 рр. основний акцент у своїй роботі бібліотека робить на якості обслуговування, розвитку взаємодії між користувачем (споживачем послуг) і бібліотекою з використанням нових методів бібліотечної роботи та інформаційних технологій:

- *Пошук інформації в електронних каталогах бібліотек України, пошук інформації у віддалених цифрових колекціях, відкритих базах даних (за певним описом)* – читач подає запит на вкладку "віртуальна довідка", розташовану на головній сторінці сайту бібліотеки. Дані пошуку відправляють на електронну пошту читача.

- *Послуга електронного доставляння документів (на електронну пошту)* – можна замовити цифрову копію статті, фрагмента чи розділу книги, газети, журналу з електронної колекції бібліотеки (зокрема з віддалених наукових баз даних, репозитарію).

- *Консультавання щодо пошуку документів у наукометричних базах даних (створення акаунту та пошук)* – співробітник бібліотеки допоможе створити та оптимізувати профіль у популярних спеціалізованих наукових сервісах, а також у пошуку іноземних видань англійською мовою (Google Scholar, ORCID, Scopus Author ID та ін.).

- *Індексування статей (визначення індексу УДК) онлайн* – на головній сторінці сайту через форму "Визначення кодів УДК" подають запит на індексування статті або іншого видання. Для індексування необхідно надати назву статті, анотацію та ключові слова.

- *Консультавання щодо розміщення робіт в інституційному репозитарії* – консультації співробітника бібліотеки щодо оформлення публікації для розміщення в репозитарії.

- *Пошук та підбір інформаційних ресурсів за темами* – якщо потрібна інформація за темою, можна написати нам на е-пошту. Співробітник бібліотеки підготує перелік документів, які є в електронному каталозі бібліотеки, електронному архіві, бібліотеках України та ресурсах відкритого доступу.

4. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу (на виконання пп. 10.1, 10.2, 10.5, 10.17, 10.18 контракту)

4.1. Кадри

Важливою складовою комплексної системи підготовки фахівців є формування якісного складу професорсько-викладацького корпусу, який повною мірою визначає якість наших випускників. На сьогодні в університеті працює 545 викладачів. 2020 р. питома вага викладачів із науковими ступенями та вченими званнями становила 79,6 %. Зростає кількість молодих викладачів порівняно з минулими роками. Так, 2020 р. їхня кількість збільшилася на 15,9 %, що на 0,3 % більше, порівняно з попередніми роками.

У зв'язку зі зменшенням контингенту студентів, кількість представників професорсько-викладацького складу (ПВС) також має тенденцію до зменшення, що показано на рис. 4.1.

Кількість осіб

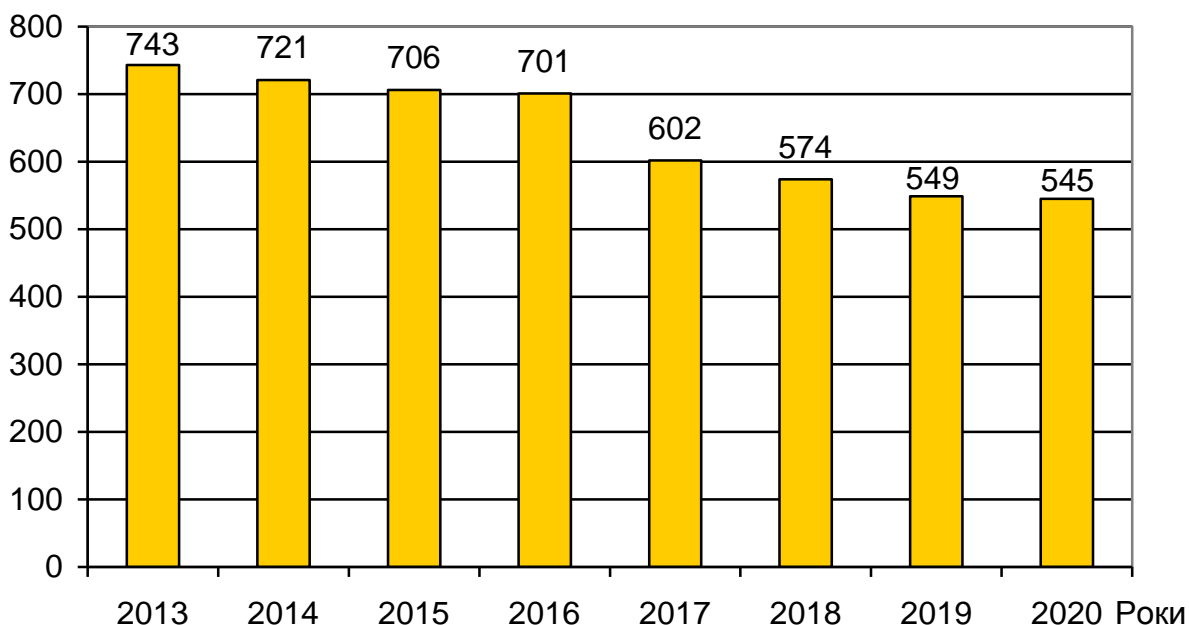

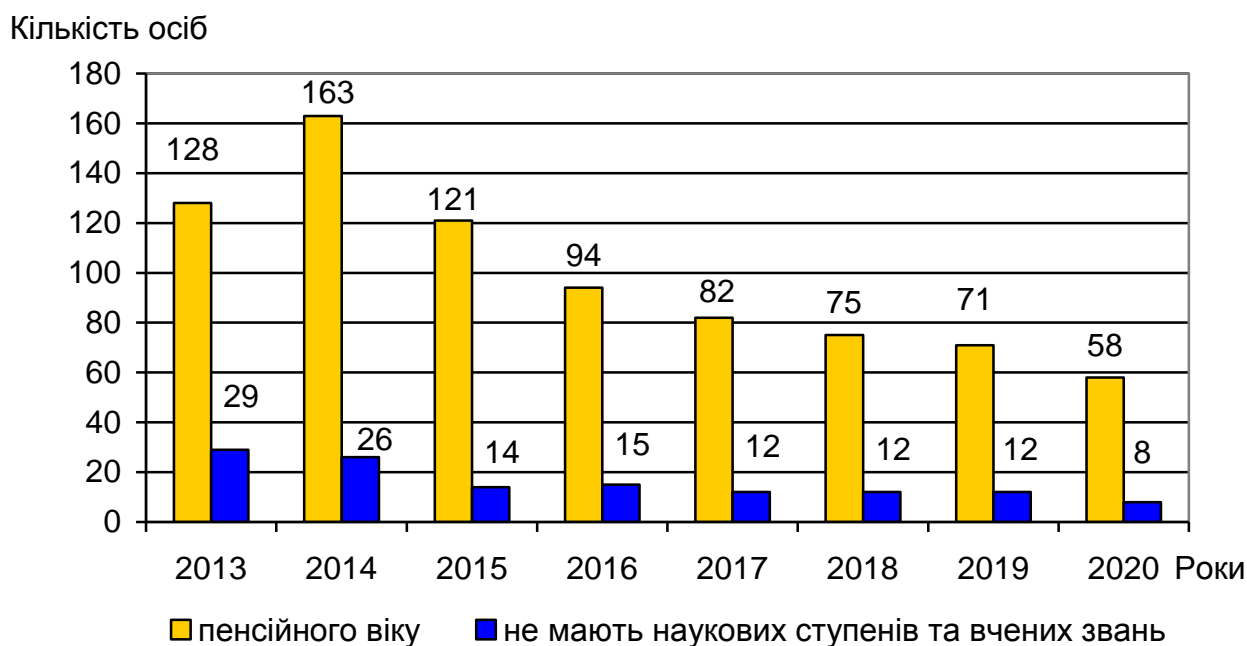
Рис. 4.1. Динаміка кількості викладачів

Цілеспрямована робота колективу щодо підвищення якості ПВС починає давати результати, про що свідчить позитивна динаміка питомої ваги викладачів із науковими ступенями та вченими званнями (рис. 4.2).

Рис. 4.2. Питома вага викладачів із науковими ступенями та вченими званнями

Проблема старіння професорсько-викладацького корпусу залишається актуальною, але динаміка за попередні роки свідчить про зменшення кількості викладачів пенсійного віку. На сьогодні 58 (10,6 %) – це викладачі пенсійного віку, із них 8 осіб не мають ступенів та звань, хоча діаграма на рис. 4.3 свідчить про позитивну тенденцію, оскільки кількість молодих викладачів, які щорічно поповнюють ряди ПВС, перевищує кількість викладачів, що досягають пенсійного віку.

Рис. 4.3. Кількість викладачів пенсійного віку

У 2019/20 навчальному році до складу професорсько-викладацького корпусу було зараховано 4 кандидати наук та 1 доктор наук, водночас вибуло 16 осіб, зокрема 2 доктори, 12 доцентів та 2 професори. Динаміку надання вчених звань наведено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Динаміка надання вчених звань за 2013 – 2020 рр.

Роки	Кількість НПП, які здобули вчене звання, осіб		
	професор	доцент	загальна кількість
2013	2	17	19
2014	6	26	32
2015	8	56	64
2016	0	12	12
2017	3	7	10
2018	1	3	4
2019	3	15	18
2020	1	6	7
Усього	24	142	166

В університеті запроваджено **рейтинг науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів.**

Рейтингове оцінювання діяльності професорсько-викладацького складу призначено для оцінювання якості роботи науково-педагогічних працівників і кафедр університету, удосконалення системи управління структурними підрозділами та створення умов динамічного розвитку на основі максимально повного використання наявного кадрового потенціалу.

У Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (ХНЕУ ім. С. Кузнеця) рейтинг діяльності науково-педагогічних працівників запроваджено 2012 р.

Наразі методику оновлено, що пов'язано з урахуванням сучасних вимог забезпечення якості освіти (положення "Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця", 2019 р.).

Оцінювання науково-педагогічної діяльності (НПД) викладачів ґрунтується на кількісному обліку результатів їхньої роботи за такими основними напрямками: навчальна діяльність (ПД); наукова, науково-дослідна діяльність (ННДП); методична діяльність (МР); міжнародна діяльність (МД); організаційна діяльність (ОР); досягнення, визнання, винагороди (ДВ).

Рейтинг науково-педагогічних працівників – це щорічна процедура за різними категоріями професорсько-викладацького складу: доктор/професор, кандидат/доцент, без ступеня.

Рейтингову оцінку діяльності кафедри визначають як суму рейтингових оцінок усіх її науково-педагогічних працівників, поділену на кількість кафедральних ставок (у розрахунках урахувувати кількість ставок лише тих науково-педагогічних працівників, які підлягали рейтинговому оцінюванню) із врахуванням спільних показників діяльності колективу кафедри (СПк).

Рейтингову оцінку діяльності факультетів обчислюють як суму рейтингових оцінок кафедр факультету, поділену на кількість кафедр факультету із врахуванням спільних показників діяльності колективу факультету (СПф).

Рейтинг науково-педагогічних працівників складають за допомогою корпоративної інформаційної системи університету. Приклад обліку показників діяльності викладачів надано на рис. 4.4.

Участь у спортивних змаганнях і художній самодіяльності											
Підготовка і проведення наукових конференцій					Підготовка студентів-переможців олімпіад і наукових робіт						
Підготовка ПК, винахідницька робота				Видавнича діяльність			Публікації у періодичних виданнях				
Трудовий стаж, посада, науковий ступінь					Звання та нагороди			Педагогічна діяльність			
Видавнича діяльність											
Тип	Назва	Вихідні д...	Дата ви...	Кільк.ар...	Кільк.ав...	Прізвищ...	Тираж	Дата...	№ до...	Мова	Бали
моногра...	Педагогі...	Харків: ...	02.03.2018	0.38	17	Пушкар...	500			Українська	80
моногра...	Концепт...	Харків: ...	01.09.2017	2.78	10	Понома...	300			Українська	80
моногра...	Регулюв...	Х.: ФОП...	01.02.2016	6.7	9	Понома...	300			Українська	80
моногра...	Методол...	Харків: ...	05.11.2015	1.0	2	Гонтаре...	500			Українська	80
підручни...	Вища ма...	Харків "	04.11.2015	7.35	7	Маляре...	5000			Українська	100
електрон...	Вища ма...	Харків: ...	03.11.2015	22.5	16	Маляре...	300			Українська	150
електрон...	Інформа...	Харків: ...	26.06.2015	2.75	4	Золотар...	300	08.0...	№1/1...	Українська	250
електрон...	Методи...	Харків: ...	26.06.2015	2.8	5	Павленк...	300			Українська	150
моногра...	Формува...	Харків: ...	07.04.2015	1.09	14	Назаров...	500			Українська	80
моногра...	Управлін...	Харків: ...	29.01.2015	1.4	12	Понома...	300			Українська	80
моногра...	Компете...	Харків: ...	03.07.2013	1.75	11	Афанас...	300			Українська	80
моногра...	Теорія т...	Харків: ...	10.06.2013	2.5	3	Мінхін...	500			Українська	80
навчаль...	Нормир...	Харків: ...	20.03.2013	7.92	3	Назаров...	300		№1/1...	Російська	50
навчаль...	Методи...	Харків: ...	21.01.2013	1.25	4	Павленк...	300			Українська	15
словник...	Провідні...	Харків: ...	15.11.2012	3.1	5	Під реда...	300			Українська	10
моногра...	Моделір...	Харків: ...	01.10.2012	0.6	50	Под ред...	300			Російська	50
моногра...	Пробле...	Харків: ...	25.09.2012	22.9	1	300	300			Українська	50
моногра...	Інформа...	Харків: ...	25.09.2012	4.1	22	Під реда...	300			Українська	50
										Сума 5646	

Рис. 4.4. Приклад автоматизованого обліку показників діяльності науково-педагогічних працівників для рейтингу

4.2. Підготовка кадрів вищої кваліфікації

Керівництво університету здійснює активну кадрову політику, спрямовану на підготовку власних науково-педагогічних кадрів в аспірантурі та докторантурі. Підготовку здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук у ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснюють, згідно із чинними нормативно-правовими актами. Черговий етап реформування вищої освіти, який разом з іншим стосувався змін підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Це обумовило те, що в період 2013 – 2020 рр. в аспірантурах ЗВО та наукових установ країни паралельно здійснювали підготовку здобувачі ступеня доктора філософії та здобувачі ступеня кандидата наук.

У результаті оцінювання відповідності діяльності університету ліцензійним умовам упровадження освітньої діяльності університет здобув право (ліцензію на розширення провадження освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти) на підготовку здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії за такими спеціальностями (за переліком 2015 р.), які наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Ліцензії на розширення провадження освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти в університеті

Коди спеціальностей	Назви спеціальностей	Ліцензований обсяг, осіб
011	"Науки про освіту"	5
051	"Економіка"	12
056	"Міжнародні економічні відносини"	5
071	"Облік і оподаткування"	5
072	"Фінанси, банківська справа та страхування"	5
073	"Менеджмент"	8
074	"Публічне управління та адміністрування"	5
075	"Маркетинг"	5
076	"Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	5
122	"Комп'ютерні науки та інформаційні технології"	6
242	"Туризм"	5
Усього		66

Загальний ліцензований обсяг за 11 науковими спеціальностями 2016 – 2018 рр. становив 66 осіб.

Загальну кількість та структуру приймання вступників до аспірантури за спеціальностями в період із 2013 до 2020 рр. наведено в табл. 4.3.

Таблиця 4.3

**Фактичні показники набору аспірантів
(коштом державного бюджету та фізичних осіб)
2013 – 2020 (1-ше півріччя) рр.**

Коди й назви спеціальностей	Фактично прийнято до аспірантури за роками, осіб							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9
011 "Освітні, педагогічні науки"	–	–	–	2	2	1	8	4
051 "Економіка"	–	–	–	10	5	5	5	5
071 "Облік і оподаткування"	–	–	–	2	1	1	1	1
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"	–	–	–	3	2	1	1	–
073 "Менеджмент"	–	–	–	6	4	2	4	3
281 "Публічне управління та адміністрування"	–	–	–	2	3	1	1	1
075 "Маркетинг"	–	–	–	1	1	1	1	1
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	–	–	–	1	1	1	1	–
122 "Комп'ютерні науки"	–	–	–	1	2	2	1	1
242 "Туризм"	–	–	–	0	4	1	1	1
292 "Міжнародні економічні відносини"	–	–	–	2	0	1	0	1
08.00.01 "Економічна теорія та історія економічної думки"	0	0	0	–	–	–	–	–
08.00.03 "Економіка та управління національним господарством"	7	7	5	–	–	–	–	–

Закінчення табл. 4.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)"	20	15	12	–	–	–	–	–
08.00.07 "Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика"	3	0	2	–	–	–	–	–
08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит"	8	7	4	–	–	–	–	–
08.00.09 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)"	0	1	1	–	–	–	–	–
08.00.11 "Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці"	2	2	1	–	–	–	–	–
13.00.02 "Теорія та методика навчання (з галузей знань)"	0	0	0	–	–	–	–	–
13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти"	2	1	1	–	–	–	–	–
Усього	42	33	26	30	25	17	24	18

Окрім підготовки в аспірантурі, університет надає можливість своїм штатним працівникам здійснювати підготовку дисертацій поза аспірантурою коштом університету. Щороку 2 – 3 особи навчаються таким чином, не припиняючи водночас трудову науково-педагогічну діяльність в університеті.

Упродовж останніх п'яти років щороку скорочувалася кількість місць державного замовлення, яке виділяло МОН для підготовки здобувачів в аспірантурі університету: із 42 місць 2013 р. до 10 виділених місць 2020 р.).

Це вплинуло на кількість щорічно зарахованих аспірантів, яка дещо скорочується (див. табл. 4.3).

Щодо якісного складу вступників до аспірантури слід зазначити те, що щороку серед них є особи, які:

підтвердили свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL або сертифікатом Cambridge English Language Assessment на рівні B2 (C1) Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти (кількість таких осіб від 5 до 15 % від загальної кількості вступників до аспірантури);

переможці міжнародних студентських олімпіадах і конкурсів із фаху, конкурсів наукових студентських робіт МОН України з фаху, всеукраїнських студентських олімпіадах МОН України з фаху (кількість таких осіб від 10 до 15 % від загальної кількості вступників до аспірантури);

мають статті у вітчизняних фахових виданнях (кількість таких осіб від 15 до 35 % від загальної кількості вступників до аспірантури);

брали участь у науково-практичних всеукраїнських та міжнародних конференціях (опублікували тези доповідей) (кількість таких осіб від 30 до 55 % від загальної кількості вступників до аспірантури).

Крім того, починаючи із 2016 р. серед вступників до аспірантури все частіше зустрічаються самозайняті особи, які тривалий час після закінчення навчання в магістратурі працюють у професійній сфері та розвивають свій бізнес. Частка таких осіб щороку зростає із 16 % 2016 р. до 30 % (від загальної кількості вступників до аспірантури) 2019 р.

Також змінюється вік вступників до аспірантури. До аспірантури університету вступають більш дорослі люди: середній вік вступника до аспірантури 2013 р. становив 22 – 23 роки, 2016 р. – 24 – 25 років, а 2019 р. – 34 роки, 2020 р. – 30 років.

За останні п'ять років суттєво змінилася ситуація з набором та підготовкою іноземних громадян в аспірантурі університету.

Тривала перерва в наборі іноземних громадян до аспірантури університету (із 2013 р.) змінилася набором іноземних аспірантів 2016 р. кількістю 5 осіб.

Крім того, упродовж першої половини 2019 р. в результаті "повторного" ліцензування за посиленими вимогами постанови КМУ від 10 травня 2018 року № 347 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187" МОН розширило наявні ліцензії (2016 р.) університету, надавши право за шістьма спеціальностями (освітньо-науковими програмами) на збільшення ліцензованого обсягу та підготовку

іноземних громадян. Серед таких ОНП: "Освітні, педагогічні науки", "Економіка", "Облік і оподаткування", "Менеджмент", "Туризм", "Публічне управління та адміністрування". У результаті цього, ліцензований обсяг підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в аспірантурі університету збільшився до 208 осіб.

Науковими керівниками аспірантів-іноземців, які навчаються за економічними спеціальностями, стали: д-р екон. наук, проф. О. В. Раєвнева, д-р екон. наук, проф. А. А. Пилипенко, д-р екон. наук, проф. Т. І. Лепейко, д-р екон. наук, проф. Н. Л. Гавкалова, д-р екон. наук, проф. О. А. Сущенко.

За спеціальністю 011 "Освітні, педагогічні науки" аспірантів-іноземців готують такі наукові керівники: д-р пед. наук, проф. Т. А. Борова, д-р пед. наук, доц. Г. Ю. Кравченко, канд. пед. наук, доц. Г. А. Полякова, канд. пед. наук, доц. В. А. Будянська, канд. пед. наук, доц. О. О. Почуєва.

Усього за більш ніж 7-річний період до аспірантури університету вступили **217** осіб, із яких **188** осіб на очну (із відривом від виробництва) та **29** на заочну (без відриву від виробництва) форму підготовки.

Задля забезпечення актуальності тем дисертацій аспірантів і докторантів університету, планування затребуваних економікою та суспільством наукових і практичних результатів, відповідності тем дисертацій напрямам наукових досліджень за спеціальністю, тематиці пріоритетних наукових досліджень університету та пріоритетним напрямам наукових досліджень і науково-технічних розробок України, в університеті 2014 р. впроваджено трирівневу систему обговорення та затвердження тем дисертацій, а саме на рівнях: кафедри (за якою закріплений аспірант), комісії з погодження тем дисертацій (до складу, якої входять провідні доктори наук за всіма спеціальностями), ученої ради університету. Також усі зазначені рівні мають місце в разі зміни теми дисертації.

Із метою оптимізації процесу підготовки здобувачів на третьому рівні вищої освіти, в університеті 2019 р. фахівцями відділу аспірантури і докторантури у співпраці із провідними фахівцями кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій розроблено й розміщено на офіційному сайті університету в підрозділі "Наука: Аспірантура і докторантура: Аспірантура: Вибір або зміна теми дисертаційного дослідження "Електронний каталог тем дисертацій" (<http://topicthesis.eka.hneu.edu.ua>) (далі – ЕКТД) (рис. 4.5).

Не захищено | topicthesis.eka.hneu.edu.ua

Електронний каталог

тем дисертацій, захищених в Україні

Пошук тем, за ключовими словами:

менедж персонал

Захищених за період:

дд.мм.гггг дд.мм.гггг

Пошук

Архів Харківського національного економічного університету ім С. Кузнеця

Тема дисертації	П.І.П. здобувача	Спеціальність за якою захищено дисертацію	Науковий керівник	Науковий ступінь, на здобуття якого захищена дисертація	Місце захисту	Дата захисту
Адміністрування податків в умовах реформування міжбюджетних відносин	Волобуєва Олександра Федорівна	08.00.08	Понікаров В. Д.			
Антикризове управління фінансовими ризиками підприємства	Серікова Анастасія Андріївна	072	Чмутова І. М.			
Організаційно-економічне забезпечення ефективності менеджменту персоналу підприємства	Болотова Олена Олегівна	08.00.04	Гавкалова Н. Л.	кандидат наук	Д 64.055.01 Харківський державний економічний університет	31.01.2019

Бібліотека В. І. Вернадського

* за категоріями: «Економіка. Економічні науки», «Соціологія. Демографія», «Культура. Наука. Освіта»

Тема дисертації	П.І.П. здобувача	Посилання на автора до бібліотеки В. І. Вернадського
"Дідівщина" як соціально-культурне явище: механізми та форми відтворення	Проноза А.В.	посилання
"Економічна людина" в умовах глобалізації: соціально-філософський аналіз	Сайтгарєєва О. Г.	посилання
"Жіноча" кінорежисура в гендерному аспекті культуротворчості	Савченко-Шагінян Т. Л.	посилання
"Знакове спорядження повсякденної взаємодії" в контексті соціальних змін (на прикладі сучасної України)	Слободянюк А.Г.	посилання
"Чорний піяр" як соціально-комунікативна технологія (на матеріалі виборчих кампаній у ЗМІ)	Кириченко К.В.	посилання

Рис. 4.5. Діалогове вікно результатів пошуку тем дисертацій за пошуковим запитом в "Електронному каталозі тем дисертацій" (фрагмент)

ЕКТД – це база даних тем дисертацій, що розробляються та/або захищені здобувачами у спеціалізованих учених радах університету та інших спецрадах України в період 2000 – 2020 рр. із визначенням таких відомостей, як: місце захисту; науковий керівник; спеціальність, за якою захищено дисертацію, та ін. ЕКТД стає в нагоді тим аспірантам та їхнім науковим керівникам, які визначаються з темою майбутнього дисертаційного дослідження або мають намір унести зміни у формулювання вже вибраної теми дисертації.

ЕКТД містить інформацію про дисертації, які розробляються та/або вже захищені здобувачами університету (верхній блок результатів пошуку), а також дисертацій, захищених рештою здобувачів України за даними національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського (за такими категоріями: "Економіка. Економічні науки", "Соціологія. Демографія", "Культура. Наука. Освіта"), на автореферати яких користувачу надають точне посилання у блоці результатів пошуку ЕКТД.

Для зручності використання офіційного сайту університету здобувачами та їхніми науковими керівниками, а також повного і своєчасного інформування про підготовку на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в університеті в навчальному році повністю переструктуровано логіку й контент такого підрозділу офіційного сайту університету, як "Наука: Аспірантура і Докторантура".

Задля забезпечення освітньої складової підготовки аспірантів на початку 2019 р. завершено наповнення персональних навчальних систем (ПНС) університету розділами навчальних дисциплін аспірантів, що викладають для здобувачів усіх спеціальностей, та років підготовки (I і II курсів) (рис. 4.6) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в університеті.

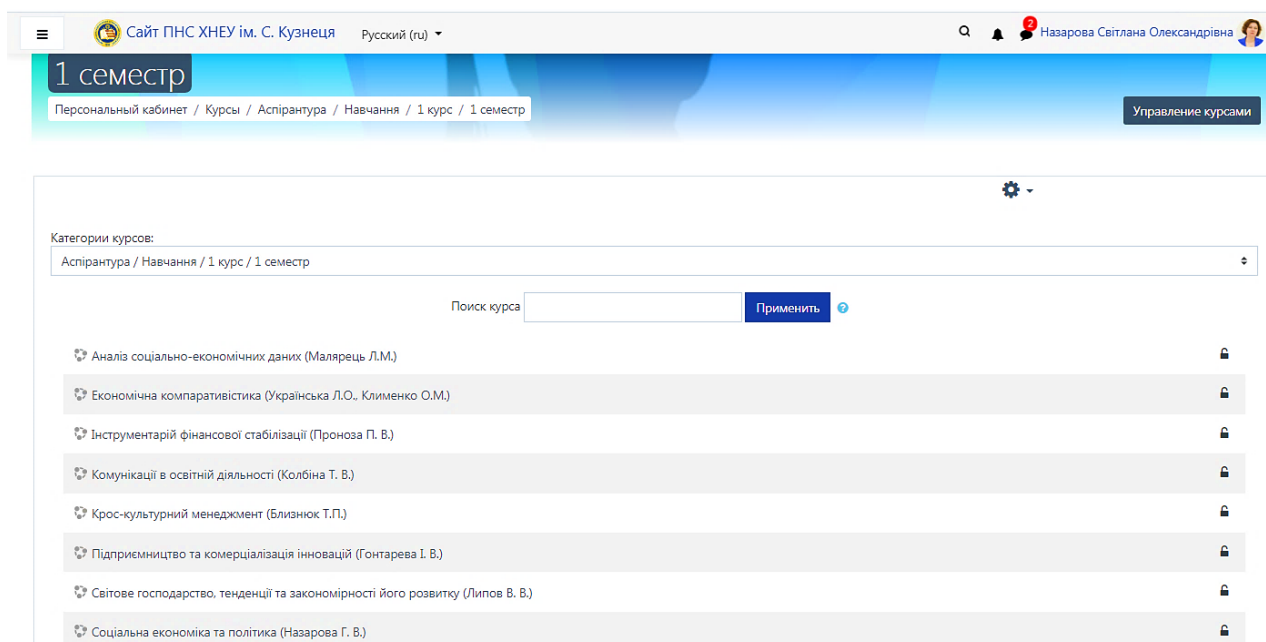

Рис. 4.6. Діалогове вікно каталогу "Аспірантура" на сайті ПНС (фрагмент)

Із метою вдосконалення підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти, в університеті із 2016 р. розпочато роботу за міжнародними проєктами (грантами) програми **Erasmus+** ("K2"):

Promoting internationalization of research through establishment and operationalization of Cycle 3 Quality Assurance System in line with the European Integration Agenda (C3QA) (Сприяння інтернаціоналізації досліджень шляхом створення і введення в дію системи забезпечення якості третього циклу навчання, відповідно до правил європейської інтеграції);

Structuring of the Cooperation in Doctoral Research, Transferrable Skills Training, and Academic Writing instruction in Ukraine's regions (DocHub) (Структуризація співпраці щодо аспірантських досліджень, навчання універсальних навичок та академічного письма на регіональному рівні України).

Серед здобутків проєкту DocHub є таке:

запровадження нових і модернізація програм наявних навчальних дисциплін;

тренінги, які провели провідні вчені для здобувачів університету;

мобільність аспірантів у межах проєкту;

дорожня карта до (між)національної акредитації докторських програм;

звіт про стан якості підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Україні та у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

пропозиції щодо вдосконалення регуляторної бази забезпечення якості програм третього рівня вищої освіти в Україні;

концепція внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукових програм у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця;

комплект навчальних матеріалів для підтримання безперервного професійного розвитку співробітників, які беруть участь у програмах забезпечення якості освітньо-наукових програм вищої освіти;

звіт із самоаналізу освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії "Економіка" у ХНЕУ ім. С. Кузнеця;

відгук про оцінювання та акредитацію двох освітньо-наукових програм "Економіка" ХНЕУ ім. Семена Кузнеця;

міжнародна акредитація освітньо-наукової програми підготовки здобувачів доктора філософії "Економіка" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Упродовж січня – червня 2019 року у ХНЕУ ім. С. Кузнеця мала місце міжнародна акредитація освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (ОНП) "Економіка" Вищою радою з оцінювання наукових досліджень та вищої освіти (Le Haut Councel de l'enseignement supérieur) (далі – HCÉRES). У межах цієї процедури відбулися звіт із самооцінювання ОНП "Економіка"; візит групи міжнародних експертів із Франції, Монголії, Азербайджану та України до ХНЕУ ім. С. Кузнеця та детальне оцінювання ОНП "Економіка" експертами HCÉRES.

Відповідність підготовки здобувачів ступеня доктора філософії міжнародним стандартам якості вищої освіти підтверджено на засіданні експертної ради HCÉRES, яке відбулося 17.06.2019 р., на якому ухвалено рішення про надання акредитації (fully accredited) освітньо-науковій програмі підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (ОНП) "Економіка" на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на 5 років (червень 2019 – червень 2024 рр.). Це рішення HCÉRES ратифіковане Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) (протокол № 16 від 27.11.2019 р.).

ACCREDITATION DECISION

After the external programme evaluation implemented by the High Council for Evaluation of Research and Higher Education (Hcéres) in April 2019, and according to the accreditation criteria adopted by the Hcéres Board on March 26th, 2016.

The Economics PhD Program
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
(KhNUE), Ukraine
is fully accredited for 5 years
(June 2019 - June 2024)

Paris, June 17th, 2019
Michel Cosnard, Hcéres President

The accreditation decision issued by Hcéres shall not grant any rights whatsoever, whether in France or abroad. The decision to accept an institution carries an accreditation label and does not interfere recognition in France of the qualifications issued by the accredited institution. The Hcéres accreditation process therefore has no impact on the process of issuing the qualifications of accredited institutions recognised in France.

Рис. 4.7. Сертифікат про акредитацію освітньо-наукової програми "Економіка" ХНЕУ ім. С. Кузнеця рішенням HCÉRES (fully accredited)

Крім того, упродовж лютого – травня 2020 року в університеті мала місце акредитація експертами НАЗЯВО ОНП "Менеджмент". Через уведення карантинних обмежень акредитація відбувалася в дистанційному режимі. За результатами співбесід експертів робочої групи НАЗЯВО із представниками всіх груп учасників процесу підготовки здобувачів за ОНП "Менеджмент" (ректора та проректора, гаранта і членів робочої групи за ОНП, викладачами, аспірантами, науковими керівниками, роботодавцями та бізнес-партнерами університету, завідувачем відділу аспірантури і докторантури, керівником науково-дослідного сектору, ученим секретарем університету та керівниками інших структурних підрозділів, представниками Ради молодих учених, Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених, профкому студентів, аспірантів і докторантів та ін.); розгляду звіту експертів щодо результатів перевірки ОНП "Менеджмент" експертами Галузевої екзаменаційної комісії та на засіданні НАЗЯВО 16.06.2020 р. (протокол № 11), ОНП "Менеджмент" визнано акредитованою на наступні 5 років.

Упродовж 2019 – 2020 рр. для аспірантів та інших здобувачів університету проводили лекції, круглі столи, професійні тренінги такі провідні закордонні та вітчизняні вчені, як:

проф. Девід Шульц (David Schultz) з Університету Гамлайн (м. Міннесота, США) лекції на теми: "Державне управління та виконавчі розпорядження президента США" та "Роль доказів у формуванні державної політики";

проф. Лусофонського гуманітарно-технологічного університету (Португалія) Руї Карлос Естрел лекцію на тему "Сучасні тренди розвитку економіки Португалії" (Відкрита лекція);

проф. Сумського державного університету Л. Г. Мельник (англійською мовою) лекцію на тему "Фазовий перехід до "зеленої економіки";

д-р Ян-Урбан Сандал (Норвегія) цикл лекцій із соціального підприємництва;

проф. Пірйо Нікандер (м. Тампере, Фінляндія) лекцію на тему "Загальнонаукові компетентності студентів третього (наукового) рівня освіти Університету Тампере", семінар на тему "Етика дослідника";

проф. Жан Г'ю Шота лекцію на тему "Метод та практика проведення наукових досліджень із використанням реальних прикладів" (дистанційно під час карантину 14 квітня 2020 року) та ін.

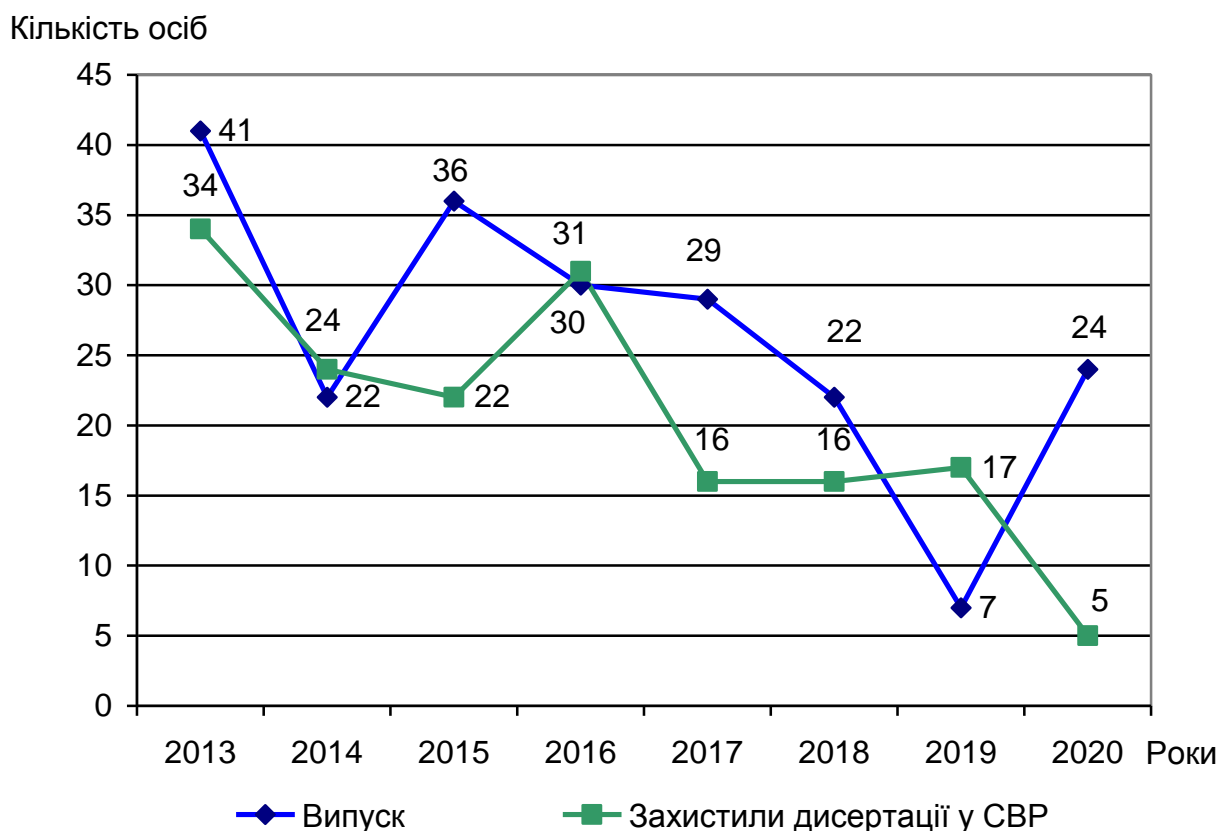
Керівництво університету продовжує міжнародну співпрацю із провідними світовими університетами щодо спільної підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (кандидата наук). На сьогодні підписано угоди із трьома провідними європейськими й азійськими університетами про співпрацю щодо підготовки та захисту дисертацій здобувачів ступеня доктора філософії, а саме: Університетом ім. Яна-Урбана Сандаля (Норвегія), Ліон-2 (Франція), Сичуанським університетом мистецтв і наук, Нейцзянським педагогічним університетом (Китай).

Про результати своєї наукової діяльності та виконання індивідуального плану підготовки здобувачі ступеня доктора філософії звітують кожні пів року на засіданнях кафедр (в університеті 21 кафедра, на якій проходять підготовку аспіранти). Такий контроль за якістю виконання аспірантами дисертаційного дослідження дозволив установити, що переважна більшість аспірантів досягають запланованих показників та здобувають наукові та практичні результати, передбачені індивідуальним планом роботи аспірантів у відповідних періодах, що є підставою для продовження їхньої підготовки в аспірантурі університету.

У поодиноких випадках за невиконання індивідуального плану аспіранта відраховують з аспірантури університету. За період 2013 – 2020 рр. з аспірантури університету відраховано 15 осіб (здобувачів ступенів доктора філософії та кандидата), серед яких 3 особи – іноземні громадяни.

В університеті щорічно переглядають склад наукових керівників (консультантів) аспірантів (докторантів) на підставі показників ефективності (обсягів підготовки здобувачів та співвідношення випуску здобувачів до захисту ними дисертацій у спеціалізованих учених радах) їхньої роботи зі здобувачами.

Загальна кількість випускників та тих аспірантів, які захистили дисертацію у спеціалізованих учених радах (СВР), за понад 7-річний період наведено на рис. 4.8.

Рис. 4.8. Обсяги випуску аспірантів та захисту ними дисертацій у спеціалізованих учених радах у період 2013 – 2020 (1-го півріччя) рр.

Подана на рис. 4.8 динаміка випуску аспірантів і захисту ними дисертацій 2013 – 2020 рр. указує на те, що починаючи із 2015 р. має місце повільне, але постійне скорочення кількості аспірантів, які проходять підготовку в аспірантурі ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Разом із цим слід зазначити, що показані на рис. 4.8 показники захисту аспірантами дисертацій на здобуття ступеня кандидата наук протягом останніх 3,5 років не є показовими, оскільки (за результатами аналізу обсягів, структури та часового проміжку між датою випуску з аспірантури та датою захисту дисертації у СВР у період 2013 – 2020 рр.) майже 72 % аспірантів захищають свої дисертації лише через 2 – 3 роки після того, як закінчили свою підготовку в аспірантурі.

Усього за період 2013 – 2020 рр. підготовлено в аспірантурі ХНЕУ ім. С. Кузнеця **211** аспірантів, із яких **165** осіб захистили дисертації та здобули ступень кандидата наук (доктора філософії). Частка осіб, які захистили дисертації, становила 78,2 %.

В останній п'ятирічний період щороку 2 – 3 дисертації захищаються здобувачами університету достроково – до закінчення нормативного строку підготовки в аспірантурі.

Переважна більшість дисертацій захищаються здобувачами університету у спеціалізованих учених радах, що діють в університеті.

Масштаби захисту дисертацій на здобуття ступеня кандидата наук та доктора наук здобувачами та співробітниками університету у спеціалізованих учених радах університету та інших ЗВО (наукових установах), незалежно від року випуску з аспірантури університету), за 7-річний період наведено в табл. 4.4.

Таблиця 4.4

Кількість дисертацій, захищених здобувачами та співробітниками університету на здобуття ступеня кандидата наук та доктора наук у період 2013 – 2020 рр.

Роки	На здобуття ступеня кандидата наук			На здобуття ступеня доктора наук		
	СВР ХНЕУ ім. С. Кузнеця	інші ради та інші спеціальності	усього	СВР ХНЕУ ім. С. Кузнеця	інші ради та інші спеціальності	усього
2013	34	4	38	6	–	6
2014	33	3	36	5	1	6
2015	22	4	26	4	1	5
2016	20	3	23	6	2	8
2017	14	4	18	2	-	2
2018	11	2	13	4	1	5
2019	13	3	16	1	2	3
2020* (1-ше півріччя)	3	1	4	–	3	3
Усього	150	24	174	28	10	38

Станом на червень 2020 року в університеті функціонують три спеціалізовані вчені ради (СВР) для захисту дисертацій на здобуття ступенів кандидата та доктора наук:

СВР Д 64.055.01 із захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальностей: 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами

(за видами економічної діяльності)"; 08.00.11 "Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці";

СВР 64.055.02 із захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальностей: 08.00.07 "Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика"; 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит";

СВР К 64.055.03 із захисту кандидатських дисертацій зі спеціальностей: 05.13.06 "Інформаційні технології" та 05.13.23 "Системи та засоби штучного інтелекту".

У період 2013 – 2020 рр. дисертації, які подавали до СВР університету, перевірялися УкрІНТЕІ на плагіат.

Починаючи із 2019 р. усі дисертації, які подають на захист до СВР університету, проходять перевірку на плагіат системою Plagiat.pl, із розробниками якої університет уклав довгострокову угоду.

У СВР університету провідною є спеціальність 08.00.04 (разом із попередньою 08.06.01), за якою захищають дисертації 70 % усіх захистів дисертацій на здобуття ступеня кандидата наук у всіх СВР університету. Майже на однаковому рівні відбуваються захисти за спеціальностями 08.00.11 та 08.00.08 – 12 та 11,5 %, відповідно.

У СВР К 64.055.03 на здобуття ступеня кандидата наук за спеціальністю 05.13.06 "Інформаційні технології" захищено: 2018 р. – 2 дисертації; 2019 – 1 дисертацію. На кінець 2020 р. в цій СВР заплановано захист ще 2 дисертації за спеціальністю 05.13.06 "Інформаційні технології". У СВР К 64.055.03 захищалися сторонні здобувачі.

У спецрадах інших ЗВО здобувачі університету захищають дисертації з педагогічних, філологічних та інших спеціальностей.

4.3. Післядипломна освіта в ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Фундаментально-професійна складова компетентності фахівця разом з іншими спеціальними та життєвими компетентностями становить інтеграційну властивість особистості, що характеризується сукупністю надбань людини, а саме: знань, умінь, навичок, сформованих розвинутою мотивацією досягнень у навчанні, здатністю до інтелектуальної та творчої діяльності, до продовження своєї освіти, до самоосвіти, яка дозволяє людині самореалізуватися. Тому в університеті значну увагу приділяють посиленню професійної успішності студентів і викладачів.

Станом на 2020 р. у відділі заочної, дистанційної та післядипломної освіти було реалізовано декілька програм та факультативних курсів. Суттєво підвищити свій професійний статус студенти університету мають можливість, завдяки проходженню спеціальних програм підготовки та випробувань на здобуття професійних сертифікатів:

- СІРА (сертифікований міжнародний професійний бухгалтер діяльності);
- Business English Certificate (рівень знання мови – ділова англійська);
- сертифікат аудитора;
- сертифікат аудитора банків;
- сертифікат реєстратора цінних паперів;
- сертифікат торговця цінними паперами;
- сертифікат "1С: Професіонал";
- сертифікат "Парус-Менеджмент та Маркетинг 7.40";
- сертифікат користувача програмного продукту Rational Requisite Pro (за програмою "Академічна ініціатива" фірми IBM);
- сертифікат фірми Microsoft – Microsoft Certified Technology Specialist (SharePoint);
- сертифікат фірми Microsoft – Microsoft Certified Professional.

Необхідність у цьому обумовлено вимогами роботодавців щодо підсилення практичної підготовки студентів.

Програми підвищення кваліфікації науково-викладацького складу ХНЕУ ім. С. Кузнеця розроблено, із метою створення умов застосування викладачами нових інформаційних технологій у навчальному процесі, та які сприяють підвищенню його якості: "Створення інтерактивних електронних навчальних курсів", "Проведення розрахунків та аналіз даних у MS Excel", "Розвиток комунікативної компетентності в науково-педагогічних закладах вищої освіти", "Розробка персональних навчальних систем", "Технології роботи з аудиторією", "Створення та просування навчально-освітніх сайтів", "Застосування пакетів програм для створення навчально-методичних аудіо- та відеорозробок", "Технологія розробки електронних видань".

За цей період успішно пройшли навчання, захистили випускні роботи та отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації **828** слухачів (табл. 4.5).

Програми підвищення кваліфікації за 2013 – 2020 рр.

Роки закінчення Назви програм	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Розробка персональних навчальних систем	26	64	43	21	6	–	–	–
Створення інтерактивних електронних навчальних курсів	–	–	–	–	–	25	32	18
Технології роботи з аудиторією	7	9	5	12	–	–	–	–
Створення та просування навчально-освітніх сайтів	–	–	–	–	21	–	–	–
Використання програмного забезпечення MS-Excel для обробки та аналізу даних під час викладання дисциплін	–	–	–	–	–	–	–	38
Застосування пакетів програм для створення навчально-методичних аудіо- та відеорозробок	16	32	37	41	21	–	–	–
Технологія розробки електронних видань	6	18	9	–	15	–	–	–
Розвиток комунікативної компетентності в науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти	–	–	42	35	63	85	54	27
Усього	55	123	136	109	126	110	86	83

*Факультативні курси вивчення іноземної мови для науково-викладацького складу та для студентів розроблено для підвищення свого рівня володіння іноземною мовою та застосування у своїй професійній діяльності. Було проведено курси з польської, іспанської, французької мов, ділової іноземної мови для студентів, а також російської мови для майбутніх аспірантів із Китаю. Успішно прослухали факультативні курси та отримали сертифікати **207** слухачів (табл. 4.6).*

Кількість слухачів факультативних курсів

Назви програм	Роки закінчення		
	2018	2019	2020
Ділова іноземна мова для студентів	55	25	36
Іспанська мова (для студентів)	–	30	–
Польська мова	32	–	–
Російська мова для китайців	–	8	8
Французька мова	13	–	–
Усього	100	63	44

Починаючи із 2011 р. за результатами складання іспиту ВЕС **Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця** нагороджено **"Золотим знаком"**. Також наш університет кожного року отримує сертифікат **Exam Preparation Centre**.

Із 2010 р. ХНЕУ ім. С. Кузнеця є найбільшим партнером Кембриджського університету (Велика Британія) в Україні зі складання кваліфікаційного екзамену на володіння англійською мовою з визначенням відповідного рівня. Понад **576** осіб успішно склали кваліфікаційні екзамени та отримали сертифікати Business English Certificate (BEC) (табл. 4.7).

Кількість сертифікатів ВЕС

Навчальні роки	Студенти		Викладачі	
	усього	із них ХНЕУ ім. С. Кузнеця	усього	із них ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2013/14	63	60	12	10
2014/15	30	28	31	21
2015/16	5	5	43	30
2016/17	9	9	36	21
2017/18	6	6	20	11
2018/19	7	7	18	13
2019/20	15	15	7	1

Починаючи із 2013 р., згідно з договором про надання освітніх послуг із підвищення кваліфікації працівникам Північно-східного офісу Держаудитслужби, здійснюють підвищення кваліфікації працівників за різними темами. Понад **115** осіб успішно склали кваліфікаційні экзамени та отримали сертифікати з підвищення кваліфікації.

Із 2014 р., згідно з договором про підвищення кваліфікації працівників територіальних управлінь Рахункової палати по Харківській, Сумській та Полтавській областях (у м. Харків), після закінчення курсу працівникам видано **9** свідоцтв про підвищення кваліфікації.

2019 р. за договором про надання освітніх послуг між ХНЕУ ім. С. Кузнеця та АТ "Укрзалізниця" було здійснено підвищення кваліфікації працівників Харківської клінічної лікарні на залізничному транспорті № 1 філії "Центр охорони здоров'я" акціонерного товариства "Українська залізниця" та видано **13** свідоцтв про підвищення кваліфікації.

5. Формування культури академічної доброчесності та запобігання корупції

(на виконання пп. 10.24, 10.5 контракту)

5.1. Про здійснену роботу з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Із метою дотримання вимог Закону України "Про запобігання корупції", підвищення ефективності здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, профілактики й запобігання причинам та умовам, які сприяють виявам корупційних правопорушень, наказом ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 29.12.2014 р. № 243 було створено Комісію з питань запобігання та виявлення корупції серед працівників університету (далі – Комісія).

Правові підстави діяльності Комісії, основні права й завдання діяльності Комісії відображено в Положенні "Про Комісію з питань запобігання та виявлення корупції серед працівників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця".

У період 2014 – 2020 рр. відбулося 36 засідань Комісії. Основні питання, які розглядалися Комісією, відображено у протоколах засідань.

Із метою належного дотримання вимог Закону України "Про запобігання корупції", наказу Міністерства освіти і науки України від 14.10.2013 р. № 1432, у жовтні 2015 року було затверджено Положення "Про уповноваженого з питань запобігання корупції Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця" (наказ ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 19.10.2015 р. № 217). У листопаді 2015 року, відповідно до вимог абзацу другого п. 10 Типового положення про уповноважений підрозділ (особу) із питань запобігання та виявлення корупції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2013 року № 706, погоджено на призначення уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця професора кафедри економіки і маркетингу Холодного Геннадія Олександровича (лист Міністерства освіти і науки України №1/11-16172 від 09.11.2015 р.).

Роботу Комісії та уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції здійснювали, відповідно до Антикорупційної програми ХНЕУ ім. С. Кузнеця:

на 2014 – 2016 рр. (затверджено наказом ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 29.12.2014 р. № 243);

на 2017 – 2018 рр. (затверджено наказом ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 11.11.2016 р. № 181);

на 2019 – 2020 рр. (затверджено наказом ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 29.12.2018 р. № 309).

Зазначені в Антикорупційній програмі ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2019 – 2020 рр. заходи, спрямовані на боротьбу з виявами корупції у вищій освіті, ефективну протидію та запобігання корупційним діям, є запорукою усвідомлення важливості дотримання морально-етичних принципів і норм поведінки (щодо неприйняття корупційних виявів) у співробітників та студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Основою Антикорупційної програми ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2019 – 2020 рр. є Антикорупційна програма Міністерства освіти і науки України на 2018 – 2020 роки, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 р. № 675 і погоджена рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.08.2018 № 1646.

У звітному періоді на засіданнях ректорату, на конференціях трудового колективу (КТК) ХНЕУ ім. С. Кузнеця, на засіданнях ученої ради ХНЕУ ім. С. Кузнеця регулярно розглядали питання щодо запобігання і протидії корупції серед працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця, зокрема щодо виконання актів законодавства з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Із метою забезпечення якісного інформування співробітників та студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця з антикорупційного законодавства і формування громадської думки щодо неприйнятності та осуду корупційних діянь, протягом звітного періоду було залучено університетську газету "Моя кар'єра", інформаційні стенди, офіційний сайт ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Поширювалася інформація про права викладачів, співробітників, студентів, а також механізми їхньої реалізації; розроблено порядок і процедури розгляду звернень та ухвалення рішень щодо цих звернень; вивчено основні законодавчі акти України, які регулюють питання запобігання та виявлення корупції; поширено інформацію про заходи щодо протидії корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

На сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця в рубриці "Питання запобігання та виявлення корупції" (режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/pytannya-zapobigannya-ta-vyuvavlennya-koruptsiyi>) розміщено основні положення Антикорупційної програми ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2019 – 2020 рр., відображено зміст заходів із протидії та запобігання корупції в університеті, подано терміни виконання заходів і перелік відповідальних за виконання заходів.

У червні 2017 року на запит громадської організації "Регіональний центр євроінтеграційних проєктів", яка здійснює моніторинг ефективності виконання антикорупційних програм у вищих навчальних закладах, уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції ХНЕУ ім. С. Кузнеця направлено лист "Про проведену роботу з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця" (на ім'я керівника проєкту "Покоління вільне від корупції").

У ХНЕУ ім. С. Кузнеця постійно вживають заходи, спрямовані на розширення знань у сфері антикорупційного законодавства.

Із 2015 р. Комісією з питань запобігання і виявлення корупції серед працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця (2017 р. спільно з кафедрою державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки) щорічно проводять консультативні семінари "Запобігання порушень під час заповнення та подання електронних декларацій про майно, прибутки, витрати й зобов'язання фінансового характеру посадовими особами ХНЕУ ім. С. Кузнеця, які підпадають під дію законодавства про протидію корупції". На семінарі розглядають особливості антикорупційного законодавства, здійснюють консультаційну та правову допомогу, пробне декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру суб'єктами декларування.

2017 р. було внесено зміни до Закону України "Про запобігання корупції" (ст. 45 Закону України "Про запобігання корупції" доповнено ч. 5); дію розд. VII цього Закону не поширено на посадових осіб закладів, установ та організацій, які здійснюють основну діяльність, зокрема, у сфері освіти (крім керівників вищих навчальних закладів та їхніх заступників). Таким чином, із 2017 р. декларацію за звітний рік подають тільки ректор ХНЕУ ім. С. Кузнеця та заступники керівника – проректори з науково-педагогічної роботи ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

2019 р., відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 17.01.2019 р. № 1/9-32, Комісією з питань запобігання і виявлення корупції серед працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця було здійснено роботу щодо підвищення рівня обізнаності про права та обов'язки суб'єктів декларування. Зокрема, посадовим особам ХНЕУ ім. С. Кузнеця, які підпадають під дію законодавства про протидію корупції, було забезпечено доступ до онлайн-курсу "Декларуй добросовісно!" (режим доступу: <https://goo.gl/423CoV>). Зазначений онлайн-курс дозволив дістати консультативну допомогу з питань правильного заповнення електронної декларації, дати відповіді на поширені

запитання під час роботи з реєстром та рекомендації щодо роботи з реєстром, пам'ятку декларанту, відеороз'яснення щодо заповнення електронної декларації.

2020 р., відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 21.01.2020 р. №1/9-32 та з метою комфортного виконання обов'язку подання електронної декларації, Комісією було надано інформацію про можливість скористатися підготовленими Національним агентством запобігання корупції (НАЗК) роз'ясненнями щодо застосування окремих положень закону "Про запобігання корупції" щодо заходів фінансового контролю, а також електронними ресурсами, які містять відповіді на запитання, які виникли в суб'єктів декларування під час роботи з реєстром декларацій.

У результаті щорічної перевірки своєчасності подання декларацій, фактів порушення термінів подання декларацій посадовими особами ХНЕУ ім. С. Кузнеця, які підпадають під дію законодавства про протидію корупції, встановлено не було. Результати перевірки відображають у протоколі засідання Комісії з питань запобігання і виявлення корупції серед працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Із метою підвищення рівня стандартів доброчесності щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а також запобігання вчиненню порушень вимог Закону України "Про запобігання корупції", було оперативно поширено інформацію, наведену в листі Міністерства освіти і науки України від 18.02.2019 р. № 1/9-77 (зокрема в листі Національного агентства з питань запобігання корупції від 08.02.2019 р. № 30-15/8970/19). Це дозволило скористатися можливістю використання ресурсів поглибленого онлайн-курсу "Конфлікт інтересів: треба знати! Від теорії до практики" на платформі українського громадського проекту масових відкритих онлайн-курсів "Прометеус" (режим доступу: www.prometheus.org.ua, курс "Конфлікт інтересів: треба знати! Від теорії до практики").

Із метою організації роботи, спрямованої на неухильне дотримання в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця антикорупційного законодавства, забезпечення виконання вимог Закону України "Про запобігання корупції", було видано наказ ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 02.09.2019 р. № 162/1. У цьому наказі регламентовано порядок реалізації заходів щодо профілактики причин і умов, які можуть сприяти правопорушенням, пов'язаним з виникненням реального, потенційного конфлікту інтересів, і запобігання їм з урахуванням Методичних рекомендацій щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, затверджених рішенням

Національного агентства з питань запобігання корупції від 29.09.2017 р. № 839, Кодексу академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

У наказі № 162/1 та в додатках до нього регламентовано порядок дій керівників структурних підрозділів, інших посадових осіб ХНЕУ ім. С. Кузнеця, уповноважених здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції (постійно чи тимчасово) під час виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів, приватного інтересу. Відділ кадрів під час приймання на роботу керівних працівників, інших посадових осіб, на яких покладено організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції, здійснює ознайомлення їх із наказом ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 02.09.2019 р. № 162/1.

Працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця інформують щодо чіткого розмежування службових обов'язків і приватного життя та попереджають, що в разі, якщо виконання якогось конкретного завдання стосується приватних інтересів працівника або інтересів сторонніх осіб, щодо яких працівник відчуває себе зобов'язаним, він має відразу повідомити про це свого керівника й уповноваженого з питань запобігання та виявлення корупції для організації заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Звітну інформацію про здійснену роботу з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця щорічно подають до керівних органів.

У березні 2018 року уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця було надано звіт голові Національного агентства з питань запобігання корупції щодо здійсненої роботи у ХНЕУ ім. С. Кузнеця щодо виконання актів законодавства з питань запобігання, виявлення та протидії корупції, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів за період 2016 – 2018 рр. (лист ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 03.03.2018 р. № 18/83-69-106).

У липні 2019 року уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця було подано звіт державному секретарю Міністерства освіти і науки України щодо здійсненої роботи у ХНЕУ ім. С. Кузнеця щодо виконання норм постанови Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2013 року № 706 "Питання запобігання та виявлення корупції" (відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 18.07.2019 р. №1/9-464).

У серпні 2020 року уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця було надано звіт керівнику Департаменту запобігання та виявлення корупції Національного агентства

з питань запобігання корупції щодо роботи з питань запобігання та виявлення корупції у ХНЕУ ім. С. Кузнеця в I півріччі 2020 року з урахуванням вимог п. 21 ч. 2 розд. II Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) із питань запобігання та виявлення корупції, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.03.2020 р. № 101/20, та відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 31.07.2020 р. № 1/9-412.

Протягом звітнього періоду фактів корупції та корупційних правопорушень у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, зокрема щодо виконання актів законодавства з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, не виявлено.

За звітній період до ХНЕУ ім. С. Кузнеця не надходили повідомлення з інших джерел (зокрема, повідомлення від викривачів) про наявність конфлікту інтересів у працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Серед працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця не було осіб, яких притягнуто до відповідальності за корупційні правопорушення або порушення, пов'язані з корупцією.

В університеті вивчення стану вияву хабарництва здійснюють у межах щорічних опитувань студентів і викладачів щодо якості організації освітнього процесу та задоволеності внутрішнім забезпеченням якості освіти в університеті.

До виявлення академічної недоброчесності належить необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

За результатами опитувань студентів відсоток студентів, яким завищують поточні оцінки, становить: менше ніж 5 % (нікому, може одному) – 47,2 %; від 5 до 20 % (2 – 5 осіб) – 43,5 %; від 20 до 50 % (майже половині групи) – 6,2 %; від 50 до 70 % (більше ніж половині групи) – 2,1 %; понад 70 % (майже всім) – 1 %.

Тобто 90,7 % респондентів вважає вияв необ'єктивного оцінювання низьким.

5.2. Розвиток політики академічної доброчесності

Дотримання принципу академічної доброчесності в університеті означає, що у процесі навчання чи досліджень викладачі та науковці керуються, передусім, принципами чесної праці та навчання. Плагіат є неприйнятним в університеті.

Із метою покращення ситуації зі ставленням до виявів порушення академічної доброчесності та на виконання Закону України "Про вищу

освіту", у серпні 2019 року конференціями трудового колективу факультетів і конференцією трудового колективу університету створено та затверджено комісію з академічної доброчесності, яка складається з комісією факультетів та комісії університету. Головними обов'язками, покладеними на комісію, є забезпечення дотримання академічної доброчесності науковими, науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, зокрема створення й забезпечення функціонування ефективної системи запобігання академічному плагіату та його виявлення. На базі комісії з академічної доброчесності функціонують електронні пошти комісії університету та комісій факультетів і скринька довіри.

2019 р. значної уваги було приділено розвитку політики академічної доброчесності. Із цією метою:

1. Упроваджено основоположні документи щодо розвитку академічної доброчесності: Кодекс академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця; план розвитку академічної доброчесності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2019/20 навчальний рік; Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця; склад комісій із питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця; план засідань комісії з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2019/20 навчальний рік.

2. Запроваджено практико-орієнтовані технології навчання з академічної доброчесності. У вересні відділом забезпечення якості освіти й інноваційного розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця проведено тренінги для студентів I курсу факультету міжнародних економічних відносин на тему "Академічна доброчесність чи варто про це поговорити?", де відкрито порушували питання про плагіат, списування, корупцію. У рольовій грі студенти мали змогу відчувати себе відмінником та людиною, що просить списати. Також усі учасники тренінгу дуже позитивно висловили свої сподівання щодо навчання, взаємодію у групі та з викладачами ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Презентація до тренінгового заняття у вересні за покликанням: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Akademichna-dobrochesnist-chy-var-to-pro-tse-pogovoryty.pdf>.

У межах реалізації Програми розвитку академічної доброчесності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2019 – 2020 рр., розробленої відділом забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку, на факультеті консалтингу та міжнародного бізнесу кафедрою міжнародного бізнесу та економічного аналізу проведено серію тренінгів за принципом Youth-Adult Partnership (партнерство молоді та дорослих) на тему "Академічна доброчесність

починається з тебе". Участь в освітніх тренінгах узяли студенти I курсу спеціальностей "Міжнародний бізнес" і "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії".

Кожен тренінг містив як інформативний блок, так і інтерактивну частину, де студенти працювали в малих групах, дискутували, робили презентації, були учасниками симулятивної гри з питань протидії корупції тощо. На тренінгу було розглянуто такі питання: сутність академічної доброчесності (далі – АД); сутність та значення студентоцентрованого підходу в освітньому процесі; випадки порушень АД, зокрема списування, плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, необ'єктивне оцінювання, обман, хабарництво; нормативно-правове забезпечення АД, зокрема ст. 42 Закону України "Про освіту"; принципи АД, зокрема, що передбачає АД для здобувачів освіти та для педагогічних і науково-педагогічних працівників; вплив академічної недоброчесності на міжнародний рейтинг країни у глобальному вимірі; міжнародний досвід сприяння розвитку АД.

Також під час вправи "Що робить нас тими, хто ми є?" учасники відкрито обговорили причини недотримання принципів АД. Під час заходу студенти зробили презентації на тему "Портрет академічно недоброчесного випускника університету", обговорили негативні наслідки академічно безвідповідальної поведінки на саму людину, її перспективи на ринку праці, місце у суспільстві.

3. Для популяризації культури академічної доброчесності в університеті у ХНЕУ ім. С. Кузнеця студенти взяли участь у III Відкритому всеукраїнському студентсько-учнівському конкурсі соціальних відеопроєктів "Чесність починається з тебе". Конкурс ініційовано Американською радою з міжнародної освіти в межах Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) та Проєкту формування академічної доброчесності у школі (SAISS) за підтримки Посольства США в Україні та партнерстві з Міністерством освіти і науки України, проєктом "Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні "Взаємодія" (SACCI) (Management Systems International, Inc., a Tetra Tech Company, USAID Contractor), компанією "Антиплагіат", Могілянською школою журналістики.

За результатами конкурсу всього з України проєктом було взято до розгляду 56 відеоробіт, серед яких 4 відеороботи студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця:

Відео "Невидима корупція" (<https://www.youtube.com/watch?v=DKLjZiPmfInw&list=PLZWbvfM-P-Z9Hw1H4ZgKQy9dqBuk8Lxvpl&index=24&fbclid=IwAR2-COivXGc80imtClh4mQNNMUSRSX-s3-0ta4t5kf9Ykbb8ZTgwusci7g>).

Відеороботу підготували студенти III курсу спеціальності "Реклама та зв'язки з громадськістю" факультету економіки і права. *Автори:* Ю. В. Кріштапович, О. Г. Долженко. *Команда:* режисерка – Ю. В. Кріштапович; сценаристи: О. Г. Долженко, Ю. В. Кріштапович; акторка – О. Г. Долженко; операторки: Ю. В. Кріштапович, Х. Ю. Худешенко; озвучування – Ю. В. Кріштапович; монтаж: Ю. В. Кріштапович, О. Г. Долженко.

Відео "Корупція – це отрута" (https://www.youtube.com/watch?v=4hVFeSzUiP8&list=PLZWbvfmp-Z9Hw1H4ZgKQy9dqBuk8Lxvpl&index=53&fbclid=IwAR1SJFR8Hj04KzE7TG1Qt3JX40g_MQXNwwFyGwiCyiE8RUPx12mnbcis3_PQ). Відеороботу підготували студенти спеціальності медіакомунікації, журналістика факультету економіки і права. *Автор:* В. В. Чепела. *Команда:* В. В. Чепела – режисер, сценарист, оператор, монтаж, актор, режисер; М. С. Овчинников – оператор, актор, режисер, сценарист.

Відео "Твої знання – твій капітал" (https://www.youtube.com/watch?v=txT7-8-_rBE&list=PLZWbvfmp-Z9Hw1H4ZgKQy9dqBuk8Lxvpl&index=1&fbclid=IwAR1jihQ1Zr6cDTz-dDYR2mZBZ64psDI3fiZMZMHnxEXY3o2SMDlzz8hGF-c). Відеороботу підготували студенти III курсу спеціальності "Менеджмент" факультету менеджменту і маркетингу освітньо-професійної програми "Менеджмент інноваційної діяльності". *Автор:* В. В. Кошарна. *Команда:* В. В. Кошарна – режисер; А. О. Черкаський – оператор, монтаж; Д. О. Валіков – сценарист; С. І. Безносенко – режисер; М. О. Нікулін – головний актор.

Відео "Корупція – ракова пухлина" (https://www.youtube.com/watch?v=vonTtpmp9qE&list=PLZWbvfmp-Z9Hw1H4ZgKQy9dqBuk8Lxvpl&index=29&fbclid=IwAR3Hm_hAeQzW1PTfCtGz6lxqUt1gWjseVm_Xq5uv7a_ihs_IbhwaND3enO0). Відеороботу підготував студент III курсу спеціалізації "Реклама і зв'язки з громадськістю" факультету економіки і права. *Автор:* Я. С. Ісаєв. *Команда:* Я. С. Ісаєв – режисер, сценарист, оператор, монтаж.

Із метою практичної реалізації принципу академічної доброчесності в університеті починаючи із 2011 р. методичний відділ здійснює перевірку на унікальність рукописів підручників, навчальних посібників, монографій, які подають до вченої ради університету для рекомендації до видання (надання університетського грифа). Перевірка має на меті запобігання плагіату, підвищення якості навчально-методичних і наукових видань, сприяє активізації самостійності й індивідуальності у процесі створення авторських творів науково-педагогічними працівниками, стимулювання добросовісної конкуренції та спрямована на формування поваги до інтелектуальних надбань, сумлінного дотримання вимог

академічної етики, забезпечення довіри до результатів наукових (творчих) досягнень.

Дотримання принципу академічної доброчесності в університеті означає, що у процесі навчання чи досліджень студенти викладачі та науковці керуються, передусім, принципами чесною праці й навчання. Плагіат, списування, несанкціоноване використання чужих напрацювань є неприйнятними в університеті.

2019 р. між університетом і ТОВ "Плагіат" було підписано ліцензійний договір від 22.05.2019 р. № 218-52 про надання права користуванням антиплагіатним програмним забезпеченням, а саме: доступ до системи StrikePlagiarism.com.

На сьогодні системою StrikePlagiarism.com перевірено на унікальність **117** робіт, із них монографій, посібників, підручників – **25**, дипломних (робіт) проєктів – **57**, робочих програм навчальних дисциплін – **18**, наукових статей – **8**, а також **9** дисертаційних робіт.

На сайті університету розміщено "Регламент перевірки на унікальність рукописів у ХНЕУ ім. С. Кузнеця", який містить покрокову інструкцію здійснення перевірки рукописів на унікальність методичним відділом.

2014 р. в університеті було створено єдину електронну базу кваліфікаційних робіт (проєктів) здобувачів вищої освіти, із метою забезпечення можливості перевірки на унікальність усіх робіт у межах попереднього контролю.

Базу щорічно поповнюють. Кількість унесених до неї дипломних (робіт) проєктів становить понад **10 000** назв.

Результати опитування викладачів щодо академічної доброчесності (139 викладачів, що становить 28,1 % від штатних науково-педагогічних працівників університету) засвідчили таке:

1) в університеті впроваджено політику академічної доброчесності серед науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти – 90,7 % (зокрема, так – 55,4 %, радше так – 35,3 %);

2) науково-педагогічні працівники дотримуються політики академічної доброчесності – 84,9 % (зокрема, так – 45,3 %, радше так – 39,6 %);

3) науково-педагогічними працівниками запроваджено санкції в разі порушення академічної доброчесності з боку здобувачів вищої освіти – 61,2 %.

6. Наукова робота

(на виконання пп. 10.6 – 10.9 контракту)

6.1. Фінансування наукових досліджень

У період із 2013 до 2020 р. ХНЕУ ім. С. Кузнеця успішно здійснює дослідницьку діяльність з урахуванням принципів інтеграції досліджень із практикою реального господарства, уваги до розробок, що є необхідними у навчальному процесі, диверсифікації досліджень за напрямками фахової підготовки спеціалістів в університеті, врахування стратегічних пріоритетів розвитку країни.

Суттєвою особливістю розвитку науки є наступність досвіду і знань, єдність традицій і новаторства. Однією з форм її втілення є наукові школи, функціонування яких передбачає боротьбу думок, творчі дискусії та конструктивну критику. Широкого визнання набули наукові школи в галузі економічної науки, пов'язані з іменами відомих українських вчених – д-ра екон. наук, професора В. С. Пономаренка "Розробка систем стратегічного управління промисловим підприємством"; д-ра екон. наук, професора М. О. Кизима "Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів"; д-ра екон. наук, професора П. А. Орлова "Економічні проблеми відновлення основних виробничих фондів та амортизаційна політика"; д-ра екон. наук, професора Т. С. Клебанової "Розробка методів аналізу та раннього попередження дестабілізації функціонування систем різного визначення та рівня ієрархії"; д-ра екон. наук, професора О. М. Ястремської "Сучасна теорія організації виробництва та підприємницької діяльності"; д-ра екон. наук, професора О. І. Пушкаря "Моделі та інформаційні технології в управлінні розвитком"; д-ра екон. наук, професора Ю. Б. Іванова "Наукові засади оподаткування в умовах трансформації економіки".

Наукові школи відіграють ключову роль у виконанні госпдоговірних наукових досліджень на замовлення підприємств та установ, у впровадженні фундаментальних та прикладних науково-дослідних робіт, у підготовці кадрів вищої кваліфікації для наукової та викладацької діяльності. Високий рівень досліджень, перспективи розвитку та можливість інтеграції наукової діяльності у світовий простір у ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснюється згідно з Тематичним планом за пріоритетними напрямками:

"Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного,

людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави";

"Проблеми розвитку особистості, суспільства, демографія та соціально-економічна політика".

За фаховими напрямками: "Економіка", "Педагогіка, психологія, проблеми молоді та спорту" за основним конкурсом та "Економічні перетворення; демографічні зміни та благополуччя суспільства" за конкурсом для молодих вчених.

Починаючи з 2016 р., відбувається зростання показника залучення коштів на розвиток наукової діяльності з різних джерел фінансування.

1. На міжнародному рівні принципово важливим для університету є долучення у міжнародні дослідницькі проекти та вихід на міжнародний ринок дослідницьких послуг. Протягом 2016 – 2019 рр. за програмою HORIZON 2020 вчені університету є співвиконавцями наукового проєкту "Планування гендерної рівності у наукових дослідженнях у галузі інформаційних наук та технологій (EQUAL-IST)" на загальну суму фінансування 3 192,4 тис. грн.

2. У період з 2013 до 2018 р. спостерігається стабільність показника залучення коштів загального фонду в рамках виконання державних науково-технічних дослідницьких програм. Так, 2016 р. активізовано наукову діяльність молодих учених університету та отримано фінансування проєкту з 2017 до 2019 р. у секції "Економічні перетворення; демографічні зміни та благополуччя суспільства" у розмірі 613 тис. грн. 2020 р. молоді вчені повторили успіх та отримали фінансування на суму 840 тис. грн на два роки. У той же час, низький рівень наповнення коштами загального фонду державного бюджету 2019 р. спричинено відсутністю проєктів, які отримали кошти, і продовжено фінансування лише однієї фундаментальної роботи та однієї наукової роботи молодих учених.

3. Наукова робота вчених університету характеризується подальшим поглибленням інтеграції науки та виробництва і спрямована на вирішення конкретних проблем розвитку та діяльності суб'єктів господарювання у рамках госпдоговірного фінансування. Основні наукові проблеми, над вирішенням яких працювали вчені університету в період з 2013 до 2020 р.: управління розвитком експортного потенціалу підприємства, забезпечення ефективності менеджменту персоналу в організації, вдосконалення мотивації персоналу підприємства, впровадження електронних засобів навчання на робочому місці, удосконалення менеджменту та корпоративного

управління; розроблення заходів щодо оптимізації фінансових потоків підприємства тощо.

Вчені університету плідно співпрацюють із підприємствами України і Харківського регіону з метою виявлення і використання резервів їхнього виробничого потенціалу, а також щодо управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах ринкових відносин. У наукових дослідженнях значну увагу за цей період було приділено питанням удосконалення фінансово-кредитної, науково-технічної, інноваційної, інвестиційної, регіональної та економічної політики. Розроблення цих проблем – важливе завдання сучасної економічної науки. Проте сьогодні фінансування прикладної науки та наповнення спецфонду університету має певні труднощі (рис. 6.1).

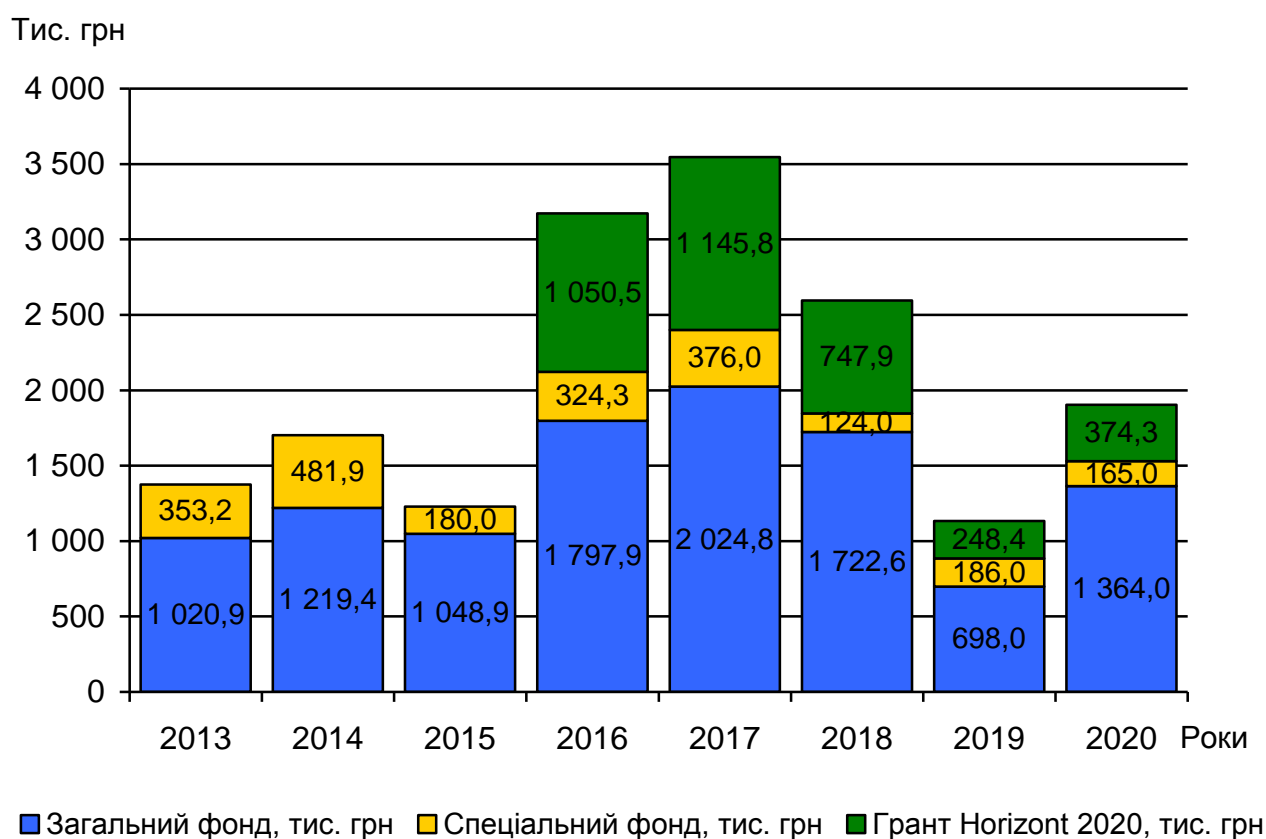

Рис. 6.1. Динаміка обсягів фінансування НДР за джерелами, станом на 01.09.2020 р., тис. грн

Протягом останніх років партнерами ХНЕУ ім. С. Кузнеця у виконанні дослідницьких проєктів та впровадженні вироблених у їхніх рамках рекомендацій стали найбільші промислові компанії регіону: ТОВ "ВТ-ІНЖИНІРІНГ", ТОВ "Аудиторська фірма "РЕВІЗОР", ПАТ "ТУРБОГАЗ", ТОВ "БІЗНЕС-ГРУПА СПІВДРУЖНІСТЬ", ТОВ "Науково-впроваджувальний центр

тягового рухомого складу", ДП "ПІВДЕНДІПРОШАХТ", ТОВ "АТІЛОГ", ТОВ "ПРОЕЛЕКТРОН КОМПЛЕКТ", ТОВ "Альянс", ТОВ "АНТАРЕС-ЮВ", ТОВ "КОМПАНІЯ КРЕАТА С", ТОВ "УСК-КОНСАЛТИНГ", ТОВ "Торгово-промислова Компанія "НОВА", ТОВ "ІНТЕРПРОФІТ АГРО", ТОВ "ДРУЖКІВСЬКИЙ ВОГНЕТРИВКИЙ ЗАВОД", ТОВ "НЕТКРАФТ КОМП'ЮТЕРЗ", ПАТ "СХІДНО-УКРАЇНСЬКИЙ БАНК "ГРАНТ", ТОВ "ЕНЕРГО-ЕФЕКТ", КП "СУЧАСНЕ МІСТО", ТОВ "Завод УКРЕЛЕКТРОРЕМОНТ", ТОВ "КОДА", Малоданилівська селищна рада, ТОВ "ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР ВАРІУС", ТОВ "ВЕЛТОН.ТЕЛЕКОМ", ТОВ "ТУБНИЙ ЗАВОД" ТОВ "ХАРПРОД", ТОВ "ІСКАРТЕЛ УКРАЇНА" та ін.

Крім того, наукова діяльність ХНЕУ ім. С. Кузнеця розвивається через активну співпрацю науковців із Харківською обласною державною адміністрацією та її департаментами – Департаментом інноваційного розвитку промисловості та транспортної інфраструктури ХОДА за напрямом "Інноваційні можливості науки Харківського регіону"; з Асоціацією органів місцевого самоврядування з питань європейської інтеграції, транскордонного та міжрегіонального співробітництва; з Радою вітчизняних та іноземних інвесторів ХОДА щодо створення в регіоні транспортно-логістичного кластера; з Департаментом із підвищення конкурентоспроможності регіону ХОДА з питань перспективи зростання конкурентоспроможності підприємств регіону шляхом їхньої кластеризації. Професорсько-викладацький склад ХНЕУ ім. С. Кузнеця спільно зі співробітниками ХОДА та Харківської міської ради проводить наукові конференції й бере активну участь у круглих столах, спрямованих на вирішення нагальних соціально-економічних проблем у регіоні. Науковці університету є членами експертної ради в конкурсних комісіях Департаменту з гуманітарних питань та Департаменту освіти Харківської міської ради.

Результати НДР (табл. 6.1), які отримані науковцями університету, було враховано під час реалізації низки програм ХОДА, як у:

"Програмі розвитку транскордонного співробітництва Харківської області на 2011 – 2016 рр."; "Програмі економічних реформ "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада" (Комітету з економічних реформ); "Програмі підтримки розвитку малого підприємництва в Харківській області на 2011 – 2015 рр."

2020 р. вчені університету під керівництвом д-ра екон. наук, професора В. С. Пономаренка взяли активну участь у розробленні "Стратегії розвитку Харківської області на 2021 – 2027 рр.", "Стратегії розвитку міста Харкова на 2020 – 2030 рр."

НДР, які здійснювалися за рахунок загального фонду державного бюджету в період з 2015 до 2020 р.

№ п/п	Назва НДР	Керівник теми
1	Стратегічне управління життєдіяльністю підприємств на основі інвестування для забезпечення гідної якості трудового життя (2015 – 2017)	О. М. Ястремська
2	Консолідація обліково-аналітичної інформації в організації управління безпекою інноваційного розвитку великомасштабних економіко-виробничих систем: теорія та методологія (2015 – 2017)	А. А. Пилипенко
3	Розроблення методології соціально-економічного розвитку регіону на підґрунті формування системного базису синтезованого капіталу та інформаційної інфраструктури (2015 – 2017)	Н. Л. Гавкалова
4	Планування, моніторинг, самооцінки діяльності розвитку вищого навчального закладу (2015 – 2016)	Г. А. Полякова
5	Розробка концептуально-методичного та модельного забезпечення механізму управління державним замовленням в межах ВНЗ для підготовки фахівців з вищою освітою відповідно до потреб ринку праці (2015 – 2016)	О. В. Раєвнева
6	Теоретичні та методичні основи створення системи підтримки електронного навчання у вищій школі нового покоління (2016 – 2018)	В. С. Пономаренко
7	Розробка теоретико-методологічного та інформаційно-модельного забезпечення системи рейтингування наукової активності ВНЗ України (2016 – 2017)	В. Є. Єрмаченко
8	Формування науково-технологічної платформи гармонізації суспільно-економічних інтересів України у світовому економічному просторі (2016 – 2017)	С. В. Лабунська
9	Формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі (2017 – 2018)	Г. А. Полякова
10	Розробка методичного та модельно-інформаційного забезпечення інституційної автономії ВНЗ (2017 – 2018)	О. В. Раєвнева
11	Розвиток механізму активізації експортної діяльності підприємств в умовах торговельних війн та інтеграційних процесів (2017 – 2019)	М. Ю. Серпухов
12	Ризик-орієнтований підхід у забезпеченні протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення (2018 – 2020)	О. М. Колодізев
13	Розробка методичного та модельно-інформаційного забезпечення побудови університету інноваційного типу на засадах якості освіти та протидії корупції (2020 – 2021)	О. В. Раєвнева
14	Формування ризик-орієнтованої системи накопичувального пенсійного забезпечення (2020 – 2021)	С. А. Ачкасова

Загалом за період з 2013 до 2019 р. за рахунок коштів спеціального фонду було виконано понад 100 НДР на суму понад 1 млн грн, державного бюджету за пріоритетними тематичними напрямками з наукової діяльності університету завершено виконання понад 30 НДР на загальну суму 9,5 млн грн. 2020 р. продовжено виконання однієї фундаментальної та розпочато фінансування двох прикладних тем, загальним обсягом фінансування 1 364 тис. грн із терміном виконання 2021 – 2022 рр.

6.2. Науково-комунікаційна діяльність в університеті

У період з 2013 до 2020 р. в університеті на високому рівні забезпечено організаційний і технічний супровід конференцій. Сформувалася плідна практика систематичного проведення академічних форумів різного рівня: міжнародних, всеукраїнських, регіональних, міжуніверситетських, факультетських та кафедральних, що стали невід'ємною складовою дослідницької роботи, навчального та виховного процесу. Загалом, за останні 7 років організовано та проведено понад 150 наукових конференцій, із них – 54 міжнародні. Наукові конференції завжди були комунікаційним майданчиком, де відбувається координація дій академічного співтовариства, зокрема і на міжнародній науковій арені, обмін думками, ідеями та представлення досягнутих результатів, встановлення творчих зв'язків та розвиток англійської комунікативної компетентності наших науковців. Крім того, проведення наукових конференцій є невід'ємною складовою забезпечення діяльності наукових шкіл. Представницькі наукові форуми сприяють підвищенню авторитету університету в академічному співтоваристві, створюють позитивний імідж університету та популяризують його досягнення у вітчизняному та міжнародному науковому просторі. Вони є місцем взаємодії з представниками ділових кіл, знайомлячи їх із сучасними інноваціями та можливостями співпраці.

Позитивною тенденцією стало постійне збільшення кількості конференцій, де партнерами ХНЕУ ім. С. Кузнеця є заклади вищої освіти інших країн. Така практика є свідченням міжнародного визнання досягнутого науковцями університету рівня досліджень та зацікавленості у співпраці. Візитною карткою університету, починаючи з 2016 р., стало проведення щорічної міжнародної наукової конференції "Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця". Тематика конференції охоплює питання реформ і розвитку в економічній науці, проблеми циклічної динаміки економічних процесів та соціального розвитку суспільства.

Для конференції щорічно оновлюється сайт з електронною реєстрацією учасників трьома мовами з окремою атрибутикою тощо (<http://www.skced.hneu.edu.ua>). Для конференції такого формату характерний обмін новими ідеями, отриманими теоретичними й практичними результатами наукових досліджень у галузі реформ, зростання і розвитку економічної науки, циклічної динаміки економічних процесів, обговорювалися можливості освіти та соціального розвитку суспільства. За результатами конференції виходить збірник тез доповідей учасників конференції, а найбільш фундаментальні праці публікуються в наукових виданнях, що реферується в НМБД Scopus.

На конференцію запрошені: Маріана Петрова, Султан Рамазанов, Олена Раєвнева, Тетяна Лепейко, Карасар Шахін, Володимир Пономаренко, Наталя Внукова, Ришард Пукала, Леонід Мельник, Володимир Єрмаченко (26 травня 2016 року).

Пленарне засідання міжнародної конференції "Економічний розвиток та спадщина Семена Кузнеця"

Увага, що приділяється до університету з боку посольств країн-партнерів та відомих міжнародних організацій, підкреслює зацікавленість у співпраці. Так, 2019 р. у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця відбувся круглий стіл "Молодіжні проекти для Євроінтеграції України" за участю голови представництва Євросоюзу в Україні Гю Мінгареллі. За його словами, він приїхав до Харкова вдруге: "Якщо в 2016 р. візит був потрібен для визначення напрямів співробітництва, то зараз

я готовий оцінити результати. Мова, зокрема, йде про проекти, які створювалися в рамках співпраці з ЄС: "Еразмус+" і "Горизонт 2020". У ході круглого столу презентовані до десяти стартапів і проектів, розроблених у ЗВО, в тому числі особливо відзначені "Школа молодого дипломата", "Азбука експортера", "Механізм експортної активності в умовах торгових воєн".

Г'ю Мінгареллі за круглим столом "Молодіжні проекти для Євроінтеграції України" у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Університет підтримує широкі міжнародні зв'язки із закладами освіти близького та далекого зарубіжжя з метою організації спільних наукових досліджень, передачі досвіду з реалізації інтеграційних процесів, обміну студентами й аспірантами та ін.

Семінар на тему: "Розробка системи універсальних навичок для третього циклу освіти на прикладі Докторської школи університету Тампере"

Семінар проводили ад'юнкт професор, Керівник докторської школи Pirjo Nikander та викладачі Kathleen Moore та Hanna Parviainen з Університету Тампере (Фінляндія) 6 травня 2019 року.

Науково-дослідний семінар "Економетричний аналіз і моделювання в економіці і фінансах" професора інституту економетрики Варшавського економічного університету (SGH) Добромиля Серва (Dobromil Serwa) 20 вересня 2018 року

Відкрита лекція-дискусія посла ЄС в Україні, Голови Делегації ЄС в Україні пана Г'ю Мінгареллі 13 грудня 2016 року

Своєрідним комунікаційним майданчиком та засобом забезпечення діалогу між представниками бізнесу Слобожанщини та місцевими органами державної виконавчої влади, територіальними підрозділами ДФС, представниками громадського суспільства Харківщини є спільний із ХНЕУ ім. С. Кузнеця та Департаментом з підвищення конкурентоспроможності регіону ХОДА проєкт "**Абетка експортера**".

Мета проєкту полягає в створенні умов для **активізації експортної діяльності** суб'єктів господарювання регіону шляхом підвищення рівня поінформованості представників ділових кіл із таких питань, як: правові аспекти експорту; особливості ринків країн, визначених експортною стратегією пріоритетними; питання просування товарів на іноземних ринках; правила оформлення вантажів, які перетинають митну територію України у 2017 – 2020 рр.; особливості застосування ставок вивізного (експортного) мита для товарів відповідно до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД); процедури отримання сертифікату якості на товар, сертифікату походження товару та ін.

Цільовою аудиторією проєкту є суб'єкти підприємницької діяльності Харківського регіону; студенти старших курсів закладів вищої освіти Харківщини.

Основними партнерами проєкту є: Департамент з підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харківська торгово-промислова палата, Головне управління Державної фіскальної служби у Харківській області; Національний науковий центр "Інститут метрології"; Харківське управління Офісу великих платників Державної фіскальної служби; Харківська митниця Державної фіскальної служби України; Головне управління статистики у Харківській області; Державне підприємство "Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації".

Основними заходами проєкту, проведеними на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця, є: семінар "З чого починається Експорт?"; семінар "Підготовка товару до експорту"; семінар "Пошук ділових партнерів"; семінар "Правові підстави перетину товарів через митний кордон України"; семінар "Документальні перевірки суб'єктів господарювання з боку контрольних органів під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності"; семінар "Фінансові інструменти підтримки експортерів Харківщини".

Семінар "З чого починається експорт?" у рамках впровадження проєкту "Абетка експортера" 16 березня 2017 року

Спікерами семінарів виступили фахівці митного аудиту управління аудиту ГУ ДФС у Харківській області, Харківської торгово-промислової палати, науковці ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

Серед учасників – представники ділових кіл Харківщини, фізичні особи – підприємці, які націлені на реалізацію стратегій розвитку експортно-орієнтованого бізнесу, представники молоді, об'єднань, асоціацій промисловців, підприємців регіону, науковці.

Крім того, були апробовані наукові результати дослідження, отримані в ході виконання проєкту молодих учених на тему: "Розвиток механізму активізації експортної діяльності підприємств в умовах торговельних війн та інтеграційних процесів", під керівництвом канд. екон. наук, доцента кафедри міжнародної економіки та менеджменту ЗЕД М. Ю. Серпухова.

Під час семінарів його учасники отримали інформацію щодо покрокового алгоритму дій у процесі дослідження потенційних ринків збуту з метою підготовки аналітичної бази; шляхів та особливостей здійснення перевірки потенційних ділових партнерів; юридичних нюансів під час укладання зовнішньоекономічних контрактів та ін.

6.3. Публікаційна активність НПП університету

Із метою активізації науково-дослідної діяльності, з 2001 р. послідовно впроваджено систему дієвого моніторингу роботи викладачів. Встановлено індикативні показники дослідницької активності, зокрема, щодо участі у наукових конференціях та наукових публікацій. Із 2013 р. посилено аналіз виконання індивідуальних планів викладачів у рамках другої половини робочого дня.

Публікаційна активність останніми роками є однією з найважливіших складових під час оцінювання (складання рейтингів) університетів і наукових установ. Для оцінювання результативності наукової діяльності університету важливе місце відводиться наукометрії – напряму досліджень, що вивчає когнітивні комунікації в науці за частотою цитувань наукових робіт та їхніх авторів. Завданням наукометричних баз даних є дослідження публікаційної активності та цитованості авторів наукових праць. Для кожного науковця важливим є підвищення індексу цитувань його праць; постійне і тривале їхнє зберігання; збереження авторських прав; збільшення затребуваності результатів їхніх досліджень; підвищення позицій у рейтингах.

Результати досліджень оприлюднені в наукових публікаціях, монографіях та використовуються для підготовки нових навчальних програм, що забезпечуються підручниками та навчальними посібниками. У табл. 6.2 наведено публікаційну активність науково-педагогічних працівників (НПП) університету на одну штатну одиницю, в тому числі активність НПП у виданнях, які реферуються в провідних НМБД SciVerse SCOPUS.

Таблиця 6.2

Публікаційна активність НПП

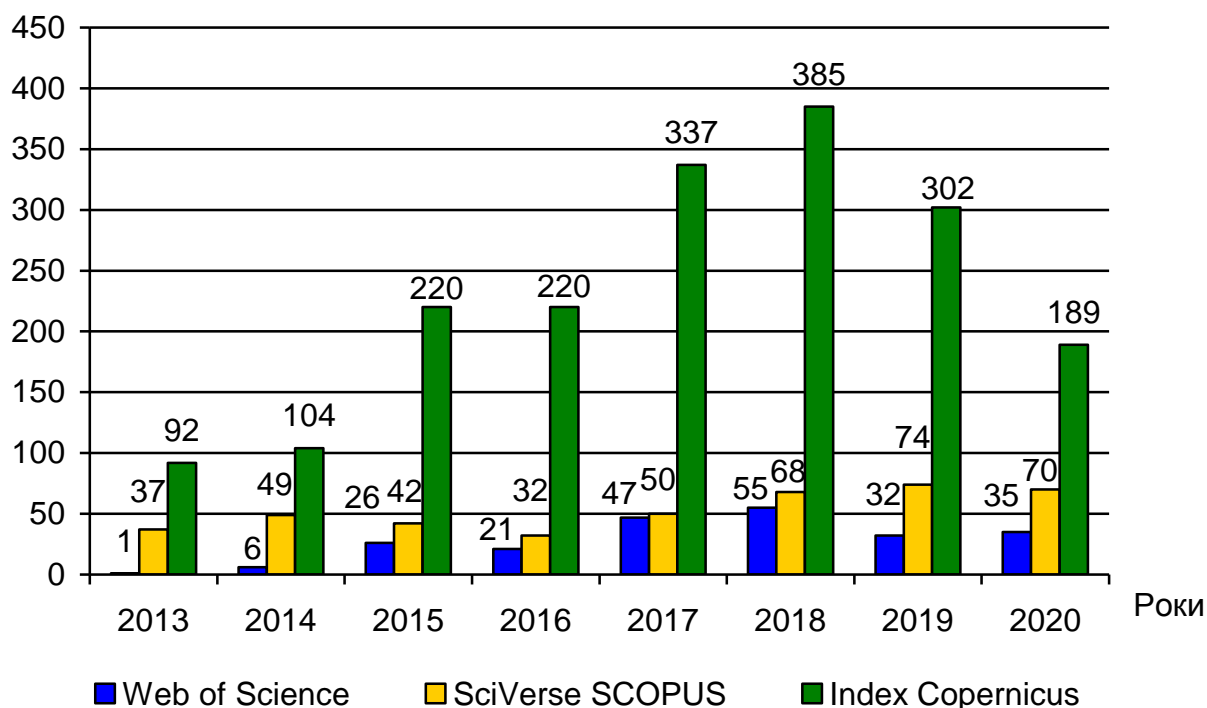
Рік	Кількість штатних одиниць	Кількість публікацій, усього	Із них фахові	НМБД SciVerse SCOPUS*	Публікаційна активність на одну штатну одиницю	Публікаційна активність у фахових журналах на одну штатну одиницю	Публікаційна активність НПП у НМБД SciVerse SCOPUS на одну штатну одиницю
2013	684	1 391	563	37	2,03	2,47	0,05
2014	464	1 432	580	49	1,25	2,47	0,11
2015	607,75	1 319	534	42	2,17	0,88	0,07
2016	708,0	1 380	619	32	1,95	0,87	0,05
2017	426,5	1 888	525	50	4,43	1,23	0,12
2018	454,5	1 790	533	68	3,94	1,17	0,15
2019	492	1 875	562	74	3,81	1,14	0,15

* Кількість публікацій, які проіндексовано або які проходять індексацію.

У загальному вигляді динаміку наукових здобутків НПП протягом 2014 – 2019 рр. наведено на рис. 6.2.

Кількість публікацій

Рис. 6.2. Публікаційна активність НПП у міжнародних НМБД SciVerse SCOPUS, Web of Science, Index Copernicus (станом на 01.09.2020 р.)

Аналіз даних рис. 6.2 свідчить про зростання статей, які індексуються в НМБД SciVerse SCOPUS та зниження активності НПП університету в підготовці публікацій у журналах, проіндексованих НМБД Web of Science та Index Copernicus. Загальна кількість публікацій у розрахунку на одного НПП залишається доволі низькою, навіть за умови збільшення видатків на видавничі послуги та оприлюднення результатів фундаментального дослідження і наукової роботи молодих вчених за рахунок загального фонду державного бюджету.

Вчені університету активно беруть участь у законотворчому процесі, пропозиції надіслано до Верховної Ради України і Міністерства освіти і науки України. Зокрема, беруть активну участь у парламентських слуханнях щодо внесення змін до законів України "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про вищу освіту", пропозиції враховані і це дало можливість підвищити ефективність освітньої та наукової діяльності ЗВО та сприяти

покращенню наявних позицій у національних та міжнародних рейтингах. Результати наукового дослідження "Розробка теоретико-методологічного та інформаційно-модельного забезпечення системи рейтингування наукової активності ВНЗ України" закладені в основу методики оцінювання наукової діяльності ЗВО, яка дозволить у майбутньому надати найкращим із них базове фінансування на науку.

Окремої уваги потребує фундаментальне дослідження за участю ректора В. С. Пономаренка робота на тему: "Інституційна трансформація фінансово-економічної системи України в умовах глобалізації", колективу авторів, яка була нагороджена Державною премією України в галузі науки і техніки 2017 р. за видатні наукові дослідження, які сприяють подальшому розвитку гуманітарних, природничих і технічних наук, позитивно впливають на суспільний прогрес і утверджують високий авторитет вітчизняної науки у світі, зокрема, за наукові роботи, що містять видатні результати фундаментальних наукових досліджень, які здобули міжнародне визнання. Метою роботи є визначення основного змісту та характеристик процесу фінансової глобалізації економіки та його впливу на формування умов фінансово-економічного розвитку в Україні.

6.4. Дослідницька інфраструктура

Лабораторія Cisco

2018 р. в університеті відкрита академія Cisco ХНЕУ ім. С. Кузнеця на базі кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій. Використання курсів академії Cisco дозволяє якісно підвищити рівень проведення навчальних дисциплін за напрямками інтернет-технологій, забезпечення безпеки в кіберпросторі на основі рішень компанії, забезпечити підвищення рівня інформаційної та кіберграмотності студентів і школярів. Крім цього, Академія Cisco ХНЕУ ім. С. Кузнеця дозволяє забезпечити підвищення кваліфікації викладачів університетів, вчителів закладів освіти за сучасними напрямками інформаційних та інтернет-технологій на основі запропонованих відповідних курсів. За 2019/20 навчальний рік інструкторами Академії Cisco підготовлено та випущено 296 власників сертифікатів, за курсами "Вступ до кібербезпеки" (165 осіб, із них 18 осіб – школярі), "Вступ до Packet Tracer" (72 особи, із них 2 школяра), "Основи кібербезпеки" (59 осіб).

ФабЛаб ХНЕУ ім. С. Кузнеця

2018 році у рамках проєкту Еразмус+ створено сучасну фабрику-лабораторію для 3D-моделювання, 3D-друку, прототипування та технічної творчості. ФабЛаб ХНЕУ ім. С. Кузнеця надає вільний доступ для ініціативних людей, студентів, школярів до сучасного обладнання, що необхідне для технічної творчості – 3D-принтерів, лазерних різаків, фрезерувальних верстатів, наборів і конструкторів Arduino, плат Raspberry і датчиків для IoT (Internet of Things), інших інструментів та електроніки.

6.5. Розвиток наукової діяльності студентів та молодих вчених

Для координації наукових досліджень студентів і молодих науковців в університеті створені та працюють Рада молодих вчених і Наукове товариство студентів, аспірантів та докторантів, які координують науково-дослідну роботу молоді. Університет надає студентам розгалужену інфраструктуру науково-дослідної роботи та створює систему позитивних стимулів для заохочення молодіжної дослідницької активності.

Так, 2015 р. для забезпечення підтримки молодих вчених, створення ними дослідницьких груп для вирішення актуальних проблемних питань, формування творчого покоління молодих науковців у різних галузях науки, конкурентоздатних на міжнародному ринку праці, Міністерством освіти і науки започатковано конкурс проєктів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених, які працюють (навчаються) у закладах вищої освіти та наукових установах, що належать до сфери управління Міністерства. Подальше виконання цих робіт і розробок фінансується за рахунок коштів загального фонду державного бюджету. 2017 р. колектив молодих вчених під керівництвом канд. екон. наук, доцента М. Ю. Серпухова подали заявку та здобули перемогу, а 2020 р. цей успіх повторили молоді вчені під керівництвом канд. екон. наук, доцента С. А. Ачкасової.

Для розвитку дослідницьких здібностей молодого покоління на факультетах і кафедрах використовують різні форми роботи – це і щорічні наукові конференції, і круглі столи, і ділові ігри, і дебати з актуальних економічних питань, і ситуаційні вправи, і тестування. Ці форми роботи суттєво відрізняються від тих, що застосовувалися у попередні десятиліття,

цікавою формою їх проведення, складністю завдань, рівнем організації. Виконання завдань творчого характеру та виступи з науковими доповідями дають можливість оцінити рівень фундаментальної економічної підготовки студентів, виділити найбільш талановиті та творчі особистості.

Одним із найефективніших методів розвитку творчого, інноваційного мислення студентів є залучення їх до науково-дослідної роботи як у межах навчального процесу, так і в позааудиторний час. Участь студентів у НДР сприяє селекції найбільш здібних із них, які зможуть продовжити навчання у магістратурі або бути рекомендованими для участі в інших навчальних програмах.

Так, з кожним роком зростає чисельність студентів, залучених до наукових досліджень. Для забезпечення результативності наукової роботи сформовано студентський науковий бюджет через виділення 10 % фонду оплати праці за кожним проектом для оплати праці студентів.

Напрями роботи наукових гуртків і проблемних груп відповідають напрямам діяльності кафедр, що обумовлює їхню розвинуту мережу, можливість охопити НДРС увесь спектр спеціалізацій підготовки та пов'язаних дисциплін. На сьогодні студенти, які беруть участь у діяльності студентського наукового товариства, мають можливість провадити спеціальні дослідження у напрямках:

- сучасних інформаційних технологій;
- стратегічного інвестування підприємств;
- проблем реінжинірингу;
- розвитку підприємництва;
- розроблення моделей ситуаційного й нечіткого управління підприємствами;
- аналізу та аудиту фінансово-господарської діяльності підприємств;
- оподаткування;
- туризму;
- єврорегіонального та транскордонного розвитку;
- управління персоналом;
- менеджменту організацій;
- адміністративного менеджменту;
- бухгалтерського обліку;
- зовнішньоекономічної діяльності;
- маркетингової діяльності підприємств;
- філософського і політичного знання та ін.

Крім того, молоді вчені ХНЕУ ім. С. Кузнеця беруть активну участь в обговоренні науково-прикладних проблем і перспектив функціонування, розвитку та управління економікою України в межах науково-практичних конференцій, які відповідно до плану конференцій організуються та проводяться Радою на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Традиційним є проведення на базі університету Всеукраїнської науково-практичної конференції докторантів, молодих вчених та студентів "Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти". У роботі конференції зазвичай беруть участь студенти, аспіранти, педагогічні працівники та молоді вчені ЗВО, науково-дослідних центрів та організацій Києва, Харкова, Полтави, Одеси, Вінниці, Сум, Одеси, Дніпра та інших міст України. Також до участі було залучено молодих вчених із Польщі. До розгляду організаційному комітету щорічно подається понад 700 реєстрацій учасників. У роботі цієї конференції щорічно беруть участь представники відомих компаній України, які відзначають, що рівень підготовки дослідників-студентів університету дозволяє їм зайняти посади провідних фахівців на підприємствах і в установах.

Мережа студентських наукових конференцій, семінарів та круглих столів охоплює не лише напрями фахової підготовки, але й напрями загальноосвітніх дисциплін. Університет є місцем проведення наукових форумів студентів та молодих вчених всеукраїнського та міжнародного рівня.

Так, 5 квітня 2019 року на базі Українсько-Болгарського центру співробітництва та партнерства здійснено пряму відеотрансляцію конференції наукової молоді Young Scientists Conference 2.0 "Економічне майбутнє України".

Захист науково-дослідницьких робіт Малої академії наук на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця 3 лютого 2019 року

Щорічно у листопаді проводиться студентська наукова конференція до Дня української писемності та мови "Українська мова – загальнонаціональне надбання українського народу", в якій беруть участь студенти-першокурсники всіх факультетів.

Студенти активно виступають з доповідями на іноземній мові на міжнародних наукових конференціях. Так, два роки поспіль наші студенти отримують сертифікати за участь у студентському конгресі з бізнесу та менеджменту Youth, Business and Society в університеті Малтепе (Стамбул, Туреччина).

У рамках співпраці з Радою молодих учених при ХОДА члени РМУ ХНЕУ ім. С. Кузнеця разом зі студентами взяли участь у підготовці та проведенні Міждисциплінарного наукового квесту "Пошуки скарбів науки". Захід було присвячено Всесвітньому дню науки та відбувся за підтримки голови ХОДА Юлії Світличної. Усі учасники квесту були відзначені сертифікатами, а найшвидші команди – грамотами. Також на території вишу за участі членів Ради молодих учених при ХОДА та РМУ ХНЕУ ім. С. Кузнеця створили ландшафтну композицію "Знання та нескінченність".

Тенденцією останніх років стало проведення на базі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця студентських наукових форумів міжнародного рівня, турніру юних економістів. У рамках проєкту підвищення рівня фінансової грамотності населення України студенти університету беруть активну участь у відкритому Регіональному турнірі з фінансової грамотності. Проведення таких заходів має принципове значення і є однією з ключових ланок у профорієнтаційній роботі, підвищення якості навчання та піднесення її до європейських і світових стандартів.

В Україні діє порівняно розвинута мережа всеукраїнських, регіональних та університетських конкурсів студентських наукових робіт, участь у яких є наступними сходинками професійного та творчого зростання талановитої молоді. Студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця брали участь та здобули перемогу у всеукраїнському конкурсі з екологічного та енергетичного менеджменту, у Всеукраїнському етапі Міжнародного студентського конкурсу з інвестиційних досліджень CFA Institute Research Challenge, у Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт за окремими спеціальностями, у XII Міжнародному студентському конкурсі маркетингових PR-проєктів та стартапів "Золотий компас", у V Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт "Кредитно-банківська система: історія,

сучасність та перспективи розвитку", у XVIII Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, у стажуванні Міжнародної програми Study Tours to Poland та ін.

Протягом 2013 – 2020 рр. суттєво зросла активність студентів університету щодо участі у подібних заходах. Загальна динаміка процесу може бути охарактеризована даними табл. 6.3.

Таблиця 6.3

Кількість студентів-переможців у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей

Нагорода	Кількість переможців у навчальному році						
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Диплом I ступеня	5	12	11	9	7	10	5
Диплом II ступеня	6	10	10	7	16	12	16
Диплом III ступеня	4	3	13	10	14	23	16
Усього	15	25	34	26	37	45	37

Урочисте нагородження ректором наукових керівників та переможців II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у 2018 – 2019 навчальному році

ХНЕУ ім. С. Кузнеця активно впроваджує стандарти освіти, які діють у країнах Європейського співтовариства. Побудова навчання відповідно до принципу "уніфікація форми (стандартизація курсів) – оригінальність змісту (наповнення модулів)" дозволяє найефективніше реалізувати переваги ХНЕУ ім. С. Кузнеця, пов'язані з високим рівнем розвитку науково-дослідної роботи та її інтеграції з навчальним процесом та господарською практикою. Провідним принципом діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця є формування інтелектуальної еліти для економіки нашої країни, умовою досягнення цієї мети університет бачить підготовку високопрофесійного економіста, знайомство з сучасними інформаційними технологіями та інноваційною моделлю поведінки.

Підтвердженням цієї тези є проведення на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей кафедрою міжнародного бізнесу та економічного аналізу за напрямом "Управління фінансово-економічною безпекою" (2018 – 2020 рр.), кафедрою туризму за напрямом "Туризм" (2018 – 2020 рр.), кафедрою економіки і соціальних наук за напрямом "Управління персоналом та економіка праці" (2015 – 2018 рр.), кафедрою економіки і маркетингу за напрямом "Маркетинг" (2015 – 2018 рр.). Конкурс організовано на високому професійному рівні.

**Засідання конкурсної комісії
II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт
із галузей знань і спеціальностей
за напрямом "Управління фінансово-економічною безпекою"
3 квітня 2019 року**

В університеті продовжує активну роботу Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів (НТ САД) ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Саме члени товариства стали ініціаторами заснування Міських турнірів економістів, у яких щорічно брали участь не менше 10 команд із 7 – 10 університетів та по 3 команди школярів-переможців міських етапів Турнірів юних економістів. Команда ХНЕУ ім. С. Кузнеця, члени якої є активними учасниками НТ САД, завжди виборювала призові місця. Також традиційно щовесни НТ САД проводить турніри економістів серед студентів усіх факультетів університету.

НТ САД стали співорганізаторами проведення міського конкурсу бізнес-проектів "Харків – місто молодіжних ініціатив" (члени НТ САД працювали членами журі секції "Харків – територія успішної кар'єри", 7 проектів студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця посіли призові місця та вибороли призові нагороди в сумі від 5 до 15 тис. грн); проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів "Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти", організації роботи секції конференції "Життя сучасної молоді: волонтерство, соціальне забезпечення, проблеми працевлаштування"; проведення XI міського Турніру юних економістів, університету.

Члени НТ САД чотири роки поспіль (2016 – 2019 рр.) були активними співорганізаторами на базі університету Міських конкурсів студентських проектів "Харків – місто молодіжних ініціатив" у номінації "Харків – територія успішної кар'єри". 2018 р. у номінації представлено 37 проектів із 14 ЗВО м. Харкова. Переможцями стали 13 проектів, які висвітлили нагальні проблеми в різних галузях економіки та пропонують оригінальні шляхи їх вирішення. У всіх чотирьох номінаціях Міського конкурсу 8 студентських проектів ХНЕУ ім. С. Кузнеця вибороли призові місця у роботі експертної ради в номінації "Харків – територія успішної кар'єри".

2019 р. у номінації представлено 26 проектів студентів із 11 ЗВО м. Харкова. Переможцями стали 12 проектів, які висвітлюють нагальні проблеми в різних галузях економіки та пропонують оригінальні шляхи їх вирішення. Дипломами Харківської міської ради за перемогу у фіналі IV Міського конкурсу студентських бізнес-проектів "Харків –

місто молодіжних ініціатив" нагороджено студентські наукові колективи (<http://www.hneu.edu.ua>):

I місце та премію (командну) в розмірі 25 тис. грн за науковий проєкт "Харків за три години – дивовижна правда професійного успіху XIX століття" вибороли студентки Хміль Анастасія, Холодна Катерина, Гуца Дарина;

II місце та премію в розмірі 20 тис. грн за науковий проєкт KHUE GUIDER вибороли студентки Станкова Анастасія, Кошарна Валерія;

II місце та премію в розмірі 20 тис. грн у складі команди наукового проєкту "Відкриття Coach-закладу" виборов студент Клименко Олександр;

II місце та премію в розмірі 20 тис. грн з науковим проєктом Kuznets Business school вибороли студенти Гусейнов Джавад, Скіданова Дар'я, Скіданов Тарас;

II місце та премію в розмірі 20 тис. грн у складі команди наукового проєкту "Мобільний додаток ARTWORLD KHARKIV" виборола студентка Альохіна Оксана;

II місце та премію в розмірі 20 тис. грн з науковим проєктом The Second Life вибороли студентки Горяник Олеся, Мовчан Анастасія, Тарасенко Інна;

III місце та премію у розмірі 15 тис. грн за науковий проєкт "Галасвіта" вибороли студентки Куц Яна, Архипова Дарина;

III місце та премію у розмірі 15 тис. грн за науковий проєкт Openwork здобув студент Олександр Бадяєв;

III місце та премію в розмірі 15 тис. грн за науковий проєкт "Co-working центр на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця – платформа для реалізації ідей" виборола студентка Огієнко Наталія.

7. Міжнародна діяльність (Інтеграція у світовий освітньо-науковий простір) (на виконання п. 10.6)

Забезпечення позиціонування університету у світовому освітньому просторі на основі формування гідного іміджу університету, міжнародної репутації, реалізації Європейської кредитно-трансферної системи, конкурентних переваг у науковій сфері, висвітлення результатів наукової та науково-дослідної діяльності у світовому просторі є одним зі стратегічних завдань університету.

Відповідно до стратегії розвитку університету, що має за основу збереження традицій української вищої освіти й орієнтацію на європейські та світові навчальні стандарти й цінності, партнерство з іноземними вищими освітніми, науковими та культурними установами через поглиблення інтеграції в Європейський та світовий освітній простір належить до числа пріоритетних завдань Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протягом звітного періоду 2013 – 2020 рр. міжнародна діяльність університету стабільно розширюється завдяки активізації таких напрямів: відкриття центрів міжнародного співробітництва, розвиток стратегічних партнерств із закладами вищої освіти Європи та світу, реалізація міжнародних грантових проєктів, початок реалізації програм академічної мобільності всіх учасників освітнього процесу, організація лекцій іноземних викладачів та фахівців, навчання іноземними мовами.

7.1. Міжнародна комунікативна активність

Співробітництво з міжнародними освітніми організаціями, фондами та асоціаціями

Починаючи із 2002 р., університет плідно співпрацює з міжнародними фондами та асоціаціями (табл. 7.1).

Університет приєднується та активно використовує всі можливості і переваги членства в міжнародних асоціаціях. Університет здійснює активну міжнародну діяльність на основі понад 100 підписаних угод про співробітництво із закладами вищої освіти та організаціями Європи і світу.

Договори охоплюють різні сфери співробітництва: наукову, навчальну, інформаційну, культурну та іміджеву.

Таблиця 7.1

Членство університету в міжнародних організаціях

№ п/п	Назва організації	Рік вступу
1	Magna Charta Universitatum	2004
2	Європейська асоціація університетів (EUA)	2009
3	Університетська агенція франкофонії (AUF)	2009
4	Асоціація економічних університетів Південно-Східної Європи і Чорноморського регіону (ASECU)	2008
5	Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD)	2012
6	Міжнародна асоціація шкіл та інститутів адміністрування (IASIA)	2013
7	Асоціація Європейських прикордонних регіонів (AEBR)	2013
8	Європейський дослідний центр з інформаційних систем (ERCIS)	2014

Центри міжнародного співробітництва університету

В університеті успішно працюють 11 міжнародних центрів та Французький клуб.

- **Австрійський центр**, який відкритий і функціонує в межах співпраці та за підтримки Посольства Австрії в Україні. Австрійський центр надає викладачам і студентам університету такі можливості: отримувати інформацію стосовно актуальних європейських стипендій, грантів та міжнародних вакансій; брати участь у семінарах та тренінгах спільно з австрійськими науковими та культурними діячами; пройти тестування в Центрі тестування міста Харкова та отримати німецький мовний сертифікат; підвищити кваліфікацію зі знання та викладання німецької мови з отриманням відповідного сертифіката.

- **Інформаційний центр Асоціації європейських прикордонних регіонів (АЄПР)**, відкритий в університеті 2013 р. У ньому постійно проводяться відеоконференції з питань транскордонного співробітництва з різними міжнародними громадськими організаціями, представництвом Європейського Союзу в Україні.

- **Інформаційний центр Європейського Союзу** в університеті, створений 2009 р. На базі Центру проводяться численні міжнародні заходи: конференції, відеоконференції, зустрічі, круглі столи тощо.

- **Центр інноваційних знань Світового банку** в Україні, створений на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця 2009 р. для надання громадськості інформації про Групу Світового банку, проєкти та програми, що фінансуються Банком, а також широкий спектр досліджень із різноманітних проблем розвитку. Центр інноваційних знань діє відповідно до політики Світового банку щодо розкриття інформації про свою діяльність та відкритого доступу до документів.

- **Центр університетської успішності (ЦУУ)**, який є простором для освіти і вивчення французької мови для франкомовних студентів і викладачів. Центр створений за фінансової підтримки з боку Університетської агенції франкофонії і оснащений усім необхідним обладнанням.

- **Startup-центр**, відкритий у межах проєкту Tempus SUCSID 2013 р. з метою створення середовища, що стимулює розвиток бізнесу. Діяльність Startup-центру спрямована на стимулювання креативності та інновацій, на підтримку студентів на шляху перетворення власної бізнес-ідеї в життєздатний бізнес-проєкт і далі у стабільне та успішне підприємство.

- **Французький клуб**, відкритий 2016 р. Ініціатива створення клубу підтримана Французьким інститутом у Харкові "Альянс Франсез" і Почесним консулом Франції в Харкові Сергієм Політучим. На цьому майданчику проводяться зустрічі, круглі столи, обговорення подій, пов'язаних із французькою літературою, культурою, історією. На базі клубу проводяться заняття з французької мови для студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

- **Україно-Марокканський центр**, відкритий 23 лютого 2018 року. Метою Центру є ознайомлення української громадськості з історією, культурою і традиціями Королівства Марокко. Також Україно-Марокканський центр надає підтримку студентам, які приїхали на навчання до університетів Харкова. На відкритті Центру були присутні високоповажні гості: Повноважний Міністр Посольства Королівства Марокко в Україні Ахмед Балафреж, директор Українського державного центру міжнародної освіти О. О. Шаповалова, заступник голови Харківської обласної державної адміністрації А. В. Бабичев та представники провідних університетів Марокко.

- **Центр українсько-польських академічних обмінів**, відкритий 12 жовтня 2018 року. Основними завданнями Центру є: гармонізація взаємодії з університетами Польщі, розроблення єдиних стандартів підготовки спільних програм, сприяння розвитку зв'язків між підприємницькими структурами України і Польщі.

- **Центр вивчення арабської мови** створений за підтримки Посольства Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) та має на меті поєднання традицій різних культур; надання можливості вивчення культури та традицій арабських країн, проведення безкоштовних лекцій про культуру, зустрічей із носіями мови, різних заходів, що поглиблюють знання іноземних мов: відкритих уроків, майстер-класів, екскурсій, розмовного клубу. Урочисте відкриття Центру відбулося 13 грудня 2018 року за участі керівника політичного, економічного та інформаційного відділів посольства ОАЕ в Україні мадам Наджли Аль-Раїс, голови Харківської обласної державної адміністрації Юлії Світличної, директора Українського державного центру міжнародної освіти Олени Шаповалової, інших почесних гостей.

На базі центру успішно функціонують курси арабської мови викладача кафедри іноземних мов та міжкультурних комунікації університету Ламааши Мохамеда. Слухачами курсів є студенти факультету Міжнародних економічних відносин.

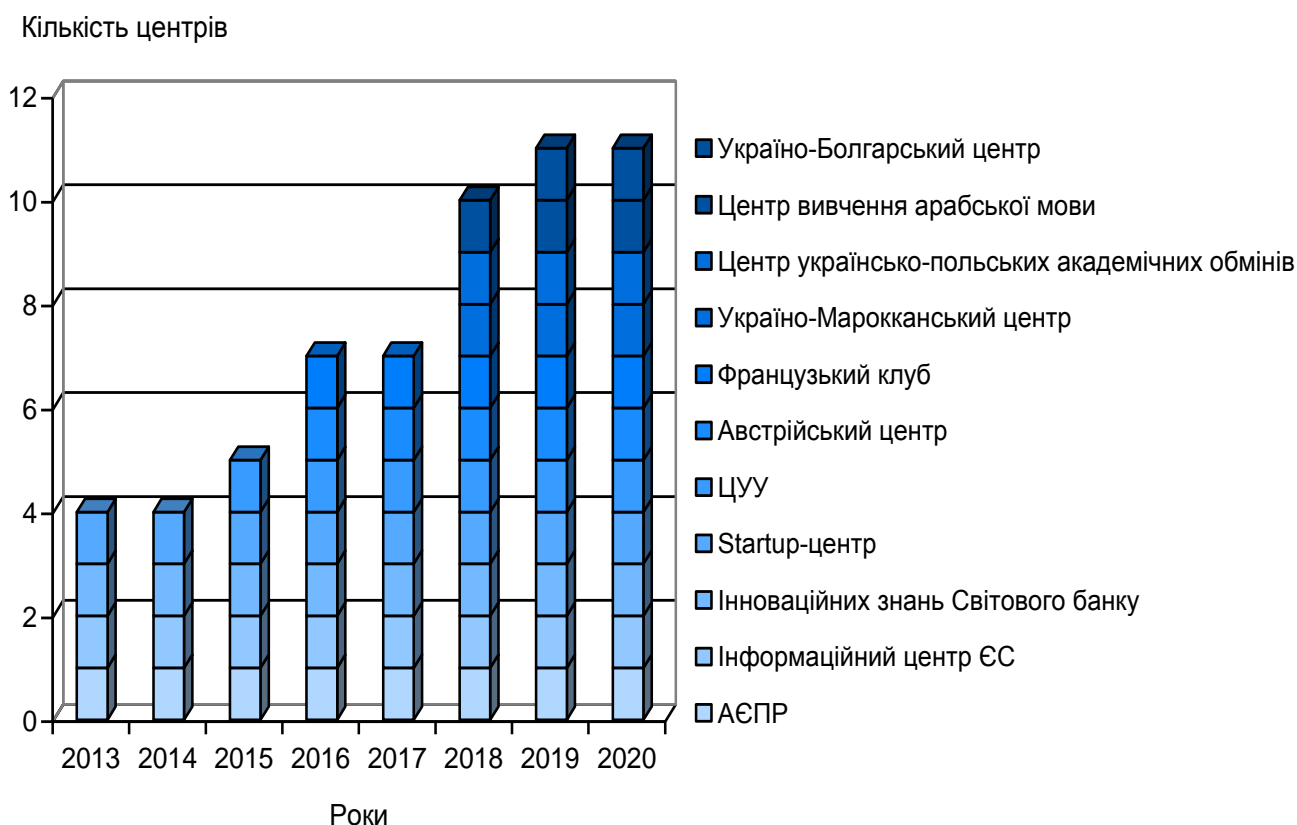
- **Україно-Болгарський Центр співробітництва та партнерства.** Метою створення Україно-Болгарського Центру співробітництва та партнерства 5 лютого 2019 року став розвиток міжнародного співробітництва із закладами вищої освіти, державними установами, громадськими організаціями і комерційними підприємствами Республіки Болгарія в сфері освіти, науково-дослідницької діяльності, культури і туризму. Передбачається створення і реалізація низки освітніх проєктів академічної мобільності викладачів і студентів, співпраця із закладами освіти Республіки Болгарія в сфері розроблення спільних програм магістратури і подвійних дипломів тощо.

Характер діяльності центрів активно висвітлюється у ЗМІ та на офіційних сайтах Міністерства освіти і науки України, Харківської обласної державної адміністрації і в соціальних мережах. Динаміку кількості центрів міжнародного співробітництва наведено в табл. 7.2 та на рис. 7.1.

Таблиця 7.2

**Динаміка кількості інноваційно-інформаційних центрів
ХНЕУ ім. С. Кузнеця за 2013/20 роки**

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість центрів	4	4	5	7	7	10	11	11

Рис. 7.1. Динаміка відкриття центрів міжнародного співробітництва

Візити іноземних делегацій до університету та формування його міжнародного іміджу

Увага, що проявляється до ХНЕУ ім. С. Кузнеця з боку посольств країн-партнерів університету, підкреслює зацікавленість у співпраці.

В університеті проводяться міжнародні зустрічі на найвищому рівні, що підтверджують візити делегацій надзвичайних та високоповажних послів із різних країн світу та представників дипломатичних кіл.

За декілька минулих років університет відвідали очільники Посольств США, Канади, Франції, Австрії, Китаю, Туркменістану, Узбекистану, Індонезії, Марокко, Польщі, Словаччини та інших країн ЄС та світу: Посол Республіки Франція в Україні – пані Ізабель Дюмон; Надзвичайний і Повноважний Посол Марокко в Україні – пані Міна Тунсі; Почесний консул Словацької Республіки в Україні – пан Віктор Попов; Голова Ради Державної служби Монголії – пан Балтав Цогоо; член парламенту Монголії, Голова міжпарламентської групи Монголії та України – пан Гаваа Батхуу; Аташе з університетських і наукових зв'язків Посольства Франції в Україні – Сільвен Ріголле; директор "Альянс Франсез" у Харкові – Тімоті де Майар Ламанді.

На 16-й Генеральній асамблеї УАФ, що відбулася у м. Сан-Пауло (Бразилія) 2013 р., вперше в історії цієї міжнародної організації представник українського університету, а саме ректор ХНЕУ ім. С. Кузнеця В. С. Пономаренко, був обраний до одного з її керівних органів – Асоційованої ради – з мандатом до 2017 р.

Також слід зазначити, що іноземні університети запрошують викладачів нашого університету, що свідчить про визнання високого рівня наших спеціалістів. Зокрема, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та бізнесу Т. І. Лепейко і канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту та бізнесу Т. П. Близнюк прочитали курс лекцій у Шведському технологічному університеті (м. Лулео, Швеція) та в Університеті прикладних наук Technikum Wien (Австрія) (2015 р.).

Із 2015 до 2019 р. постійно відбувалися візити делегації Представництва ЄС в Україні щодо розвитку відносин між Україною та Європейським Союзом. Університет відвідали: Комісар ЄС із питань європейської політики сусідства та переговорів щодо розширення Йоганнес Ган і Посол Європейського Союзу в Україні, Голова Представництва ЄС в Україні Ян Томбінські, керівник Програми співпраці Представництва ЄС в Україні, пан Беренд де Гроот, координатор сектору регіонального та місцевого розвитку, децентралізації управління Представництва ЄС в Україні пан Домінік Папенхайм і Жоселін Гуїтон, менеджер торговельних відносин, Голова Представництва ЄС в Україні Г'ю Мінгареллі, торговий радник Посольства Франції в Україні, директор Бізнес Франс Україна Алексі Струве та Фредерік Андре.

**Візит Президента Альянс Франсез пана Жерома Клемента
3 червня 2015 року**

2015 р. став стартовим у налагодженні довгострокового співробітництва з польськими університетами. Із цього приводу Генеральний консул Польщі в Харкові пан Станіслав Лукасік і Ян Здановський, який із грудня 2015 року є Генеральним Консулом Польщі в Україні, неодноразово відвідували університет. Під час візитів обговорювалися важливі питання співробітництва між нашими країнами в рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

**Візит Єврокомісара з питань розширення
і політики добросусідства Йоганнеса Гана
19 червня 2015 року**

Із 2016 р. проводиться Міжнародна наукова конференція CED "Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця", у якій беруть участь науковці провідних університетів світу зі Словаччини, Болгарії, Польщі, Литви, Туреччини, Португалії, Норвегії, Іспанії, Німеччини, Латвії, Італії, Франції, Монголії. Україна представлена науковцями з Київської, Полтавської, Сумської, Харківської та інших областей. Загальна кількість учасників конференції 2019 р. становила понад 350 осіб.

2018 р. відбувся візит Голови Представництва ЄС в Україні Г'ю Мінгареллі до ХНЕУ ім. С. Кузнеця. У межах візиту проведено презентації проєктів стартапів, проєктів Міжнародної організації Enactus, Horizon 2020 та Еразмус+, "Абетка експортера", Європейської підприємницької платформи, Молодіжного руху лідерів AIESEC, проєкту "Школа молодого дипломата",

також він провів яскраву лекцію для студентів та викладачів про Перспективні професії майбутнього в рамках проведення Днів кар'єри ЄС.

У березні 2019 року на базі університету відбулася зустріч Почесного консула Словацької Республіки в Україні пана Віктора Попова, Віцепрезидента Асоціації ІТ-компаній Словаччини пана Маріо Леловські, представників спільної словацько-української магістерської програми "Бізнес-аналітика і інформаційні системи у підприємстві" зі студентством та школярами Харківщини. У рамках свого візиту до м. Харкова 29 березня 2019 року Надзвичайний і повноважний Посол Франції в Україні пані Ізабель Дюмон взяла участь у заходах, присвячених фестивалю "Французька весна" та відвідала Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, де зустрілася із адміністрацією, викладачами та представниками молодіжної організації. Її Високоповажність пані Посол вручила кандидату економічних наук, професору кафедри інформаційних систем Ірині Олександрівні Золотарьовій, відзнаку Кавалера Ордену Академічних палм, за активну роль у розвитку французько-українського співробітництва у сфері вищої освіти.

Керівництво та представники університету запрошуються до участі в дипломатичних заходах, присвячених історичним датам та подіям іноземних держав. Викладачі та науковці також беруть участь у міжнародних конференціях, семінарах та тренінгах.

7.2. Програми двох дипломів

Завдяки договорам із провідними закладами освіти Європи університет має можливість відкривати програми двох дипломів. Із 2013 р. стрімко розширюється кількість таких програм. 2013 р. в університеті працювали три програми двох дипломів: австро-українська програма підготовки бакалаврів "Менеджмент, глобальні продажі та маркетинг", франко-українська програма підготовки магістрів "Бізнес-інформатика" та франко-українська програма підготовки магістрів "Туризм. Культурна спадщина. Дозвілля".

2016 р. було відкрито спільну польсько-українську програму підготовки магістрів з "Бізнес-адміністрування" з Вищою школою менеджменту охорони праці (Польща).

2017 р. відкрито відразу дві програми – польсько-українську програму підготовки бакалаврів "Менеджмент" з Університетом бізнесу в м. Домброва Гурнича (Польща) та спільну словацько-українську програму підготовки

магістрів "Бізнес-аналітика та інформаційні системи у підприємстві" з Вищою школою економіки та менеджменту в публічному адмініструванні в м. Братислава (Словаччина).

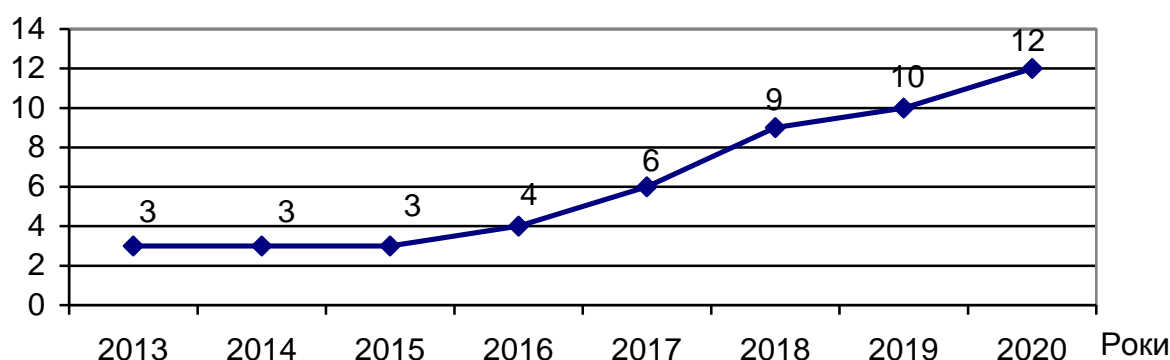
2018 р. додав ще три програми: литовсько-українська програма підготовки магістрів "Публічне адміністрування" (Master of Public Administration) з Університетом Миколаса Ромериса, м. Вільнюс (Литва); спільна польсько-українська програма підготовки магістрів "Управління персоналом", "Соціальне забезпечення" з Вищою школою громадської та індивідуальної безпеки "Айперон" у м. Краків; польсько-українська програма підготовки магістрів "Івент менеджмент" з Університетом Миколи Коперника в м. Торунь (Польща).

2019 р. було відкрито португальсько-українську програму підготовки бакалаврів "Управління міжнародним бізнесом" з Політехнічним інститутом у м. Браганса (Португалія).

2020 р. відкрито дві програми – спільну польсько-українську програму підготовки магістрів "Кібербезпека" з Університетом у Бельсько-Бяла (УББ) та італійсько-українську програму двох дипломів підготовки магістрів "Глобальна економіка і бізнес", "Міжнародний бізнес" з італійським університетом ЮНІКАС.

Динаміку кількості програм двох дипломів ХНЕУ ім. С. Кузнеця за 2013 – 2020 рр. наведено на рис. 7.2.

Кількість програм

Рис 7.2. Динаміка кількості програм двох дипломів ХНЕУ ім. С. Кузнеця за 2013 – 2020 рр.

Щорічно студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця беруть участь у програмах двох дипломів.

Динаміку кількості учасників наведено в табл. 7.3.

Динаміка кількості учасників

№ п/п	Назва програми	Навчальні роки						
		2013 – 2014	2014 – 2015	2015 – 2016	2016 – 2017	2017 – 2018	2018 – 2019	2019 – 2020
1	Австро-українська програма підготовки бакалаврів "Менеджмент, глобальні продажі та маркетинг"	2	3	1	2	4	0	1
2	Литовсько-українська програма підготовки магістрів "Публічне адміністрування" (Master of Public Administration)	–	–	–	–	–	1	–
3	Спільна польсько-українська програма підготовки магістрів "Бізнес-адміністрування"	–	–	–	1	2	10	14
4	Спільна польсько-українська програма підготовки магістрів "Управління персоналом", "Соціальне забезпечення"	–	–	–	–	–	6	3
5	Польсько-українська програма підготовки бакалаврів "Менеджмент"	–	–	–	–	–	5	8
6	Спільна словацько-українська програма підготовки магістрів "Бізнес-аналітика та інформаційні системи у підприємстві"	–	–	–	–	12	11	11
7	Франко-українська програма підготовки магістрів "Бізнес-інформатика"	25	16	16	22	24	21	18
8	Франко-українська програма підготовки магістрів "Туризм. Культурна спадщина. Дозвілля"	6	10	14	9	10	7	10
9	Польсько-українська програма підготовки магістрів "Івент менеджмент"	–	–	–	–	–	–	4

7.3. Академічна мобільність, стажування і грантова діяльність

Участь університету в міжнародних освітніх проектах і програмах, пов'язаних з академічною мобільністю, є елементом стратегії ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а їхня реалізація – важливим чинником підвищення якості навчання та апробації на практиці постулатів Болонської декларації.

Студенти Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця беруть активну участь у програмах академічної мобільності Еразмус+ КА1 з метою участі в міжнародній системі освіти, вивчення європейського досвіду та набуття професійних компетентностей у галузі економіки та управління, менеджменту, інформаційних технологій та ін.

Участь студентів університету в програмах академічної мобільності з 2013 до 2016 р. обмежувалася стажуваннями у Франції. Із 2016 р. значно розширюється перелік країн та університетів, куди направляються студенти за програмами академічної мобільності. Так, студентів було направлено на навчання до Університету прикладних наук Верхньої Австрії у м. Штаер (Австрія), до Школи економіки та менеджменту в публічному адмініструванні в м. Братислава (Словаччина), до Університету Миколая Коперника в м. Торунь (Республіка Польща), до Вищої школи менеджменту інформаційних систем у м. Рига (Латвія), до Університету FAU у м. Нюрнберг (Німеччина), до Університету Республіки Польща, до Університетом Люціан Блага у м. Сібіу (Румунія).

Зведену інформацію за звітний період про кількість студентів, які беруть участь у програмах мобільності, подано в табл. 7.4.

Таблиця 7.4

Інформація про участь студентів університету в програмах академічної мобільності

Країна	Навчальні роки					Усього
	2013 – 2016	2016 – 2017	2017 – 2018	2018 – 2019	2019 – 2020	
1	2	3	4	5	6	7
Австрія	3	2	3	8	2	15
Латвія	–	–	6	5	2	13
Німеччина	–	–	1	2	2	5
Польща	–	1	1	16	13	31
Румунія	–	–	–	–	1	1

1	2	3	4	5	6	7
Словаччина	–	3	–	–	3	6
США	–	1	–	–	–	1
Франція	35	10	–	4	2	16
Швеція	–	–	–	–	1	1
Разом	38	17	11	35	26	89

Активність участі викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця в програмах академічної мобільності Еразмус+ значно збільшилася 2016 р. Окрім того, вони виступають активними учасниками координаційних зустрічей у рамках міжнародних проєктів, що реалізуються в університеті. Зведену інформацію про участь викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця в програмах міжнародної академічної мобільності подано в табл. 7.5.

Таблиця 7.5

Зведена інформація про участь викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця в програмах міжнародної академічної мобільності

Рік	2013 – 2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість викладачів	7	13	16	22	25	12

Сприяння мобільності студентів є стратегічною метою розвитку міжнародної кооперації у ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Так, учасниками програм академічної мобільності є також студенти європейських закладів вищої освіти, які приїжджають на навчання до ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Із 2013 р. за програмою академічного обміну до ХНЕУ ім. С. Кузнеця приїхало 15 студентів із різних країн.

Суттєвим резервом розвитку міжнародної діяльності є використання можливостей кредитної мобільності, за якою реалізуються 8 програм міжнародної кредитної мобільності з програмою Еразмус+ КА1 та 1 програма академічних обмінів Mevlana.

У вересні – жовтні 2019 року було подано 65 пропозицій Європейським закладам вищої освіти про партнерство в рамках програми Еразмус+ КА107. Більшість партнерів зацікавлені у встановленні співпраці та подали заявки до національних Еразмус+-офісів за програмою Key Action 1. Офіційні результати оголошуються у жовтні – листопаді поточного року Національним Еразмус+-офісом в Україні.

В університеті протягом 2013 – 2020 рр. реалізувалися міжнародні проєкти, які отримали фінансування в межах програм Еразмус+, Horizon 2020, Університетської агенції франкофонії та інші (табл. 7.6).

Таблиця 7.6

Кількість проєктів, що отримали фінансування

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість проєктів	2	3	4	10	9	6	6	3

2020 р. університет уперше виборов право реалізації проєкту напряму Жан Моне та став партнером у рамках проєкту від Українського культурного фонду "Дуже цифрові резиденції" (табл. 7.7).

Таблиця 7.7

Кошти, отримані за міжнародними грантами, євро

Назва проєкту	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Створення сучасної магістерської програми в галузі інформаційних систем (MASTIS)	8 361	2 712	4 020	–
Розвиток мережевої інфраструктури для підтримки молодіжного інноваційного підприємництва на платформах FabLab (FabLab)	4 080	10 985	13 653	–
Структуризація співпраці щодо аспірантських досліджень, навчання, універсальних навичок та академічного письма на регіональному рівні України (DOCHUB)	20 360	10 485	18 755	–
Сприяння інтернаціоналізації наукових досліджень шляхом створення і введення в дію трициклової системи забезпечення якості відповідно до правил Європейської інтеграції (C3QA)	3 240	5 524	5 093	3 321
Планування гендерної рівності в наукових дослідженнях в галузі інформаційних наук та технологій (Equal-IST)	37 050	23 091	7 719	12 925
Імплементация системи забезпечення якості освіти через співробітництво університету – бізнесу – уряду у ЗВО (EDUQAS)	–	24 293	24 067	30 530
Усього	73 091	77 090	73 307	46 776

7.4. Навчання іноземними мовами

Володіння іноземними мовами на професійному рівні є обов'язковою вимогою для сучасного спеціаліста. Забезпечення вивчення іноземних мов на професійному рівні є одним із ключових стратегічних напрямів розвитку університету. Із цією метою в університеті створено 6 програм рівня бакалавра і 4 магістерські з викладанням англійською мовою. 2 програми на рівні бакалавр та 1 програма на рівні магістр викладаються частково англійською мовою. 2 програми на рівні магістр викладаються французькою мовою.

Студенти університету мають можливість вільного вибору навчальних дисциплін у межах 25 % від загального обсягу відповідної освітньо-професійної програми. У 2019/20 навчальному році 12 дисциплін, що викладаються англійською мовою, запропоновано для вільного вибору.

У групах навчання англійською мовою всі дисципліни викладаються досвідченими викладачами, які мають сертифікати Кембриджського університету, що підтверджують володіння діловою англійською мовою (Business English Certificates – BEC).

Починаючи з 2010 року, на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця ведеться підготовка до здачі міжнародного екзамену, що підтверджує рівень мовної компетентності як студентів, так і викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця у партнерстві з Cambridge University.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця є володарем Золотого знака від Кембриджського університету, що підтверджує рівень мовної підготовки на базі університету.

Зведену динаміку наведено в табл. 7.8.

Таблиця 7.8

Динаміка отримання сертифікатів BEC

Навчальний рік	Студенти		Викладачі		Співробітники		Усього
	Vantage	Preliminary	Vantage	Preliminary	Vantage	Preliminary	
2013/14	19	44	4	6	2	0	75
2014/15	15	15	8	13	3	7	61
2015/16	2	3	18	12	4	9	48
2016/17	2	7	21	0	5	10	45
2017/18	6	0	11	0	9	0	26
2018/19	7	0	5	0	13	0	25
2019/20	15	0	1	0	6	0	22
Усього	135		99		68		302
Усього з 2010 р.	297		210		69		576

Університет постійно залучає викладачів провідних університетів Європи та світу до викладання та читання лекцій.

Протягом 2013 – 2020 рр. ХНЕУ ім. С. Кузнеця відвідали 141 представник науково-викладацького персоналу провідних закладів освіти з понад 20 країн Європи та світу.

Із 2013 р. у ХНЕУ ім. С. Кузнеця проводилися лекції професорсько-викладацького складу вишів Франції, Королівства Марокко, Монголії. Та з 2016 р. стрімко розширюється круг викладачів із різних країн. Так 2016 р. проведено лекції викладачів із Французької Республіки, Австрії, США.

2017 р. прочитано лекції викладачами зі Швеції, представниками болгарського університету та політологом Стокгольмського університету. Також лекцію провів професор із Японії.

Лекції представників університетів Південної Кореї, Французької Республіки, США, Республіки Германія та Польщі було проведено 2018 р.

2019 р. було проведено лекції професорів із Португалії, Верхньої Австрії, Швейцарії та Норвегії.

Поточного 2020 р. представники грецького університету провели презентацію програм навчання та стажування для студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студенти постійно мають можливість отримати досвід від лекторів – представників дипломатії, економічної еліти та всесвітніх організацій.

У рамках програм академічної мобільності Еразмус+ КА1 університет із лекціями відвідало 8 осіб 2016 р., 9 осіб 2017 р., 7 осіб 2018 р., 7 осіб 2019 р., 6 осіб 2020 р. Також 2019 р. проводилося читання лекцій іноземними викладачами, топ-менеджерами та представниками світових компаній з Австрії, Німеччини, Молдови, Норвегії, Польщі, Румунії, Франції, Швейцарії тощо (табл. 7.9).

Таблиця 7.9

Залучення іноземних викладачів до ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Кількість викладачів	25	27	30	9	17	13	13	7

Окрім того, студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця, перебуваючи у ЗВО-партнерів, мають можливість відвідувати лекції викладачів університетів Верхньої Австрії, Франції, Словаччини, Польщі та Литви та інших країн, що залучені до викладання в рамках програм двох дипломів.

Завдяки успішній співпраці університету із Інститутом Яна-Урбана Сандала (Норвегія) у 2017 – 2019 рр. на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця проходить Школа соціального підприємництва, в рамках якої студенти, аспіранти та викладачі прослуховують курс лекцій із трьох дисциплін: "Соціальне підприємництво"; "Інноваційний менеджмент"; "Сервісний менеджмент" від засновника та директора Інституту, доктора Яна-Урбана Сандала. 2019 р. під час зустрічі професора Яна-Урбана Сандала та президента Харківського університетського Консорціуму професора Л. О. Белової із ректором ХНЕУ ім. С. Кузнеця професором В. С. Пономаренком була досягнута домовленість про розширення співпраці та підписана тристороння угода про співробітництво, завдяки якій в наступні роки в Школі соціального підприємця зможуть навчатися студенти з усіх університетів консорціуму.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця організовує Культурно-лінгвістичне стажування для французьких студентів Університету Ліон-2 ім. Люм'єр. Студенти вивчають мову за допомогою сучасної та ефективної методики викладача університету, мають насичену культурно-пізнавальну програму. Під час перебування в Україні вони знайомляться з історичними, культурними пам'ятками та цікавими місцями Харкова й області, відвідують популярні культурні заходи Харківської та сусідньої Полтавської області: музеї, виставки (Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Галерея АВЕК, музей Ілюзій), театри (Театрально-концертний центр, мала зала Харківського національного академічного театру опери та балету імені Миколи Лисенка), парки (Центральний парк культури і відпочинку імені Максима Горького, Сад імені Тараса Шевченка, Сквер "Стрілка"), ярмарки (Сорочинський Ярмарок).

7.5. Підготовка іноземних громадян

Одним із найважливіших напрямів діяльності університету, відповідно до стратегії розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця, є підготовка висококваліфікованих кадрів, у тому числі й для інших країн світу. Залучення до навчання іноземних студентів є важливою складовою формування контингенту і сприяє підвищенню авторитету університету не лише в Україні, а й за кордоном. На сьогодні університет має ліцензію на: підготовку іноземних громадян до вступу у заклади вищої освіти (підготовче відділення) і за акредитованими напрямами підготовки (спеціальностями); підвищення кваліфікації за акредитованими напрямами (спеціальностями); перепідготовку

спеціалістів із наданням другої вищої освіти; навчання на програмах підготовки докторів філософії і докторів наук за акредитованими спеціальностями.

Підготовка фахівців для закордонних країн у ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснюється, починаючи з 1949 р. За цей час підготовлено понад 6 000 іноземних громадян для 97 країн світу. Враховуючи багаторічний досвід, ХНЕУ ім. С. Кузнеця посідає провідні позиції в Україні, входячи за даними Українського державного центру міжнародної освіти до провідної групи (перше місце серед спеціалізованих економічних закладів вищої освіти державної форми власності) за кількістю іноземних громадян, що навчаються.

**Візит делегації партнерських університетів
з Китаю щодо підготовки PhD-здобувачів
11 червня 2019 року**

На жаль, останнім часом продовжує простежуватися негативна тенденція щодо динаміки контингенту іноземних громадян внаслідок переважання випуску над набором. Це пов'язано як із політичним становищем в Україні, так і зі зміною структури контингенту з переважно студентів країн Центральної Азії, які в останні роки були основними постачальниками абітурієнтів як для ХНЕУ ім. С. Кузнеця, так і для України загалом, на країни Північної і Центральної Африки з навчанням переважно англійською мовою. Поряд із цим, суттєве зменшення набору слухачів на підготовче відділення

відбувається через ускладнення процедури отримання віз на навчання в посольствах, які розташовані в країнах, що є найбільшими споживачами вітчизняних освітніх послуг (Марокко, Нігерія, Індія, В'єтнам).

Зведені дані набору іноземних громадян наведено на рис. 7.3.

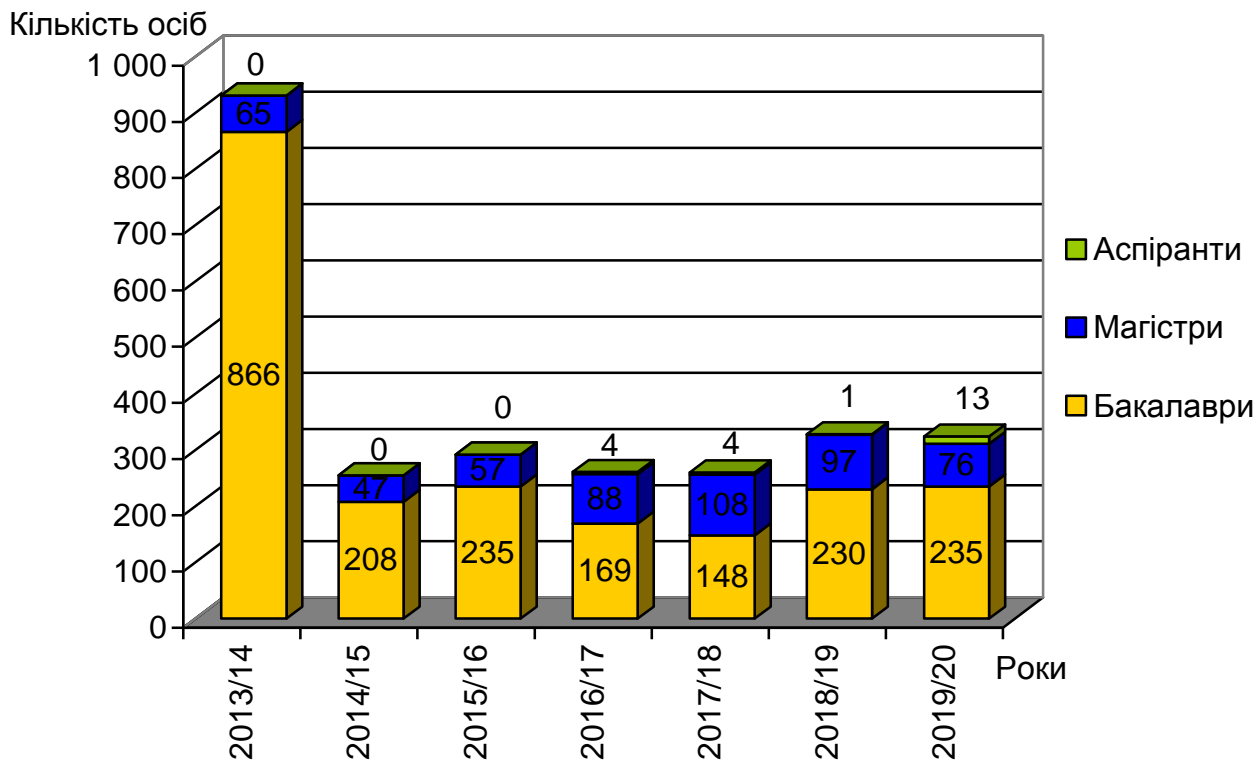

Рис. 7.3. Зведені дані набору іноземних громадян

Проте 2019/20 навчальний рік став роком стабілізації. Можна відзначити позитивну динаміку набору на 1-й курс навчання (на денну форму навчання) та на програми підготовки докторів філософії. Таким чином, університет робить ставку на якість освітніх пропозицій, що підтверджується зростанням кількості іноземних громадян, які навчаються на програмах підготовки докторів філософії, а також суттєвим зростанням кількості іноземних студентів, що навчаються англійською мовою.

8. Організаційна, виховна та волонтерська діяльність

(на виконання пп. 10.12, 10.29, 10.30, 10.31)

Стратегічне завдання – формування інноваційної корпоративної культури університету, основними рисами якої є партисипативна основа взаємодії керівників, викладачів, студентів і батьків, спрямованість на інноваційну діяльність та режим саморозвитку, соціальна підтримка і захист суб'єктів освітнього простору, виховання національно свідомого патріота української держави.

8.1. Цілі та принципи виховної діяльності в університеті

У здійсненні виховного процесу в університеті незмінно головною має залишатися **особистість викладача, педагога-наставника** академічної групи. Із 2008 р. в університеті сформована власна Стратегія і Концепція виховної роботи, впроваджується комплекс заходів, спрямованих на підвищення ролі кураторства, як важеля виховної роботи, підтримується престиж інституту кураторства з використанням різних форм і методів морального та матеріального заохочення їхньої діяльності.

Діяльність університету спрямована на те, щоб стимулювати творчу активність студентів у таких напрямках:

- громадська активність;
- діяльність органів студентського самоврядування;
- соціальна активність і справедливість;
- професійна активність;
- науково-дослідна активність;
- національно-культурна і патріотична активність;
- волонтерський рух;
- дотримання принципів академічної доброчесності;
- постійне естетичне виховання студентства;
- спортивна активність;
- рекреаційна активність;
- безпекова складова під час навчального процесу, проживання у гуртожитках університету, проходження практик в Україні і за кордоном, канікулярний період.

Метою університету є створення технічних, організаційних, методичних, побутових передумов задля позитивної особистісної самореалізації студентів та набуття ними життєвих (соціальних) компетентностей та для їхнього багатогранного духовного та фізичного розвитку. Виховна робота в університеті завжди спрямована на формування соціально активної освіченої молоді завдяки залученню студентів до участі в освітянських, патріотично-виховних, наукових, громадських, іміджевих, волонтерських, спортивних і культурних заходах.

Досягнення поставлених завдань потребувало перебудови виховного процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця відповідно до декількох провідних принципів:

- опора на студентське самоврядування;
- заохочення до лідерства та соціальної активності;
- реалізація принципу причетності до освітнього процесу;
- впровадження виховного підходу у навчальний процес;
- підтримка спорту та здорового способу життя;
- виховання патріотизму та національно-демократичних цінностей;
- волонтерська діяльність;
- інтеграція у світову студентську спільноту тощо.

Виховна робота в ХНЕУ ім. С. Кузнеця спрямована на формування соціально-активної освіченої молоді завдяки залученню студентів до участі в освітянських, наукових, громадських і культурних заходах з урахуванням студентоцентрованого підходу.

Завдання Стратегічного плану розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця на 2013 – 2020 рр. постулює Формування інноваційної корпоративної культури університету, основними рисам якої є партисипативна основа взаємодії керівників, викладачів, студентів і батьків, спрямованість на інноваційну діяльність та режим саморозвитку, соціальна підтримка і захист суб'єктів освітнього процесу. Партисипативне управління (партисипативний стиль управління) – це управління, спрямоване на розвиток творчої активності працівника, створення простору для індивідуальних досягнень талановитих людей; воно забезпечує необхідне інтегрування зусиль на єдину колективну дію. Партисипативне управління та студентоцентрований підхід є основними принципами політики університету щодо виховної діяльності у її найширшому розумінні. Університет прагне покласти виховний підхід в основу навчального процесу. Необхідно сприяти формуванню у студента потреби увесь час навчатися, вдосконалювати свою майстерність, саморозвиватися, намагаючись об'єктивно оцінювати свій професійний

рівень. Надавати йому розуміння того факту, що майбутнє кожного залежить від його власної наполегливої праці задля надбання власних компетентностей. Студент має відчувати, що синтез нових знань усе більше і більше буде проходити у рамках неформальних творчих колективів, де немає місця чистому індивідуалізму, де моральність особистості виходить на перший план. Студенти повинні мати потребу і вміння вести здоровий спосіб життя. У сучасну епоху великого значення набуває патріотизм, любов до своєї Батьківщини та здатність захистити її, шанування власної мови, повага до власного коріння і традицій.

8.2. Розвиток студентського самоврядування

Головна мета діяльності органів студентського самоврядування ХНЕУ ім. С. Кузнеця полягає у створенні умов для самореалізації студентів, покращенні їхньої професійної підготовки, розкритті творчого потенціалу, а також захист прав та інтересів студентів університету.

Одним із основних завдань студентського самоврядування є сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів, створенню творчих, наукових гуртків, а також реалізації інших питань, рішення яких спрямовані на створення умов для підвищення ефективності навчального процесу та самореалізації особистості:

- студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця входять до складу Вченої ради університету (не менш ніж 10 % студентів), обираються постійно діючими членами конференції трудового колективу та мають значний вплив на вирішення питань, що стосуються студентства університету;

- в усіх семи гуртожитках університету активно діють обрані студентами студради гуртожитків, які остаточно вирішують питання поселення/переселення студентів, питання трудової участі студентів у підтримці в належному стані територій, прилеглих до гуртожитку, інші нагальні питання життєдіяльності;

- у ХНЕУ ім. С. Кузнеця функціонує наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів (НТ САД), основним напрямом роботи якого є активізація різних видів пошукової, науково-дослідної діяльності студентства, залучення обдарованих студентів до активної участі у науково-дослідній діяльності кафедр університету, популяризація серед студентів досягнень науки і техніки, посилення наукового аспекту в підготовці спеціалістів та магістрів.

Концепція виховної роботи в університеті передбачає:

- виховання національно-демократичних цінностей; гуманістичних ідеалів, формування національної свідомості, гідності українця, любові до рідної землі, родини й народу, формування мовної культури, високої правової свідомості, поваги до прав людини і громадянина, дотримання законодавства і морально-етичних норм суспільства;
- реалізацію професійної морально-етичної відповідальності викладачів і студентів, виховання патріотичних почуттів до альма-матер, дотримання розвитку демократичних та академічних традицій університету;
- ідеї консолідації студентства та науково-педагогічних працівників у єдину академічну спільноту;
- подолання негативних явищ у молодіжному середовищі, формування здорового способу життя.

Задля забезпечення умов для позитивного самовиявлення та творчого розвитку студентів в університеті створено організаційну мережу, яка має слугувати гнучкою платформою, яка надає студентам відповідні можливості для самореалізації. У 2007 – 2020 рр. подальший розвиток у ХНЕУ ім. С. Кузнеця отримали органи студентського самоврядування: профспілкова організація студентів, міська громадська молодіжна організація, рада молодих учених, НТ САД, молодіжний культурний центр, спортивний клуб "Економіст", клуб шахів і шашок "Інжек-тура", громадський центр зайнятості, медіацентр, прес-центр, добровільне молодіжне об'єднання Дзержинського району "Правопорядок", кращий студентський фан-клуб міста "Інжек-Металіст", Дебатний студентський клуб, "Спільнота студентів-інжеківців – випускників шкіл міста Харкова та області", науковий гурток "Енектус" та ін.

Студентське самоврядування є вагомою складовою університетського самоврядування, яке теж має стати партнером в умовах розвитку засад університетської автономії. Саме це спонукає студентське самоврядування до розвитку і збагачення новітніми демократичними ідеями. Від ефективності його діяльності значною мірою залежить формування свідомого громадянина.

Студентське самоврядування сьогодні є енергійним осередком організаторів та лідерів, які постійно готові до позитивних змін на користь процвітання університету та розвитку особистості студентського простору. Органи студентського самоврядування ХНЕУ ім. С. Кузнеця співпрацюють з адміністрацією університету, яка сприяє вирішенню різноманітних питань

студентського життя як у виховному процесі, так і в навчальному. Саме це є показником того, що студентське самоврядування ХНЕУ ім. С. Кузнеця є дієздатним.

Студентське самоврядування є сталою інституцією, властивою університетській культурі розвинутих країн. У країнах європейської культури студентське самоврядування віддавна представлене розгалуженою системою інституцій. Своєрідна школа лідерства починається з участі у редагуванні учнівської газети, радіоканалу, житті молодіжних громадських, благодійних та спортивних об'єднань, волонтерському русі, є престижною справою. Воно не лише привертає увагу молоді, але й викликає неабияку конкуренцію між охочими. Бажаний досвід самореалізації через соціальну активність студенти набувають у лавах університетського самоврядування. Досвід лідерства у молодіжному середовищі стає запорукою подальшого швидкого кар'єрного зростання у політичній, управлінській, громадській сферах діяльності.

В основоположних документах Болонського процесу зазначено, що "студенти мають брати участь та впливати на організацію та зміст освіти в університетах та інших навчальних закладах". Наш університет є одним із піонерів розвитку студентського самоврядування в Україні. Молодіжну організацію ХНЕУ ім. С. Кузнеця (МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця) утворено 23 вересня 1999 року на загальних зборах студентів університету. Вона стала провідним організатором студентського громадського життя в університеті та основою студентського самоврядування. Вже більше 20 років МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця досягає того, щоб життя студентів було яскравим і цікавим, представляє й захищає їхні інтереси, а також допомагає кожному студенту прокласти свою дорогу до успішного майбутнього.

Здоровий спосіб життя студентів сьогодні – запорука майбутнього України. Саме тому питання його формування у студентській молоді та залучення її до активної позиції щодо несприйняття явищ, які йому суперечать, стали одним із пріоритетів діяльності МО університету.

У ХНЕУ ім. С. Кузнеця послідовно проводяться заходи, спрямовані на популяризацію здорового способу життя серед студентства університету, за підтримки Фонду народонаселення ООН. Університет став зоною, вільною від паління цигарок.

Молодіжна організація з 2014 р. виступає ініціатором волонтерських заходів та патріотичних акцій, направлених на допомогу та підтримку дітей/студентів із малозабезпечених сімей, воїнів АТО/ООС та членів їхніх сімей, дитячих будинків.

Справою студентського самоврядування в університеті стали проблеми дисципліни і підтримання громадського порядку в університеті. 2014 р. було сформовано студентський загін "Контроль і Порядок" ("КіП"), які брали участь у всіх масових заходах, які відбуваються в університеті та в гуртожитках. Дії загону були відзначені органами МВС, Харківською облдержадміністрацією, їхня діяльність висвітлювалася регіональними телеканалами та на інтернет-сайті формування. Задля посилення загону з його учасниками щорічно проводяться лекції з психологічної та юридичної обізнаності. Серед аналогічних студентських загонів Харківської області це добровільне молодіжне об'єднання традиційно посідає призові місця.

Молодіжна організація університету стала своєрідною школою лідерства для соціально-активних студентів. Лідерські здібності її активістів неодноразово отримували високу оцінку в регіоні. Щорічно студенти-лідери МО перемагають у районних, міському конкурсах "Молода людина року", за останні 10 років у номінаціях "Громадська діяльність", "Студент ЗВО III – IV рівнів акредитації", "Діяльність у невиробничій сфері" перемоги вибороли майже 30 студентів, а в останні роки це переможець районного конкурсу "Молода людина року – 2018" Маликов Руслан, переможці районного та міського конкурсів "Молода людина року – 2019, 2020" Огієнко Наталя, Кошарна Валерія, Тутова Анастасія.

Організація та її лідери неодноразово отримували визнання як на міському, так і на всеукраїнському рівнях. Члени молодіжної організації ХНЕУ ім. С. Кузнеця обиралися координаторами Всеукраїнської студентської ради (ВСР) при МОН України в Харківському регіоні та неодноразово обиралися студентськими мерами Харкова. Молодіжні лідери – натхненники та перші активісти студентського руху – ініціювали проведення перших конференцій, дебатних турнірів, творчих вечорів та заклали міцний фундамент для подальшого розвитку студентського самоврядування в університеті. ХНЕУ ім. С. Кузнеця – один із небагатьох ЗВО міста із впровадженою системою студентського самоврядування, структурованою до академічних груп. Водночас запроваджувалася ефективна система заохочення студентів до громадського життя в університеті. Досягнуті успіхи дозволили МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця взяти **активну участь у створенні обласних та національних структур студентського представництва**. МО університету стала співзасновником Харківського союзу студентської молоді і колективним членом Української асоціації студентського самоврядування.

Молодіжна організація (МО) ХНЕУ ім. С. Кузнеця є лідером молодіжного студентського руху області та займає очільні позиції в Україні. Одними з перемог стали призові місця команд МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця у міських телевізійних конкурсах "Імперія вузів" та перемогу в номінації "Найрозумніший ЗВО". Студенти університету виборювали перемоги у конкурсах промов на тему "Промова Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй" (2015 – 2017 рр.). Більше 80 студентів університету стали переможцями та призерами обласного конкурсу для молоді "Місцеве самоврядування – це ми!" під егідою Харківської обласної Ради.

Члени МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця були організаторами Міжнародних та Всеукраїнських форумів органів студентського самоврядування (ОСС) "Розвиток студентського самоврядування – важливий чинник удосконалення молодіжної політики", метою яких було об'єднання лідерів для ефективного вирішення актуальних питань студентства та вдосконалення роботи ОСС, обговорення таких питань, як перспективи розвитку ОСС, набуття нового досвіду та навичок для підвищення ефективності роботи в ОСС, обговорення нових механізмів для розвитку й удосконалення молодіжної політики, активізація співпраці ОСС України з ОСС країн-сусідів.

Склад молодіжної організації періодично оновлюється, і кожна нова команда надає новий імпульс, поштовх для нових ідей та проєктів. Нова команда будує, оновлює структуру, стратегію та плани роботи і вже у перший навчальний рік продуковано та втілено у життя більше шістдесяти ідей і проєктів. Створено та оновлено соціальні мережі – інформаційні майданчики для студентів денної форми навчання, систематично проводилися акції та заходи в межах університету та за його межами. Серед заходів можна зазначити такі:

- участь у Днях корпорації "Новий стиль", акціях "Протидій торгівлі людьми" на Майдані Незалежності та в університеті із запрошенням представників ОБСЄ;
- "Вечори реклами" із запрошенням відомих молодіжних спікерів Ясько Владислава, Омельченко Тетяни, Курцева Олексія, Камишанського Кирила;
- сумісна участь МО та членів студентських рад семи гуртожитків в організації профілактичних заходів у боротьбі з епідемією кору;
- Дні маркетолога;
- сумісні тренінги з модератором-випускником університету Іваном Будько "Як знайти своє покликання?";

- участь у проведенні Днів відкритих дверей в університеті з власним стендом МО, на якому представляли студентське життя та власне молодіжну організацію;
- щорічний квест для студентів Halloween – із фотоконкурсом, святковими концертами за участю театру "Кузнеці", випуски радіоефіру.
- проведено Workshop-2019, 2020 для ранньої профорієнтації вже безпосередньо студентства щодо здобуття практичних навичок менеджменту;
- члени МО виступили співзасновниками екологічного проєкту AIESEC – EcoForum;
- взяли активну участь в організації та проведенні Відбіркового чемпіонату міжнародної програми FIRST LEGO League на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
- разом зі Всеукраїнською студентською спортивною спілкою на базі університету проведено Перший обласний Турнір із кіберспорту DOTA-2 (28.10.2018 р.) для учнів-старшокласників (більше 250 учасників із 47 ЗВО міста та області);
- провели в актовій залі університету перший міжфакультетський Турнір з кіберспорту DOTA-2;
- провели традиційні екологічні акції "Добрий (не)мусор" щодо збирання непотребу для подальшого перероблення;
- організували та провели конференцію студентів із затвердження нової редакції Положення про студентське самоврядування ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
- разом із засновниками курсів з англійської мови програми "Флекс" проведено "Спікінг клуб" та музичний конкурс "Караоке Стар";
- організовано музичний "батл на фортепьяно";
- організовано декілька конкурсів-змагань серед студентів у рамках співпраці з компанією Red Bull;
- МО запустила проєкт від танцювального колективу МО "Перша танцювальна літня школа танців";
- команда МО (капітан Н. Огієнко) виборола третє місце у IV Міському конкурсі "Харків – місто молодіжних ініціатив" з наступним практичним втіленням запропонованого проєкту на базі університету під назвою "Коворкінг-центр ХНЕУ ім. С. Кузнеця";
- проведення постійних виставок-фотосушок, присвячених проблемам екології та шляхам їхнього розв'язання;

- участь у Всеукраїнських акціях-флешмобах (відеоролики) до Дня Незалежності України "Україна назавжди";
- участь у міських акціях, заходах до Дня національної поліції України (2019 – 2020 рр.).

За станом на 2020 р., МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця структурно складається з шести секторів, що координують дії студентського самоврядування у відповідних напрямках.

Створено єдину інформаційну платформу студентського самоврядування ХНЕУ ім. С. Кузнеця та впроваджено новий проєкт "МО breaktime" для створення розважального контенту та розкриття акторських операторських здібностей студентів.

Студентськими відзнаками 2015 – 2020 рр. нагороджені: "Золотим знаком" ХНЕУ ім. С. Кузнеця – 8 студентів; Стипендію Президента України отримували 29 студентів; Стипендію ім. В. Гетьмана призначено 10 студентам; Стипендію Верховної Ради України призначено 9 студентам; Соціальну стипендію Верховної Ради України призначено 1 студенту; Стипендію Кабінету Міністрів України призначено 5 студентам; Стипендію Облдержадміністрації (ХОДА) призначено 1 студенту; Стипендію ім. О. Масельського призначено 1 студенту; Стипендію міського голови "Обдарованість" призначено 11 студентам; Стипендію Фонду В. Пінчука "ЗАВТРА.UA" вибороли 8 студентів; Стипендію ОК Профспілки працівників освіти і науки отримали 5 студентів.

Дебатний клуб

Визначною подією студентського життя є дебатні турніри. Дебатний клуб (ДК) ХНЕУ ім. С. Кузнеця почав діяти у 2010 р. Його метою є розвиток успішної спільноти різносторонньо обізнаних та соціально активних студентів університету, об'єднаних грою "Дебати". Засідання організовані таким чином, щоб допомогти студентам отримати знання та вміння, необхідні для комунікації та успіху в сучасному демократичному суспільстві.

Щороку ДК проводить самопрезентацію, щоб, отримавши поповнення від активних абітурієнтів, брати участь у Всеукраїнських дебатних турнірах "Перша столиця", Харківській міській дебатній школі, Всеукраїнському дебатному турнірі "3V", Міжнародному дебатному турнірі FIRE, відкритих обласних турнірах, міжнародному дебатному турнірі "Кубок Жальгіріса" (Литва).

Із 2013 р. ДК та ХНЕУ ім. С. Кузнеця стали на 5 років базовими під час проведення Всеукраїнською молодіжною громадською організацією "Федерація дебатів України" Всеукраїнських дебатних турнірів "Перша Столиця". Щороку учасниками були майже 100 студентів з усіх куточків України і наш університет, окрім аудиторій та технічної підтримки, допомагав розміщенню студентів у гуртожитках, організації харчування, культурних програм.

Із 2014 р. ДК запровадив проведення щорічного турніру "Кубок президента ХНЕУ ім. С. Кузнеця", у якому беруть участь 10 – 12 команд-новачків, які показали набуті вміння із дебаткування.

Не меншою популярністю користуються конкурс-гра "Що? Де? Коли?" на Кубок Ректора, переможці якої отримують можливість взяти участь у міських змаганнях інтелектуалів, конкурси "Міс-ХНЕУ" та "Містер-ХНЕУ", фестиваль караоке та інші.

У МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця налагоджені зв'язки з громадськими й державними організаціями міста, країни і закордонними та міжнародними організаціями. Молодіжна організація постійно бере участь у семінарах та форумах за підтримки Фонду народонаселення ООН у межах реалізації програми "Цілі розвитку тисячоліття" та в проведенні щорічних всеукраїнських науково-практичних конференцій "Засоби формування здорового способу життя та безпечної поведінки студентської молоді", які спрямовано на розв'язання проблем молоді в Україні. Спільно з Департаментом науки і освіти ХОДА, Департаментом у справах сім'ї та молоді ХОДА викладачі та студенти університету постійно беруть участь у заходах Обласного гендерного ресурсного центру. Було налагоджено зв'язки з багатьма громадськими та державними організаціями міста й області, такими, наприклад, як: Харківський обласний фонд "Молодіжні перспективи", Молодіжна організація медиків Харкова, Харківський обласний комітет молодіжних організацій, Харківське обласне управління у справах молоді, Департамент з питань справ сім'ї, молоді та спорту Харківського міськвиконкому, Обласний центр зайнятості, Харківське обласне телебачення (програма "Молодіжний канал"), Обласний центр соціальних служб для молоді.

Волонтерський рух в університеті

Виявом соціальної активності студентства ХНЕУ ім. С. Кузнеця є волонтерська діяльність, яка розуміється у найширшому сенсі як організовані добровільні та безкорисні дії на користь суспільству. Спільно з первинною

профспілковою організацією ХНЕУ ім. С. Кузнеця реалізовувалася програма підтримки дітей із Люботинської школи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування – це щоквартальні поїздки делегацій університету з подарунками (комп'ютери, пральні машини, канцтовари, нова шкільна форма тощо).

Студенти постійно ініціюють благодійні акції "Подаруй дітям книгу" – для дітей зі шкіл-інтернатів та дітей із малозабезпечених сімей. Поїздки до Великобурлуцького районного центру соціально-психологічної реабілітації дітей (с. Вільхуватка). Дітям подаровано багато позитивних емоцій, вражень, а також велика кількість солодощів, речей, іграшок і корисностей, які зроблять проживання більш затишним і комфортним. Волонтерська команда "Від серця до серця" подарували підшефним дітям обласного центру соціально-психологічної реабілітації дітей "Надія" нові враження завдяки поїздкам до "Екопарку".

У звітному періоді волонтерська команда брала участь у Всеукраїнських екологічних акціях "Зробимо Україну чистою". До цієї ініціативи долучилися більше 90 країн світу. Університет регулярно співпрацює із міським самоврядуванням щодо підтримання чистоти на прилеглих до ХНЕУ ім. С. Кузнеця та його гуртожитків територій. Разом з Адміністрацією Шевченківського району та Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді студентство університету бере активну участь у "доставках до адресата" святкових подарунків і листівок ветеранам II світової війни.

В університеті започаткували участь у Дні донора на базі міської поліклініки № 17 та обласного центру – і відтепер це щосеместрові благодійні акції (щоразу із 50 до 100 студентів та працівників), а кров та плазма від державного обласного Центру переливання крові передається (на прохання наших донорів) безпосередньо Харківському військовому шпиталю, де проходять лікування/реабілітацію поранені бійці збройних сил України.

Під час проведення чемпіонату Європи з боксу (червень 2017 р., м. Харків). Команди-представники із 36 країн приїхали змагатися за призові місця. Волонтери працювали з представниками команд як перекладачі, супроводжували їх протягом усього чемпіонату, були кращими представниками студентства України.

Із 2014 р. напрями діяльності Волонтерського Штабу студентів та працівників університету було значно розширено:

- обладнання перших на той момент (квітень 2014 року) баз для проживання біженців із Донецької області (з міст Краматорськ, Слов'янськ,

Червоний Лиман, с. Семенівка) – допомога теплими речами, продуктами харчування, необхідними для життєдіяльності приладами, ремонт тощо;

- шефство та співпраця з бойовими воїнами 92-ї окремої механізованої Чугуївської бригади (привітання та шефські концерти до Дня захисника України, шефська допомога необхідним обладнанням: тепловізор, прилади тощо);

- шефство над пораненими бійцями, які проходять реабілітацію у Харківському військовому шпиталі (привітання до дат, медикаменти та ін.);

- придбання освітлювального оптичного приладу тепловізора "Pulsar HD 90" (вартість – 98 000,0 грн) – передано бійцям 92-ї окремої механізованої бригади (м. Чугуїв, Харківська обл.) – 30.01.2015 р.;

- придбання індивідуального інвалідного візка офіцеру АТО Ведмідь Дмитру (вартість – 38 000,0 грн) – 21.12.2015 р.;

- придбання медикаментів для лікування бійців, поранених в зоні АТО, які проходили реабілітацію в Харківському військовому шпиталі (на суму 7 900,0 грн) – 21.12.2015 р.;

- придбання милиць для поранених бійців збройних сил України, які проходили реабілітацію в Харківському військовому шпиталі (на суму 2 850,0 грн) – 21.12.2015 р.;

- придбання трьох електрокардіографів (ЕКГ) для лікування бійців, які проходили реабілітацію в Харківському військовому шпиталі (на суму 62 000,0 грн), а також стрічок, гелю для ЕКГ (вартість – 2 634,0 грн) – 04.04.2017 р.

У стінах фізкультурно-оздоровчого комплексу (ФОК) університету волонтерським штабом проводилася шефська робота зі спортсменами-інвалідами організації "Інваспорт" – членами збірних команд України з різних видів спорту (надання університетських спортивних майданчиків, залів, інвентарю, одноразового посуду, харчування, транспорту тощо).

Відповідальна й особисто **добровільна** волонтерська діяльність була затребувана під час карантину-2020. Із перших же днів (березень 2020 року) органи студентського самоврядування, адміністрація ХНЕУ ім. С. Кузнеця розпочали сумісну роботу з міським (районними) антикризовими штабами – брали активну добровільну волонтерську участь у доставлянні безкоштовних продуктових наборів, ліків, питної води, утилізації відходів громадянам похилого віку та для малозабезпечених сімей, учасникам бойових дій і громадянам з обмеженими фізичними можливостями.

Університет у гуртожитку № 3 "IT" облаштував окрему кімнату для прання та чистки одягу волонтерів; забезпечили активістів захисними масками, рукавичками, гарячим харчуванням тощо.

На базі університету проводиться щорічний регіональний Форум, присвячений проблемам людей з інвалідністю "Птах надії". Делегатами одноденного Форуму стали близько 150 громадських діячів Харківської області. Програма Форуму складалася із восьми панелей з презентаціями та дискусіями. На них обговорили доступність транспорту та об'єктів інфраструктури, соціальних та медичних послуг, доступ до нових інформаційно-комунікаційних технологій і систем, освітні та навчальні можливості, важливі аспекти працевлаштування та соціальні гарантії для осіб з інвалідністю. Присутні особливо підкреслили виняткову увагу ректорату університету до вирішення проблем людей з обмеженими фізичними можливостями, введення в дію інклюзивності навчання тощо.

Гарним прикладом поєднання волонтерської та професійної активності став захід, організований та проведений протягом жовтня – грудня 2014 року Центром освітніх інноваційних технологій спільно з кафедрою комп'ютерних систем та технологій і МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця – конкурс студентських робіт "Візуальна абетка економії ресурсів", спрямований на привернення уваги студентської молоді до міжнародного досвіду збереження ресурсів – енерго-, тепло-, водозбереження. Метою заходу було сформувати у студентів активну громадську позицію щодо збереження природних ресурсів та стимулювати їхній творчий потенціал у відповідних соціальних проєктах. У межах конкурсу було проведено декілька майстер-класів для учасників із запрошенням фахівців у галузі дизайну, графіки, фото.

У 2016 – 2018 рр. подібні конкурси завершилися циклом майстер-класів, у яких фахівці у сфері медіатехнологій поділилися з підшефними школярами та студентами досвідом щодо реклами і відеофільмів. Майстер-класи проводилися за участю партнерів конкурсу: Громадської організації "Харківська асоціація дитячої екранної творчості "Дитятко", Харківської обласної державної телерадіокомпанії "ОТБ", ТОВ "Телекомпанія "Приват-TV". На конкурс студентських відеоробіт щороку подається більше 30 авторських робіт студентів і за результатами відкритого інтернет-голосування на сайті МО ХНЕУ ім. С. Кузнеця та роботи фахового журі визначаються переможці, які отримують дипломи I, II і III ступенів, призи. Результатом конкурсів студентських відеоробіт стало те, що інформація

про їх проведення та окремі відеороботи висвітлюються партнерами університету в медіапросторі: на обласному телебаченні "ОТБ" і на сайті інформ агентства "Робінзон-ТВ".

Студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця мають можливість скористатися низкою майстер-класів, вдосконаливши свою професійну майстерність. Наприклад, у 2014 – 2018 рр. особливо сприятливими були можливості у студентів, які навчаються за спеціальністю "Видавничо-поліграфічна справа", проведено майстер-класи від директора креативного агентства "Бумеранг" Д. Грицького на тему "Принципи графічного дизайну для недизайнерів", з фотомистецтва "Світло у фотографії" спікером А. Дущенко – засновник творчого об'єднання фотографів і відеографів *Iskiz Design*, майстер-класи "Дизайн соціального плакату", який провів художник, дизайнер, плакатист, заслужений діяч мистецтв України О. Векленко.

Поряд із художніми, в університеті проводиться широкий спектр інших акцій, спрямованих на розвиток соціальних та громадських навичок молоді із залученням студентства та школярів: "Ніч першокурсника" (2018 – 2020 рр.), майстер-клас зі створення соціальних роликів (2018 – 2019 рр.), Kuznets School Day (2018 – 2019 рр.), "Вечір реклами" (2018 – 2019 рр.), тренінги тощо.

Інформаційні видання

Актуальним питанням діяльності студентського самоврядування є створення університетських інформаційних видань. Для сприяння розвитку студентської інформаційної мережі та для посилення інформаційного забезпечення діяльності університету у ЗМІ 2001 р. було створено **медіацентр** університету. Підрозділ було оснащено сучасною комп'ютерною та мультимедійною апаратурою. Діяльність медіа-центру сприяла координації інформаційної роботи та піднесенню на новий рівень відносин із громадськістю.

Діяльність медіацентру забезпечила оперативну фото- та відеофіксацію подій університетського життя, надання якісних фото- та відеоматеріалів в обіг електронних та друкованих засобів масової інформації, забезпечення ними іміджевих видань. Було створено медіаархів університету, налагоджено випуск презентаційних компакт-дисків та відеосюжетів. Використання технічної бази медіацентру зробило можливим реалізацію низки технологічних медіапроектів, серед яких створено радіогазету, інтернет-сайт Молодіжної організації університету, відкрито студентський

інтернет-форум, розпочато щомісячний випуск інформаційного листка "ІНЖЕК", інформаційних листків факультетів, видання щоквартального інформаційного бюлетеню (наразі – журналу) "Моя кар'єра", спрямованого на студентську та викладацьку аудиторію університету.

Відпочинок, розваги та святкування визначних подій і свят стало характерною рисою життя університету. Студенти мають можливість відпочити на організованих Молодіжною організацією для студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця дискотеках та вечорах у диско клубах міста.

Стало гарною традицією проводити масові студентські вечірки у кращому ТРЦ "Місто" за тематиками: "Ніч першокурсника", "День народження МО", "Ювілей Університету", "Міс Університету", "Містер Університету", традиційними стали перформенси, акції з нагоди Дня студента, Дня Святого Валентина, Дня народження Тараса Шевченка з віршами, освідченнями в коханні, виставками художньої творчості.

У звітний період університет став базовим під час проведення Всеукраїнського конкурсу PR-проектів "Золотий компас". Участь у цьому представницькому заході, присвяченому брендингу найбільших міст країни, щорічно беруть команди університетів Києва, Харкова, Дніпра, Донецька, Полтави, Сум та Одеси. Серед завдань конкурсу – створення презентаційного фільму відповідно до ключових маркетингових характеристик, розроблення PR-проекту, та написання анонсуючих матеріалів – новостійного сюжету, прес-релізу та статті для друкованих ЗМІ. Це професійний командний конкурс, який ставить за свою мету стимулювання творчих та практичних ініціатив студентів зі спектру профільних для них спеціальностей – маркетингу, реклами, PR. Із 2013 р. у рамках конкурсу проводився конкурс рекламних проектів, з 2014 р. – конкурс "Startup-ініціатив". Усі розробки об'єднуються в одну тему, учасники виконують проекти для реальних, а не віртуальних компаній. Здебільшого до фіналу допускають 20 – 25 проектів у чотирьох секціях: "PR. Проекти для ЗВО", "PR. Соціальні та бізнес проекти", "Секція рекламних кампаній", "Секція START UP проектів", інколи змагання організовують у формі краш-тесту. Фіналісти мають представити на суд журі презентацію продукту чи послуги, есе про історичну еволюцію продукту, легенду створення продукту, бізнес-проект розрахунку показників ринку. До складу журі входять виключно представники бізнесу, а спонсорами конкурсу виступають міжнародні та національні компанії й професійні об'єднання – зокрема, Українська асоціація зі зв'язків із громадськістю та Українська PR-ліга.

Для продуктивної діяльності органів студентського самоврядування Законом України "Про освіту", нормативними документами МОН України передбачено фінансування діяльності студентських органів і планування та виконання таких щорічних кошторисів, складених і запропонованих самими студентами та затверджених на щорічних звітних конференціях трудового колективу університету (табл. 8.1).

Таблиця 8.1

Кошториси коштів щодо фінансування на розвиток та зміцнення студентського самоврядування в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, грн

Фактичні витрати	Загальна сума витрат	Сума перевищення планових показників	% виконання планових показників
2013 р.	484 347,96	78 810,38	119,43
2014 р.	148 693,15	2 693,15	101,84
2015 р.	413 198,77	168 198,77	168,65
2016 р.	1 244 940,00	-51 360,00	96,04
2017 р.	1 025 090,00	385 090,00	160,17
2018 р.	1 758 700,00	931 700,00	212,66
2019 р.	3 652 353,00	2 352 353,00	280,95
2020 р.	2 431 229,44	1 111 229,44	184,18

Культурно-мистецьке самовираження

Молодіжний культурний центр (МКЦ) ХНЕУ ім. С. Кузнеця засновано 2000 р. Молодіжний культурний центр університету сприяє естетичному та культурному вихованню. Від дня свого заснування він проводив постійну роботу, метою якої є розвиток творчих здібностей у студентської молоді, організація культурного дозвілля, залучення студентів до активного громадського та культурного життя університету. Для того щоб кожен студент міг знайти гідне втілення своїм талантам, МКЦ сприяє створенню нових колективів, які охоплюють майже всі напрями сучасної культури від традиційного народного і академічного мистецтва до сучасних танцювальних і музичних стилів, а університет забезпечує постійний розвиток та оновлення матеріально-технічної бази, впроваджує нові прогресивні методи роботи зі студентами.

До роботи зі студентською молоддю запрошуються професійні педагоги і виконавці, під керівництвом яких студенти набувають високого рівня виконавської та сценічної майстерності. Солісти та творчі колективи університету є учасниками як непрофесійних, так і професійних мистецьких

заходів, які проходять на кращих сценах нашого міста. Університет наразі пишається численними перемогами своїх студентів на всеукраїнських і міжнародних мистецьких фестивалях та високим художнім, культурним і професійним рівнем університетських свят. Більше 20 років наші студенти постійно стають лауреатами українських та міжнародних конкурсів, серед яких "Жива вода", конкурс афганської пісні, телепроекти "Україна має талант", "Майдан's", патріотичні флешмоби тощо.

Останнє десятиліття із кожним роком можна спостерігати зростання кількості заходів, які проводяться Молодіжним центром, та кількості студентів, які беруть у них участь. Традиційними стали свята посвячення в студенти, фестивалі студентської аматорської творчості "Дебют першокурсника" та "Студентська весна", університетський і факультетські конкурси краси, Новорічні та Різдвяні свята, свята до Дня студентів та Дня всіх закоханих, фестивалі команд КВК на Кубок ректора університету, Шевченківські вечори, фестиваль французької культури "Французькі сезони".

За останні роки у житті та діяльності молодіжного культурного центру були набуті значні досягнення в розвитку аматорської творчості, відродження та примноження надбань національної культури, художньої спадщини.

Значно зміцніла матеріально-технічна база університету, що, разом із впровадженням прогресивних методів роботи та використанням сучасних технологій, дало змогу вивести заходи, що проводяться культурним центром, на новий якісний рівень. Заходи стали ще більш технічно складними, захоплюючими та видовищними. Серед визначних подій останніх років – перемоги та призові місця на всеукраїнських та міжнародних мистецьких фестивалях і конкурсах, у тому числі в Болгарії, Греції, Фінляндії та багатьох інших.

Цього року колектив центру опанував дистанційні методи роботи, запровадивши онлайн-репетиції та майстер-класи, координаційну та організаційну роботу в режимі конференц-зв'язку. Успішно організовано участь солістів та творчих колективів у міських онлайн-фестивалях "Місто талантів" та "Студентська весна".

Активну участь МКЦ бере і в міських заходах, серед яких Дні Європи, щорічні фестивалі пісень іноземними мовами, календарні та професійні свята, конкурси краси, благодійні акції та концерти для ветеранів війни, воїнів-афганців, дітей-сиріт Харківщини, громадські, благодійні та культурно-просвітницькі акції, благодійні бали під патронатом ХОДА та багато інших.

Багато уваги у МКЦ приділяється міжнародній діяльності університету. У співпраці з Міжнародним відділом, Бізнес-центром "Інжек" та деканатом із підготовки іноземних громадян, Молодіжний центр постійно бере участь в організації і проведенні в рамках програми франкофонії фестивалів французької культури "Французькі сезони", фестивалів Україно-Марокканської культури, свят міжнародної дружби та співпраці International day та "Кращий іноземний студент", зустрічей із послами країн-партнерів нашого університету, спільних проєктів з університетом Ліон-2 імені Люм'єр, відкритті центрів міжнародного співробітництва між нашим університетом та університетами і громадськими організаціями Франції, Марокко, Болгарії, ОАЕ, міжнародних конференцій імені Семена Кузнеця.

Беручи участь у художній самодіяльності, студенти набувають досвіду самоорганізації та комунікабельності. Вони навчаються працювати в колективі та виявляти себе як керівників і лідерів, які здатні творчо та нестандартно підійти до вирішення різних завдань. У майбутньому цей досвід допоможе їм стати висококласними затребуваними фахівцями, а на час навчання – допомагає їм досягати успіхів у навчання та творчості.

Рівень та якість студентської позанавчальної активності, можливості для якої створено в університеті, є однією із його базових конкурентних переваг.

8.3. Естетичне виховання молоді

Виховання патріотизму, любові до своєї Батьківщини, пошани до її мови та культури є стрижневою цінністю ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Щорічно із участю викладачів кафедри українознавства в університеті проходить низка заходів, які спрямовані на актуалізацію саме цих завдань політики університету щодо студентства.

Майже 60 студентів ЗВО Харкова щорічно беруть участь у регіональному конкурсі "Культура України в обличчях" на базі ХНЕУ ім. С. Кузнеця, починаючи з 2013 р. Щорічно проводяться урочистості до Дня народження Т. Г. Шевченка. Традиційними стали студентські наукові конференції до Дня української писемності та мови, до Дня слов'янської писемності. Видавництвом ХНЕУ ім. С. Кузнеця за кошти університету видано два збірники поезій студенток – "Сонячне серцебиття" Олесі Кривенької та "Бруківка" Оксани Сергієнко.

**ХНЕУ Karaoke Star
11 квітня 2019 року**

**Нагородження переможників
конкурсу "Студвесна"
31 травня 2019 року**

Із січня 2014 р. на більш патетичному й емоційному рівні проходить святкування Дня Соборності і Свободи України – з обов'язковими семінарами, бесіди та академічні години у студентських колективах на теми Акту Соборності України, засідання круглих столів на тему "Шлях до незалежності". Щорічно відзначається широким загалом з запрошенням бойових воїнів з 92-ї окремої Чугуївської бригади День захисника України (14 жовтня).

**Конкурс краси "Перлина ХНЕУ"
14 листопада 2019 року**

У Харкові 22 – 31 липня 2019 року та 15 – 25 січня 2020 року з великим успіхом пройшли два потужні мистецькі заходи: Всеукраїнський історичний пленер "Харків крізь віки" та пленер "Зимовий Харків". За збігом обставин перший пленер вирішили провести до 175-річчя від дня народження великого живописця Іллі Юхимовича Рєпіна, нашого славетного земляка, а другий – до 90-річчя з дня заснування ХНЕУ ім. С. Кузнеця, що має назву видатного вченого-економіста, Нобелівського лауреата Семена Кузнеця, який у далекі 1919 – 1922 роки навчався у тоді ще Харківському комерційному інституті. Ці мистецькі заходи були проведені на базі нашого університету. Увесь колектив університету відпрацював на "відмінно", щоб створити творчу атмосферу, умови для натхнення та польоту фантазії, комфортні умови для продуктивної роботи всім учасникам заходів.

Проведення мистецьких заходів в університеті свідчить про розуміння колективом необхідності формування у студентів поваги до гармонії навколишнього середовища та самого життя. Надзвичайно важливим є те, що науково-педагогічна та студентська спільнота нашого університету вважає за аксіому, що підготувати справжнього професіонала своєї справи світового рівня неможливо без виховання мистецтвом, яке охоплює художнє оточення і діє іноді непомітно, але повсякденно і повсякчасно. Ми у своєму університеті розглядаємо мистецтво як засіб духовного освоєння людиною дійсності, формування її здатності за допомогою своєї творчості перетворювати навколишній світ згідно із законами гармонії, що втілюються в живописі, музиці, літературі, архітектурі тощо.

Значної ваги цим заходам додала участь поважних гостей: народного художника України, лауреата Шевченківської премії, голови ХО НСХУ України Віктора Ковтуна, заслужених діячів мистецтв України, членів НСХУ Миколи Деркача, Володимира Носаня, Олександра Чурсіна, Ольги Денисенко. Усього у пленерах взяли участь 15 художників.

Пленери завершилися яскравими виставками та постійною експозицією з майже 60 неповторних робіт у приміщеннях університету, які художники подарували закладу освіти.

У 2019 та 2020 рр. з великим успіхом пройшли в університеті літературні вечори поетеси, літератора Ніни Виноградської, яка взяла участь у Шевченківських святах та подарувала бібліотеці університету унікальні збірки власних віршів (понад 12 найменувань).

За пропозицією студентства планується до 90-річчя ХНЕУ ім. С. Кузнеця за кошти спонсорів та виборені грошові кошти створити унікальні

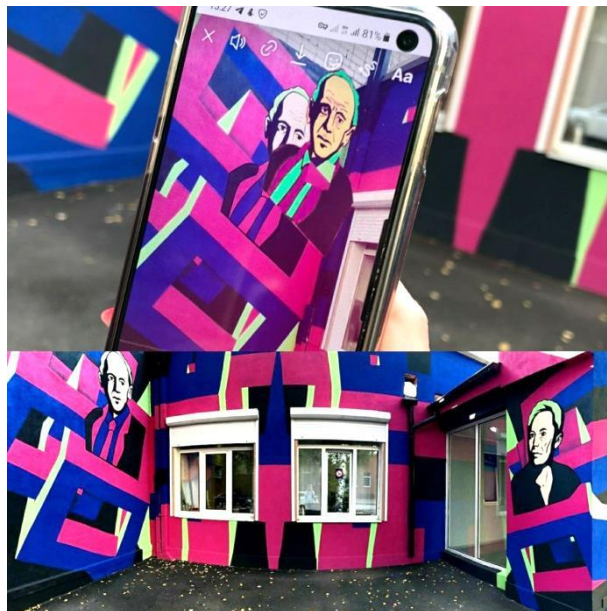
для держави мурали та вечірні інсталяції з проєкцією на будівлю кращого у місті гуртожитку № 5 "П'ятірочка".

2020 р. стартував проєкт "Дуже цифрові резиденції". Це медіарезиденція для сучасних митців із різних сфер та художників для переосмислення культурної спадщини міст Харкова та Одеси за допомогою сучасних мистецьких практик. Харківська резиденція робить акцент на напрямі муралізм та доповнює його медіаартом і цифровими технологіями. У межах проєкту реалізовано створення доповненої реальності у вигляді маски "Капсула часу" для застосунку Instagram та створено мурал із 3D-проєкцією. Захід спрямовано на популяризацію медіаарту та цифрової культури серед молоді.

Організаторами дійства виступили:

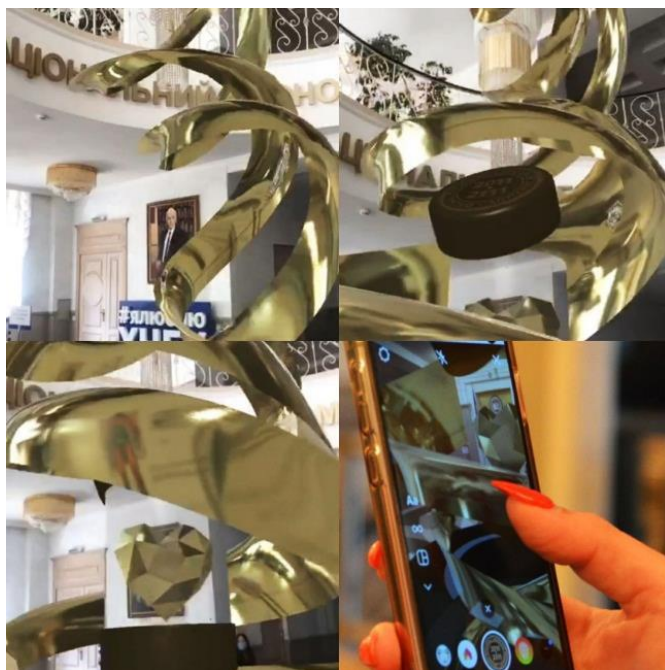
Gwara Media – це креативне медіа, яка просуває та каталізує модернізацію українського медіаландшафту за допомогою інноваційних соціальних та культурних продуктів, медіаінтервенцій та підтримує творчі індустрії, започаткована 2016 р.

Pixelated Realities – громадська організація, метою якої є просування цифрових методів збереження культурної спадщини, зокрема 3D-сканування, цифрового виробництва, віртуальної та доповненої реальності для реставрації, реконструкції та проєктування в історичній забудові.

Оформлення лабораторії FabLab

FabLab ХНЕУ ім. С. Кузнеця – це сучасна фабрика-лабораторія для 3D-моделювання, 3D-друку, прототипування та технічної творчості.

Художня інсталяція

Український культурний фонд – державна установа, створена 2017 р. як нова модель надання на конкурсних засадах державної підтримки та промоції ініціатив у сфері культури та креативних індустрій. Діяльність Фонду, відповідно до чинного законодавства, є невід'ємною частиною політики і визначених пріоритетів діяльності Міністерства культури та інформаційної політики України.

Студентів-першокурсників та батьків у перші тижні навчання вражає унікальний годинник на 7-поверховій вежі (наш харківський "Біг-Бен"), дивують музичні дзвінки, які сповіщають про початок та закінчення занять. Перед початком занять коридорами урочистосто лунає Гімн України. У двох доступних місцях встановлено настроєні фортепяно для "живої музики" за покликом душі. Це органи студентського самоврядування впровадили таку традицію після обрання за допомогою онлайн-голосування, а адміністрація допомогла технічно втілити.

Виконання всіма без винятку викладачами – від ректора до асистента Кодексу професійної етики університету, поваги до "альма-матер" є невід'ємним елементом поваги до колег, усіх учасників навчального процесу.

Усі члени ректорату як аматори все своє життя пропагують та активно займаються фізичною культурою, окремими видами спорту, ведуть активний здоровий спосіб життя – тому мають моральне право радити студентам

відмовлятися від шкідливих звичок та активно виступають проти тютюнопаління (сумішей, кальянів) на територіях біля навчальних корпусів, у гуртожитках університету і категорично проти проявів інших згубних звичок – пивної, алкогольної залежності тощо.

Викладачі, студенти, випускники університету є і мають бути найсвідомішими громадянами держави, патріотами ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харкова, України загалом!

8.4. Спортивні заходи в університеті

В основі Концепції виховної роботи в університеті, що реалізується з 2000 р., відначально полягало усвідомлення тієї величезної ролі, яку може відігравати у дозвіллі студентства спорт. Заняття спортом значною мірою вирішують проблему вільного часу молоді людини, надають їй позитивних навичок лідерства, сприяють оздоровленню та набуттю навичок ведення здорового способу життя. Спорт є несумісним із розповсюдженими у молодіжному середовищі поганими звичками, формами антисоціальної активності – тютюнопалінням, зловживанням спиртними напоями, наркоманією та ін.

Університет прагне до розширення переліку видів спорту, форм проведення змагань та заходів. Значна увага приділяється не тільки проведенню класичних змагань, турнірів, чемпіонатів, кубків, а й організації спортивних свят, туристичних походів, зльотів, велопробігів тощо. Викладачі та студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських та місцевих змаганнях із багатьох видів спорту.

Кардинальному поліпшенню ситуації з молодіжним спортом у ХНЕУ ім. С. Кузнеця сприяли впроваджені на початку 2000-х рр. рішення ректорату щодо зміни організації занять спортом та розвитку спортивної бази університету.

Зі створенням спортивного клубу "Економіст" та переходом на секційну форму організації занять за інтересами значно поліпшилася зацікавленість у секційних заняттях та зросла кількість самих спортивних секцій. Із 2013 р. в університеті почали культивувати популярні серед молоді види спорту: самбо, дзюдо, кендо, спортивна аеробіка і фітнес, карате, тхеквондо, настільний теніс.

На сьогодні в університеті діють спортивні секції із аеробіки, атлетизму, баскетболу, волейболу, гандболу, карате, настільного тенісу, пауерліфтингу, самбо та дзюдо, туризму, футболу, чирлідінгу, шашок, шахів, петанку, кендо. В університеті створені умови для занять спортом у спортивних залах, окремому двоповерховому фізкультурно-оздоровчому комплексі (ФОК) та у обладнаних залах семи студентських гуртожитків. В університеті почали систематично проводитися та стали традиційними низка масових спортивних заходів. Щорічно серед факультетів ХНЕУ ім. С. Кузнеця проводиться спартакіада з 19 видів спорту, Кубок Ректора з міні-футболу, особиста першість серед студентів із боротьби дзюдо, особиста першість університету з настільного тенісу серед студентів і викладачів. Створено дієву систему підтримки молодих спортсменів. Зацікавленість працівників і викладачів уже п'ятий рік поспіль викликають спортивні змагання з семи видів спорту, які щосеместрово проводять на базі ФОКу профспілка працівників разом із кафедрою фізичного виховання та спорту.

Традиційними стали туристичні переходи та водні тури команд студентів університету по річці Сіверський Донець.

Внаслідок вжитих заходів було досягнуто послідовного поживлення спортивного життя в університеті. Також почали систематично проводитися та стали традиційними низка масових спортивних заходів. Щорічно серед факультетів університету проводиться спартакіада з 10 видів спорту, Кубок Ректора з міні-футболу, особиста першість серед студентів ХНЕУ з боротьби дзюдо та особиста першість університету з настільного тенісу серед студентів і викладачів. Факультет, що зайняв перше місце на спартакіаді, отримує перехідний кубок, а друге та третє місця – почесні грамоти та медалі. Було запроваджено систему підтримки молодих спортсменів.

В університеті організовано та систематично проводяться такі основні спортивно-оздоровчі заходи:

- турніри із футзалу серед студентів, присвячені Дням фізичної культури і спорту, Всеукраїнському Олімпійському уроку та Олімпійському тижню;
- відкриття стаціонарних велосипедних паркувань на території університету та велопробіги до села Сковородинівка, Золочівського району Харківської області;

- турніри із настільного тенісу, присвячений Міжнародному дню студентського спорту в Україні;
- різні спортивні флешмоби;
- турніри з різних видів спорту серед першокурсників;
- спортивні свята "Тиждень спорту та здоров'я" з 10 – 12 видів спорту серед науково-педагогічного, адміністративно-управлінського, навчально-допоміжного та обслуговувального персоналу ХНЕУ ім. С. Кузнеця (щосеместрово);
- фестивалі з аеробіки "Краса та здоров'я";
- зимові спортивні свята "100 хвилин здоров'я" (лижні кроси, заїзди з санного спорту) серед науково-педагогічного, адміністративно-управлінського, навчально-допоміжного та обслуговувального персоналу ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
- традиційні турніри з волейболу "Весняний букет" серед жіночих команд;
- особисті чемпіонати університету з настільного тенісу, присвячені пам'яті Л. С. Лученко та ін.

Команда викладачів та студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця завжди є найчисельнішою у весняних Міжнародних Харківських марафонах.

Викладачі та студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця постійно виходять до півфіналів чемпіонатів України з боксу серед студентів.

Викладачі кафедри фізичного виховання та спорту на запрошення Федерацій різних видів спорту брали участь у різних містах України в суддівстві змагань (оргзаходів) із:

- волейболу серед чоловічих та жіночих команд;
- пляжного волейболу;
- сучасних танців;
- сучасного танцювального спорту;
- стріт-дисциплін;
- IDF ranking competition Кубок світу зі стріт-дисциплін, відкритого Кубка України із хаус, джаз-фанк, міжнародних змагань із сучасних танців;
- баскетболу;
- футзалу тощо.

8.5. Соціально-психологічна служба

В університеті продовжує свою роботу соціально-психологічна служба (СПС) університету, яку було створено в березні 2014 року. Основною метою діяльності служби є соціально-психологічне забезпечення, підвищення ефективності навчального, наукового процесу, особистісний розвиток, захист психічного здоров'я та соціального добробуту студентів, викладачів, наукових працівників. На базі СПС функціонують телефон, електронна пошта та "скринька довіри".

Робота СПС здійснюється за такими напрямками:

1. Соціально-психологічна діагностика.
2. Психологічне консультування.
3. Психологічна профілактика (попередження депресій, залежностей та стресів у процесі навчання).
4. Просвітницька робота серед студентства із соціально-психологічних проблем.

У 2014 – 2020 рр. для студентів та працівників університету проведено майже 300 індивідуальних психологічних консультацій. Про можливість отримання психологічної консультації студенти дізнаються з таких джерел: на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, з оголошень на інформаційних дошках, в деканатах, один від одного. Здебільшого студенти звертаються за допомогою з таких причин: низька стресостійкість та проблеми з адаптацією, депресії та суїцидальні думки, відсутність мотивації до навчання, труднощі із самовизначенням у житті, проблеми у відносинах із коханою людиною, труднощі у взаємовідносинах із батьками, самотність тощо. Найчастіше їм просто треба "виговоритися", оскільки з'являється ряд питань, які не поставиш батькам та друзям. У багатьох виникають нові життєві ситуації, у вирішенні яких у них ще немає досвіду реагування, і їм потрібна людина, яка вкаже напрям та навчить, як поводитися в непростих ситуаціях.

Соціально-психологічна служба ХНЕУ ім. С. Кузнеця планує активізувати роботу щодо проведення спеціальних тренінгів для студентів, які проживали в зоні АТО/ООС та поновили навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Прийом та супровід осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення в ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Під супроводом розуміють не будь-яку форму допомоги, а підтримку, в основі якої – збереження максимуму свободи і відповідальності суб'єкта розвитку за вибір варіанта розв'язання актуальної проблеми.

Діяльність супроводу спрямована на забезпечення двох відповідних процесів:

1. Індивідуальний супровід людей з особливими потребами в освітніх закладах.

2. Системний супровід, спрямований на профілактику або корекцію проблеми, характерної не для однієї людини, а для системи загалом.

Індивідуальний супровід в освітньому закладі передбачає створення умов для виявлення потенційної та реальної "групи ризику", а також гарантовану допомогу тим, хто її потребує.

Системний супровід і соціально-педагогічне супроводжувальне проектування здійснюються за кількома напрямками:

- участь у розробленні та реалізації програм розвитку освітніх систем зі створенням більш сприятливих умов для розвитку особистості;
- проектування нових типів освітніх закладів (притулки, соціальні готелі, школа індивідуального навчання тощо), якщо такі потрібні;
- створення профілактично-корекційних програм, спрямованих на подолання проблем, що характерні для багатьох людей з особливими потребами.

Індивідуальний супровід людини з особливими потребами в освітньому середовищі спрямований на всебічний розвиток її задатків і здібностей. Ефективність навчального процесу залежить від рівня знань викладачем своїх вихованців, уміння здійснювати диференційований підхід до них.

Це завдання дає змогу здійснити повну діагностику, яка уможливорює отримання даних про характер і динаміку розвитку, про особистість людини з її вадами, про стан її здоров'я та соціальне благополуччя.

У ХНЕУ ім. С. Кузнеця створено найбільш сприятливі умови для життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення, надається соціальний захист студентам з особливими потребами, враховано і витримано умови для проживання у студентських гуртожитках, а саме:

1. Усі навчальні корпуси обладнано засобами безбар'єрного доступу: встановлено пандуси, налагоджена безперебійна робота ліфтів, розміщені інформаційні вказівники.

2. У кожному навчальному корпусі на вахті можна дізнатися про контактний телефон чергової особи для супроводу осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення в університет.

3. Майже всі студенти з обмеженими фізичними можливостями мешкають у гуртожитку № 5 "П'ятірочка", який розташований на відстані 20 – 25 м від навчальних корпусів університету.

4. Чергова особа визначає мету перебування в університеті осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення.

5. Чергова особа для супроводу допомагає особі з обмеженими фізичними можливостями вирішити питання, з якими особа звернулася до університету.

6. Після завершення відвідування чергова особа університету допомагає особам з обмеженими фізичними можливостями та маломобільним групам населення дістатися виходу з навчальних корпусів та впевнитися, що відвідувачам надано транспортні засоби.

8.6. Студентська профспілкова організація

В університеті широкого розвитку зазнала справа організації якісного та активного відпочинку для студентів, якою опікується **студентська профспілка** ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Щомісячно студенти мають вибір пропозицій щодо туристичних подорожей країною та яскравих програм відпочинку за доступними цінами. Уведено в дію програми оздоровлення й активного відпочинку викладачів і студентів.

Студентська профспілкова організація ХНЕУ ім. С. Кузнеця має унікальну, складну і прекрасну історію свого створення, становлення, розвитку. Робота її активістів тримається на дружбі, відкритості, чесності, доброзичливості, підтримці. Сьогодні головне завдання профспілкової організації полягає в здійсненні захисту прав та інтересів членів профспілки, створенні безпечних і здорових умов праці, навчання та відпочинку. У її складі діють постійні громадські комісії – організаційно-масова, спортивно-оздоровча, культурно-масова, житлово-побутова, ревізійна, по трудових спорах та з охорони праці. Найбільш важливим правом, яке надає можливість представляти та захищати всіх членів профспілкової організації, є право профспілок укладати колективний договір, який слугує основою регулювання соціально-трудових відносин в університеті та сприяє створенню належних умов праці й відпочинку, доплат, соціальних пільг та гарантій, передбачених законодавством. Студентська профспілкова організація надає студентам широкі можливості для відпочинку, виступає організатором екскурсійних програм, туристичних подорожей, сприяє їх залученню до волонтерської соціальної діяльності, проводить постійну роботу по забезпеченню студентства пільговим проїздом у міському транспорті.

9. Фінансово-господарська діяльність

(на виконання пп. 10.13, 10.16, 10.17, 10.19 – 10.23, 10.25, 10.29)

9.1. Фінансовий стан університету

Фінансовий стан університету, незважаючи на економічну кризу та складну демографічну ситуацію, не погіршився. Університет виконує всі свої зобов'язання та продовжує розвиватися. Про це свідчать графіки зміни загального та спеціального фондів (рис. 9.1 і 9.2).

Аналіз кошторису за загальним фондом звітного періоду показує, що на 90 – 97 % його використовують на заробітну плату та соціальні трансферти.

Із 2016 р. колектив університету забезпечує зростання спеціального фонду. Ця тенденція свідчить про зміцнення авторитету університету і покращення його іміджу на ринку освітянських послуг. Важливо зазначити, що це відбувається на фоні значного впливу молоді на навчання за кордон.

Традиційно на соціальні трансферти в загальному фонді відведено 90 %, тоді як у спеціальному – 63 %. Таким чином, тягар поточних видатків та видатків на розвиток припадає на спеціальний фонд.

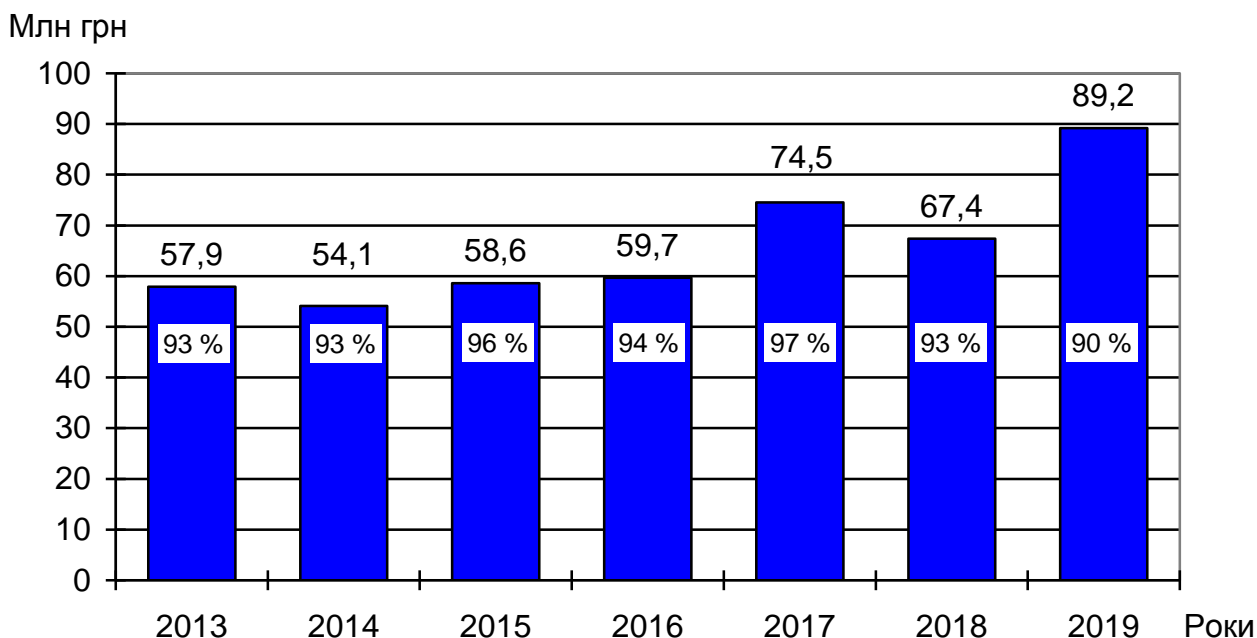

Рис. 9.1. Динаміка зростання загального фонду з відсотками витрат на заробітну плату та соціальні трансферти: стипендії, кошти на фінансування дітей-сиріт, % від загального фонду

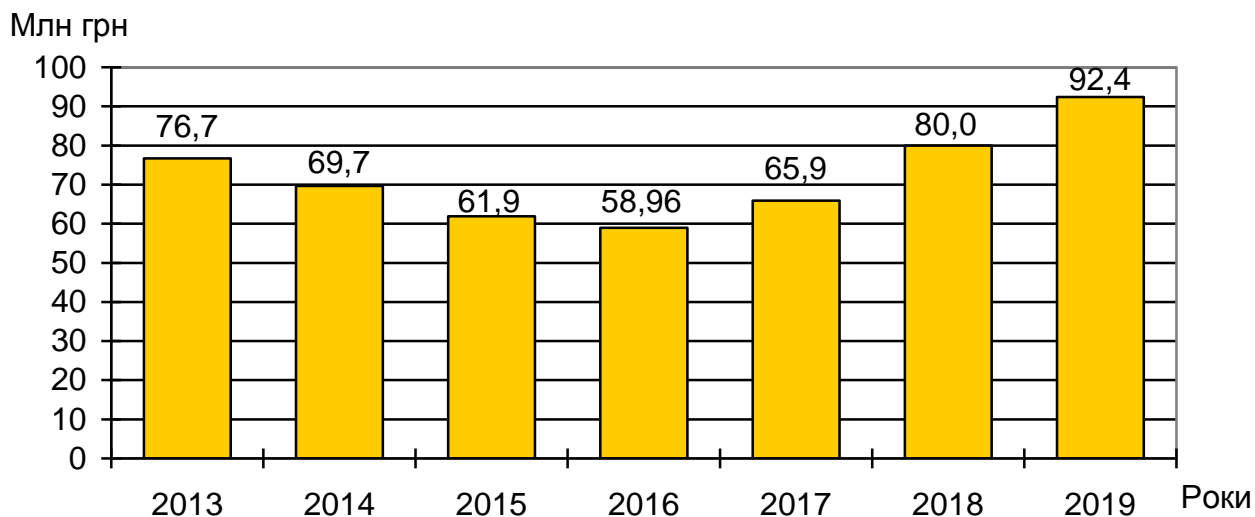

Рис. 9.2. Динаміка зміни спецфонду, млн грн

За звітний період відбулося зростання фонду заробітної плати як за спеціальним, так і за загальним фондами (рис. 9.3).

За сім років, з 2013 р. фонд оплати праці без нарахувань збільшився майже в 2 рази з 53,5 млн грн у 2013 р. до 101,8 млн грн в 2019 р., з яких 52,8 млн грн – за загальним фондом, 49,0 млн грн – за спеціальним фондом (за 8 місяців 2020 р. фонд оплати праці за загальним фондом склав 37,5 млн грн, за спеціальним фондом – 38,1 млн грн і свідчить про продовження тенденції до зростання).

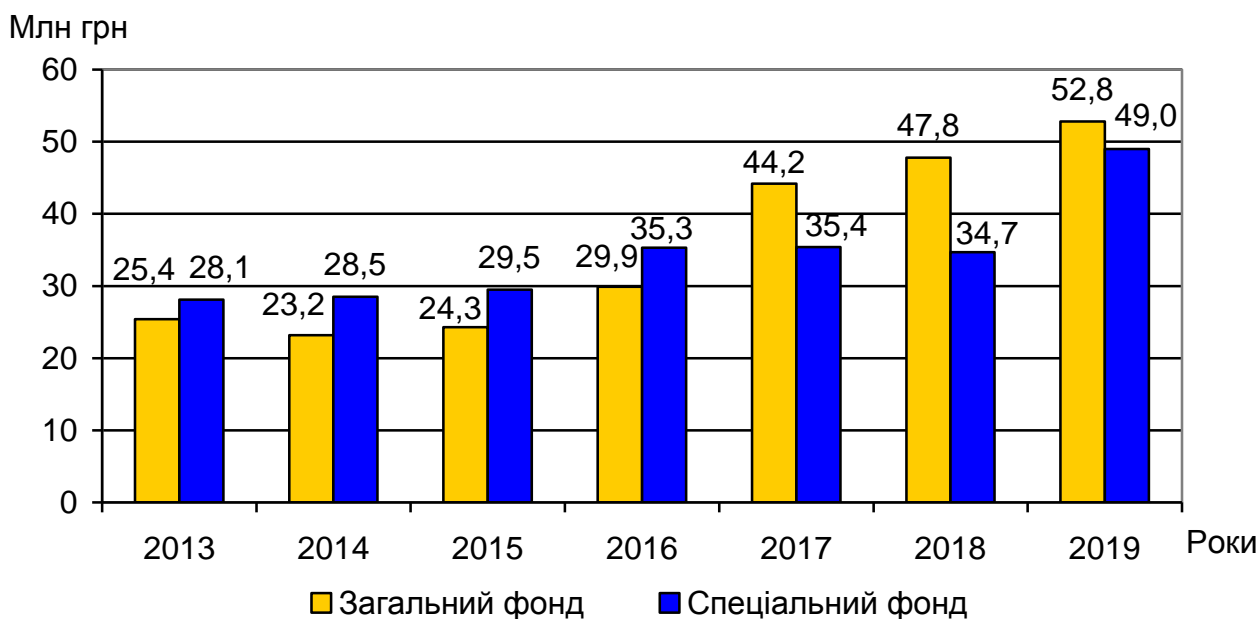

Рис. 9.3. Динаміка фонду заробітної плати за загальним та спеціальним фондами, млн грн

Значну частку в консолідованому фонді оплати праці, понад 35 %, становлять доплати, зокрема доплата до рівня мінімальної заробітної плати, надбавки, матеріальна допомога, премії, індексація, доплати за вчені звання та наукові ступені, надбавку за вислугу років та інші доплати, які встановлені законодавством (табл. 9.1).

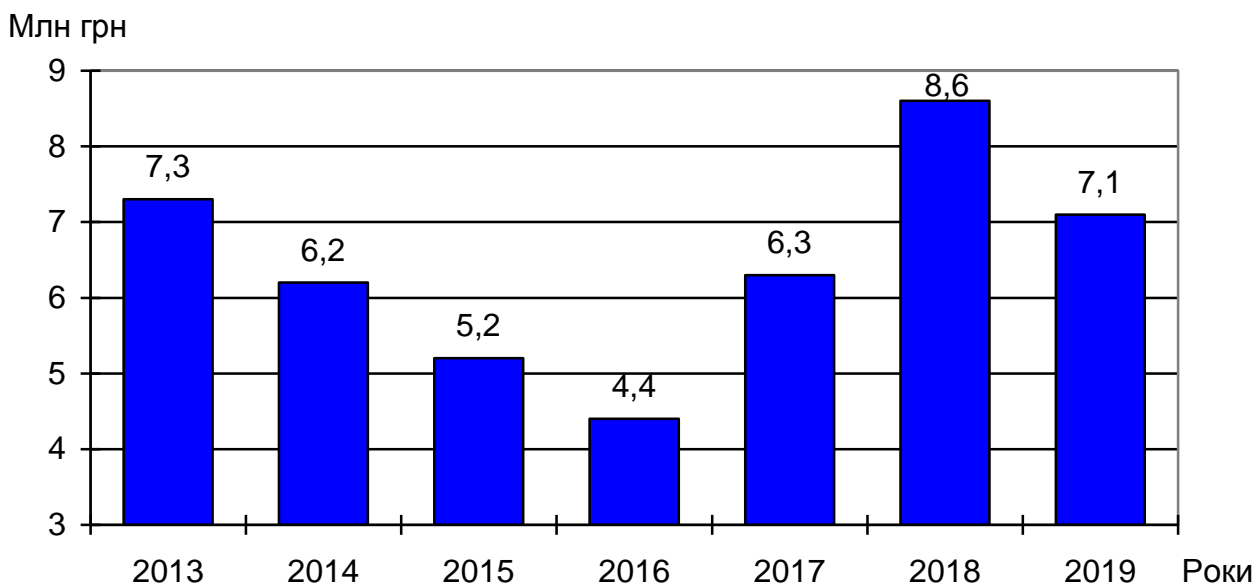
Таблиця 9.1

**Динаміка витрат на доплати працівникам
за 2013 – 2019 рр., млн грн**

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Законодавчо визначені доплати	8,2	9,1	12,1	14,6	21,1	20,3	30,8
Мотиваційні доплати	7,3	6,2	5,2	4,4	6,3	8,6	7,1
Усього витрати на доплати	15,5	15,3	17,3	19,0	27,4	28,9	37,9

Розмір доплат за цей період значно збільшився і досяг 37,9 млн грн. Однак, суттєво змінилася і структура цих доплат. Так 2013 р. мотиваційні доплати склали 47,1 % у структурі витрат на доплати, а законодавчо визначені доплати – 52,9 %, тоді як 2019 р. частка мотиваційних доплат склала лише 18,7 % проти 81,3 % законодавчо визначених доплат. Таким чином, втрачається мотиваційний сенс доплат, оскільки доплати нараховуються незалежно від якості роботи працівника.

Однак керівництво університету намагається, за можливістю, фінансово мотивувати найбільш креативних працівників університету (рис. 9.4).

Рис. 9.4. Динаміка обсягів мотиваційних доплат до заробітної плати (надбавок, премій, тощо), млн грн без нарахувань

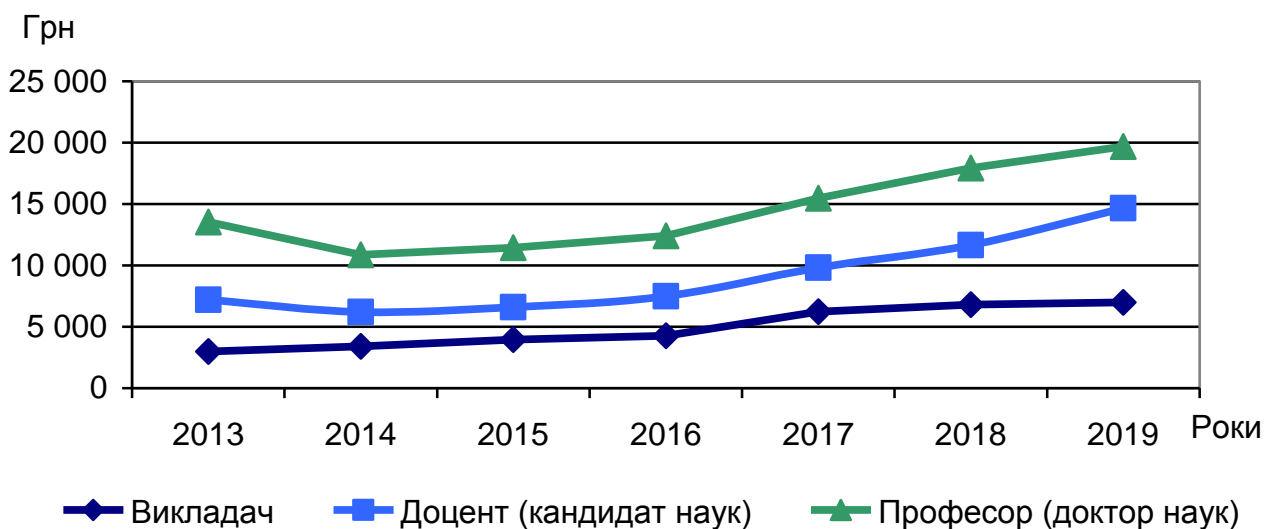
Середня заробітна плата професорсько-викладацького складу станом на 01.01.2020 р. була такою:

у професора (доктора наук) – 19 681 грн;

у доцента (кандидата наук) – 14 670 грн;

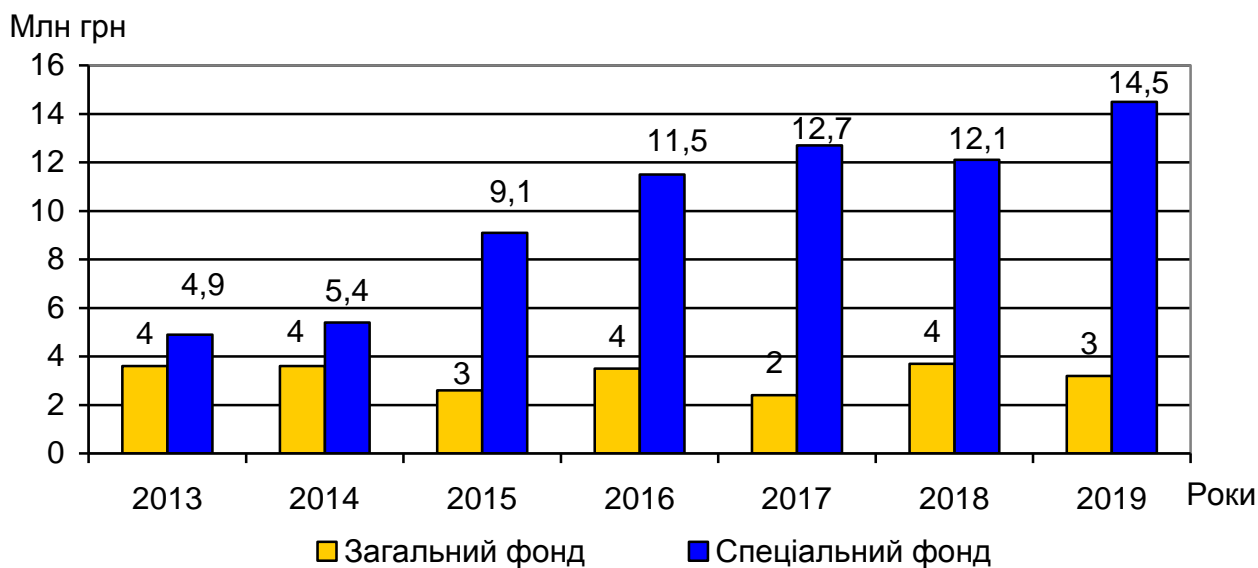
у викладача – 6 990 грн.

Динаміку зростання середньої заробітної плати професорсько-викладацького складу наведено на рис. 9.5.

Рис. 9.5. Динаміка середньої заробітної плати професорсько-викладацького складу

Інша вагома складова видатків – це комунальні послуги (рис. 9.6).

Рис. 9.6. Фактичні видатки на комунальні послуги за спеціальним та загальним фондами

Зростання тарифів призвело до збільшення видатків університету на комунальні послуги, порівняно із 2013 р., більш ніж у 2 рази, зростання до 208 % (2013 р. – 8,5 млн грн; 2019 р. – 17,7 млн грн). Важливо зауважити, що фінансування видатків на оплату комунальних послуг за загальним фондом майже не змінилося, навіть відбулося зменшення з 3,6 млн грн до 3,2 млн грн, у той же час, видатки за спеціальним фондом зросли майже в три рази з 4,9 млн грн у 2013 р. до 14,5 млн грн у 2019 р., тобто комунальні послуги університет сплачує, головним чином, зі спеціального фонду.

Крім того, поточні витрати університету (як поточний ремонт, комунальні послуги, відрядження, зв'язок, обслуговування комп'ютерних мереж, реклама, предмети, матеріали, обладнання, продукти харчування для студентської їдальні тощо) практично повністю здійснюються за рахунок спеціального фонду, і за 2019 р. становили 29,3 млн грн, із них 25,9 млн грн за рахунок спеціального фонду (рис. 9.7) та 3,4 млн грн – загальний фонд.

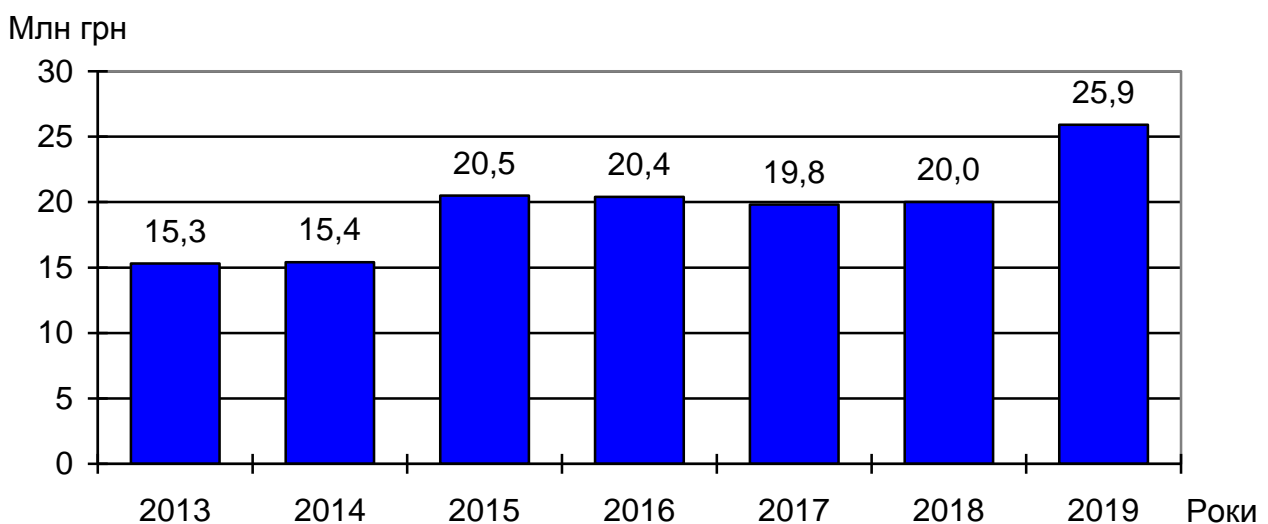
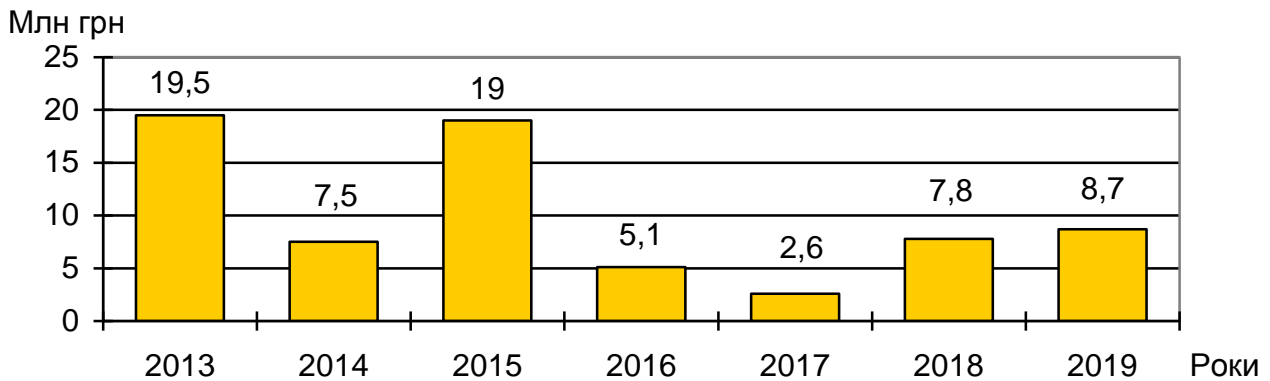

Рис. 9.7. Поточні витрати зі спеціального фонду, млн грн

Розвиток університету був би неможливим без спеціального фонду. Аналіз даних показує, що за минуле десятиліття всі капітальні витрати здійснюються за рахунок спеціального фонду. Динаміку змін витрат на розвиток (капітальний ремонт навчальних корпусів, гуртожитків, придбання обладнання, програмного забезпечення, предметів довгострокового користування тощо) подано на рис. 9.8.

У 2019 р. вперше за останні роки на капітальний ремонт навчальних корпусів із загального фонду було надано 3,0 млн грн, що разом із коштами зі спеціального фонду на капітальний ремонт навчальних корпусів було витрачено 5 млн грн.

Рис. 9.8. Витрати на розвиток зі спеціального фонду

Забезпечення студентам належних умов не тільки навчання, а й проживання у гуртожитках університету є одним із фінансових обов'язків університету. Так за останні сім років університетом на утримання гуртожитків було витрачено понад 100 млн грн.

Упродовж звітної періоду порушень фінансової дисципліни в університеті не зафіксовано. Затримок із виплатою заробітної плати та стипендій не було. Студентам, аспірантам та докторантам університету систематично виплачують академічні стипендії.

Реалізовується план рекламних заходів, спрямованих на покращення іміджу університету. Відповідні витрати здійснюються за рахунок спеціального фонду.

Фінансовий план за загальним та спеціальним фондами кожного року в звітному періоді виконується в повному обсязі.

9.2. Поліпшення матеріальної бази університету (за 2013 – 2019 рр.)

Створення сучасних умов для забезпечення якісного навчального процесу, розширення аудиторного фонду, створення сучасних лабораторій, які відповідають запитам ринку праці, в тому числі віртуальний банк, віртуальна бухгалтерія, оснащення актуальним програмним забезпеченням завжди залишається одним із пріоритетних завдань розвитку університету. Поряд із цим, адміністрація університету вважає невід'ємною складовою навчально-виховного процесу формування у молоді естетичного смаку, культури, формування світогляду. З огляду на це, в університеті ведеться систематична робота з естетичного оздоблення приміщень університету та гуртожитків.

Протягом усього звітної періоду проводилася велика робота з покращення матеріально-технічної бази університету ремонту та обладнання аудиторій університету, з капітального ремонту навчальних корпусів і гуртожитків.

Динамічний розвиток ХНЕУ ім. С. Кузнеця також відображається на зміцненні матеріально-технічної бази університету. За звітний період було закінчено будівництво та введено в експлуатацію сучасний 7-поверховий навчальний корпус. Будівля побудована з використанням енергоощадних технологій, оснащена системою кондиціонування, відеоспостереженням (рис. 9.9).

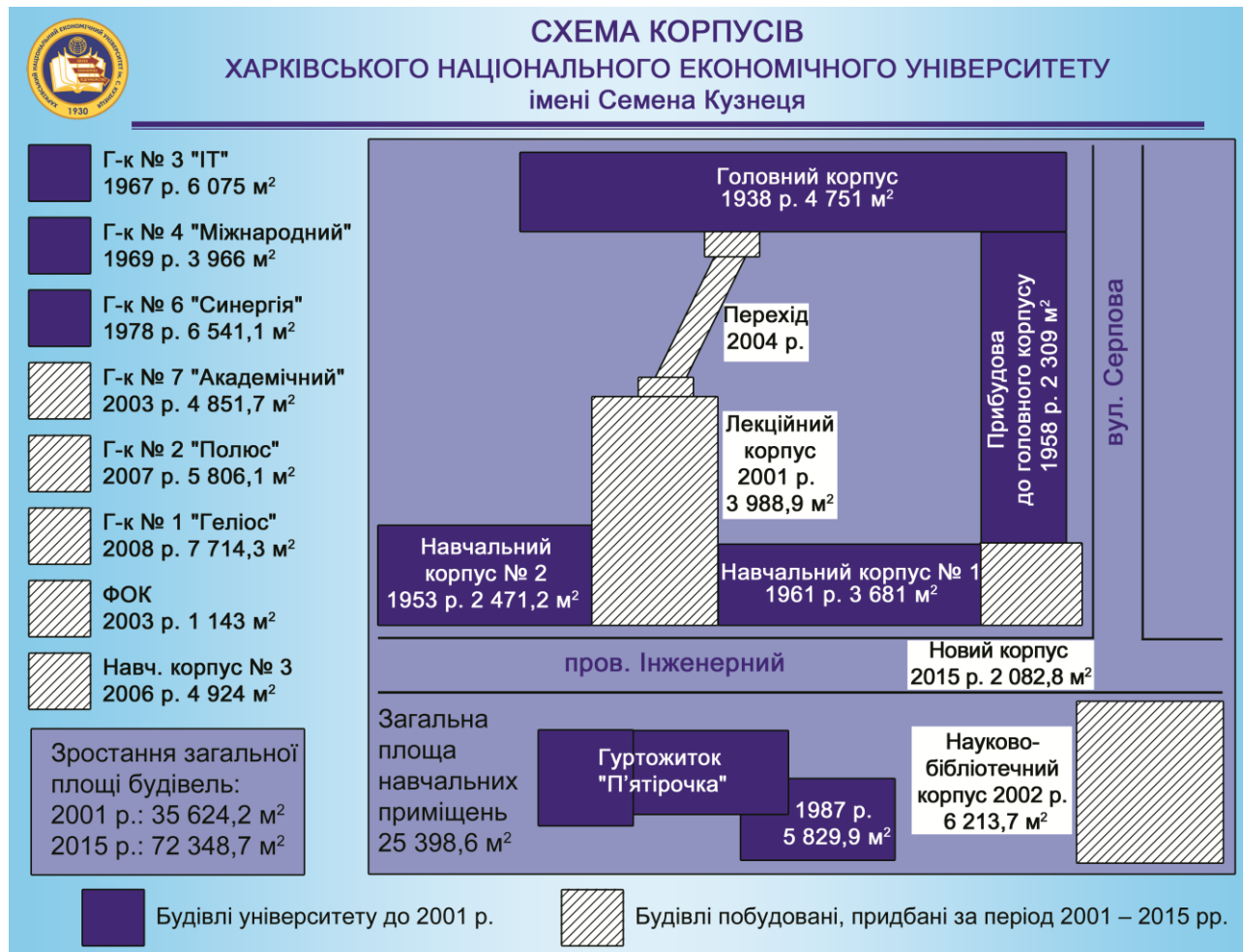

Рис. 9.9. Схема корпусів університету

Динаміку зростання площі університету за роками наведено на рис. 9.10.

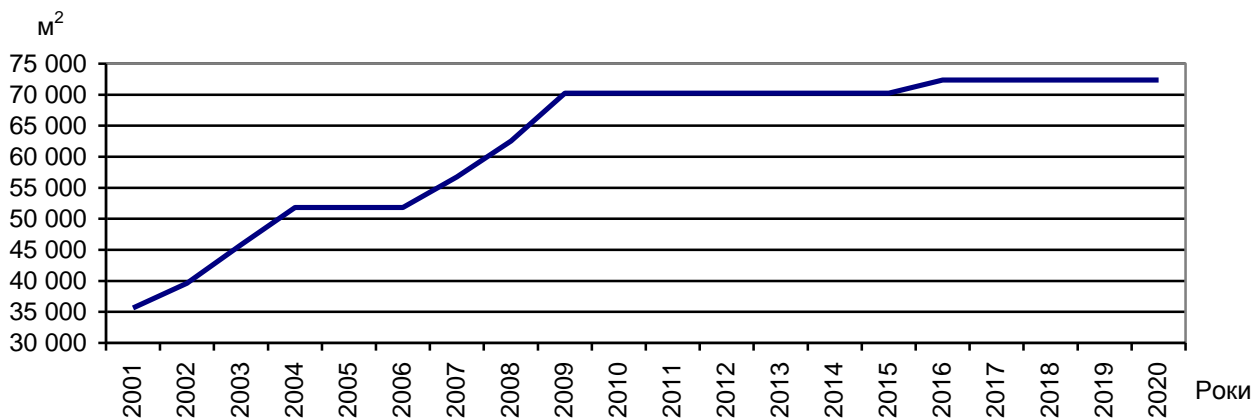

Рис. 9.10. Динаміка зростання площі університету

В університеті щорічно проводяться заходи щодо енергозбереження як навчальних корпусів, так і гуртожитків. Поступово проводилася заміна вікон, ремонт систем тепlopостачання. 2015 р. проведено роботи з ремонту покрівлі головного корпусу, утеплення та оздоблення фасаду.

Динаміку витрат на проведення капітального ремонту, поточного ремонту навчальних корпусів та студентських гуртожитків подано в табл. 9.2

Таблиця 9.2

Динаміка витрат, тис. грн

Витрати	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Будівництво 7-поверхового навчального корпусу	6 949,3	3 471,9	6 051,7	–	–	–	–
Капітальний ремонт навчальних корпусів та аудиторій:	3 294,5	1 083,3	2 735,2	3 174,1	896,6	3 484,2	4 963,2
у тому числі на заходи з енергозбереження	–	145,9	1 890,5	2 413,8	95,6	68,2	89,3
Капітальний ремонт гуртожитків	462,3	95,8	5 882,3	806,2	681,9	2 490,4	1 838,7
Поточний ремонт навчальних корпусів та аудиторій	–	145,2	198,9	453,2	268,5	909,9	2 164,8
Поточний ремонт гуртожитків	–	429,1	337,2	131,1	137,5	384,3	222,6
Витрати на заходи з протипожежної безпеки	–	376,1	72,8	16,1	16,1	192,3	433,0

Адміністрація університету приділяє значну увагу створенню комфортних умов навчання студентів. Поряд із цим, постійно здійснюються витрати на покращення побутових умов проживання студентів. Проводяться ремонтні роботи приміщень загального користування, ремонт душових приміщень, сучасні ремонти кімнат.

**Хол гуртожитку
ХНЕУ ім. С. Кузнеця 2017 р.**

**Кімната гуртожитку
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
(на два ліжко-місця) 2019 р.**

**Пральня кімната гуртожитку № 6
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2020 р.**

**Кімната гуртожитку
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
(на три ліжко-місця) 2019 р.**

На належному рівні підтримується система протипожежної безпеки університету, так 2017 р. було повністю обладнані автоматичною системою сигналізації пожежогасіння та оповіщення про пожежу такі навчальні корпуси: лекційний корпус, 7-поверховий навчальний корпус, навчально-бібліотечний корпус та гуртожиток № 7. Частково обладнані автоматичною системою сигналізації пожежогасіння та оповіщення про пожежу головний навчальний корпус.

Усі гуртожитки та навчальні приміщення забезпечені вогнегасниками відповідно до нормативів.

Проводяться роботи з благоустрою території, прилеглої до корпусів університету та гуртожитків, обладнання пішохідних доріжок та облаштування місць для паркування велосипедів біля навчально-бібліотечного корпусу.

Із метою створення безпечних умов, університетом було придбано та встановлено відеоспостереження, обладнана та почала функціонувати пропускна система.

В університеті продовжують покращувати матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, оновлювати навчальні лабораторії, створювати центри. Так, для забезпечення навчального процесу було створено 4 нові навчальні лабораторії на 105 робочих місць у складі інформаційно-обчислювального центру. Всього за цей час придбано та отримано за рахунок грантових коштів 310 комп'ютерів (табл. 9.3).

14 навчальних аудиторій було обладнано мультимедійною технікою (телевізорами, проєкторами). Для можливості використання сучасних ноутбуків у навчальних аудиторіях із мультимедійними проєкторами придбано конвертери HDMI (табл. 9.4).

Динаміку зростання сучасного мультимедійного обладнання, яке дозволяє проводити навчальний процес на якісно новому рівні, із застосуванням інноваційних технологій навчання наведено в табл. 9.5.

Таблиця 9.3

**Кількість придбаних комп'ютерів
за рахунок грантових коштів**

Рік	Кількість
2013	89
2014	–
2015	20
2016	35
2017	13
2018	67
2019	76
2020	10

Таблиця 9.4

Проектори, лед-панелі, інтерактивні дошки

Тип обладнання	Кількість
Проектори	
Стаціонарні проектори в аудиторіях	31
Проектори на кафедрах та у підрозділах	47
Видаються для проведення занять і конференцій	11
Усього проекторів	89
Телевізори та інтерактивні дошки	
Телевізори в аудиторіях	8
Інтерактивні дошки	3
Загальна кількість пристроїв	100
Аудиторії, обладнані акустичною технікою (мікрофони, стаціонарна акустика)	12

Таблиця 9.5

**Динаміка загальної кількості мультимедійних пристроїв
(проектори, лед-панелі, інтерактивні дошки)**

Рік	Кількість
2013	63
2014	64
2015	67
2016	68
2017	70
2018	80
2019	87
2020	100

Поряд із цим, в університеті активно проводиться обладнання сучасних лабораторій для навчального процесу за відповідними спеціальностями. Для забезпечення навчального процесу за спеціальністю "Журналістика" придбано професійну дзеркальну цифрову фотокамеру з об'єктивом, штатив, мікрофони. Чотири лабораторії інформаційно-обчислювального центру за рахунок коштів, які було отримано за грантами, оснащено сучасними комп'ютерами. Також за рахунок грантових коштів придбано сучасне аудіовізуальне обладнання для проведення заходів у режимі онлайн та прямих трансляцій.

В аудиторії А3 7-поверхового корпусу встановлено аудіоконференцсистему.

7-поверховий навчальний корпус оздоблено потужними Wi-Fi точками доступу, а також у холі встановлено 4К-телевізор із великою діагоналлю.

Університет підключився до наукової роумінгової Wi-Fi мережі EDUROAM, створеної для міжнародної науково-освітньої спільноти та доступної в навчальних та наукових закладах 101 країни світу. Наразі доступ до мережі EDUROAM у ХНЕУ ім. С. Кузнеця наявний у 7-поверховому корпусі, 7-му поверсі НБК, навчальній лабораторії FabLab та на 3-му поверсі другого навчального корпусу.

Для забезпечення роботи приймальної комісії придбано нові багатофункціональні пристрої.

Суттєво розширено систему відеоспостереження: сучасними камерами обладнано всі поверхи головного корпусу, гуртожиток № 3 "ІТ", чотири нові лабораторії інформаційно-обчислювального центру у 2-му навчальному корпусі.

Для покращення функціонування комп'ютерної мережі університету налаштовано та встановлено новий мережевий маршрутизатор. Усі комп'ютери в мережі університету підключені до мережі "Інтернет".

**Хол нового лекційного корпусу ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018 р.**

Для забезпечення роботи мережі інформаційно-обчислювального центру придбано нові комутатори. Придбано 3 сучасних сервери та мережеве обладнання (комутатори мережі, 3 мережевих дискових масиви).

Продовжено роботу з удосконалення корпоративної інформаційної системи університету. Систему доповнено такими функціями: звіт поточної успішності та відвідування занять студентами; оцінювання науково-педагогічної діяльності викладачів; складання розкладу іспитів екзаменаційної сесії; відображення результатів іспитів в електронному журналі викладача з формуванням підсумкових балів; формування звітів із гендерних показників серед співробітників та студентів. У тестовому режимі здійснюють перевірку доступу до електронного журналу викладача з мережі "Інтернет".

9.3. Цивільний захист, заходи з охорони праці

Підготовка з питань цивільного захисту в ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснюється відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403–VI, постанов КМУ з питань цивільного захисту, які прийняті відповідно до Кодексу цивільного захисту України, інших нормативно-правових документів, які діють у сфері цивільного захисту.

Щорічно в повному обсязі виконано всі заплановані заходи, виконано плани роботи постійної комісії з питань надзвичайних ситуацій і комісії з питань евакуації. В університеті створена сучасна навчально-матеріальна база з питань цивільного захисту і безпеки життєдіяльності. В наявності спеціалізований клас ЦЗ та БЖД, який використовується для проведення планових занять за тематикою цивільного захисту з працівниками університету. Планові заняття у групах підготовки з усіма категоріями працівників проведено в повному обсязі. Всі навчальні корпуси і гуртожитки університету обладнані сучасними інформаційно-довідковими куточками із питань цивільного захисту і пожежної безпеки. Створено умови для належного зберігання засобів цивільного захисту. Підвальні приміщення університету пристосовані до укриття і можуть бути використані як засоби колективного захисту. У повному обсязі виконані вимоги керівних документів стосовно організації в університеті радіаційного та хімічного спостереження.

Відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України в університеті щорічно у жовтні проводяться спеціальні об'єктові тренування за темою: "Дії органів управління, сил цивільного захисту і структурних підрозділів

університету в умовах загрози виникнення або власне виникнення терористичного акту в пункті постійної дислокації університету". У тренуванні беруть участь органи управління, служби і формування цивільного захисту, кафедра природоохоронних технологій, екології та безпеки життєдіяльності, кафедра фізичного виховання та спорту, факультети університету. Під час тренування з особовим складом групи охорони громадського порядку практично відпрацьовуються заходи щодо охорони громадського порядку, несення патрульно-постової служби і регулювання дорожнього руху на маршрутах евакуації, проведені навчально-методичні заходи з посадовими особами комісії з питань евакуації за темою: "Організація і проведення заходів з евакуації працівників і студентів в умовах загрози виникнення або власне виникнення терористичного акту у пункті постійної дислокації університету", протипожежне тренування з елементами евакуації тощо. Згідно зі схемою тренування тренується проведення термінової евакуації працівників і студентів із навчальних корпусів за 4 маршрутами у кількості 600 – 1 000 осіб.

Проводяться тренування з оповіщення та збирання формувань цивільного захисту і протипожежне тренування з навчальною тривоною й елементами евакуації, перевіркою системи оповіщення та зв'язку тощо.

Проведено в повному обсязі уточнення штатно-посадової структури і персонального складу органів управління та сил цивільного захисту. Оновлено й видано збірники нормативно-оперативних та аварійно-рятувальних документів, план евакуації університету, відповідно до змін у законодавстві. Згідно з затвердженим розкладом занять за тематикою охорони праці з працівниками університету проводяться заняття, під час яких вивчено теми щодо дій структурних підрозділів і особистої поведінки працівників в умовах надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціального і воєнного характеру. Доводять до працівників та студентів інструкції щодо дій у разі загрози виникнення та власне виникнення надзвичайних ситуацій, швидкої евакуації працівників, студентів і матеріальних цінностей, дій в умовах виникнення пожежі.

Із метою поповнення резерву засобів цивільного захисту придбані сучасні фільтрувальні цивільні протигази, аптечки медичні універсальні, вогнегасники вуглекислотні, комплекти захисного одягу.

Важливість реалізації заходів з охорони праці важко переоцінити. Щорічно на конференціях трудового колективу, Вчених рад, розширених засіданнях ректоратів, комісій з охорони праці, засідань членів профспілкових

комітетів доповідаються питання виконання завдань із покращення умов та охорони праці, виконання постанов ХОДА та Харківської обласної організації профспілки працівників освіти і науки України.

З огляду на життєву необхідність питань охорони праці щороку оновлюються Розпорядження по Університету, в яких затверджуються Плани заходів із підготовки та проведення Днів охорони праці в ХНЕУ ім. С. Кузнеця під девізом "Безпечне та здорове майбутнє праці", заходів безпекової роботи. З метою мобілізації всіх підрозділів університету на попередження травматизму та поліпшення умов безпеки праці щорічно видаються Накази ХНЕУ ім. С. Кузнеця "Про проведення оглядів-конкурсів "Кращий підрозділ стану умов і охорони праці в ХНЕУ ім. С. Кузнеця". Основна мета цих заходів полягає в приверненні уваги членів трудового колективу, керівництва Університету до питань охорони праці, до проблеми збереження здоров'я працівників, популяризації безпечних та нешкідливих умов праці. У травні члени комісії підводять підсумки оглядів-конкурсів та складають Акти, в яких встановлюють факт того, що стан умов і охорони праці в структурних підрозділах задовільний, положення, інструкції та інші акти з охорони праці, що діють у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, виконуються. Результати проведення оглядів-конкурсів "Кращий підрозділ стану умов і охорони праці в ХНЕУ ім. С. Кузнеця", підсумки реалізації заходів, присвячених Дням охорони праці доповідаються на засіданнях КТК університету та висвітлюються в соцмережах, на сайті з обов'язковим виконанням недоопрацювань, зауважень тощо.

Постійно проводиться оновлення куточків, стендів із питань охорони праці у навчальних корпусах та гуртожитках, спортивно-оздоровчі заходи до Дня охорони праці, відкриті уроки "28 квітня – Всесвітній день охорони праці" тощо.

Питання попередження травматизму, поліпшення умов безпеки праці, збереження життя учасників освітнього процесу в навчальних корпусах та гуртожитках завжди є пріоритетними для ректора, членів ректорату, деканатів, служб університету.

10. Позичіонування університету в світових та національних рейтингах

Зовнішнє рейтингове оцінювання

Однією з форм підтвердження якості освітньої діяльності та якості вищої освіти є зовнішнє рейтингове оцінювання закладів вищої освіти.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця бере участь у світових рейтингах, зокрема:

- Світовий рейтинг університетів (QS World University Rankings) (з 2014 р.);
- Регіональний рейтинг найкращих університетів країн Європи, що розвиваються, та Центральної Азії (QS EECA University Rankings) (з 2018 р.);
- Міжнародний рейтинг університетів U-Multirank (з 2014 р.);
- Рейтинг університетів за рівнем їхньої присутності в мережі (Ranking Web Of Universities) (з 2014 р.);
- Рейтинг університетів за популярністю в мережі "Інтернет" (uniRank University Ranking) (з 2017 р.);
- Рейтинг університетів за популярністю в мережі "Інтернет" (у соціальних мережах) (Universities on Social Media) (Instagram, Facebook, Twitter, YouTube) (з 2018 р.).

Найкращі позиції ХНЕУ ім. С. Кузнеця у світових рейтингах

ХНЕУ ім. С. Кузнеця в QS Emerging Europe and Central Asia (EECA) University Rankings 2018

191 + місце, зокрема:

- "Питома вага іноземних студентів" – 28-ме місце;
- "Професорсько-викладацький склад із науковим ступенем" – 72-ге місце;
- "Академічна репутація" – 151-ше + місце;
- "Репутація серед роботодавців" – 151-ше + місце;

- "Питома вага іноземних викладачів" – 190-те місце.
- "Кількість публікацій в НМБД Scopus в розрахунку на 1 НПП" – 201 +;
- "Кількість цитувань публікацій дослідниками з інших установ" – 201 +;
- "Ступінь присутності Університету в інформаційному просторі за даними рейтингу Webometrics) – 201 +;

До **QS Emerging Europe and Central Asia (EECA) University Rankings 2018** увійшли понад **250** кращих університетів з країн Європи та Центральної Азії, що розвиваються (Арменія, Азербайджан, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Болгарія, Хорватія, Чеська республіка, Естонія, Угорщина, Казахстан, Киргизстан, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Росія, Сербія, Словаччина, Словенія, Туреччина, **Україна**). Усього брали участь у рейтингу 2 938 університетів регіону (<https://www.topuniversities.com/university-rankings/eeca-rankings/2018>; про ХНЕУ ім. С. Кузнеця у **QS EECA University Rankings 2018**: <https://www.topuniversities.com/universities/simon-kuznets-kharkiv-national-university-economics#372363>).

У 2019 – 2020 рр. ХНЕУ ім. С. Кузнеця увійшов у **ТОП-25 кращих університетів світу за версією світового рейтингу U-Multirank за індикатором "Зв'язок із професійним середовищем"** (Contact to work environment).

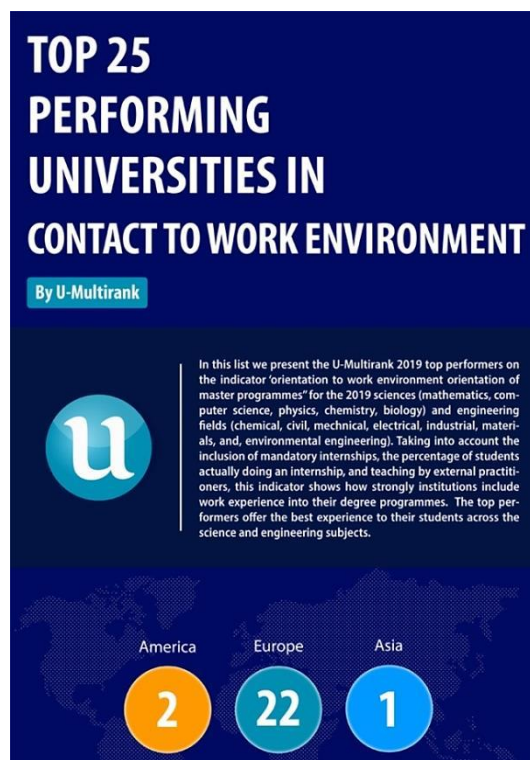
Міжнародний рейтинг U-Multirank щорічно представляє 25 кращих університетів з усього світу (global Top 25 performers) з найвищими оцінками за 10 ключовими індикаторами результативності. За індикатором "Зв'язок із професійним середовищем" (Contact to work environment) оцінюється орієнтованість магістерських програм ЗВО на отримання досвіду роботи під час навчання (зокрема, відсоток студентів, які фактично проходять практики/стажування; обов'язкові практики/стажування, викладання запрошеними фахівцями-практиками).

Високий рейтинг у сфері взаємодії з роботодавцями – це спільний результат роботи команди університету та партнерів бізнес-середовища з якісної сучасної практико-орієнтованої підготовки студентів.

ТОП-25 2019

ТОП-25 2020

Посилання на інформацію:

Top-25 Performing Universities: <https://www.umultirank.org/university-rankings/top-performing-universities /2019;>

Top-25 Performing Universities in "Contact to Work Environment" (Subject rankings): <https://www.umultirank.org/export/sites/default/press-media/infographics /2019/Top-25-Performers/screen/contact-to-work-environment.jpg;>

badge: <https://www.umultirank.org/export/sites/default/press-media/media-center/universities/2019/top-performers/Contact-to-Work-Environment.png;>

U-MULTIRANK 2019 Ukrainian Universities in Global Comparison: <https://www.umultirank.org/export/sites/default/press-media/documents/UMR-Proposal/Country-Reports-2019/UA-Country-report-2019.pdf;> [https://www.umultirank.org/export/sites/default/press-media/documents/Indicator-Book-2020.pdf.](https://www.umultirank.org/export/sites/default/press-media/documents/Indicator-Book-2020.pdf)

Результати участі ХНЕУ ім. С. Кузнеця в рейтингах UniRank за популярністю в мережі "Інтернет" і соціальних мережах

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця з 2018 р. бере участь в Рейтингах UniRank (<https://www.4icu.org/>) за популярністю в мережі "Інтернет" і в соціальних мережах (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube) (табл. 10.1).

**Найкращі результати позиціонування ХНЕУ ім. С. Кузнеця
в Рейтингах UniRank за популярністю в мережі "Інтернет"
і в соціальних мережах**

Місце ХНЕУ ім. С. Кузнеця в рейтингах UniRank	за популярністю в мережі "Інтернет" липень 2018	за популярністю в соціальних мережах			
		на Facebook	в Twitter	в Instagram	на YouTube
		серпень 2018	жовтень 2019 – березень 2020	вересень 2018	жовтень 2018
1. Серед вишів світу	3 798	–	–	–	–
2. Серед українських вишів	14 з 171	40 з 118	25 з 71	6 з 51	48 з 95
2.1. Економічного профілю	2 з 15	8 з 14	3 з 9	1 з 11	5 з 8
2.2. м. Харкова	2 з 20	4 з 11	6 з 7	2 з 8	6 з 11

Дослідження здійснюється австралійською компанією 4ICU, яка оцінює популярність понад 13 тисяч вишів світу в тій чи іншій країні на основі об'єктивної та дійсної вебметрики – за популярністю їхніх вебресурсів серед студентів, викладачів і науковців.

Методологія. В рейтингу університетів за популярністю:

в мережі "Інтернет" (University Rankings) використовуються показники цитованості та відвідуваності офіційних вебсайтів вишів світу. Джерелами інформації виступають бази даних міжнародного інтернет-гіганта Google, американської компанії Alexa Internet (дочірня компанія Amazon) та британської компанії Majestic-12;

у соціальних мережах (Facebook University Rankings, Twitter University Rankings, Instagram University Rankings, YouTube University Rankings) визначається індекс популярності кожного університету в соціальній мережі Facebook (Twitter, Instagram, YouTube), виходячи з загальної кількості likes/чисельності користувачів, які вподобали офіційну сторінку вишу в соціальній мережі (на Facebook), які підписалися на офіційний канал вишу (на YouTube), або чисельності фоловерів, які слідкують за офіційним акаунтом вишу в соціальній мережі (у Twitter, в Instagram).

Ці рейтинги не передбачають ранжування вишів або їхніх програм за якістю освіти або рівнем наданих академічних послуг.

Top Universities in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.4icu.org/ua>.

Top Ukrainian Universities on Facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.4icu.org/facebook/ua>.

Top Ukrainian Universities on Twitter [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.4icu.org/twitter/ua>.

Ukrainian Universities on Instagram [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.4icu.org/instagram/ua>.

Top Ukrainian Universities on YouTube [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.4icu.org/youtube/ua>.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця бере участь у національних рейтингах:

- Рейтинг закладів вищої освіти України "Топ-200 Україна" (з 2014 р.).
- Консолідований рейтинг вишів України (з 2014 р.).
- Рейтинг вишів DOU (для отримання вищої освіти і роботи в ІТ-галузі) (з 2016 р.).
- Зарплатний рейтинг ЗВО України, який проводиться журналом "Гроші" (за економічними спеціальностями) (з 2013 р.).
- Рейтинг ЗВО України за показниками бази даних SciVerse Scopus (2014 р.)
- Рейтинг вишів за результатами вступної кампанії (2018 р.).

Найкращі результати ХНЕУ ім. С. Кузнеця у національних рейтингах

ХНЕУ ім. С. Кузнеця в національному академічному рейтингу закладів вищої освіти "ТОП-200 Україна" (2019 р.) 40-ве місце

Методика проєкту "Топ-200 Україна" (2019), що створена відповідно до Берлінських принципів ранжування університетів, базується на використанні:

- відкритих даних прямих вимірів (сумарною вагою 85 %);
- експертних висновків фахівців у галузі вищої освіти і головних ринків праці України (сумарною вагою 15 %).

Відповідно до цієї методики діяльність ЗВО **оцінюється за допомогою інтегрованого індексу (Із)**. Цей індекс містить три комплексні складові:

- Індекси якості науково-педагогічного потенціалу (Інп) 40 % +.
- Індекс якості навчання (Ін) 25 % +.
- Індекс міжнародного визнання (Імв) 20 %.
- <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=6091>.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця в Консолідованому рейтингу вишів:

40-ве місце – в загальній рейтинговій таблиці (2018 р.);

4-те місце серед вишів економічного профілю (2015 – 2017, 2019 – 2020 рр.);

7-ме місце серед вишів м. Харкова (2018 – 2020 рр.);

7-ме місце серед вишів східного регіону (2018 р.)

Джерело: <http://osvita.ua/vnz/rating/51741>.

Консолідований рейтинг закладів вищої освіти України представлено інформаційним освітнім ресурсом "Освіта.ua".

Для складання консолідованого рейтингу закладів вищої освіти України як вихідні дані використані найбільш авторитетні серед експертів та засобів масової інформації національні та міжнародні рейтинги вишів України: "Топ-200 Україна", "Scopus" та "Ranking Web of Universities", кожен із яких використовує різні критерії оцінювання закладів вищої освіти.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

в Зарплатному рейтингу ЗВО України (за економічними спеціальностями):

5 – 6-те місце серед **25 ЗВО** України, що увійшли до рейтингу (2019 р.).

Зарплатний рейтинг ЗВО України – це єдиний в Україні рейтинг ЗВО, місце в якому визначаються готовністю роботодавців брати на роботу випускників того чи іншого закладу вищої освіти відразу після його закінчення.

Місця ЗВО в рейтингу визначають роботодавці: випускників яких університетів вони беруть на роботу в першу чергу і скільки готові їм платити.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця в Рейтингу вишів DOU

(для отримання вищої освіти і роботи в ІТ галузі):

2-ге місце (2018 р.);

4-те місце (2019 р.) серед кращих в ІТ-галузі закладів вищої освіти.

Рейтинг вишів DOU складається за результатами щорічного опитування серед осіб, які працюють в ІТ, здобули або здобувають технічну освіту.

Джерело: <https://dou.ua/lenta/articles/ukrainian-universities-2018>.

11. Прикінцеві положення

(на виконання пп. 10.11, 10.14, 10.15, 10.26 – 10.28 контракту)

Захист інформації. Згідно з вимогами державних та галузевих нормативних актів за звітний період із питань захисту інформації університетом у квітні 2016 року було здійснено: атестацію комплексу технічного захисту інформації; проведення робіт із виявлення закладних пристроїв.

Захист інформації здійснювався за такими напрямками: основні інформаційні ресурси (вебсервер, поштовий сервер, сервер корпоративно-інформаційної системи, сервер бази даних бібліотеки, ЄДЕБО та ін.); технологічна інформація (особисті та відкриті ключі, налаштування, паролі, правила розмежування доступу тощо); інфраструктура (апаратні засоби, прикладне і системне програмне забезпечення).

Постійно вдосконалюється захист інформації в корпоративно-інформаційній системі завдяки оновленню програмного забезпечення і адміністрування доступу до інформації. Доступ у корпоративно-інформаційній системі надаються тільки до відповідних даних, які необхідні для виконання посадових обов'язків відповідно до посадових інструкцій.

Робота користувачів ведеться в локальній мережі ХНЕУ ім. С. Кузнеця, яка є захищеною від стороннього проникнення з мережі "Інтернет" за допомогою нового маршрутизатора з детекцією атак, встановленого 2019 р. У локальній мережі за допомогою технології віртуальних локальних мереж (VLAN) та відповідного обладнання обмежено доступ до підмереж кафедр, деканатів та підрозділів. Мережа вільного Wi-Fi відокремлена від корпоративної мережі ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Сервери, які забезпечують роботу сервісів локальної комп'ютерної мережі, розташовані в спеціалізованому серверному приміщенні, яке обладнане охоронною сигналізацією та відеоспостереженням.

Доступ до файлової структури і налаштувань серверів здійснюється тільки співробітниками інформаційно-обчислювального центру (ІОЦ),

які мають відповідний допуск до проведення даних робіт. Парольний захист інформаційних ресурсів університету є багаторівневим, завдяки чому проведено налаштування розмежування прав доступу для різних користувачів. Доступ рівня "адміністратор", підтверджений відповідними дозволами керівництва, мають тільки співробітники ІОЦ. Проводиться постійний моніторинг у режимі роботи онлайн як серверів, так і мережевого обладнання.

За звітний період у результаті впровадження заходів щодо захисту інформації відповідно до законодавства в ХНЕУ ім. С. Кузнеця не виникало явищ, наслідком яких були б порушення спроможності виконання ХНЕУ ім. С. Кузнеця своїх функцій або нанесення йому матеріальних, фінансових, репутаційних або інших збитків.

Згідно з чинним законодавством **Колективний договір** є основним юридичним документом, який регламентує і регулює трудові й соціально-економічні відносини між адміністрацією і трудовим колективом закладу вищої освіти.

Виконання Колективного договору між Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця та Первинною профспілковою організацією ХНЕУ ім. С. Кузнеця знаходиться під пильним наглядом ректорату і профспілкового комітету, які контролюють роботу щодо виконання зобов'язань, передбачених Колективними договорами. За звітний період Колективні договори між Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця та Первинною профспілковою організацією було прийнято на конференціях трудового колективу ХНЕУ ім. С. Кузнеця: 2013 р. (Протокол № 14 від 21 січня 2013 року) з терміном дії 2013 – 2015 рр.; 2016 р. (Протокол № 26 від 15 лютого 2016 року) з терміном дії 2016 – 2018 рр.; та 2019 р. (Протокол № 36 від 12 березня 2019 року) з терміном дії 2019 – 2020 рр.

Аналіз Колективного договору з наданням звіту про хід його виконання здійснюється ректором ХНЕУ ім. С. Кузнеця щорічно двічі на рік на конференціях трудового колективу.

Звіт про виконання положень Колективного договору та розділів, які регулюють трудові відносини, умови й оплату праці; охорону

праці; соціальний захист працівників затверджується рішенням конференції трудового колективу ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Двічі на рік ректор ХНЕУ ім. С. Кузнеця В. С. Пономаренко **звітував** перед розширеним складом вищого колегіального органу громадського самоврядування університету – Конференцією трудового колективу ХНЕУ ім. С. Кузнеця – про результати своєї діяльності на займаній посаді та про результати роботи університету.

Щорічно у серпні проводився звіт ректора про підсумки роботи колективу за навчальний рік, а в січні кожного року ректор звітував перед Конференцією трудового колективу ХНЕУ ім. С. Кузнеця та загальними зборами трудового колективу про підсумки роботи за календарний рік.

Ректором готувалися ґрунтовні звіти, з охопленням усіх напрямів діяльності університету. Так, на звітних зборах за кожним напрямом роботи:

- визначалися дотримання та реалізація основних положень і стратегічних завдань розвитку університету;

- обговорювалися виконані завдання;

- визначалася динаміка показників розвитку університету;

- коригувалися наявні поточні завдання залежно від умов сьогодення;

- формулювалися нові поточні завдання із визначенням строків їхнього виконання та відповідальних;

- зазначалися причини невиконання поставлених завдань.

До 15 січня кожного року до Міністерства освіти і науки України подавався звіт ректора за попередній рік щодо виконання умов контракту з Міністерством, виконання положень статуту закладу вищої освіти, показників ефективності використання державного майна, показників ефективності підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру, видання підручників, посібників, науково-методичної літератури та дотримання законодавства у сфері діяльності закладу вищої освіти.

Щорічні звіти своєчасно оприлюднювалися на офіційному сайті університету. На основі звітів про результати роботи у навчальному році, а також за календарний рік формувалася Програма поточних завдань, з визначеними строками виконання та звітування відповідальних осіб. Ця Програма доводилася до відома відповідальних осіб.

Крім того, на загальних зборах трудового колективу щорічно заслуховуються питання щодо дотримання в закладі законодавства України про працю, про освіту, указів Президента України, нормативно-правових актів МОН України тощо; про виконання колективного договору між адміністрацією та профспілковою організацією ХНЕУ.

Звіт В. С. Пономаренка за період роботи на посаді ректора з 2013 до 2020 р. заслуханий, обговорений та затверджений Конференцією трудового колективу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця 31 серпня 2020 року, протокол № 41.

Конференція трудового колективу ХНЕУ ім. С. Кузнеця визнала роботу В. С. Пономаренка на посаді ректора за звітний період задовільною, підтримує програму діяльності та висунула кандидатуру д-ра екон. наук, професора В. С. Пономаренка на посаду ректора Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Пономаренко Володимир Степанович

Особисті досягнення та здобутки

Доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НАПН України (2016 р.), ректор Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Народився 7 травня 1948 року в м. Кролевець Сумської області. 1966 р. закінчив середню школу м. Кролевець, 1971 р. закінчив Харківський інженерно-економічний інститут за спеціальністю "Організація механізованої обробки економічної інформації" (ОМОЕІ), 1979 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, з 2000 р. – доктор економічних наук.

Коло наукових інтересів. Стратегічний менеджмент підприємства, розвиток вищої школи, розвиток економічної освіти в Україні на базі компетентнісного та студентоцентрованого підходів, регіональний економічний розвиток, економіко-математичні методи і моделі та сучасні інформаційні технології.

Найважливіші наукові результати

В. С. Пономаренком були розроблені й оприлюднені концепція розвитку економічної освіти в Україні, розроблені концептуальні засади та методичний інструментарій прогнозування потреб національної економіки щодо фахівців із вищою освітою, розроблене методичне та організаційне забезпечення типового кластера ЗВО для GRID-систем, проведено наукове обґрунтування взаємодії регіональних інститутів під час формування економіки знань, розроблено теоретико-методичне забезпечення формування та впровадження інтегрованої системи "вища школа – бізнес-структура"; а також механізм управління державним замовленням у межах ЗВО для підготовки фахівців із вищою освітою відповідно до потреб ринку праці, зараз проводяться роботи з формування системи планування, моніторингу, самооцінки діяльності й розвитку закладу вищої освіти, розроблення методичного та модельно-інформаційного забезпечення інституційної автономії ЗВО, а також розроблення методики діагностики здатності студентів до професіоналізації у процесі профорієнтаційної роботи в університеті.

Із 1994 р. очолює наукову школу "Розробка систем стратегічного управління соціально-економічними системами". За останні 7 років під керівництвом В. С. Пономаренка виконано науково-дослідні теми фундаментального та прикладного характеру.

Наукове керівництво фундаментальними та прикладними науково-дослідними роботами:

1. № 43/2013-2014 "Формування концептуальних засад та методичного інструментарію прогнозування потреби національної економіки у фахівців з вищою освітою". Державний реєстраційний номер – 0113U001112. Період виконання – 01.01.2013 – 31.12.2014 рр.

2. № 44/2013-2014 "Наукове обґрунтування взаємодії регіональних інститутів при формуванні економіки знань". Державний реєстраційний номер – 0113U001113. Період виконання – 01.01.2013 – 31.12.2014 рр.

3. № 40/2015-2016 "Планування, моніторинг, самооцінка діяльності і розвитку вищого навчального закладу". Державний реєстраційний номер – 0115U002377. Період виконання – 01.01.2015 – 31.12.2016 рр.

4. № 53/2016-2018 "Теоретичні та методичні основи створення системи підтримки електронного навчання у вищій школі нового покоління". Державний реєстраційний номер – 0116U004519. Період виконання – 01.01.2016 – 31.12.2018 рр.

Також В. С. Пономаренко брав участь у розробленні 7 науково-дослідних тем.

Професор В. С. Пономаренко є автором понад 380 наукових та навчально-методичних праць, у тому числі англійською та французькою мовами. Із них монографій – 108, наукових статей – 129, підручників та навчальних посібників – 50. Наукові та навчально-методичні роботи В. С. Пономаренка за період 2013 – 2020 рр. подано в додатку А.

Власний індекс Хірша (h-індекс):

h-3 (Scopus);

h-2 (Web of Science);

h-24 (Google Scholar).

Облікові записи:

Scopus Author ID: 41262026600;

Researcher ID: X-7667-2018;

ORCID ID: 0000-0002-9702-8469.

Під керівництвом В. С. Пономаренка розроблено десять адаптивних електронних підручників, за що 2014 р. на виставці досягнень Вищої освіти України, яка проводиться МОН України спільно з Академією педагогічних наук України, отримано гран-прі за інноваційні методичні розробки.

У період 2013 – 2020 рр. В. С. Пономаренко був головним редактором та входив до складу редакційних колегій провідних наукових журналів, серед яких: "Економіка розвитку", "Новий колегіум", "БізнесІнформ", "Інвестиційний менеджмент та фінансові інновації" Investment Management and Financial Innovations, наукового фахового видання "Адаптивне управління: теорія і практика. Економіка", збірника наукових праць "Управління розвитком".

На сьогодні він є співредактором (Editor(s)-in-Chief) та членом редакційної ради наукового періодичного видання "Інвестиційний менеджмент та фінансові інновації", Investment Management and Financial Innovations, який є міжнародним науковим рецензованим виданням. Журнал індексується у чисельних науково-метричних базах даних, у тому числі в Scopus (<https://businessperspectives.org/journals/investment-management-and-financial-innovations#general-information>), головним редактором наукового журналу "БізнесІнформ", який є міжнародним науковим рецензованим виданням та входить до переліку фахових видань (<https://www.business-inform.net>). Є членом редакційної колегії науково-інформаційного журналу "Новий колегіум" (<https://nure.ua/branch/zhurnal-noviy-kolegium>).

В. С. Пономаренко активно бере участь в атестації науково-педагогічних кадрів, у тому числі, у період з 2011 до 2019 р. входив до складу Атестаційної колегії МОН України, з 2000 р. очолює спеціалізовану вчену раду по захисту дисертації. Він особисто підготував 19 кандидатів та 10 докторів наук. У звітний період під його керівництвом захистилися: кандидат наук Г. М. Феденко (2015 р.) та доктори: В. А. Зінченко (2013 р.), І. В. Гонтарева (2014 р.), К. Г. Наумік (2015 р.), І. В. Журавльова (2016 р.), Є. Ю. Кузькін (2019 р.)

За період роботи В. С. Пономаренка на посаді ректора університет перетворився у всесвітньо відомий центр науки і освіти, діяльність якого спрямована на підготовку компетентних фахівців як для України, так і для ще понад 40 країн світу. Якість підготовки фахівців в університеті підтверджується тим, що тільки за останні роки більше 300 випускників отримали не тільки українські дипломи магістрів, а й дипломи університетів Франції та Австрії. Партнерами університету є такі: у Франції – університет Ліон-2 імені Люм'єра, Університет Монпельє, Страсбурзький університет; в Австрії – Віденський технічний університет прикладних наук, Університет прикладних наук Верхньої Австрії; у Швеції – Технологічний університет Лулео.

Активна науково-педагогічна робота В. С. Пономаренка отримала визнання й на міжнародному рівні у світовій науково-педагогічній спільноті. Про це свідчить його обрання таємним голосуванням у керівний орган світової університетської агенції франкофонії на Генеральній асамблеї в Сан-Пауло 2013 р. за участю більш ніж 600 університетів світу та призначення його експертом (єдиний представник від України) з оцінювання якості

науково-педагогічних проєктів у Центральній і Східній Європі, що фінансує агенція франкофонних університетів. У 2013 – 2017 рр. В. С. Пономаренко був Членом Асоційованої Ради Університетської агенції франкофонії. У 2014 – 2019 рр. був членом експертної Ради Університетської агенції франкофонії по Центральній і Східній Європі. Також В. С. Пономаренко входив до складу Всесвітньої асоціації ректорів, де президентом є Тайоші Сатов – канцлер Берлінського університету.

Наукові та державні нагороди

Результати наукової роботи Володимира Степановича були відзначені присудженням 2017 р. Державної премії України в галузі науки і техніки за колективну роботу на тему "Інституціональна трансформація фінансово-економічної системи України в умовах глобалізації".

За багаторічну ефективну наукову та педагогічну діяльність, вагомий внесок у справу навчання й виховання студентської молоді, підготовку кваліфікованих фахівців В. С. Пономаренко був нагороджений державними та відомчими нагородами різних рівнів.

Державні нагороди

2013 р. – Орден Академічних пальм уряду Франції.

2018 р. – Лауреат Державної премії в галузі науки і техніки.

2018 р. – Орден князя Ярослава Мудрого V ступеня.

Інші нагороди різних рівнів

11.04.2013 р. – Почесна грамота Голови Харківської міської ради.

25.04.2013 р. – Грамота Харківської обласної державної адміністрації.

07.05.2013 р. – Медаль "Г. С. Сковорода" Національної академії педагогічних наук України.

28.05.2013 р. – Почесна грамота Харківської обласної державної адміністрації.

05.12.2014 р. – Почесна грамота та медаль НЦ Малої академії наук, відзнака НАН України.

20.10.2015 р. – Подяка Національної академії педагогічних наук України.

22.05.2017 р. – Почесна грамота Харківської обласної державної адміністрації.

15.09.2017 р. – Подяка голови Харківської міської ради.

19.04.2018 р. – Медаль "В. Мономаха" Національної академії педагогічних наук України.

07.05.2018 р. – Відзнака Співки ректорів ВНЗ України.

Додатки

Додаток А

**Наукові та навчально-методичні роботи
д-ра екон. наук, проф. Пономаренка Володимира Степановича
за 2013 – 2020 рр.**

Монографії

1. Пономаренко В. С. Модели оценки, анализа и прогнозирования социально-экономического развития регионов / В. С. Пономаренко, Л. С. Гурьянова // Модели оценки и анализа сложных социально-экономических систем : монография / под ред. В. С. Пономаренко, Т. С. Клебановой, Н. А. Кизима. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2013. – 664 с. – С. 177–196.

2. Ponomarenko V. S. Problèmes de formation des économistes et managers compétents en Ukraine [Text] : monogr. / V. S. Ponomarenko. – Kharkiv : ME "INGEK", 2013. – 352 p. (фр., рос. мов.) – ISBN 978-966-392-415-2.

3. Информационные технологии и системы в управлении, образовании, науке : монография / под ред. проф. В. С. Пономаренко. – Харьков : Цифрова друкарня № 1, 2013. – 275 с. – ISBN 978-617-7017-37-9.

4. Пономаренко В. С. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Мінухін, С. В. Знахур. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 244 с.

5. Сучасні методи та моделі обробки даних в інформаційних системах : монографія / О. М. Беседовський, І. О. Золотарьова, С. П. Євсєєв та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Пономаренка В. С. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 540 с.

6. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку : монографія / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв, І. В. Гонтарева та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 176 с.

7. Моделирование и информационные технологии в исследовании социально-экономических систем: теория и практика : монография / В. С. Пономаренко, Т. С. Клебанова, С. К. Рамазанов и др. ; под ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренко, д-ра екон. наук, проф.

Т. С. Клебановой. – Харьков ; Бердянск : ФЛ-П Ткачук А. В., 2014. – 603 с. – ISBN 978-966-2261-62-2.

8. Информационные системы в управлении, образовании, промышленности : монография / под ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренко. – Харьков : ТОВ "Щедра садиба плюс", 2014. – 498 с. (рус. яз.). – ISBN 978-617-7188-50-5.

9. Управління забезпеченістю національної економіки фахівцями з вищою освітою: досвід перетворень, теоретико-інструментальне підґрунтя : монографія / за наук. ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренка, д-ра экон. наук, проф. О. В. Раєвнєвої, канд. экон. наук, проф. В. Є. Єрмаченка. – Харків : ФОП Александрова К. М., 2014. – 288 с.

10. Формування професійних компетентностей в умовах інформаційної економіки : монографія / В. С. Пономаренко, Г. В. Назарова, К. Г. Наумік та ін. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 220 с. – ISBN 978-966-676-558-4.

11. Гроші та кредит: компетентність і реалізація грошово-кредитної політики в Україні : монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Колодізєв, В. Ф. Тищенко та ін. ; за заг. ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2014. – 416 с.

12. Крок у майбутнє: 2011 – 2015 роки [Текст] : [монографія] ; до 85-річчя з дня створення Харківського національного університету імені Семена Кузнеця / [В. С. Пономаренко М. В. Афанасьєв, В. Є. Єрмаченко та ін. ; заг. ред. В. С. Пономаренко ; авт.-уклад. Д. Ю. Михайличенко] ; Харків. нац. экон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – 219 с. – ISBN 978-966-400-363-3.

13. Информационные технологии и защита информации в информационно-коммуникационных системах : монография / под ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренко. – Харьков : ТОВ "Щедра садиба плюс", 2015. – 486 с., Рус. яз. – ISBN 978-617-7225-03-3.

14. Пономаренко В. С. Методологія комплексного оцінювання ефективності розвитку підприємств : монографія / В. С. Пономаренко, І. В. Гончарєва ; за заг. ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 404 с.

15. Прикладные аспекты моделирования социально-экономических систем : [кол. моногр.] / под ред. В. С. Пономаренко, Т. С. Клебановой. – Харьков ; Бердянск : Изд. Ткачук А. В., 2015. – 508 с.

16. Моделирование поведения хозяйствующих субъектов в условиях изменяющейся рыночной среды : монография / под ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренко, д-ра экон. наук, проф. Т. С. Клебановой. – Харьков ; Бердянск : Изд. Ткачук А. В., 2016. – 392 с.

17. Воліков В. В. Рекомендації щодо вдосконалення механізму фінансування науково-дослідних робіт у вищих навчальних закладах / В. В. Воліков, В. О. Коюда, О. П. Коюда ; під наук. кер-вом д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 56 с.

18. Регулювання потреби у фахівцях з вищою освітою для національної економіки: методологічне та інформаційно-модельне забезпечення : монографія / за наук. ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренка, д-ра экон. наук, проф. О. В. Раєвнєвої. – Харків : ФОП Александра К. М., 2015. – 544 с.

19. Информационные технологии в управлении, образовании, науке и промышленности : монография / под ред. В. С. Пономаренко. – Харьков : Изд. Рожко С. Г., 2016. – 566 с., рус. яз. – ISBN 978-966-97495-2-9.

20. Педагогічний дизайн засобів електронного навчання на робочому місці [Електронний ресурс] : монографія / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрищенко та ін. ; за заг. ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренка, д-ра экон. наук, проф. О. І. Пушкаря. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 263 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/18536/1/2017%20-%20%D0%9F%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92%20%D0%A1%2C%20%D0%9F%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%8C%20%D0%90%20%D0%98.pdf>.

21. Інформаційні технології: проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. Рожко С. Г., 2017. – 447 с. – ISBN 978-966-97498-5-7.

22. Моделирование процессов управления в информационной экономике : монография / под ред. д-ра экон. наук, проф. В. С. Пономаренко, д-ра экон. наук, проф. И. П. Отенко, д-ра экон. наук, проф. Т. С. Клебановой. – Бердянск : Изд. Ткачук А. В., 2017. – 420 с. – ISBN 978-80-89654-37-6.

23. Концептуально-методичне та модельне забезпечення механізму управління державним замовленням у межах ВНЗ [Текст] : монографія / [В. С. Пономаренко та ін. ; за наук. ред. В. С. Пономаренка,

О. В. Раєвневої, В. Є. Єрмаченка] ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : Лібуркіна Л. М., 2017. – 442 с. – ISBN 978-966-8177-75-0.

24. Інституційна трансформація фінансово-економічної системи України в умовах глобалізації : монографія / В. Р. Сіденко, М. І. Скрипниченко, В. С. Пономаренко та ін. ; за заг. ред. В. Р. Сіденка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 648 с. – ISBN 978-966-629-831-0.

25. Інформаційні технології: сучасний стан та перспективи [Текст] : [кол. моногр.] / [Г. В. Альошин, О. О. Безсонов, А. Я. Білецький та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : ДІСА ПЛЮС, 2018. – 461 с.

26. Информационная экономика: этапы развития, методы управления, модели : монография = Information economy: the stages of development, management methods, models : monograph / под ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренко, д-ра екон. наук, проф. Т. С. Клебановой. – Харьков : ВШЭМ – ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2018. – 676 с. (рус., укр., англ. яз.)

27. Концептуальні засади створення системи підтримки електронного навчання у вищій школі нового покоління : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка, д-ра екон. наук, проф. О. І. Пушкаря. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 304 с.

28. Пономаренко В. С. Адаптивна модель аналізу доходів і видатків населення України / В. С. Пономаренко, С. В. Прокопович // Инструментальные средства моделирования систем в информационной экономике / под ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренко, д-ра екон. наук, проф. Т. С. Клебановой. – Харьков : ВШЭМ – ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2019. – 472 с. – С. 175–187.

29. Пономаренко В. С. Інституційна різноманітність в європейській вищій освіті: приклад Словаччини / В. С. Пономаренко, Я. Пеліова, В. А. Дубровіна // Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій [Текст] : монографія / [за ред.: Л. Гур'янової, В. Цибакової] ; [Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця]. – Братислава ; Харків : ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 188 с. – С. 113–122. – ISBN 978-80-89654-57-4.

30. Інформаційна безпека та інформаційні технології [Текст] : монографія / Г. В. Альошин, С. В. Герасимов, А. А. Засядько та ін. ; за заг. ред. В. С. Пономаренка. – Харків : ТОВ "Діса Плюс", 2019. – 322 с.

31. Пономаренко В. С. Оцінювання та аналіз рівня життя населення України та країн Європейського Союзу / В. С. Пономаренко, С. В. Прокопович // Системный анализ и моделирование процессов управления : монографія = System analysis and modeling of control processes : monograph ; под общ. ред. В. С. Пономаренко, Т. С. Клебановой, Л. С. Гурьяновой. – Братислава ; Харьков : ВШЭМ – ХНЭУ им. С. Кузнеца, 2020. – 288 с. – С. 75–94.

32. Пономаренко В. С. Розвиток вищої освіти в Україні: аспекти менеджменту та маркетингу : монографія / В. С. Пономаренко. – Харків : Майдан, 2020. – 530 с.

Наукові статті

33. Пономаренко В. С. Информационный аспект методологии эффективности развития предприятия / В. С. Пономаренко, И. В. Гонтарева, А. В. Дорохов // Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2013. – № 1. – С. 117–123.

34. Пономаренко В. С. Інтеграція у світовий освітній простір – потреба сучасності / В. С. Пономаренко // Освіта. – 2013. – № 16. – С. 10.

35. Пономаренко В. С. Реалізація студентоцентрованого підходу як чинника якості підготовки фахівців у вищому навчальному закладі / В. С. Пономаренко // Інститут вищої освіти НАПН України. – 2013. – № 3 (додаток 2) : тематичний випуск "Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу". – С. 140–144.

36. Dorokhov O. Reduction of the critical path finding problem to an ordinary transportation task in Excel / O. Dorokhov, L. Malyarets, V. Ponomarenko // Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Series III : Mathematics, Informatics, Physics. – 2014. – Vol. 7 (56), No. 1. – P. 109–117.

37. Ponomarenko V. Statistical testing of key effectiveness indicators of the companies (Case for Ukraine in 2012) / V. Ponomarenko, I. Gontareva, O. Dorokhov // Economic Studies. – Vol. 23, issue 4. – P. 108–124.

38. Пономаренко В. Системний підхід до організації підготовки та видання електронної мультимедійної інтерактивної навчальної літератури у вищих навчальних закладах / В. Пономаренко, В. Анохін // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Інформатизація вищого навчального закладу. – 2015. – № 831. – С. 3–8.

39. Ponomarenko V. Investigation of Demand and Stability of Ukrainian Educational Market / V. Ponomarenko, O. Rayevnyeva, K. Stryzhychenko // Asian Journal of Applied Sciences. – 2015. – Vol. 03, issue 01, February. – P. 50–58.

40. Пономаренко В. С. Діагностика здатності студентів до професіоналізації / В. С. Пономаренко // Вища школа. – 2015. – № 9/10. – С. 23–41.

41. Ponomarenko V. Autonomy of Higher Education System: In What Direction We Are Moving? / V. Ponomarenko, O. Rayevnyeva, K. Stryzhychenko // Asian Journal of Applied Sciences. – 2016. – Vol. 04, issue 05, October. – P. 1179–1185.

42. Malyaretz L. The generalized approach to multidimensional scaling / L. Malyaretz, O. Dorokhov, V. Ponomarenko // Bulletin of the Transilvania University of Braşov. – Series V: Economic Sciences. – 2015. – Vol. 8 (57), No. 2. – P. 479–486.

43. Пат. № UA 113844 У Україна, МПК G09B 7/00 (2016.01). Автоматизована система тестування, навчання та моніторингу / В. С. Пономаренко, М. Ф. Смирний. – № u 2016 09885 ; заявл. 26.09.2016 ; опубл. 10.02.2017, Бюл. № 3. – 3 с. : ил.

44. Пат. № UA 118648 У Україна, МПК G06F 7/06 (2006.01), G06F 7/14 (2006.01). Пристрій для управління процесом комп'ютерного навчання і контролю знань / В. С. Пономаренко, М. Ф. Смирний. – № u 2016 09872 ; заявл. 26.09.2016 ; опубл. 28.08.2017, Бюл. № 16. – 3 с. : ил.

45. Ponomarenko V. The impact of the world economic crisis on the economic development of Ukraine / V. Ponomarenko // Економіка розвитку. – 2016. – № 2 (78). – С. 5–12.

46. Ponomarenko V. Benchmarking of bank performance using the life cycle concept and the DEA approach / V. Ponomarenko, O. Kolodiziev, I. Chmutova // Banks and Bank Systems. – 2017. – Vol. 12, issue 3. – P. 74–86.

47. Ponomarenko V. The system of causal connections between entrepreneurial activity and economic development / V. Ponomarenko, I. Gontareva // Economic Annals-XXI. – 2017. – No. 165 (5–6). – P. 4–7.

48. Yevseiev S. Assessment of functional efficiency of a corporate scientific-educational network based on the comprehensive indicators of

quality of service / S. Yevseiev, V. Ponomarenko, O. Rayevnyeva // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2017. – № 6 (2). – С. 4–15.

49. Оцінювання системи запобігання та протидії легалізації сумнівних доходів клієнтів банку / В. С. Пономаренко, О. М. Колодізєв, О. В. Лебідь, О. І. Вейц // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. – Т. 3, № 26. – С. 17–28.

50. Пономаренко, В. С. Класифікація методів рейтингування закладів вищої освіти України / В. С. Пономаренко // Педагогіка і психологія. – 2018. – № 2. – С. 24–36.

51. Вплив державного регулювання і нагляду на розвиток ризик-орієнтованої системи фінансового моніторингу України / В. С. Пономаренко, Н. М. Внукова, О. М. Колодізєв, С. А. Ачкасова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2019. – Т. 2, № 29. – С. 419–429.

Статті в газета

52. Владимир Пономаренко: "Я много раз переступал через "не могу" // Вечерний Харьков. – 2013. – № 87. – С. 4.

53. Пономаренко В. С. Інтеграція у світовий освітній простір – потреба сучасності / В. С. Пономаренко // Освіта України. – 2013. – № 16. – 22 квітня. – С. 10.

54. Пономаренко В. С. Як зробити самостійне навчання якіснішим? / В. С. Пономаренко // Освіта України. – 2015. – № 33. – 17 серпня. – С. 7.

Підручники та на навчальні посібники

55. Вища математика [Текст] : [підруч. для студ. екон. напр. підгот.] / В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець, А. В. Бойко та ін. ; за ред. В. С. Пономаренка. – Харків : Фоліо, 2014. – 669 с.

56. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства : підручник / М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха ; за ред. В. С. Пономаренка ; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (809 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Назва з тит. екрана.

57. Інформаційні системи в економіці : підручник / В. С. Пономаренко, І. О. Золотарьова, Р. К. Бутова, Г. О. Плеханова ; за ред. В. С. Пономаренка ; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (337 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Назва з тит. екрана.

58. Методи та системи підтримки прийняття рішень в управлінні еколого-економічними процесами підприємств : навч. посіб. / В. С. Пономаренко, Л. А. Павленко, Ю. І. Скорін та ін. ; за ред. проф. В. С. Пономаренка. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (65 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Назва з тит. екрана.

59. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах : підручник / Л. В. Дікань, Н. В. Синюгіна ; за ред. В. С. Пономаренка ; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (175 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Назва з тит. екрана.

60. Єрмаченко В. Є. Логістика в міжнародному туризмі : підручник / В. Є. Єрмаченко, В. Ю. Лола; за ред. В. С. Пономаренка ; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Назва з тит. екрана.

61. Вища математика: математичний аналіз, лінійна алгебра, аналітична геометрія : підручник / В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець, Л. М. Афанасьєва [та ін.] ; за ред. В. С. Пономаренка. – Мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. (412 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – Назва з тит. екрана.

Навчально-методичні видання

62. Структура і правила оформлення звітів у сфері науки і техніки : інструкція / уклад. В. С. Пономаренко, І. В. Литовченко, І. В. Кліцун. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 36 с.

63. Про персональну навчальну систему як складову управління самостійною роботою студентів ХНЕУ : положення / уклад. В. С. Пономаренко,

Г. А. Полякова, І. В. Малець та ін. ; наук. кер-во д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 28 с.

64. Экономическая система д-ра Шумпетера, излагаемая и критикуемая Саймоном Кузнецом / сост. д-р геогр. наук, проф. В. М. Московкин, канд. истор. наук Д. Ю. Михайличенко, перев. Е. Е. Перчик ; под ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренко. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2013. – 128 с. (рус. яз.). – ISBN 978-966-392-405-2.

65. Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою : тимчасове положення / уклад. В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв ; наук. кер-во д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 144 с.

66. Звіт Пономаренка В. С. за період роботи на посаді ректора (2007 – 2013 роки) / В. С. Пономаренко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 280 с.

67. Стратегічний план розвитку Харківського національного економічного університету на 2013 – 2020 роки / В. С. Пономаренко, Г. А. Полякова, О. В. Писарчук, Г. В. Білоконенко ; наук. кер-во д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 48 с.

68. Про Літню школу Харківського національного економічного університету "Мій майбутній професійний вибір" : положення / уклад. В. С. Пономаренко, Г. А. Полякова, О. Г. Зима, Г. В. Білоконенко ; наук. кер-во д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 32 с.

69. Тематика наукових досліджень Харківського національного економічного університету [Текст] / [уклад.: І. В. Литовченко, І. В. Кліцун ; за заг. ред. Пономаренка В. С.] ; Харк. нац. екон. ун-т. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 40 с.

70. Про керівника студентської академічної групи з виховної роботи : положення / уклад. О. Г. Зима, С. М. Міненкова ; за заг. ред. В. С. Пономаренка. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 28 с.

71. Збірник організаційно-розпорядчих документів із питань цивільного захисту [Текст] / [уклад.: О. Г. Зима, Д. О. Фадєєв] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 220 с.

72. Збірник нормативно-оперативних документів із питань цивільного захисту [Текст] / Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця ; [уклад.: О. Г. Зима, Д. О. Фадєєв] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 168 с.

73. Збірник документів із питань підготовки і проведення спеціальних об'єктових тренувань з органами управління, силами цивільного захисту і структурними підрозділами університету [Текст] / [уклад. О. Г. Зима, Д. О. Фадєєв] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАПН України В. С. Пономаренка ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 164 с.

74. Збірник документів із питань підготовки цивільного захисту [Текст] / [уклад.: О. Г. Зима, Д. О. Фадєєв] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАПН України В. С. Пономаренка ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 123 с.

ЗВІТ
ректора Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
Володимира Пономаренка
(2013 – 2020 рр.)

Відповідальний редактор *О. С. Вяткіна*

Редактори: *О. Г. Доценко*
В. Ю. Степаненко

Коректори: *О. Г. Доценко*
В. Ю. Степаненко

Підп. до друку 01.10.2020 р. Формат 60×90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Умов. друк. арк. 13,5. Обл.-вид. арк. 16,88. Тираж 10 пр. Зам. № 54.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

